1887 HUSZONEGYEDIK ÉVFOLYAM. 83. SZÁM. BUDAPEST, PÉNTEK, MÁRCZIUS 25.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-UTCZA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt.
Egy fél évre . . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországi a 8 frt 30 kr. Francziа-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára helyben 6 kr., vidéken 7 kr.

EGYETÉRTÉS.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-UTCZA 6. SZ
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL
PÁRISBAN *főügynökségünknél:*
John, F. Jones & Cie, 31 bis, Faub. Montmartre
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Mosse Rudolf, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Daube G. L. és Társa, I., Wolzeille Nr. 12.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr. 12.
Danneberg J., Riemergasse 13.
Stern Móritz, I., Wollzeile Nr. 22.
és valamennyi hirdetési iroda.

MAGYAR KÖNYVTÁRA

Horvát testvéreink.

A képviselőház ma egy épenséggel nem örvendetes tényt konstatált, midőn tudomásul vette, hogy hajótörést szenvedtek a Magyarország és Horvátország között folyt alkudozások.

A békülni vágyó két fél nem értette meg egymást. Ezt mi sokkal kedvezőtlenebb állapotnak tartjuk, mint volna az, ha bele sem kezdtek volna a dologba. Magyarország rá van utalva, hogy békében, sőt barátságban éljen Horvátországgal. A viszony, mely országunkat ezen tartományhoz füzi oly természetü, hogy csakis valódi, őszinte barátságot kivánhatunk. Az álbarátságnál sokkal jobb a nyilt ellenségeskedés.

De ha nekünk szükségünk van Horvátországra, a horvátoknak még nagyobb szükségök van Magyarországra. Érzi ezt tul a Dráván minden gondolkodó. Mi nehezen fájlalnánk Horvátország elvesztését, de Horvátország egyenesen tönkremenne mi nélkülünk. Tönkremenne vagyonilag, kulturailag, nemzetiségileg, morálisan, s mindenképen. Az önálló Horvátország egy agyrém. Bosznia okkupációja óta még abszurdabb valami, mint volt előbb. Egy oly Horvátország pedig, mely megszakitja szent István koronájának államával a viszonyt, s Ausztriához csatlakozik: feladja önállóságának sok becses jogát, melyekkel most bir. Azok a horvátok, a kik esetleg ilyesmire gondolnak, jó példát vehetnek Csehország vagy Galiczia sorsán. Mit nem adnának a lengyelek vagy csehek, ha ők oly jogokkal birnának, mint a horvátok! S mit szólna hozzá Ausztria, ha tőle oly jogokat követelnének Csehország és Galiczia számára, minőkkel Horvátország bir! Horvátországban a hivatalos nyelv egészen horvát, sőt a magyar miniszteriumhoz is e nyelven jönnek a felterjesztések, mellékelve a magyar forditást. A csehek talán sohasem fognak elérni ennyit. Zágrábban az egyetem egészen horvát, az ország összes gimnáziumai nemkülönben. Ausztria panaszkodik már a miatt is, hogy Prágában cseh előadás is van a német mellett. Tul a Dráván hivatalt csak horvát nyerhet, az osztrákok már a felett is megbotránkoznak, hogy a cseh nyelv ismeretét is meg akarják követelni a cseh hivatalnoktól. Hát még a zászló- és czimer-kérdés! Hogy lázadna fel minden német kebel, ha a bécsi parlament épületére felhuznák a cseh és a lengyel zászlót! Hát még az a sok önrendelkezési jog, melyet a horvátok élveznek és az a sok anyagi előny, melyet Magyarország rovására nyernek. Mindettől megfosztatnék Horvátország, azon a napon, midőn elválnék Magyarországtól, s az örökös tartományok sorsára jutna.

Tudják ezt igen jól a horvát urak. Azért eszökben sincs megszakitani a Magyarországgal való viszonyt. Hanem inkább arra törekszenek, hogy minél több előnyt csikarjanak ki tőlünk, minél több áldozatot követeljenek, minél inkább megnövekedjenek, megerősödjenek a mi rovásunkra.

És erre a czélra legbiztosabb utnak találják az elégedetlenséget és háborgást.

Fogás ez náluk és semmi egyéb.

És ebben egyetért valamennyi párt. Külsőleg veszekednek egymással, de bensőleg ugyanarra a czélra törekszenek. A szélsők lármáznak, követelik a legmesszebb menő dolgokat s fenyegetődznek azzal is, amazzal is. De ez csak arra jó, hogy annál nagyobb előnyöket csikarjon ki az a párt, a mely ugy gerálja magát, mint Magyarország barátja: Van legalább mire hivatkozni. Azt mondhatja, ime mi beérjük ennyivel, de amazok sokkal többet követelnek.

A most bevégződött tárgyalások sikertelensége is, csak a horvátok mindent kierőszakolni akarására vezethető vissza. Ők sürgették, hogy a regnikoláris bizottságok kiküldessenek. Ők kérték, hogy panaszaikat előadhassák. S midőn erre alkalmuk nyilt, midőn már elpanaszoltak mindent, midőn a jó béke kedvéért megigértették magoknak, hogy ezt is megkapják, amazt is, akkor kerestek egy haszontalan ürügyet s megszakitották az egész tárgyalást.

Mi lehet ennek az oka? Nem nehéz kitalálni. Szitani akarják ezzel is a lármázók elkeseredését odahaza. Olajat öntenek a tüzre. Majd ha nagy lesz otthon ismét a zaj, akkor — igy reménylik — megadja nekik Magyarország mindazt, a minek jogosságát most beismerte. Csakhogy akkor megadja nekik ingyen, mig most ellenszolgálatokat követelt volna érte.

A horvát urak pedig csak kapni akarnak; adni nem.

Budapest, márcz. 24.

A förendiház igazoló bizottsága márczius 28. nyilvános ülés előtt ülést tart névjegyzék kiigazitása tárgyában. A nyilvános ülés után pedig a gazdasági bizottság tart ülést. 1. Számadások és leltár átvizsgálása. 2. Förendiházi alkalmazottak drágasági pótlékérti kérvénye tárgyában.

A förendiház márczius hó 28-án d. e. 11 órakor ülést tart a következő napirenddel: 1. Elnöki jelentés. 2. Igazoló bizottság jelentése a förendi névjegyzék kiigazitása tárgyában. 3. Mentelmi bizottság jelentése Batthyány Elemér gróf mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában. 4. Az 1886. évi közösügyi költségekre a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegekről és 5. A közösügyi bizottságok által rendkivüli katonai óvintézkedések költségeire megszavazott 52,500.000 forintnyi póthitel Magyarországra eső részének fedezéséről szóló törvényjavaslatok.

A förendiház pénzügyi bizottsága ma délelőtt Haynald bibornokérsek elnöklete alatt tartott ülésében tárgyalta és rövid vita után elfogadta az 1886-iki közös költségekhez a magyar korona országai részéről pótlólag fizetendő összegekről és az 52½ milliós póthitelről szóló törvényjavaslatokat. A jelentést *Kautz* Gyula előadó szerkeszti. A kormány részéről *Tisza* Kálmán miniszterelnök mint pénzügyminiszter és dr. Wekerle államtitkár voltak jelen.

Londoni nagykövetségünknél — mint a *Köln. Ztg* hallja, — rövid időn változás fog történni. Ugyanis *Károlyi* Alajos gróf elhatározta, hogy nagykövéti állásáról lemond s visszatérve Magyarországra, minden idejét fiai nevelésére fogja forditani. Tény mindenesetre, jegyzi meg az idézett lap, hogy hivatali kötelességei, melyek elviselését Hengelmüller volt nagykövetségi tanácsos igen megkönnyitette számára, most nagyon sulyosan nehezednek rá. Utódja nevét is emlegetik már a diplomata körökben. Erősen tartja magát az a hir, hogy az uj londoni nagykövet *Kállay* Benjamin közös pénzügyminiszter lesz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban ma dr. Berzeviczy Albert államtitkár elnöklete alatt értekezlet volt, melyen részt vettek Gönczy Pál miniszteri tanácsos, dr. Klamarik János és Leövey Sándor min. osztálytanácsosok, dr. Sztoczek József a közoktatási tanács elnöke és dr. Ferenczy József a tanács jegyzője és Suppan Vilmos szolgálattételre berendelt képezdei tanár. Kimondatott, hogy a nép- és polgári iskolai tankönyvek megbirálásával az orsz. közoktatási tanács bizandó meg, mely e czélból a népoktatási ügyekkel foglalkozó 10 uj váltakozó taggal ki fog egészittetni. (O. E.)

A mérsékelt ellenzék holnap pénteken délután 6 órakor értekezletet tart.

Alkudozások Romániával.

A vámalkudozások romániai szomszédainkkal a legközelebbi napokban ismét megindulnak. Bécsbe várják a megbizottakat, a kik már egyéniségüknél fogva is érdekelnek bennünket. Nem azok a szakemberek küldettek ki, a kik Romániának specziális iparviszonyait ismerik és az iparczikkekre szabandó vámtételek dolgában lettek volna hivatva érdekeik preczizirozására, hanem Sturdza és Aurelianu fogják Romániát a mostani tárgyalásnál képviselni.

Aurelianu forgalmi politikai nézeteit ismerjük. Aurelianu egy gazdasági tanintézet igazgatója, az autonom vámpolitikának egyik legerélyesebb zászlóvivője és mérsékelt agrárius. Irodalmi tevékenysége is figyelemreméltó. Nemrég is egyik romániai közgazdasági szemlében jelent meg tollából egy az osztrák-magyar-román szerződési viszonyra vonatkozó tanulmány, melyben arra vonatkozó nézeteit kifejtette. Szerinte az állatbehozatal dolgában Ausztria-Magyarország kénytelen lesz engedni a román követeléseknek, mivel Ausztria fogyasztása nem nélkülözheti a romániai szarvasmarhát. Értekezése folyamán hangoztatva a hazai ipar kifejlesztésének szükségét, azon meggyőződését nyilvánitá, hogy a romániai mezőgazdák soha sem fognak az iparfejlődés rovására eső engedményeket követelni.

A midőn tehát a román kormány Sturdza mellé Aurelianut delegálta megbizottul, egyuttal jelezte azt, hogy egyelőre főkép az állatbehozatal módozatainak megállapitására helyezi a fősulyt, s hogy ezt a kérdést Aurelianu szellemében reméli megoldva látni. Kiküldetésének lehet talán az a mellékczélja is, hogy az autonom vámpolitika konok védelmezőjének alkalom adatván a diplomácziai zöld asztalnál tapasztalni a nézetei érvényesülése ellen torlódó akadályokat, tranzigensebb hangulatban térend vissza hazájába, mint a melyben bécsi utjára indult.

Az állatbehozatali egyezmény képezte az alkudozások kezdete óta folyton a vámszerződés sarkpontját. Ennek az egyezménynek csak abban az esetben szabad létrejönni, ha Magyarország mezőgazdasági érdekei sértetlen épségben fenntartatnak. Mi mindenkor a szerződési politika barátai voltunk, de nem akarunk szerződést minden áron. Sokkal előnyösebbnek tartjuk a szerződés nélküli állapotot, sőt előnyösebbnek a vámháborut is egy ránk nézve hátrányos szerződésnél. Nagy okunk van tehát ügyelni arra, hogy mit rejtenek tógájukban a romániai követek.

Az osztrák nagyipar szünetlenül siratja az elvesztett romániai piaczot. És valóban, a vámháboru óta határozottan tért vesztett. A legujabb konzuli jelentések konstatálják, hogy mily mérvben hóditja el a németországi vasipar, czukoripar, gépipar stb. a román fogyasztást piaczot Ausztriától. E hóditás intenzivitását még fokozandja a most létrejött ujabb német-román tarifa-egyezmény. Szerződési kedvezményezett helyzetbe hozattak számosak azon czikkek közül, melyekben a két állam közt a forgalom éppen a legtekintélyesebb. Viszont éppen azon czikkek tartattak fenn az autonom eljárásnak, melyek Ausztriát vagy Magyarországot érdeklik. Igy ujabban megmaradnak az exorbitans autonom vámtételek épületfára, legdurvább fárukra, durva bőrárukra, durva nemezkalapokra stb., tehát olyan czikkekre, melyekben Magyarországnak tekintélyes kivitele volt Romániába. Továbbá tetemes vámemelések történtek Németország hozzájárulásával papirnál, közönséges gyapjuszöveteknél, nyers bőröknél, butoroknál, üvegnél stb., vagy is olyan czikkeknél, melyeknél viszont az osztrák ipar, részben a magyar is, leginkább érdekelve van, mig Németországra nézve azok közömbösek, mert kivitelének tárgyát nem képezik.

A román kormány ezen vivmányra nagy sulyt fektet. A német-román vámszerződéshez kapcsolt indokolásában kiemeli azokat, mint igen fontosakat a román termelésre nézve, a melyek ezen hatályos védelem alatt biztos virágzásnak fog indulhatni. És a román kormány állitása több az üres dicsekvésnél. Alig egy év óta folytatja Románia nemzeti vámpolitikáját és már is tekintélyes eredmények mutatkoznak. A bukaresti osztrák-magyar konzul legujabb jelentésében kiemeli a román nemzeti ipar gyors terjeszkedését. A közel mult hónapban alakult egy nagy kötélárugyár, oly czikkeket állitva elő, melyek azelőtt — a konzul szavait idézzük — «kizáróan Erdélyből vitettek be.» Megjegyzi még azt is, hogy a gyárat szebeni és brassói iparosok állitották. Ugyancsak most létesültek továbbá: Hodiban egy nagy gyár fayence- és terracotta-árukra. Bukarestben egy tekintélyes szappan- és egy stearingyertya-gyár, szintén mind oly czikkek, miket az osztrák és a magyar ipar szállitott régente.

A német-román szerződés és a román kormány indokolása után tehát alig képzelhetjük, minő ajánlatokkal jönnek Bécsbe a román küldöttek, melyek mellett szerződéskötést lehetségesnek tartanak. Pedig konzulaink jelentései élénken festik a román forgalom pangását. Mindannyian konstatálják a kivitel hanyatlását és a behozatal emelkedését, tehát a forgalmi mérleg romlását. Kiemelik azt is, mennyire romlott az odavaló kereskedelem állapota, mely alig tudja nélkülözni a kényelmes osztrák hitelt. Az uj összeköttetések nehézkesek és külföldi áruk megszerzése nehezebben megy. Nem tudjuk, mennyire felelnek meg a valóságnak a konzulok sötéten szinezett jelentései; de ha valók is, egy körülmény sokat von le értékükből. Kiemeli, hogy a szorongatott helyzet daczára említése méltó bukások nem fordultak elő. Ha ez igy van, akkor a kereskedelem állapota talán még nem lesz olyan szomoru.

Mindezeket összegezve, azt kell hinnünk, hogy a szerződési alkudozások most ép oly kevéssé vezetendnek eredményre, mint ezelőtt. Magyarország és Ausztria mezőgazdasága nem áldozhatja fel magát az iparnak, annál kevésbbé, mivel a Románia részéről az iparnak nyujtani szándékolt kedvezmények oly jelentéktelenek, hogy az iparosok maguk az áldozat megajánlását nem is kivánhatják, de nem is fogják kivánni. Ezek azonban csak közgazdasági szempontok. Nagyobb veszedelem fenyegetné mezőgazdaságunkat, ha politikai indokok találnának dönteni a szerződéskötésnél. Félünk ettől és nem ok nélkül, hisz Magyarország közgazdasági érdeke folyton a nagypolitika hamupipőkéjének szerepére van kárhoztatva.

A házszabályok módositása.

A képviselőház házszabályainak revisiója tárgyában kiküldött bizottság *Tisza* Lajos gr. elnöklete alatt tartott mai ülésében folytatta a revizió tárgyaiul kijelölt kérdések elvi megvitatását.

A kérvények alaki kellékeire és a megsemmisités eseteinek esetleges taxativ felsorolására vonatkozó kérdéseknél *Dárday Sándor* előadó szükségesnek tartja a választások elleni kérvények alaki kellékeinek tüzetesebb meghatározását, tekintettel azon munkálatra is, melyet a kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával a ház igazságügyi bizottsága kidolgozott. Szükséges azon alaki kellékek felsorolása is, melyek utólag pótolhatók, továbbá a megsemmisitési eseteknél megvitatandó azon kérdés is, vajon ha hamisaknak bizonyult szavazatokkal nyert valaki többséget, a másik jelölt kijelenthető-e a bizottság által képviselőnek.

Teleszky István is szükségesnek véli az igazolási eljárás szabatosabb körülirását, már azon szempontból is, mert a ház bizottságai igen különböző gyakorlatot követnek. A kérvények alaki kellékei két csoportba osztandók; az egyikbe, a melyek hiányzása esetén a kérvény visszautasitandó; a másikba, a melyek pótlására mód engedtessék. Tüzetesen szabályozandók a vizsgálat elrendelésének s a megsemmisitésnek esetei is, de odáig nem terjeszthető ki a biráló bizottság hatásköre, hogy itélettel adhasson valakinek mandátumot.

Tisza Lajos gr. kivánatosnak tartja, hogy a biráló bizottságok eljárására vonatkozó összes szabályok lehetőleg világosan együvé foglalva adassanak elő. Meghatározandó lenne az is, mely eljárás követtessék az alakilag hiányos, de kérvényekkel meg nem támadott megbizó levelekkel szemben. Szóló elismeri annak nehézségét, hogy a bizottsági itélet adjon valakinek mandátumot, de ezzel szemben áll az, vajjon megzavartassék-e ujra egy kerület nyugalma, holott evidens, hogy melyik jelölte volt az igazi többség.

Tisza Kálmán miniszterelnök utal arra, hogy ily esetben nem lehet jót állani arról, vajon az eredetileg kisebbségben maradt jelölt érdekében is nem történtek-e törvénytelenségek.

Horváth Lajos a maga részéről is hangsulyozza annak szükségét, hogy a kérvények alaki kellékeire vonatkozó szabályok világosak, mindenki által megérthetők legyenek. A vizsgálatnál is megadandó a feleknek mindaz, a mi megóvja őket a vizsgálóbiró önkénye ellen, hogy például tanuk kihallgatását ne tagadhassa meg.

Tisza Kálmán miniszterelnök megjegyzi az előtte szóló által felhozott példára, hogy viszont arról is kell gondoskodni, hogy a tanuk tömeges megjelölése által ne legyen a vizsgálat meghiusitható.

Tibád Antal felveti azon kérdést, hogy a mennyiben a biráló bizottságok határozatai a házon kivül álló egyéneket is köteleznek, azok végrehajtása nem tesz-e vajjon törvényhozási intézkedéseket is szükségessé?

A bizottság jelentésében felhivandónak határozza a ház figyelmét ily törvényhozási intézkedések szükségére; az albizottságnak utasitásul adandónak határozza, hogy a kérvények alaki kellékei — a kuriai biráskodásra vonatkozó törvényjavaslatba az igazságügyi bizottság által foglaltak tekintetbe vételével — tüzetesen körülirassanak s nevezetesen meghatároztassék, mely alaki hiányok miatt utasitandó hivatalból vissza a kérvény, s melyek pótolhatók utólag; továbbá, hogy a biráló bizottságok eljárására vonatkozó szabályok áttekinthetően együvé foglaltassanak. Azt, hogy a biráló bizottság esetleg a mandátum megsemmisitésével más jelöltet mondhasson ki képviselőnek, mellőzte a bizottság.

Az elnöki hatáskörre vonatkozólag tárgyalás alá vette ezután a bizottság a szó elvonhatásnak s az esetleges kizárásnak kérdését. *Tisza Lajos* gr. és *Dárday* előadó előterjesztik, hogy az albizottság már foglalkozott e kérdéssel s több tagja azon nézetben volt, hogy az eddigi házszabályokban foglaltak s a szónak mindjárt az első esetben való elvonhatása nem lenne valamely esetben elégséges, utasithassa a ház a kérdést a mentelmi bizottsághoz, mely rövid záros határidő alatt tegyen jelentést s addig az illető képviselő ne vehessen a tanácskozásban részt.

Tisza Kálmán miniszterelnök azt tartja, hogy bár ujabb időben nem egy méltán megrovandó támadás történt a házban, ez nem öltött oly mérvet, hogy a kizárás alkalmazását szükségessé tenné. Beérhetnők azzal, hogy, durvább sértésnél az elnök mindjárt az első esetben elvonhassa az illetőtől a szót.

Iványa Imre nem tartja helyesnek, hogyha valaki rendszeresen, egymásután a legdurvább sértegetéseket ismétli, azt ne lehessen a tanácskozásokból kizárni.

Irányi Dániel a szóbeli sértésekkel szemben teljesen elégnek tartja azt, a mit a miniszterelnök mondott s azt tartja, hogy csak egyéb rendszavarások esetei lennének a mentelmi bizottsághoz utasithatók; a kizárást, mint a választók jogaiba ütközőt, szóló semmi esetben sem pártolhatná.

Horváth Lajos abban, hogy a ház minden következő ülésszakra elhatározhat ily rendszabályokat, elég féket lát a turbulens elemekkel szemben. Az eddigi tapasztalások semmi esetre sem igazolják a kizárás befoglalását a megtorló rendszabályok közé.

Bánffy Béla gr. utal arra, hogy a ház méltóságát és tekintélyét megóvni első feladat s ha az eddigi rendszabályok keretében maradunk, ez nem lesz eléggé megóva. Legalább annyit ki kellene mondani, hogy a mentelmi bizottság kárhoztató véleményét a ház kinyomattassa, a hivatalos lapban közzététesse s az illető választókerületben szétküldesse.

Dárday Sándor előadó megjegyzi, hogy ha eddig a házban nem alkalmaztattak erősebb rendszabályok, azért volt, mert nem volt rá eszköz. A ház az utóbbi időkben mintegy kiváltságos forumává lett az izgalmaknak és gorombáskodásoknak s ha ezt az állapotot nem akarjuk fenntartani, okvetlenül szükség van erősebb rendszabályokra.

A magyar királyi operaházban.

Az *Excelsior* még mindig megtölti az operaházat. Eh bien, hát csak töltse meg még vagy ötvenszer, a mi egy-két év alatt nem is látszik lehetlennek. *Gazdasági* szempontból mindenesetre kivánatos, mert annyi teli ház körülbelül szükséges volna arra, hogy — közönségesen szólva — kifizesse magát. De ez a gazdasági szempont nem tilthatja el a napi sajtót, hogy elmondja felőle a maga véleményét, még akkor sem, ha attól tarthatna, vagy remélhetné, hogy a közönség egyszerre magáévá teszi az ő véleményét és cserben hagyja az igazgatóságot a maga számitásával, melyet a nagy közönség ferdült izlésére alapitott. Mert hiszen ez esetben nyerne az igazgatóság is, a közönség is. Az igazgatóság adatná a jobb izlésben irt darabokat, a közönség pedig szintén igazabb élvben részesülne. Ha pedig semmi kilátás arra, hogy a közönség izlésében a kritika rögtöni fordulatot idézzen elő, akkor azon reményben kell szabad utat engedni az itészetnek, hogy lassankint járuljon a közönség netán elromlott izlése helyrehozásához, és a jelen esetben annál inkább, mert a közizlésben beállott, szerintünk kóros változás oly mély és átalános, hogy az korszakot képez, még pedig már eddigelé is jó tartósat, és még ma jelzit sem látjuk annak, vajon közel-e a fordulat, vagy még egy darabig ezen lejtőn lefelé haladunk?

Ujabban ugyanis a költészet és a müvészet minden ágában azon törekvés nyilatkozásaival találkozunk, mely a fáradt vagy kimerült teremtő képzelem fogyatkozásait külső cziczomák segélyeszközeivel igyekezik ugy a hogy pótolni, betakarni. Egészen hasonló jelenség ez ahhoz, mint midőn a tünő ifjuság hervadozó bájait, az üde szint, az idomok összezsugorodását vagy tulságos kiterjedését, szóval a vénhedés felé haladó kor pusztitásait mesterséges eszközökkel, kendőzéssel, drága piperével akarjuk kiegyenliteni. Az ifjuság és a dicsőség egyszerüen öltözködik, nem szorul tarka-barka cziczomára, villogó ékszerre, sőt az igazi nagy szépség egyenesen megveti a pompát, s hogy diadala annál teljesebb legyen egészen egyszerü öltönyben, egy virágbimbóval keblén jelen meg a legfényesebb gyülekezetben és pusztán természeti bájaival elhomályositja a vakitó fényüzéssel öltözködő éltesb vetélytársakat.

Valóban ugy látszik, mintha a múzsák vénülnének, mert ugy a költészetben, mint a müvészetek terén a teremtő ér sajnálatos apadására mutat az önérzettelen, mohó, erőszakos kapkodás a szépségtapaszok és mindenféle szépitő szerek segitsége után.

A zenében már csak a Krupp-ágyu hangja hiányzik. A költő lelkendezve hija segitségül a tudományt, s képzelme vérszegénységét a *kivitel* virtuozitásával akarja feledtetni. A mi a költészet és müvészet legbenső lényegét, csiráját képezi: a *gondolat* többnyire mindenütt hiányzik, vagy csak igen szegényes, köznapi; az eszme gazdagságának és eredetiségének hiányában költészet és müvészet egyre inkább *távozik* saját *lényegétől* és egyik a másiktól lopkodott *külsőséggel* szereli föl magát, hogy ámitásba ejtse közönségét és elvakitsa a diszités pompájával. A költő akkor ünnepelt, ha *nevének ellenmond*, vagyis, ha müvében minél kevesebb a költött, az önmaga által kigondolt, ellenben annál több a meglevő tudományból átvett, átgyurt és a legkevésbbé ismert adalék s ha még érthetlen homályba is van burkolva, annál jobb, mert akkor neve mélység, tömörség. Ha valaki eredeti, gondolatdus, ha a természet ős forrásából merit, arra kimondják, hogy tudatlan, pongyola, fölületes. Mert hiszen ha tudós volna, akkor nem vesződnék azzal, hogy valami ujat gondoljon ki, hanem odaállna a tudomány közös jászola elé és onnan szedegetné a készet. (Az isten csupa tudatlanságból teremtette a világot, mert előtte még nem voltak akademiák.) Egyszóval, teremteni: ostobaság, de *földolgozni*, ez a virtus. Az opera lelke a dallam, de hát ennek a realis materialis világnak mi a lélek? Semmi. A zene arravaló, hogy fesse nem a sziv érzelmeit, ez gyermekesség, naiv bárgyuság, tulhaladt álláspont; hanem fesse a hegyeket, völgyeket, vizeket, tücsköt, bogarat, tegye hallhatóvá a fü növését, ez a nagyszerü bravour. A festő? — tegyen vászonra egész ezredeket, sorkatonaságot, százával, melyek mind egyformák, és semmit ki nem fejeznek; egy halom koponyát, — a la Verescsagin, — vagy egy pyramis zsömlyét, alkalmasat arra, hogy egy pékbolt czimere legyen. Csatatért egy csapat hollóval, szétszórt hullákkal, melyek mind egyformák legyenek.

Hát a ballet? Természetesen az se maradhat hátra ettől a *józan* iránytól. Mutassa be a legujabb viaduktokat, alagutakat, gőzhajókat, vasutat, a telegrafot, telefont. Tánczolja el — azaz hogy ne tánczoljon, mert hisz ez volna voltaképe a ballet lényege; ezt pedig tudták a régiek is. Fejezze ki, hogyan született meg a villamosság eszméje a föltaláló *agyában*. Nem a szivbe, de az agyba akarunk látni, hogyan rángatóztak annak idegei. — Tudomány, tudomány, minél több, szárazabb tudomány, ettől akarunk megittasodni és kerge-tánczot járni, melyben ne legyen semmi báj. Hozzunk a szinpadra tengereket, egész városokat, az oczeán alatti kabelt; mozogtassunk a szinpadon egész regement ballettistát, a kik ne tánczoljanak, de vezényszóra, mint egy szemlére kivonult hadsereg, *minden báj nélkül*, de összevágón, mint meg annyi Paprika Jancsi, most egyszerre balra nézzenek, majd meg jobbra nézzenek, most a bal lábat, majd a jobb lábat emeljék fel, hogy az *egész* minden perczben mást mutasson mint egy élő giardinetto, valami egyebet: egy létrát vagy egy koszorut. És ne legyen az egészben érzelem, csak fegyelem, mely dicsérje az igazgatói mindenható önkényt. A néző szeme soha se tapadjon egy kiváló központra, és legyen örök zavarba, hogy hova pillantson. És hogy a vakitás szándéka teljes legyen, álljon a szinpad közepén egy villam-nap, a szinpadon váltakozzék teljes sötétség a szurós villamsugarakkal. A diszitmények, öltözékek legyenek pazar fényesek, drágák, a gépezet tegyen csodákat, süllyedjenek el és merüljenek fel városok, szigetek, a zene pedig legyen ehhez képest való, vagyis kerülje a dallamot, mert mi az ördögöt is keresne a dallam itt, ha csak a vasutak, gőzhajók, távirdasedronyok *érzelmeit* nem akarná kifejezni?

Ez az Excelsior. És mint ilyen, tán legalkalmasabb arra, hogy például idézzük, mint szinte leghübb kinyomatát a mostani müzlés költőitlenségének. A muzsák itt már mellékszemélyekké, szolgálóivá sülyednek a gépészlakatos, szabó, czipész, divatárus, szobafestő, világositó és egyéb iparosszakmáknak. Az a vasuti igazgató, ki czimerébe egy tengely két végére két *sas-szárnyat* rajzoltatott, nagyobb költő, mint a ki e balletet kigondolta. A balletkar, melynek a *mozdulatok* és tartások *bájával* kellene a hatást előidézni, katonai fegyelemmel vagy tán állatseregleti kinzással bedresszirozott automat-tömeggé alacsonyittatik, mely magasabb müvészhivatását megtagadva, *kellem* helyett az evolucziók *terjedelmével* és külső fényével, a müködő személyzet *sokaságával*, az együttesség *gépszerüen* szabatos, de *lelketlen* kikerekedésével, a fölszerelés káprázatos tarkabarkaságával akarja meghatni a nagy tömeget és kizsákmányolni annak gyermekes *bámészkodási* hajlamait. Az illető szerzőt kétségkivül az «*Ördög pitulái*»-nak sikere csábitotta e kisérletre. Hát hiszen, ha csak — ló, illetőleg őrületes ostobaság kell!

De hát ez a kor árama. Az itészetnek a jó izlés, az örökszép nevében ellene föl kell emelnie szavát, noha jól tudja, hogy az ő szava *egyszerre* a kedvező fordulatot elő *nem* idézi, csak lassankint, idővel fog az beállani, miután a közönség maga ez izlésbeli kicsapongásában magát *kitombolta* és a macska-nyavalya émelgései ujra egészségesebb irányba terelték.

És azért távol legyen tőlünk a szándék, gáncsolni az igazgatóságot e szörnyszerüség szinrehozataláért, és a ráforditott költségekért, ha kivált azok a közönség mohó részvéte révén visszatérülnek, sőt egyenesen hibáztatni lehetne az igazgatóságot, ha be nem mutatja e divatos különlegességet és mindenesetre oly érdekes kisérletet, melyen ex praxi át kell esni szerzőnek és közönségnek. Próbáljatok meg jót, roszat és tartsátok meg a jót, mondja valahol a szentirás. Hiszen mai nap az is a siker egyik főfeltétele, ha előre hire terjed, hogy van egy darab, melynek kiállitása össze-vissza épen százhusz ezer forintba került. Hahó! százhuszezer forint! Annak a világnak, mely az eszményi iránt elvesztette fölfogását, ez a legnyomósabb ajánlat. Ezt megérti.

Különben pedig a ballet nem egyedül áll a külsőség e fölárverésében. Hiszen ma már a könyveknél sem a *belső* tartalmat, de a bekötés diszét keressük. A *könyvkötő* föléje került a *költőnek*, az *ágyuöntő*, *puskamüves* a *hadvezérnek*, az *impresario* a *festőnek*, a *karmester* a *zeneköltőnek*, a *rendező* a *szinésznek*, stb. Ez igy megy egy darabig, a mig a világ egy nagy társadalmi politikai gyökeres fölfordulás okozta tengeri betegség purgatoriuma után kilöki magából a bevett rengeteg izlésteleséget, visszatér a költészetben a *gondolathoz*, alapul veszi megint az *eszmét*, visszahelyezi a trónjáról letaszitott *szellemet*, urrá teszi azt a test és az öltözet, a külső cziczoma fölött és helyre áll a jó izlés, mely *mulhatlanul* megvárja a költőtől és müvésztől a külső *csint* és formatökélyt is, de megköveteli benne a gondolat eredetiségét, az eszme magvának *sulyát*, és mindenekfölött és elengedhetlenül a *fölfogás költőiségét* is, mely nélkül minden költői termék csak puszta mesteremberi iparczikk, hasonló a tudákos azon hiu erőködéséhez, mely vegyészi uton akar élő embert előállitani.

Vajda János.

Tisza Lajos gr. azt tartja, hogy a házszabályok módositása ezen irányban sokkal higgadtabban megtörténhetnék most, semmint akkor, midőn esetleg nagyobb skandalum provokálná ezt. Az ily rendszabály praeventiv ereje elzárná a továbbá eldurvulás utját.

Tisza Kálmán miniszterelnök maga is elismeri az elnöki hatáskör kiterjesztésének szükségét, el is fogadta a szó elvonhatását az első esetben is, de a kizárást az eddigi tapasztalatok által nem látja indokoltnak. Különben is a mentelmi bizottság nem javasolna ilyesmit, ha javasolna is, a ház nem járulna hozzá, s a következmény az ily visszaélések privilegizálása, vagyis az eddiginél rosszabb helyzet lenne. Arra nézve szóló szerint is szabatosabb intézkedés lenne szükséges, hogy mi történjék akkor, ha az elnök intésének a ház egy vagy több tagja nem engedelmeskedik.

Horváth Lajos azt tartja, hogy ily esetben a háznak zárt ülésben kellene a szükséges rendszabályok fölött határoznia.

Irányi Dániel ismétli a már kifejezett azon nézetét, hogy ily esetben a ház a mentelmi bizottság javaslata alapján határozzon s esetleg a napidijak ideiglenes elvonását, vagy a megrovás nyilvánosságra hozását mondhassa ki, a kizárás esete teljesen mellőztetvén.

Tisza Kálmán miniszterelnök az ily engedetlenség s rendzavarás ismétlése esetében még az ideiglenes kizárást sem tartaná teljesen mellőzhetőnek.

A bizottság utasitásul adandónak határozza az albizottság számára, hogy durvább sértésnek első esetében is elvonhassa az elnök a szót, az elnöknek ellenszegülőkkel szemben a ház a mentelmi bizottság javaslata alapján intézkedik, e bizottság többségi s kisebbségi előadójának meghallgatása után, további vita nélkül hozván határozatát. Ez esetben a megtorlások közé felvétetett a megrovó határozatnak hivatalosan és az illető kerületben való közzététele, további megtorlási rendszabályok javaslatba hozatala az albizottságra bizatván.

Ezzel az ülés véget ért.

VIDÉK.

* **A győrvárosi és megyei függetlenségi párt** végrehajtó bizottsága már kibocsátotta fölhivását a közeledő választások alkalmából. A fölhivás erős hangsulyozással kiemeli a legközelebbi képviselőválasztásnak nagy fontosságát, különösen két oknál fogva. Először, hogy a választók öt évre választják képviselőjüket; másodszor, hogy a nemzet oly nagy eseményeknek néz elébe, amelyek ezredéves létét szigoru próbára tehetik; igy tehát fokozott lelkiismeretességgel kell a választóknak törvény adta jogukat érvényesiteniök. Ezután igy szól tovább a fölhivás: «Alólirt városi és megyei párt végrehajtó bizottsága áthatva a függetlenségi elvek és czélok magasztosságától s tudatában annak, hogy hazánk csak akkor lesz boldog, a nemzet csak akkor lesz virágzó, ha az a párt meg fog szünni kormányon lenni, a mely a boldogtalan 1867-iki és 1878-iki kiegyezést megcsinálta; tudatában annak, hogy a magyar nemzet csak akkor lesz boldog, ha az a párt jut többségre, a mely a magyar nemzet történetének szükségképeni fejlődménye s a mely pártnak gyökere a romlatlan magyar nép józan érzületében leli meg csiráját; tudatában annak, hogy csak a független Magyarország érheti el ezeréves fennállását, a közösügyes pedig soha, áthatva e meggyőződéstől, kötelességének tartja ugy a városi, mint a megyei elvtársakat szervezkedésre föl- és összehivni.» A győrvárosi megyei függetlenségi és 48-as párt ez évi április 3-dikán Győrött megalakul. Krisztinkovich Ede megyei elnök, Mayer Károly városi elnök, Horváth Lajos, Tauber Károly, Hekenast György, Bozzay János, Ehrlich Adolf, dr. Körmendy Endre, Szily Zoltán, dr. Csongrády Károly, Guóth Gyula, Hechtl Frigyes, Hechtl Konrád, Falb Mátyás, Szalczer Lipót, Bene Noé, Hentaller Lajos, Pereszlényi János, ifj. Mártonfalvay Elek, Barcza Gyula, Kiss Jenő, Németh Elek, Lerndorfer Ede, dr. Erdős Kálmán, Tüskés János, stb.

* **Zólyommegye** törv.-hatósági bizottsága f. é. márczius 22-én — mint nekünk irják — rendkivüli közgyülést tartott. *Csipkay* Károly elnöklő alispán jelentése kapcsán, az elhalálozott *Bezzegh* Pál biz. tagnak emlékét jegyzőkönyvileg örökitették meg; az ujon kinevezett Bende püspök installacziójára az alispánt bizták meg bizottság alakitásával, mely az ő elnöklete alatt üdvözölje az uj püspököt. A magyar közmivelődési egyesületnek a nyár folyamán Beszterczebányán tartandó közgyülése alkalmából ugyancsak az alispán elnöklete alatt 12 tagból álló bizottságot választottak, mely az egylet tisztviselői s a város által kiküldendő bizottsággal közösen intézkedik a fogadást illetőleg. E mellett, hogy a megye, mely a magyarositás terén példás buzgósággal s páratlan sikerrel müködik, méltánylásának a közmivelődési egylet iránt más uton is kifejezést adjon, az összes bizottsági tagokat fel fogja kérni, hogy a közgyülésen minél nagyobb számmal jelenjenek meg. A közgyülés napirendjén érdekes diskussziót keltett a tisztviselők lemondását tárgyazó szabályzatot illetőleg a belügyminiszter ama kivánsága, hogy a lemondást ne az alispán, hanem a főispán fogadja el. Ennek ellenében a megye tekintettel arra, hogy a tisztviselők a megye közönségétől kapják mandatumaikat s a megye közönségét nem a főispán — ki a megyei közigazgatásnak nem lényeges vezetője — hanem az alispán képviseli, továbbá, hogy a belügyminiszter e kivánsága nem felel meg a törvény intenczióinak sem, határozottan ragaszkodik eredeti álláspontjához s fentartani kivánja határozatát, hogy a lemondás elfogadására az alispán illetékes. A megyei törvényhatóság ügyrendjét s a beteg tisztviselők szabadságolását illető szabályrendeletek a belügyminiszter kivánságának megfelelőleg módosittattak. — A községi és körjegyzők nyugdijára vonatkozó szabályzatot megalkották, bárha ez uj pótadó kivetését teszi szükségessé a jó adminisztráczió érdekében; ezt a közgyülés készséggel szavazta meg. A deczember hóban megejtett törv. hatósági bizottsági választások tudomásul vétettek, azonban a gyetvai, zólyomlipcsei, badini és orsovai kerületekben uj választás rendeltetett el. — A betegápolási alap oly kedvező helyzetben levőnek találtatott, hogy az ennek fedezésére ez évben kivetett pótadó a megyei nyugdijalaphoz csatoltatni rendeltetett. — Beszterczebánya város közönségének határozata egy nagyszabásu vizvezeték létesitése iránt a benyujtott fölfolyamodás elvetésével helybenhagyatott. — *Baross* Gábor miniszteri székének elfoglalása alkalmából kibocsátott körözvénye kapcsán nevezett minisztert, mint a kiben az egyéni tehetség és munkásságnak érvényesülését látja, örömmel üdvözli a megye. Ezután a közig. bizottságba Lehotzky Egyed s ennek leköszönése után dr. Csipkay István választattak meg; a központi választmányba Nemeskéri Kiss Pál s a lóavatási bizottság elnökévé Ujhelyi György választattak meg.

* **Választási mozgalmak.** *Krassóról* irják nekünk: A krassói kerület függetlenségi és 48-as pártja e hó 21-én értekezletet tartott, mely, bár a rossz utak sok kiváló párttagot visszatartottak, mégis körülbelül 60 s a kerület különböző községeit képviselő tag részvételével folyt le. Első tárgya volt az értekezletnek a *V. Kovách* László lemondásával megürült mandátum iránt határozni, s erre nézve abban történt megállapodás, hogy az idő már annyira előrehaladt, hogy a pártnak ez országgyülési ciklusra jelöltet állitania nem szükséges, hanem készülődését és erejét az általános választásokra forditja. Legfőbb tárgya lett tehát az értekezletnek, hogy a lemondott elnök és jegyző helyett ujat válaszszon. Minthogy azonban az értekezletre a kerületnek csak egy részéből jelenhettek meg a választók, az lett a határozat, hogy április 19-én Erdődön legyen közgyülés, melynek feladata lesz a párt-szervezést egész terjedelmében keresztülvinni: addig pedig az elnök és a jegyző vigyék az ügyeket. Választatott továbbá egy bizottság, mely az elnök vezetése alatt párt-szabályzatot fog késziteni s azt a jövő közgyülésen előterjeszti. Nagy lehangoltságot okozott Horváth János pártelnöknek az a nyilatkozata, hogy az elnökséget semmi szin alatt sem hajlandó ujra elvállalni, mert Horváth igazán a lelke, éltető szelleme a brassói függetlenségi és 48-as pártnak. Remélhető azonban, hogy sikerülni fog őt a közügy érdekében határozata megmásitására birni. — Az *illyefalvai* kerületben, melyet jelenleg *Tanárky* Gedeon államtitkár képvisel, az ellenzéki választók *Bethlen* Gergely grófot óhajtják jelöltül fölkérni. — *Baján* a jövő országgyülésre *Latinovics* Gáborral szemben *Jankovich* Aurél most lemondott főispán szándékozik fellépni kormánypárti programmal. — A *kis-küküllőmegyei* alsó-kerületi választók e hó 27-én Dicső-Szent-Mártonban a képviselő-jelölt személyére vonatkozó megállapodás végett e hó 27-én Dicső-Szent-Mártonban pártkülönbség nélküli értekezletet tartanak.

* **A szabadkai** főispáni krizis csakugyan ugy oldódott meg, mint azt tudósitásaink előre jelezték. A hivatalos lap mai száma ugyanis a következőket közli: «Ő császári és apostoli királyi felsége, f. évi márczius hó 23-án kelt legfelső elhatározásával, *Jankovich* Aurél Szabadka és Baja városok főispánját ezen állásától, saját kérelmére, — hü és buzgó szolgálatainak elismerése mellett — felmentvén, megengedni méltóztatott, hogy Szabadka szab. kir. városban a főispáni teendők végzésével *Kállay* Albert, Szeged és Hódmezővásárhely városok főispánja, Baja városban pedig a főispáni teendők végzésével *Parcsetich* Felix, Ujvidék város főispánja — mindkettő ideiglenesen és eddigi főispáni állásában való meghagyás mellett — bizassék meg».

KÜLFÖLD.

— márcz. 24.

Az angol lapoknak azt a hirét, mely szerint *kongresszus* van kilátásba véve, hogy a bolgár kérdést elintézze, félhivatalos részről határozottan tagadják, azt mondván, hogy a kérdés még nem tisztult anynyira, hogy kongresszus elé lehetne vinni. Csakhogy, ha a dolgok tovább is igy mennek, a kérdés sohasem is fog tisztulni. Mert a kérdés nemcsak a körül forog, hogy mikép legyen kielégithető Oroszország ugy, hogy abba a bolgárok is belenyugodjanak, hanem a körül is, hogy mi történjék Kelet-Ruméliával; a konstantinápolyi konferenczia határozmányai az események által meg vannak haladva, s a mai viszonyokhoz képest egyáltalában nincs meghatározva sem a katonai, sem közigazgatási, sem a politikai viszony a régi Bulgária és Kelet-Ruméli a közt; Kelet-Ruméliának nincs kormányzója a mint Bulgáriának nincs fejedelme, s mivel a kelet-ruméliai kormányzó csakis a bolgár fejedelem lehet — miként azt a konstantinápolyi konferenczia kimondotta s a hatalmak elfogadták — először is bolgár fejedelmet kell választani. De hogy a választás törvényes legyen oly értelemben is, a mint azt egyrészről Oroszország, másrészről a porta kivánja, a választást a berlini szerződés Bulgáriára és Kelet-Ruméliára vonatkozó pontozatoknak reviziója kellene, hogy megelőzze. A bolgár kérdés nemcsak hogy nem érett tehát meg arra, hogy európai kongresszus vegye a kezébe, hanem megérett reá mindjárt a Sándor fejedelem végleges leköszönése után s megérett reá most annyival inkább, mert, mint a ruszcsuki és szilisztriai események mutatták, Oroszország fel igyekszik használni a zavart s másrészről maczedóniai zavargások is összebonyolitással fenyegetik a kérdést, mely a halogatás által korántsem fog tisztultabbá válni. Csakhogy a kongresszust valakinek javaslatba kellene hoznia s ezt a hatalmak egyike sem teszi; a portának nincs hozzá kedve, Oroszországra nézve pedig jobb, ha zavaros marad a helyzet, mert igy valamikor mégis csak rá kerül a sor, hogy neki kell «gondoskodnia a rend helyreállitásáról».

A maczedoniai forrongást illetőleg a hirhedt Agence Havas a következő bolgárellenes táviratot küldeti magának Athénből: Azt a bolgár részről terjesztett hirt, mely szerint görögök a határ mentén lázadást szitnak Maczedóniában, a bolgárok fondorlatának tartják, kik inváziót szerveznek Maczedóniában, a melyet, hogy az európai közvéleményt tévutra vézessék, akként igyekeznek feltüntetni, mint Törökország ellen irányuló görög fondorlatot. Határozottan állitják, hogy ugy a görög kormány, mint a görög nép a status quot Maczedóniában fentartani óhajtják és teljes erővel igyekeznek azt fentartani. A görögök egyátalán nem is támogatnának oly törekvést, mely a Maczedóniában való lázadást czélozná

A szövetségi hirekre vonatkozólag a Daily Telegraph Bécsből a következő táviratot közli: Határozottan állitható, hogy a *Németország, Ausztria-Magyarország és Olaszország* közt a béke fentartása czéljából kötött szövetségtől Anglia távol áll. Félreértés volna négyes szövetségről beszélni; de ki fog tünni, hogy Anglia korántsem távozik félrehuzódni oly politikai rendszer mellől, melynek első sorban a háboru kerülése a czélja. — Ugyancsak a szövetségi hirekkel kapcsolatban a Journal des Debats határozottan tagadja, hogy *Oroszország Francziaországnak* szövetségre irányuló ajánlatakat tett volna.

A *Moszkovszkija Vjedomoszti* legutóbbi czikkében Katkov ugy iparkodik feltüntetni a helyzetet, mintha Oroszországot erőnek erejével bele akarnák kényszeriteni ujra a három-császári szövetségbe. Csakhogy, ugymond, Oroszország nem megy, mert neki ez a szövetség keleten csak ártott és árthat, mert a háromcsászári politika következtében szakadtak el tőle azok az országok, a melyeknek függetlenségéért vérét ontotta s a melyek csak az Oroszországgal való szoros kapcsolatban óvhatják meg nemzeti létöket. Oroszország legkevésbé sem gondol arra, hogy a keleten területeket szerezzen, sőt azt szeretné, hogy ott önálló és erős politikai szervezetek alakuljanak, — csakhogy a hit és az egyház Oroszországgal kapcsolatban tartsa őket. Ausztria-Magyarországgal szövetség nélkül is a legjobb viszonyban maradhat Oroszország, ha ugyan amaz letesz arról a gondolatról, hogy Balkán-állam legyen s lemond a hóditások politikájáról. Ellenkező esetben az összeütközésnek előbb-utóbb be kell következnie.

Az egyházi törvényjavaslat a porosz urakházában.

A porosz urakháza, mint mai lapunk távirataiban már közöltük, tegnap kezdte meg az egyházi törvényjavaslat tárgyalását. Az érdekes ülés lefolyásáról pótlólag a következő részletesebb tudósitást adjuk:

Az első szónok *Kopp* érsek: Önök — ugymond — a mult évben, az egyház bilincsei közül többnek az eltávolitása által lényegesen előmozditották a béke müvét. Az uj papok örömmel léptek hivatalukba s a püspökök örömmel vállalták el az ifjuság nevelését s a rendek a betegek ápolását. Ezért köszönetet mondok a császárnak, ki ezek iránt az egyház fejével megállapodásra jutott s köszönetet mondok a kormánynak s a képviselőháznak is. Az uj javaslat is a kormány és a kuria közti megegyezésen alapszik. Ebben a templommal szemben a szemináriumok, a fegyelmi hatalom és a katholikusokra nézve oly értékes rendek elvi megengedése ügyében tett értékes vallomásokat látunk. De mindamellett a katholikusoknak és a szentszéknek számos óhaja még betöltetlen maradt. Ezeket az óhajokat kifejezésre juttatni, ez képezi most a szentszéktől reám bizott feladatot. En csak egyes szerkesztési és némi anyagi dolgokon tettem változtatást. A legelső a feljelentési kötelességre vonatkozik. (Az államnak beavatkozási joga csak a plébániai hivatalok állandó betöltésére nézve érvényes.) Ezután Kopp kissé élesebben formulázza az állam beavatkozási jogának feltételeit. — A szónok ügyesen indokolja módositásait. A misemondásnak és a szentségek kiszolgáltatásának korlátlan szabadsága már régi követelményei a katholikus érzelmeinek. Ezektől a rendeket különválasztani annyit tenne, mint a vallomásokat minden érdeküktől megfosztani. Ezután a szónok védelmére kel a rendek engedélyezésének, mely egy régi Jézus evangeliomi tökéletességének elérésére irányuló törekvés kielégitése, az egyházzal már a legrégibb egyház-atyák által összekapcsolt intézmény, s a tisztán nyereségre vágyó modern társadalomból eredő veszélyeket s megdöntési kisérleteket ellensulyozó eszköz volna. A prozelytaság szemrehányása nem talál, s ez nem is talál tápot a rendek szabályzataiban. Az sem igaz, hogy a rendek elkeseredve térnének vissza. Sőt ellenkezőleg a leghálásabb érzelmekkel kezdenék meg ujra müködésüket. (E beszéd folyama alatt 1¼ órakor lépett be Bismarck herczeg.) Kopp püspök köszönetet mond a trappisták bebocsáttatásáért, de sajnálja a legtöbb tanitó-rend be nem bocsáttatását, viszont azonban köszönni a felsőbb leányiskolák számára a tanitórendek engedélyezését. — A szónok óhajtja, hogy a kormány ezentul is bizalommal viseltessék az egyház iránt s kéri javaslatainak elfogadását. Egy érzelem kell, hogy mindenkit lelkesitsen s ez a küzdelmek kiküszöbölése a világból s a kedélyek kibékitése.

Beseler különböző indokokból ellenzi Koppnak javaslatait, s különösen azt mondja, hogy az egyházi czenzura lehetőségét az állami tisztviselőkkel szemben okvetlenül ki kell zárni.

Bismarck herczeg: Az álláspont, a melyet e kérdésben elfoglalok tisztán politikai, *opportunus*. A béke a pápával ép olyan az én szememben, mint bármely más hatalommal kötött béke. A tisztelt előttemszólónak teljes tetszését soha nem sikerült elérnem. Nekem 1866-ban az Ausztriával kötött békeszerződés csekély eredményét is szememre hányták. Az előttemszóló tisztességes és tartós békét óhajt. Másféle, mint becsületes békét soha nem kötöttünk (tetszés), s a mi a tartósságot illeti, az mint mindon dolog, istentől függ. Hogy a rendeket a protestánsok gyülölik, ahoz itt semmi közünk; nekünk békére van szükségünk a nyolcz millió katholikussal; azok a protestánsok, a kiknek semmi sincs inyökre, nem jöhetnek szóba. Hogy apáczákra és barátokra van-e szükség, az mindenkinek lelkiismereti dolga; nekünk elég az a tény, hogy a katholikusoknak szükségletét képezik. Ep ugy nem lehet hivatásunk, hogy a püpököknek a lelkészek fölött gyakorolt büntető hatalmát korlátozzuk. A ki a lelkészi pályára lép, annak tudnia kell, minek néz elébe. Hasonlóképen hibásnak bizonyult a májusi törvény amaz intézkedése, hogy meghatározott nevelőrendszer proklamálása által a papság magatartására befolyás gyakoroltassék. Ellenkezőleg, ha államellenesek akarnak lenni, az állam által nyujtott jobb nevelés csak eszközöket szolgáltat a kezeikbe. Békeszerető s németérzelmü püspök keze alatt a szemináriumok semmi aggodalomra nem szolgáltathatnak okot. A följelentési kötelezettség értékét is tulbecsülték. Kevés oly lelkiatyát ismert a kormány, mint az elhunyt boroszlói püspök, s ő mégis mint püspök a kormány ellen opponált. A lelkész magatartása felebbvalójának állásától függ. Nézetem szerint az egész följelentési kötelezettségből nem csinálnék nagy dolgot, de e kérdésben a többségben levő társaimhoz vagyok kénytelen alkalmazkodni. Ebből láthatják, hogy mily alaptalan állitás az, hogy mi állitólag felségjogokat áldozunk fel, ha valaki, a kinek az államhoz való hüsége kétségtelen, kevés sulyt fektet a bejelentési kötelezettségre. 1873 előtt is meg voltak óva a porosz felségjogok. Utaltak a külföldi rendfőnökökre. Ezeket kevésbbé tartom kétségeseknek, mint némely belföldi fönököt. Vannak hazai frakcziók, a melyek különben részben külföldi főnökökkel is birnak, s a melyeket én örömest kicserélnék külföldi rendekkel. (Derültség) A szónok hivatkozik egy 1875-iki beszédére, a midőn a kormány Antonelli biborossal szemben kiemelte egy merőben felekezeti pártnak a veszedelmes voltát, s Antonelli azt már akkor tapintatlannak mondta. Hasonlóképen már 1875-ben kifejezte reményét a kanczellár a pápával létesitendő béke iránt. Az eset, a melyre nézve én e reményemet kifejeztem — folytatja Bismarck — 1878-ban bekövetkezett. Midőn a jelenleg uralkodó pápa hivatalát elfoglalta, azonnal elárulta hogy hajlandósággal bir a harcznak a földről való számüzésére s magas küldetésének feladatául a világ belső és külső békéjének helyreállitását tekintette. Ennek következtében én már akkor oly programmnak az előkészitését terveztem, a mely csaknem teljesen megegyezik azoknak a konczessziólnak összegével, a melyeket azóta előterjesztettünk s a melyeket ma javaslatba hozunk. Azonban elég fontos bizonyitéka annak, mily tévesek egy mindenható miniszternek elbeszélései, ha azt mondom, hogy majdnem 10 év kellett hozzá, mig programmomat lassankint közelebb tudtam hozni a keresztülvitelhez, S a béke elérésére irányzott kisérleteket most nehezebbeknek találom, mint gondolám, mivel időközben inkább a külügyi dolgoknak éltem. Azt találtam, hogy a kölcsönös elkeseredés, parliamenti harczok, egymást keresztező pártérdekek, szövetségek és ellenszövetségek és a harag következtében, melyre a német igen könnyen ráadja magát különösen, ha elméleti és hitbeli dolgokról van szó, magas fokra hágott. (Derültség.) Az elkeseredés mindkét részről igen élénk és a küzdelem heve és tartóssága által könnyen megmagyarázható volt, utóbbiakat különösen elősegitett a tulajdonképeni eredeti vitatárgyak elmérgesedése, sok egyéb vitatárgynak a küzdelembe való bevonása, főleg pedig az a körülmény, hogy a czentrumpárt megszünt tisztán felekezeti párt lenni s hasznosabbnak találta államellenes párttá alakulni át s egyáltalában az összes eme kész elemek segélyével az állam ellen küzdeni. Az én összes törekvésem a béke utjának egyengetésénél az volt, hogy a mi egész német népünknek egységét szilárd alapokra fektessem, tekintettel azokra a veszélyekre, a melyekkel a közel jövőben szembe kell szállnia és tekintettel azokra a czentrifugális törekvésekre irányuló kisérletekre, melyek rendszerint a kritikus időkben szoktak nyilvánulni. Az a kérdés, hogy vajon mi egyetértünk-e katholikus polgártársainkkal, vagy nem, nem szoritkozik pusztán a belső világra, hanem visszahat külső körülményeinkre is. Az, hogy Ausztria-Magyarországgal jobb lábon állhatnánk, ha nem volna napirenden a felekezeti vitakérdés, mint állunk igy, az kézzelfogható. Ezen a téren csak egy czélzásra akarok szoritkozni, melyet azután mindenki, aki az európai helyzetet ismeri, tovább átgondolhat. Tehát ez is egyik nem személyes, hanem kötelességérzetemből származó oka annak, — mivel felelős vagyok császáromnak a birodalom összpolitikájáért — hogy minden észszerü áldozat árán is a béke fentartására törekszem. A római kuriával szemben nem kételkedem a kibékülésben; de ha egy foglalkozás nélküli német polgár, a kik közé, hogy kiket számitok, nem akarom itt felsorolni, (Derültség.) ha ez kénytelen az általa megkedvelt viszálykodásról és haragról lemondani és kezét a kibékülésre nyujtani, akkor el van rontva az öröme. (Derültség.) Ha nem is érjük el egyszerre egy bizonyos meghatározott napra a békét, mégis azt hiszem, hogy mihelyt a pápa és a király a maguk részéről kölcsönös viszonyaikra nézve egyetértenek, a mint a fődologra nézve már ma is egyetértenek, akkor, azt hiszem, nyugodtan nézhetünk eléje ama küzdelmeknek, melyeket Windthorst és a czentrum ellenünk inditanak. (Helyeslés.) S igy hogy ezt a nyugalmat elérhessünk, kérem a házat, hogy fogadják el a javaslatot s annak ama módositásait, melyeket majd a vallásügyi miniszter támogatni fog.

Bismarck herczeg beszéde, melyet folyékonyan s a legjobb hangulatban mondott el, élénk tetszest aratott. Béseler azt válaszolja, hogy ő sohasem ellenkezik a kanczellárnak nagyobb politikai intézkedéseivel. Frankenberg gróf megelégedését fejezi ki a pápa és a császár kibékülése fölött és reméli, hogy az uj [illegible]alomgyülés elfogadja a javaslatot, mely záloga lesz a belbékének. Dr. Struckmann ellenzi, hogy az egyházzal bármiféle konczessziókat engedjenek. [illegible] Kleist-Retzovnak hosszu beszéde után a tárgyalás folytatását mára halasztották.

Figyelmeztetjük és kérjük tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük e hó végével lejár, hogy ujabb megrendeléseiket mielőbb megtenni méltóztassanak.

Lapunk előfizetési ára:

egy hóra	1 frt 80 kr.	hat hóra	10 frt
két hóra	3 frt 60 kr.	egész évre	20 frt
három hóra	5 frt — kr.		

Lapunk *mindennap*, tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelen.

T. előfizetőink abban a kedvezményben részesülnek, hogy az «Ország-Világ» czimü, legdiszesebb képes hetilapot 10 frt helyett 8 frtért, félévre 4 frtért, negyedévre 2 frtért kapják.

Az előfizető nevének, czimének, lakhelyének s az utolsó postának tisztán olvashatólag kiirását kérjük, hogy a lap szétküldésében hiba ne történjék.

Előfizetést a hó bármely napjától elfogadunk. Régi előfizetőink legczélszerübben cselekszenek, ha czimszalagjukat a posta-utalvány szélére ragasztva beküldik a kiadó-hivatalnak.

Az esetre, ha t. előfizetőink az előfizetési határidő lejárta előtt lakást változtatnak, az uj czim mellett a régit is kérjük velünk pontosan tudatni, mi által minden zavar vagy félreértés sokkal könnyebben elkerülhető.

Az előfizetési pénzek és posta-utalványok Budapestre az „Egyetértés" kiadó-hivatalába (kecskeméti-utcza 6. szám alá) küldendők.

Az „Egyetértés" kiadó-hivatala.

UJDONSÁGOK.

— márcz. 24.

— *Lapunk melléklete a következő közleményeket tartalmazza: Országgyülés. Mezőgazdasági közlemények. Tárcza: A «József főherczeg barlang Biharban. A molnár leánya. Donna Perfecta.*

— ***Személyi hirek.*** *Rudolf* királyfi ma délelőtt látogatást tett a külügyminiszternél s vele hosszabb ideig konferált. — *Karagyorgyevics* Sándor herczeg tegnap Bécsből Párisba utazott. — A *walesi herczeg* tegnap este Berlinben látogatást tett *Bismarck* Herbert grófnál. — *VII. Henrik* reussi herczeg, bécsi német nagykövet, továbbá *Kálnoky* gr. külügyminiszter és *Fejérváry* Géza br. honvédelmi miniszter tegnap este Budapestről Bécsbe utaztak. — *Ramberg* Viktor báró altábornagy, felsőbb helyről érkezett meghivásra, Kassáról Bécsbe utazott. — *Pulszky* Ferencz ma Győrbe utazott s ott este a kereskedelmi testület helyiségében felolvasást tart. — *Viktória* angol királynő e hó 31-én érkezik Cannesba. — Azt az általunk is reprodukált hirt, hogy *Keudell* római német nagykövet állásáról lemondott, a *Kreuzzeitung* megczáfolja. — *Perczel* Béla kuriai elnök egészsége helyreállitása végett hosszabb időre Görzbe megy. — *Münster* gróf párisi nagykövet diplomácziai estélyén, e hó 22-én Lord Lyons és Mgr. di Rende kivételével a párisi diplomácziai kar valamennyi tagja megjelent. — Kassai káptalani helynökké a káptalan tagjai *Szabad* Ferencz nagyprépost kanonokot s kassai plébánost választották. — A lóról leestében erősen megsérült *Eszterházy* János gróf, mint N.-Szebenből Pozsonyba érkezett táviratok jelentik, most már javulóban van, s bár még mindig roppant kinokat áll ki, életét nem kell többé félteni. — *Szieber* Ede királyi tanácsos, beszterczebányai tankerületi főigazgató, e hó 18-tól 23-ig végezte évi rendes vizsgálatát a rimaszombati egyesült prot. gimnáziumban. — *Erdődy Károly* gróf Angliába utazott a liverpooli lóversenyre, hol egyik lova az akadály Derbyben futni fog. — *Lauer* a német császár udvari orvosa, a mostani ünnepek alkalmából, a vörös sasrend I. osztályát kapta; az a hir, hogy e titulussal 300,000 márka is járt volna, valótlan. — *Robert* württembergi herczeg egészségi állapotában nem állt be kedvezőtlen változás s igy reménylik, hogy a herczeg jobban lesz. — *Károly Tódor* bajor herczeg Meranban megkezdte a szemgyógyitást s hetenkint négyszer tart rendelő órát a Villa Bavariában.

— **Az udvar Budapesten.** Rudolf trónörökös ma a kilencz órai futárvonattal Budapestre érkezett. Az osztrák-magyar államvasut indóházában szép számu közönség gyült egybe, mely a kupéból kiszálló trónörököst lelkes éljennel fogadta. Hivatalos fogadtatás nem volt. Pont kilencz órakor érkezett meg a futárvonat, melyhez egy szalonkocsi volt csatolva. A trónörökös kiséretében volt Wohlgemuth fregattkapitány. Az osztrák-magyar államvasutak részéről az állomásfőnökön kivül Hübner főfelügyelő volt ott jelen. Az érkező trónörököst Török János főkapitány fogadta, kivel a trónörökös kezet fogott. Azután az udvari várótermen keresztül menve, kocsiba ült s a várpalotába hajtatott. A trónörökös ezrede egyenruháját viselte. A különvonatot Tolnai Samu főfelügyelő vezette. A trónörökös holnap délután 6 óra 5 perczkor a déli vasut gyorsvonatához csatolt külön udvari kocsiban *Stefánia* trónörökösnő látogatására Abbaziába utazik. — A *király* ő felsége holnap este az osztrák-magyar államvasutak rendes személyvonatának első részével elhagyja fővárosunkat, hová csak május hóban az országgyülés berekesztése idején tér vissza, — A *királyné* ő felségének Mehadiába való utazása márcz. 27-re volt tervezve, a hideg időjárás miatt azonban utazását ápril 3-ig halasztotta el.

— **Királyi kihallgatás.** Ő felsége a király ma délelőtt 10 órakor a budai várpalotában általános kihallgatást adott, melyen mintegy 30 személyt fogadott. A jelentkezettek közt volt: Szápáry Géza gróf b. t. t., magyar kir. főudvarmester, Kees György lovag b. t. t. nyugalm. táborszernagy, Román Miron b. t. t. görögkeleti érsek, erdélyi román metropolita, Kubicza Pál Trencsénmegye főispánja, mildenseei Groller János vezérőrnagy, a 32. gy. hadosztály parancsnoka, Mossig Theobald lovag vezérőrnagy, a 15. gy. hadosztály parancsnoka, Zichy István gróf cs. k. kamarás, Vörösmarty Béla kuriai biró, Heimerich János ezredes, a 85. gy.-ezred parancsnoka, sandoli Ruzicsics Miklós ezredes, a 6. hegyi-dandár parancsnoka, Jelramm Hugo ezredes, a 66. gy.-ezred parancsnoka, Gervay Mihály miniszt. tanácsos, Minutillo Károly báró őrnagy, ő felsége gyalogtestőr századának parancsnoka, Czigly János osztálytanácsos, és a budai tornaegylet küldöttsége, a mely Jenny József törvényszéki biró és Feilitsch Artur báró kir. erdőfelügyelőből állt. A kihallgatás vége 11 órakor volt.

— **Baross Gábor miniszternek** mai nevenapja alkalmából a közmunka- és közlekedésügyi miniszterium tisztikara remekmüvü albumot nyujtott át, mely több mint háromszáz aláirást foglal magában. A vörös chagrin bőrbe kötött diszes kiállitásu album előlapját müvészi kivitelü magyar korona s a miniszter ressortjába tartozó szakok emblemái ékesitik. A vasuti osztályt mozdony, a hajózást gőzhajó, a müszaki szolgálatot mérnöki szerek, a táviró osztályt Morse gép, a posta osztályt postakürt, a postatakarékpénztárt pedig méhkas jelképezik, bent pedig a következő czim olvasható: Nagyméltóságu bellusi Baross Gábor urnak, közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszternek, a bölcs vezetése alatt álló miniszterium személyzete. A második lapot a következő ajánlás foglalja el: «Engedje meg nagyméltóságod, hogy a bölcs vezetése alatt álló miniszterium személyzete névnapja alkalmából nagyméltóságodnak legőszintébb szerencsekivánatait nyilvánithassa, nagyméltóságod iránt érzett őszinte tiszteletének, nagyrabecsülésének és ragaszkodásának kifejezést adhasson. Nagyméltóságod, midőn ő császári és királyi felsége bizalma a közmunka és közlekedésügyi m. kir. miszterium élére állitotta, azt tüzte előnkbe, a miben nagyméltóságod legelől jár, a közügyek iránt érdeklődő hazafias buzgalmat, a kötelességérzettől áthatott kitartó és czéltudatos munkásságot. E kitüzött helyes és nemes irányt és a nagyméltóságod által adott fényes példát követni legigazabb törekvésünk, nagyméltóságodat e miniszterium nagy feladatainak megoldásában tehetségünk szerint támogatni legjobb akaratunk. Bizalommal tekintünk nagyméltóságodra, mint vezérünkre. Budapest, 1887. márcz. 24. A többi lapokat az aláirások foglalják el, élükön Lukács Béla államtitkár aláirásával. A *képviselőházban* ivet köröztettek, melyen a képviselők pártkülönbség nélkül üdvözölték Baross Gábor minisztert.

— **Gervay Mihály orsz postaigazgató**, mint a P. Ll. irja, benyujtotta nyugdijazás iránt való kérvényét. Az orsz. posta főigazgató pár hónap hijával ötven év óta szolgálja a postaintézetet, mint nagyváradi kerületi postaigazgatót az alkotmány visszaállitásával Gorove kereskedelmi miniszter hivta meg a fontos pozicziórá. A postaintézet szervezésénél, különösen pedig annak magyarrá tételénél, valamint a továbbfejlesztésénél Gervay Mihály nagy érdemeket szerzett s ezekért több kitüntetésben részesült. Tulajdonosa a Szent István rend középkeresztjének, a porosz koronarendnek, a bajor királyi Szent-Mihály-rendnek, kommandeurje a franczia becsületrendnek. A világposta-egylet megalakitása alkalmával a kongresszuson Gervay képviselte Magyarországot, a legutóbbi lisszaboni posta-kongressusnak korelnöke volt.

— **Márczius tizenötödikét** *Léva* város hazafias polgársága is megünnepelte. Az ünnep főmozzanata a temetőben felállitott honvéd-emlék körül folyt le, a hol a «szózat» eléneklése után *Hévizy* János főgimnáziumi tanár mondott sikerült alkalmi beszédet. Este az «oroszlán» fogadó emeleti nagytermében 85 teritékü bankét volt. Az első felköszöntőt Mácsay Lukács kir. tanácsos polgármester mondta a királyra; dr. Brach Ferencz megyei főorvos a hazát, Hevizy János Kossuth Lajost, Schleifer Armin a honvédeket éltette. — *Szirákon* ez idén először tartották meg márcz. 15-ét, daczára annak, hogy *Dégenfeld* gróf le akarta beszélni a polgárokat a tervükről. Bodnár tanárnak lelkesitő szavai azonban megtették a kellő hatást s nagy lelkesedéssel ülték meg a nemzeti ünnepet. — *Orsován* is megünnepelték márczius 15-ét. — *A jászkarajenői olvasókör* hasonlóképen megünnepelte márczius 15-ikét. Nagy feltünést keltett ez ünnepély, mert erről eddig községünkben szó sem volt, s a lakosság nagyrésze semmit nem tudott márczius 15-ről. Reggel mind a róm. kath., mind a ref. templomban isteni tisztelet volt. Este a kör helyiségében társasvacsorát rendeztek, lelkes felköszöntőket mondtak. Szőcs Károly ref. h. lelkész a hazára és Kossuth Lajosra üritette poharát.

— **A magyarnyelvü tiszti vizsga** ügyében az egyetemi ifjuság körében megindult mozgalomról ma több oldalról kaptunk értesitést. Egyik informáczió, mely állitólag «illetékes helyről» származott bele egyik kőnyomatos ujságba, arról ad hirt, hogy a mozgalmat «privatim érdekelt egyetemi polgárok» inditották meg s az az ifjuság zömére ki nem terjed s azzal semminemü egyetemi egylet vagy kör szolidaritásban nem áll. Ha ez az «illetékes helyről» származott értesités nagyon szomoru megnyilatkozása nem volna annak a szellemnek, mely ujabb időkben a nagy, nemzeti eszmékért hevülni és tenni köteles egyetemi ifjuság egy részén erőt vett, kómikusnak tünhetnék fel az az «átkos visszavonás,» mely az ifjuságnak ezt az egyik részét arra kényszeriti, hogy bármilyen nemes, nagy eszme mellett emel szót a másik, ilyen kicsinyes, gyermekes nyilatkozatokkal, tiltakozással gyengitsék a felemelt szó erejét, s a hagyományos szerepet, mely hasonló kérdések eldöntésében az ifjuságra vár, operette-szereppé alacsonyitják le. Nagyon szép dolog az a higgadtság, szép különösen akkor, mikor a rendesen hevülékeny ifjuság körében mutatkozik, mint regulátorja a tüzes vér forrongásának: de ez már több a higgadtságnál, ez hamisitatlan szervilizmus, a mely az egyetem ifjuság tekintélyét aláásó, hagyományos szellemét megcsufoló ilyen nyilatkozatokra kényszeriti a felsőbb körök roszalásától, vagy nem tetszésétől rettegő részét az ifjuságnak. Mi szükség volt erre a nyilatkozatra? Hát mondta azt valaki, hogy a megindult mozgalom kezdeményezője az egyetemi olvasó, — vagy bármilyen kör volt? Ez a *magyar ifjuság* mozgalma azé az ifjuságé, mely a közös hadseregben létjogot akar szerezni a magyar nyelvnek, felháborodásának akar kifejezést adni a felett, hogy jogos és méltányos kérésével elutasitották. S az egyetemi olvasókör siet tiltakozni az ellen, mintha része volna a mozgalomban, nehogy valakinek eszébe jusson azzal vádolni az olvasókört, hogy a magyar nyelv, a magyar nemzeti érdek ügyében megindult mozgalom onnan is eredhetne, vagy csak pártfogolják is ott. Mi lesz ezekből a jó urakból akkor, ha majd az előrehaladott életkor, a megélhetés gondjai, a hivatalbajutás, vagy abban előrehaladás érdeke amugy is meghütik egy kissé az ilyen lelkesedést? . . .

A másik értesités a rendőrségi sajtó-irodából került ki. a melyben a főkapitányság a következőket közli: «Tegnap, e hó 23-án délután a főkapitányi helyettesnél két fiatal ember jelent meg az egyetemi ifjuság nevében szóval bejelentendő, hogy az egyetemi ifjuság a magyar nyelvü tisztivizsga ügyében aznap este az Arvay-kávéházban értekezletet fog tartani. A főkapitányi helyettes kijelentette a küldöttségnek, hogy minden gyülés a fennálló törvények és rendeletek értelmében 24 órával előbb bejelentendő s hogy egy főkapitányi rendelet értelmében gyülések és értekezletek nyilvános üzlethelyiségekben meg nem tarthatók. Ennek daczára ma, e hó 24-én délelőtt egy háromtagu küldöttség a főkapitánynak személyesen átadott egy irásbeli bejelentést, mely szerint az egyetemi ifjuság a föntemlitett ügyben e hó 25-én délután 6 órakor az Arvay-féle kávéházban nagy gyülést szándékozik tartani. A főkapitány a küldöttségnek kijelentette, hogy ragaszkodva az egyetem rektorához intézett átirathoz, mely szerint ő az egyetem rektorának tudomására hozta, hogy gyüléseknek és értekezleteknek nyilvános üzlethelyiségben való megtartását megengedni nem fogja, a gyülés megtartását a bejelentett helyiségben nem engedheti meg s hogy a tartani szándékolt nagy gyülés ideje és helye 24 órával előzetesen bejelentendő lesz. Erről a bejelentők irásbeli végzés által is értesittettek.»

A harmadik értesitést az egyetemi ifjuság attól a részétől vettük, a melyet a «higgadt» párt «agitálók»-nak nevez. Ezek kijelentik, hogy sem a szükkeblü tiltakozások, sem a főkapitányság elutasitó végzése nem gátolják meg abban, hogy a megkezdett mozgalmat, mely a *magyar ifjuság* érdekében indult meg, tovább ne folytassák. Ez a felhivás a következőképen hangzik: «Egyetemi polgártársak! Ismeretes előttetek azon mozgalom, melyet a magyarnyelvü tiszti vizsga ügyében megindítottunk. A kebelünkből kiküldött bizottság f. hó 19-én megjelent a *magyar* királyi honvédelmi miniszter urnál, kit kérelmünk támogatására kértek fel, a kitől azonban oly választ nyertek, mely nemcsak a kérelmezők szivét dobbantotta fájdalomra, de visszatetszést szült az széles e hazában. Sokkal fontosabb és komolyabb a dolog, mintsem az adott válasz fölött napirendre térnünk lehetne a nélkül, hogy hazafiságunkat megtagadnunk ne kellene! Nemcsak a kérelmezőknek szólt a válasz, de szólt az édes mindnyájunknak, *magyar ifjak!* A fenforgó ügy megbeszélése végett holnap, e hó 25-dikén, pénteken délután 5 órakor a Papnövelde-utcza 4-dik szám alatti kerti helyiségben értekezletet tartunk, melyre, hogy minden egyetemi polgár hazafiui kötelességének fogja ismerni megjelenését, — nem kételkedünk. — Budapest, 1887. márcz. 24. Az intéző bizottság nevében: *Bartha Alajos*, elnök.

— **Husvéti ájtatosság.** A budai *királyi kápolnában* a nagyhéti isteni-tisztelet sorrendje a következő lesz: Virágvasárnap. 8-kor csendes mise orgonakiséret mellett. Fél 11-kor pálmaszentelés; 11-kor nagy énekes mise. D. u. 3-kor létánia. Nagycsütörtökön: 11-kor énekes mise, a melynek végeztével az Oltáriszentséget átviszik sz. István kápolnájába. Nagypénteken. Fél 11-kor kezdődnek a szent szertartások, azután az előszenteltek miséje, a melynek végeztével az Oltáriszentséget elhelyezik a sz. sirba, hol esti 7 óráig marad kitéve. Nagyszombaton: Az Oltáriszentség a sz. sirba kitétetik 7 órakor reggel, 10-kor kezdődnek a szent szertartások, 11-kor énekes nagy mise. Délután 4-kor Föltámadás. Husvétvasárnapján: 8-kor csendes mise; fél 11-kor magyar sz. beszéd; 11-kor énekes nagy mise. Délután 3-kor létánia. — A *belvárosi plebánia-templomban* a nagy hét megünneplése igy fog lefolyni: Nagycsötörtökön: 9 órakor reggel nagy mise, mely alatt a t. papság s hivek az ur asztalához járulnak stb. Nagypénteken: Reggeli 10

órakor kezdődnek a szertartások a Passio eléneklésével, mire a könyörgések következnek stb. 12 órakor megindul a német körmenet a kálváriahegyre stb. 2 órakor megindul a magyar körmenet a kálváriahegyre stb. 4 órakor délután az ünnepi magyar szt. beszéd tartatik. 7 órakor este Krisztus koporsójánál Jézus szent nevéről való létánia elmondása után a legfölségesebb oltáriszentség visszavitetik a kápolnába. Nagyszombaton: 6 órakor reggel az oltáriszentség Krisztus koporsója felett ismét elhelyeztetik stb. 7 órakor reggel a szertartások szentelésével kezdődnek, mire az ünnepélyes sz. mise következik. 6 órakor este az ünnepélyes feltámadás. Husvétvasárnap: 6 órakor reggel szent mise német énekkel. 7 órakor sz. mise. 8 órakor sz. mise. 9 órakor sz. mise magyar énekkel, mire a magyar szent beszéd következik. 10 órakor ünnepély s nagy mise, ezt követi a német szent beszéd. 12 órakor csendes szent mise. 4 órakor délután ünnepélyes létánia. Husvéthétfőn: 6 órakor reggel sz. mise, az Oltáriszentség kitétele mellett, német énekkel. 8 órakor sz. mise. 9 órakor sz. mise magyar énekkel stb. 10 órakor nagy mise, mire a német szent beszéd következik. 12 órakor sz. mise. Délután 4 órakor létánia stb. Az egész husvéti idő tartama alatt a hivek reggeli 6 órától kezdve a nap bármely idejében sz. gyónásukat végezhetik.

— **Népfölkelés.** *Az ügyvédi kör választmánya* mai napon tartott ülésén *a fővárosi jogász-közönség részére rendezendő népfölkelési külön tisztitanfolyam* ügyét magáévá tette. — Az ezután ugyanez ügyben a kör helyiségében *Unger* Alajos országgyülési képviselő elnöklete alatt tartott látogatott értekezlet öttagu bizottságot küldött ki a honvédelmi miniszternek átnyujtandó kérvény szerkesztésére s a tanfolyam érdekében teendő egyébb intézkedésekre. A bizottság tagjai az ügyvédi kör részéről: dr. Bernát Béla, dr. Sik Sándor; az érdekeltek közül: dr. Borbély Vidor, dr. Feleki Béla s dr. Gerő Lajos. A kérvényt Unger Alajos képviselő fogja szombaton a miniszternek átnyujtani. Felhivja ennélfogva az intéző bizottság az érdekelteket, hogy mindazok, kik eddig még nem jelentkeztek, s a nyitandó tanfolyamban résztvenni szándékoznak, ebbeli szándékukat az ügyvédi kör titkáránál. dr. Bernát Béla ügyvéd urnál, kecskeméti-utcza 9, f. hó 26-ig délelőtt 11 óráig jelentsék be. — A *főrendi és országos képviselő népfölkelők* lovassági tisztjelöltjei ma délután tartották első nagyobb gyakorlatukat a szabadban. Délután 2 órakor *Henneberg* báró tábornokkal élükön kivonultak a Ludoviceumból a Rákosra. A nagy gyakorlat szép rendben és pontossággal egynegyed hatig tartott, a mikor visszafelé indultak. Az üllői-uti uj kórház előtt az egész csapat eldefilirozott a tábornok előtt, a mi szintén katonás rendben történt. A népfelkelő tisztek e gyakorlatában részt vett Elek Gusztsv szabadságolt állományu honvédhuszár ezredes is.

— **Számüzött elnök.** Megemlitettük már, hogy Santos tábornokot, az uruguayi köztársaság elnökét ez év január havában, a mikor a tábornok épen visszatérőben volt Európából Amerikába, számüzték Uruguayból. A számüzetésnek, mint a *Kölnische Zeitung* irja, oka a következő volt: Január vége felé Uruguayból összeesküvést fedeztek föl, melynek czélja volt az uj elnököt Maximo Tajes tábornokot és minisztereit megbuktatni s elfogni. A vizsgálat kideritette, hogy az összeesküvésnek Santos tábornok a lelke. Tajes tábornok az 5. vadászzászlóaljat, melyet az összeesküvők megnyertek a maguk számára, feloszlatta, a kaszárnyát kiürittette és törvényjavaslatot nyujtott be, mely az Európában időző Santos tábornoknak megtiltja az Uruguayba való visszatérést. A többség a javaslatot elfogadva, január 28-án életbe lépett ez a törvény, ugy, hogy az előbbi elnök most mindenkorra számüzve van az országból. Montevideoban, a hol a pártvillongások nagy mérveket öltöttek, némi aggodalommal néznek a jövő elébe, mert Santos tábornok Rio Janeiroból folyton áskálódik Uruguay ellen.

— **Elháritott forgalmi akadály.** A magyar államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint a Kameral-Moravicza-Fiume vonalrészen előfordult forgalmi akadály a mai napon megszünt s a rendes személy- és összes teher-forgalom ismét megnyilt.

— **Jubileumi pályázat.** Az ováczíók közül, melyekben a németek Vilmos császárt 90-ik születésnapja alkalmából részesitették, bizonyára nem utolsó helyen áll az, hogy a *Berliner Tageblatt*, egyik leghevesebb ellenzéki lap Németországban, 10,000 márka pályadijat tüzött ki egy müre, melyben fejtegetendő az egység eszméje a német népben, annak hatása a politikai pártok alakulására és állására és megvalósitása a német császárság által. A mü tudományos kutatások alapján, kikerekitett történeti képek formájában, lehetőleg népszerüen irandó meg és kiterjesztendő az e század elejétől a versaillesi császár-proklamáczióig való időre. A mü legfeljebb 25 nyomtatott iv terjedelmü lehet. A pályamunkák 1888. szeptember 2-áig küldendők be, a birálóbizottság itéletét pedig 1889. márczius 22-én hirdetik ki. A pályamüvek névtelenül, jeligével ellátva és lepecsételt jeligés levélkével az emlitett lap szerkesztőségéhez küldendők be.

— **Az aszódi javitó intézetből** legujabban ismét két növendék oldott kereket. Holovács (Gubás) István és Ertl Józsefnek hivják a két nagyratörő ifjut, kik összekötöztek öt-hat kendőt s leereszkedve a kertbe, tovább álltak. A szökést reggel a növendékek vették észre s figyelmeztették a felügyelőt, hogy az éjjel létszámuk kettővel megfogyott. Rövid ida alatt ez a harmadik szökés az intézetből, melyre ráférne a gondosabb felügyelet. Az intézet igazgatósága felkéri a hatóságokat, hogy feltalálás esetén kisértessék vissza a szökevényeket.

— **Bányarobbanás.** Londonból táviratozzák mai kelettel: Sydney mellett egy szénbányában óriási robbanás történt, melynek 70 bányamunkás esett áldozatul.

— **A czár elleni merénylet.** A Times pétervári levelezője e hó 20-ról ezt irja: Ugy hallom, hogy a mult vasárnap szándékolt merénylet három főrészesének neve: Grabov, Generalov és Osztipenko. Az utóbbi egy kisorosz kozák család tagja. Emlékezünk rá, hogy a mult tavaszon a doni kozákok közt merénylet volt készülőben a czár ellen, ki éppen e miatt hagyott föl a tervvel, hogy Novo-Cserkaszkba menjen, mint tervezve volt. S feltünő, hogy most az orosz hivatalos lap hosszu loyális nyilatkozatot tesz közzé a nevezett doni kozákok részéről, kik tiltakoznak, hogy a merényletben legkisebb részük lenne. E nyilatkozat indirekt elismerése a tavalyi merénylet hirének. — Hivatalosan különben még most sem ismerik, hogy a czár ellen készült a merénylet. Bajos megmondani azt, hogy az e'nemü merénylet hol kezdődik s hol végződik, de annyi mindenesetre mondható, hogy a szóbanforgó vasárnapi eset merénylet volt. Allitják ugyan, hogy az orgyilkosok az utolsó pillanatban maguk segitették elé elfogatásukat, hogy végre ne kelljen hajtani a bünös vállalatot, melybe társaik kényszeritették őket s biztosabbnak hitték magukat a hatóság kezei közt, mint szabadon maradva társaik közt. Azonban az elméletet a lefolyt eseményekből semmi sem bizonyitja. Bizonyosnak csak annyit tarthatunk, hogy az orosz rendőrség most valamivel különb, mint volt II. Sándor idejében. Ki is mutatta III. Sándor czár iránta való háláját, azzal hogy Grösser tábornoknak és detektivjeinek 100,000 frtot adományozott.

— **A férj és a szinpad.** A párisi ügyvédek köre, mely azzal a véleményével, hogy a férj neje leveleit jogosan felbonthatja, nagy port vert föl a párisi sajtóban, legközelebb azzal a kérdéssel foglalkozott: A törvényszék feljogosithatja-e a nőt, hogy férje akarata ellenére szinpadi kötelékbe lépjen? A nevezett jogászkör e kérdést is igenlőleg döntötte el, vagyis véleménye szerint a férj tiltakozása jogilag nem veendő számba, ha neje szinpadra lép s a szinházzal szerződéses kötelékbe lép.

— **Az áldozatok emléke.** M.-Igenből irják: M.-Igen községnek az 1848. év október 28-án szomoru napja volt. Vad oláh csordák rátámadtak a község védtelen magyar lakosságára s mintegy kétszáz embert lemészárolták. Az áldozatokat közös sirba temették, mely mindezideig emlék nélkül áll. Most Lukácsy Viktor, a járás derék orvosa mozgalmat inditott meg, hogy állitsanak az áldozatoknak emlékszobrot s e hó 20-ára értekezletre hivta egybe a község lakosságát. Az értekezlet, melyre mintegy negyven ember jelent meg, bizottságot választott, mely most már gyüjteni fog kezdeni. Remélhető, hogy a szükséges összeget nemsokára sikerül összegyüjteni, ugy, hogy az emlékkő rövid idő mulva fel lesz állitható.

— **A mozgósitás és a távirohivatalok.** A m. kir. közmunka- és közlekedésügyi miniszter, mint a H—k irja, Budapest főváros, valamint a rendezett tanácsu városok polgármestereihez, nemkülönben az összes megyei törvényhatóságokhoz körrendeletet intézett, melyben tekintettel az esetleg bekövetkezhető mozgósitásra, mikor az állami és vasuti táviró-hivatalok kézbesitői előreláthatólag nem lesznek képesek a mozgósitással járó nagyszámu és igen sürgős természetü táviratokat nyomban széthordani, felhivja a törvényhatóságokat, hogy a területeiken levő minden községben, a hol állami vagy vasutüzleti távirda van, a küldönczi szolgálatra az előljáróság közbejöttével a mozgósitás által el nem vonandó és teljesen megbizható egyéneket szemeljenek ki s azok neveit a távirófőnökséggel tudassák.

— **Kilenczven éves ujdonság.** A *Vossische Zeitung* e hó 23-án ujra kinyomatta egy közleményét, mely e lapban 1797 márcz. 23-án jelent meg először s most ujra aktuálissá lett. Egy jelentés ez, mely akkor a lap élén látott napvilágot és igy hangzik: «Berlin, márczius 23. Tegnap délután egy és két óra közt a trónörökös ő fenségének neje, a királyi ház és az egész ország legnagyobb örömére, egy egészséges herczeget szült. Pár órával később a Lustgartenba felvonult huszonnégy ágyunak háromszori elsütése által adták tudtul a fővárosnak ezt az örvendetes eseményt, mely a város minden lakóját szivből jövő jókivánatakra ösztönözte a fenséges főherczegnő s ama királyi ház uj sarjadéka iránt, melynek uralma alatt boldogak vagyunk. Hir szerint a főherczegnő a körülményekhez képest jól érzi magát. Mult vasárnap Lujza porosz herczegnő, Ferdinand porosz herczeg s fővezér egyetlen leánya s Radzwill Antal herczegnek neje is egészséges fiugyermeket szült.»

— **Magyar apácza öngyilkossága Bécsben.** Valyi Mathild a budai Erzsébet-kórház volt főnöknője, ki ez idő szerint betegápolónő volt a döblingi Rudolfinumban tegnap délután cziankálival megmérgezte magát. Valyi Mathild, ki 28 éves volt és tekintélyes nyitramegyei családból származott, szelidségéről és gyöngédségéről ismeretes apácza volt s csak pár hónapja, hogy a Rudolfinumba került, hol csakhamar mindenkinek rokonszenvét megnyerte. A jó lelkü hölgy lényébe az utóbbi napokban szembetünő változás állott be s tegnap délután végrehajtotta valószinüleg már régebb idő óta tervbe vett szörnyü tettét. Cziankáli oldatot vett be s még mielőtt orvosi segélyben részesülhetett volna, kiszenvedett. A tett indokairól semmit sem sejtenek. Az öngyilkos apáczának Bécsben és Magyarországban tartózkodó rokonait a Rudolfinum főnöknője értesitette a tragikus esetről, mely a Rudolfinumban óriási feltünést keltett.

— **Leégett templomtorony.** A boroszlói Mária Magdolna templom tornyának égéséről az ottani lapok e hó 23-ról a következőket irják. A tüznek, mely a Mária Magdolna templomban dühöngött, majdnem az egész északi torony áldozatul esett. Ma reggel két óra után észre vették, hogy az északi oldalon fekvő torony legfölső emeletének az a része, melyből a hid a másik toronyba átvezet ég. Sietve értesitették a tüzoltóságot. A tüzoltók fölmentek a másik toronyra, mely nem égett és a hidról kezdtek müködni a tüz ellen. A dühöngő elemmel szemben azonban tehetetlenek voltak. A lángok a torony felső masszív részének diszes ablakaiból csapdostak kifelé, mi bizonyitja, hogy a tüz már jóval azelőtt keletkezett a torony belsejében. A gerendázatban, mely régisége folytán rendkivül kiszáradt, gazdag táplálékot talált a tüz. A lángok szinte a torony tetejéig felcsaptak. Három óra után látták a mint a torony gombja elkezdett lefelé hajolni. Rövid időközökben sürü és hatalmas robajjal hullottak a fa és ércz darabok a Magdolna-tér kövezetére. A toronynak égő része erősen kezdett dél felé hajolni s már féltek, hogy rá dől a másik toronyra s azt is felgyujtja, midőn négy óra tájban az egész felső rész borzasztó robaj kiséretében leomlott, a Magdolna-térre a templom főbejárata elé. A harang, mely közvetlen a tetőzet alatt volt elhelyezve, ércz- és fatörmelék közt fekszik a templom főbejárata előtt. A toronynak gombja szét volt zuzva. Darabjai alól sértetlenül sikerült megmenteni a gomb tartalmát képező okmányokat, melyek két lapos réz dobozban voltak elhelyezve. A templomnak északi födélzete a leomló törmelék által erősen megsérült és féltek, hogy az is tüzet fog. Ezt azonban sikerült megakadályozni. A tornyokat összekötő hid annyira megsérült, hogy azt alighanem kénytelenek lesznek szétszedni. Az északi torony alatt lévő boltozat valószinüleg megrepedt. A torony fa alkatrészei teljesen megsemmisültek. A hatalmas viztömegek, melyeket a fecskendőkből a tüzbe vezettek, lefolyás közben az orgona egyik fujtatójába is behatoltak s azt részben átnedvesitették. Maga az orgona ugylátszik sértetlen maradt. A viz továbbá utat tört magának a kar erkély alatti egyik oszlopán keresztül és a templom egyik mellékhajóját ugy elárasztotta, hogy néhány sirkő sülyedni kezdett. A tüz keletkezésének oka még nincs kideritve, azonban alapos a gyanu, hogy a szerencsétlenség a tornyokat összekötő hidon tegnap rendezett tüzijáték miatt állt be.

— **Az összeesküvők bombái.** Pétervárról a következőket táviratozzák e hó 22-ikéről: Az összeesküvők pargolai bombagyárában a vizsgálat némi veszélylyel is járt. Mikor a rendőrség megtudta, hogy a bombákat hol késziitik, néhány titkos rendőr három szánon kiment Pargolába, olyan szinezetet adva a dolognak, mintha csak sétakocsizást tennének. A ház előtt, melyben a mühely van, az első szán kocsisa látszólag véletlenül eltörte a rudat, aztán bement a házba segitséget kérni. A másik két szán is nemsokára odaérkezett. A bennülők kiszálltak és körülfogva a házat, hirtelen bementek. A lakók, egy öreg szülésznő és leánya otthon voltak s épen látogató is járt nálok: két fiatal ember, pétervári egyetemi hallgatók, kiknek egyike egy a padlón fekvő könyvalaku bombát felakart robbantani, a mi szerencsére nem sikerült. A rendőrök valamennyit letartóztatták és átkutatták a házat. A mühely a második szobában volt. Találtak szerszámokat, dynamitot, érczrészeket. De az emlitett egy bombán kivül több kész bombát nem találtak. A letartóztatottakat azonnal a várba vitték, a házat pedig azóta rendőrileg őrzik.

— **A nyolczadik szentség.** A *Bosnische Post* irja: Bosznia vagy Herczegovina valamelyik kerületében — a helység neve mellékes — néhány nap előtt meghalt egy hivatalszolga, a kit röviden halála előtt egy tábori lelkész részesitett a halotti szentségekben, minthogy polgári lelkész nem volt a helységben. Az elhunyt hivatalos személy lévén, haláláról jelentést kellett tennie a tartományi kormánynak, mely ugyancsak elbámult, mikor a hozzá intézett jelentésben azt olvasta, hogy «N. N. hivatalszolga felvéve a — csász. kir. halotti szentséget, meghalt.

— **«Villamos látás,»** a villamosságnak legujabb vivmánya. Igaz ugyan, hogy a messzelátó a csillagok vizsgálására igen alkalmas szerszám s aligha fogja egyhamar más valami találmány pótolhatni. A földön azonban már nem arat oly diadalokat a messzelátó, mint a csillagok világában, mivel itt sok akadály lép a szemlélő és a szemlélés tárgya közé, melyek a megfigyelést gyakran lehetetlenné teszik. Ezeket az akadályokat akarják most a telektroszkoppal legyőzni, mely a szemlélőt egyszerü drótok segélyével összeköti a megfigyelendő dologgal. Már évekkel ezelőtt sikerült nagyobb távolságra «táviratozni» rajzokat, de a villamosság segélyével portrétozni, s képeket megelőző rajzolás nélkül villamossággal továbküldeni, mindeddig nem voltak képesek. S ezt a kérdést oldotta meg a telektroszkop. Ennek müködése azon alapszik, hogy a villamvezetők fénysugarai az ellenállásnak megváltozását idézik elő és az ellenállásnak ez az ingadozása a czélponton ismét fénysugarakká változik át. A testek képeit egyenkint rövid időközökbe egymásután veszi fel a villamvezető s a szemnek módjában van a képeket ismét egy teljes egészszé egyesiteni. A képek ugy vonulnak el a szem előtt, hogy az a mozgás benyomását az egyes képek gyors egymásután következéséből nyeri. A szemnek tehát ugyanaz a benyomása van, mintha közvetlen a tárgy előtt állana s annak mozdulatait figyelemmel kisérhetné. A telektroszkop müködése olyan, hogy a fénysugarak előbb villamos árammá változnak s később ismét fénysugarakká alakulnak át. Mivel a képek csak bizonyos időközökben vétetnek föl s csak egy pillanatig helyesek, a czélponton levő készüléknek ugy kell szerkesztve lenni, hogy azok müködése teljesen megegyezzék a kiinduló pont készülékének müködésével. E czélra kitünőnek bizonyult egy thermoelektrikus battéria, mely a hő hatása következtében minden egyes sugarat regisztrál. Az ellentállásnak a fénysugarak által előidézett változása természetesen igen csekély s annak megfigyelésére igen érzékeny készülékek szükségesek. A czélponton mindenekelőtt ugy kell előidézni a képet, hogy azt a szem ne darabonkint, hanem egységes egésznek lássa. Mint «elfogadó készülék» egy ugynevezett «világitó telefon» szerepel, melyben a «hallóhártya» helyett egy csiszolt fényes lap foglaltatik, melyet párhuzamos fénysugarak világitanak meg. A telektroszkop mai formájában mindenesetre még sok javitásra szorul, de azért annak szerkesztése egy hatalmas lépés, melynek jelentőségéről még fogalmunk se lehet.

— **Zsidó zavargás Tuniszban.** Távirati értesitéseinkben volt már szó azokról a zsidó zavargásokról, melyeknek szinhelye a tuniszi temető. Legujabb hirek szerint e hó 21-én ujabb zavargás fordult elő. A zsidók összegyültek a temetőben s mikor a rendőrség távozásra kényszeritette őket, tüntetve vonultak a városháza elé, éltették Olaszországot s lehurrogták a tuniszi törvényhatóságot. Végezetül beverték a városház ablakait. Santini rendőr-főnök a tüntetők vezérét elfogta, mire egy a tüntetők közül rá lőtt Santinire, de az elfogott zsidót találta. A rendőrség aztán tiz más zsidót is elfogott. Mind e zavargások oka a törvényhatóság egy ujabbi intézkedéséből támadt. A nevezett törvényhatóság, melyben három zsidó tag is van, egyhangulag szabályzatot hozott a katholikusok, protestánsok és zsidók temetkezésére nézve. Jogilag tehát a zsidóknak semmi panaszuk sem lehet a szabályrendelet ellen. Ugy látszik azonban, hogy az uj rendelet némi részben eltért a zsidók régi temetkezési szokásaitól s e miatt tört ki a zavargás.

— **A párisi hármas gyilkosság.** Táviratilag közöltük már azt a hirt, hogy a párisi hármas gyilkosság tettesét Marseilleben vasárnap este elfogták. A ma érkezett párisi lapok e hirből annyit megerősitenek, hogy a rendőrség Marseilleben csakugyan elfogott egy embert, kire sulyos gyanu nehezedik a büntett elkövetésében, a nélkül azonban, hogy azonossága a bünössel meg volna állapitva. A következőkben állitjuk össze a marseilei elfogatás adatait. Szombaton éjféltájban egy 30—35 év körüli, sovány, középtermetü ember jelent meg egy marseillesi kétes hirü házban, hol rövid időt töltve, a lánynak fizetésül egy nagy értékü zsebórát adott. A nagybecsü ajándék, a kékre zománczozott s gyémánttal sziv alakban diszitett óra meglepte a lányt s rögtön értesitette asszonyát, ki az órát átvette s felismervén értékét, nyomban jelentést tett a rendőrségnél. Az idegen eközben eltünt. A rendőrség még az éjféli órákban átvette az órát s felismerni vélte, hogy a de Montille asszony tulajdona gyanánt leirt tárgyakhoz hasonlitott, minek következtében a legtágabb körü intézkedéseket tette a gyanus ember elfogatására, a mi azonban csak másnap este, a szinházban sikerült, hol a kérdéses egyén egy földszinti zártszékből hallgatta a Szevillai borbély előadását. Személyleirása költötte fel egy rendőr figyelmét, ki az idegent azonnal letartóztatta. Kérdőre vonatván, beismerte, hogy Párisból jött. de Montillel ismerős volt s épen a gyanusitás miatti félelem birta rá, hogy Párist elhagyja s hogy Pranzini-nek hivják- A kétes hirü hely lakóival szembe állittatván, beismerte, hogy ott néhány perczre megfordult, de azt tagadja, hogy az órát ő ajándékozta volna a lánynak. Börtönbe kisértetvén, ott öngyilkossági kisérletet követett el, ruhája bélését gombolyoggá gyurván, szájába tömte, hogy megfuljon. Ovéi azonban észrevették s az öngyilkosságot megakadályozták. Terhére van az is, hogy kis pakktáskájábau véres ruhákat találtak. A párisi rendőrség, mely az elfogatásról rögtön értesitve lett, Pranzini párisi lakásán és összeköttetéseivel nyomozást eszközölt s ebből annak jött tudomására, hogy Pranzini a gyilkosság éjelét egy kedvesével töltötte. Egy képárusné pedig, kinek kereskedelmi levelezését vitte Pranzini, azt állitja, hogy a nevezett sokkal szelidebb lelkületü ember, semhogy a gyilkosságot feltehetné róla. Pranzini olasz születésü, beszél francziául, angolul, olaszul, svédül, németül. Járt Konstantinápolyban s onnan datálódik de Montillal való ismeretsége is; ugyanott póstahivatalnok volt, s egy levél elsikkasztásáért három havi fogságot is szenvedett. Az bizonyosra vehető, hogy nem azonos Geisslerrel, kit először a gyilkosság gyanujába fogtak. Bármily sulyosak is a gyanuokok, melyek Pranzini ellen szólnak, a büntettesség kérdését még nem látja eldöntve a rendőrség.

— **Magyar ember öngyilkossága Bécsben.** Megirtuk, hogy Argay Dénes, egy előkelő, győri ember, Bécsben agyonlőtte magát. Az öngyilkos személyéről győri lapokban a következőket irják: Argay Dénes mintegy 45 éves volt. Atyja a csécsényi határban fekvő Fudi pusztát birta. Anyja halála után az eladott vagyon vételára felosztatott s ekkor Dénesre 23,000 frt jutott. Ez három évvel ezelőtt történt. Dénes e vagyonából élt, mint magányzó. Az öngyilkosra vonatkozólag sokfelől hallhatók és olvashatók amaz okok, melyek őt a végzetes tettre kényszeritették. Mindez okok és feltevések egyetlen kutforrásból veszik eredetüket: amaz asszony vallomásából és feltevéséből, ki az áldozat véres holttestéhez kisietett rendőrség első kérdéseire adta elő a dolgot. A kik azonban a körülmények egész lánczolatával ismerősek, azok tisztán látják az eset összes indokait, ugy a mint azoknak előbb vagy utóbb, de be kellett következniök. Argay Dénes Győrmegye egyik előkelő, nagy szerepet játszott családjának sarja, ki három testvérével megosztozott ősei szép birtokán s Győrbe jött lakni. Könnyelmü életmódra adta magát, s különösen a kártyajátéknak lett rabja. Jóakarói gyakran figyelmeztették a jószivü s épen ezért is örvénybe rohanó embert, hogy hagyjon fel eddigi életével, mely nem vezethet jóra, ne legyen bábja a könnyelmüségnek és rosszlelkü számitásnak. Hasztalan volt; tovább haladt azon az uton, mely végre vagyona pusztulásához s ezzel együtt öngyilkossághoz vezette. Szomoru körülményeit még inkább növelte az a helyzet, melyet egy helybeli kávéházban szőtt viszonya teremtett neki. Visszás állapot átka nyügözé a ravaszul kihasznált szerencsétlennek szivét, zilált vagyoni viszonyai mellett éppen szivének zilált szenvedélyei kellettek még, hogy teljessé tegyék lelki anarkhiáját. A bécsi lapokból meritett tudósitások, mit sem tudván az áldozat jelleméről, életviszonyairól, körülményeiről, a véres eset szinhelyén jelenvolt asszony vallomása után egyedül e körülményből vélik kimagyarázhatni, a szomoru esetet. A kik azonban ismerik, s e város lakói ugyszólván kivétel nélkül ismerik, azok tudják, hogy az itt elmondott okok voltak halála sürgetői.

— **A pápai konzisztórium.** Rómából irják: A márczius 14-iki konzisztórium, mely már hónapok óta általános szóbeszéd tárgyát képezte, elmult; az egyháznak öt hü szolgáját, az «ecclesia militans» öt buzgó tagját bibornokká nevezte ki a pápa. Az ujonnan kinevezett bibornokok valamennyien olaszok. Az uj bibornokok közt legidősebb *Vanutelli*, ki diplomácziai pályáját Mexikóban és Münchenben kezdette. Később Brüsszelbe ment, majd bécsi nunczius lett. Vanutelli született gróf. A volszki hegyek között van keskeny hegyhátra épitve Genazzano városa, hol a bold. szüznek egyik hires hegyképét őrzik. Itt áll a grófi családnak ősi kastélya s itt vannak tekintélyes birtokai is. A család nem egy kiváló prelátust adott az egyháznak. A nuncziusnak öcscse is nagy sikerrel müködik diplomácziai pályáján. Egyik rokona a római jezsuiták provinczíálisa volt. Valósággal karakterisztikus családjában a szellemes arcz, és a többé-kevésbbé magas és sovány termet. Tudvalevő, hogy az uj bibornok Jacobini utódjául van kiszemelve. — *Giordani,* a ferrarai érsek, a kitüntetéshez 65 éves korában jutott, de már harminczéves korában pápai prelátus volt, csak tizenhat éve, hogy fölszentelt püspök, mert Ferrarában koadjutor volt; tiz éve, hogy érsek. Ama mindinkább kevesbedő prelátusok közé tartozik, kik politikai hivatalokat viseltek. Delegátus volt Ascoliban, Velletriben és Perugiában; az utóbbi városban akkor, midőn Pecci Joachim rezideált ott, mint biboros megyés püspök. A fiatal prelátus ekkor nyerte meg az akkori bibornoknak szeretetét és bizalmát. Figyelemreméltó azonban, hogy a pápa kedvelt embereinek kitüntetésével nem siet. Igy várt Giordani a bibornoki kalapra XIII. Leo pápaságának tizedik évéig. A kitünő eszü egyházfejedelem különben Bolognában tanulta a theologiát oly sikerrel, hogy aranyérmet vertek tiszteletére, melyen e fölirás állott: «Aloysio Giordani seminarii alumno metaphysica strenue percepta.» Később Rómában lett egyházjogtudor. — *Rampolla* bibornok, a propaganda titkárosa, 1882-ben madridi nunczius lett. Rövid idő előtt általánosan elterjedt az a hir, hogy ő lesz a pápai államtitkár. Ennek lehetősége nincs ugyan kizárva, de valószinübb, hogy Rampolla egyelőre még Madridban marad. — *De Rende* bibornok 1870-ben szenteltetett lelkészszé. IX Pius igen szerette; annyira, hogy már 1877-ben tricaricot püspökké nevezte ki. Két évvel későbben XIII. Leo pápa kinevezte benaventi érsekké, 1882-ben pedig párisi nuncziussá. — *Aloysi-Masella,* az ötödik uj bibornok, az utóbbi éveket Pontecorvóban, szülővárosában töltötte. Itt van a prelátusnak földbirtoka és kastélya; ide vonult vissza a 60-as éveiben járó férfiu a diplomácziai pályán szerzett érdemeivel. Innét hivta őt elő a szentatya, a bibornoki kalappal diszitvén őt fel. Most tehát ismét az egyház szolgálatában munkálkodhatik, lakását az örök városba téve át. A *nyilvános konzisztóriumot* e hó 17-én tartották meg. Rómából erre vonatkozólag a következőket irják e hó 18-áról: Tegnap folyt le a Vatikánban a nyilvános konzisztórium, melyen a szentatya átadta a bibornoki kalapot Gonzales, Taschereau, Gibbons, Place, Langénieux, Bernadou, Aloysi Masella és Giordani bibornokoknak, miután a kongregácziókba is beosztotta őket. Jelen volt a diplomácziai kar, a római és idegen főranguak, a máltai lovagrendnek egy küldöttsége, szerzetesek és papnövendékek. Az őrségi szolgálatokat a svájczi, a nemesi testőrség és a pápai zsandárság végezték. Reggeli 9 és fél órakor a bibornokok a sixtusi kápolnában gyülekeztek, s itt esküt tettek, mely szertartás mellett a kar a szokásos motettókat énekelte. A pápát udvara a paramentumok terméeben várta; innét ment át környezetével a sala regiába, a hol trónján foglalt helyet; ott jelentkeztek kéz- és lábcsókra az uj bibornokok, kiket azután régi társaik testvériesen megöleltek. Erre átvették kalapjaikat, mely szertartás alatt Alibrandi konzisztóriumi ügyvéd előadta Rivier Mária, a szüz Mária prezentáczíójáról nevezett kongregáczió alapitójának beatifikáczíónális ügyét. Ennek meghallgatása után a szentatya magántermeibe vonult vissza. Az uj bibornokok pedig a sixtusi kápolnába imára vonultak. A Te-Deum eléneklése után a bibornokokról szóló ima mondatott el. A szentatya ekkor már a konzisztóriumteremben volt, hol a népszokás szertartása után a prekonizáczíókat hirdette ki. Ezek közül ránk nézve érdekes annak a kihirdetése, hogy váczi püspökké lett Schuster Konstantin áthelyezett kassai püspök; beszterczebányai püspökké Bende Imre, kalocsai apátkanonok és volt theologiai tanár.

— **A newgatei kivégzés.** Londonból irják e hó 22-ről: Tegnap végezték ki Newgate falai közt J. King munkást, ki Anna Suttont, mert az nem akart szeretője lenni és ennek kis lányát megölte. Kinget ügyvéde azzal védte, hogy zavart elméjü s igy beszámithatlan állapotban követte el a gyilkosságot. A törvényszék a védekezést mellőzve, Kinget halálra itélte, azonban azt hitték, hogy az enyhitő körülmények beszámitásával kegyelmi kérvényének foganata lesz. Nem lett. Az elitélt nyugodtan vette a vallásos vigasztalást s Berry, a hóhér könynyen végezte gyászos munkáját.

Rövid hirek. *Debreczenben* mult hétfőn elfogtak egy b.-csabai embert, a kinek az a szerencsétlensége, hogy feltünően hasonlit egy országszerte körözött gazemberhez; a tévedés kisülve, az ártatlanul elfogottat természetesen azonnal szabadon bocsátották. — *Teschenből* Krzepik Adalbert, Albrecht főherczeg uradalmának tisztviselője, kit azzal gyanusitanak, hogy 6000 frtot sikkasztott, mult héten elutazott egy Bobrovszky Jozefin nevü nevelőnővel és azóta nem is tért vissza. — *Abonyban* a lefolyt héten ismét 18 uj himlőbetegedés történt. — *Bátya* községben a kanyarójárvány oly nagy mérvet öltött, hogy az iskolákat be kellett záratni. — *A szegedi öthalmi* leletből névtelen adományozó igen érdekes kagyló, gránát és opalizált üveggyöngysorokat küldött a nemzeti muzeum régiségtárának. — *Nagyváradon* Pocsaji Mihály, békési születésü, 24 éves, reform. vallásu honvédtizedes, a Sántha-féle honvéd-laktanyában tegnap saját fegyverével főbe lőtte magát. — *Vöslauból* irják, hogy Felixdorf és Mutzendorf közt egy lőporgyár tegnapelőtt légberöpült s több munkás elveszett. A robbanásból keletkezett rázkódást a vidéken eleintén földrengésnek vélték. — *Teschenből* irják, hogy Albrecht főherczeg trzynietzi központi pénztárának egyik hivatalnoka Adalbert Krapik, egy 33 éves férfi 6000 frtot elsikkasztott s kedvesével Josephine Bobrowskyvel megszökött. — *Szalontán* az Arany szobrára a város 200 frtnyi adományán felül közadakozásból 138 frt 58 kr. gyült össze. — *Kustély* temesmegyei községbe a 46. gyalogezred két századát rendelték ki a személy és vagyonbiztonság megóvására, mert a kis községben a rablás és tolvajlás napirenden van. — *Nagyváradon* a honvédlaktanyában Pocsaji Mihály honvédtizedes tegnap agyonlőtte magát. — *Aradon* tegnap Novara-ünnepély volt a várban amaz ütközet emlékére, melyet a Gyulai, most 33. gyalogezred Solferinónál vivott. — *Kondoros* békésmegyei községben uj evangelikus egyház alakult, mely 1500, jobbára magyar ajku hivet számlál. — *Bécsből* irják, hogy Ofner József épitő mester többektől kaucziópénzt szedett föl s eltünt. A hatóság elrendelte köröztetését, Feleségének, kit nem rég vett el, papirkereskedése van.

—

= **Megakadályozott temetés** czim alatt emlitettük mai lapunkban, hogy az V. kerületi vizafogó part 1428. számu házban *Ludics* szül. *Kupecz* Julianna munkásnő temetését tegnap délután épen a gyászszertartás előtt a rendőrség betiltotta s a holttestet törvényszéki bonczolás végett a Rókus halottasházába vitette. A rendőri közbelépésre az szolgáltatott okot, hogy tegnap délelőtt bizalmas följelentés érkezett a kapitányságshoz, hogy nevezett nő nem természetes halállal mult ki, hanem a férje verte agyon. A rendőrség e följelentést közölte a törvényszékkel s ugy ennek mint a rendőrségnek kiküldöttei, megjelentek a halottas háznál, hová épen a beszentelés előtt érkeztek meg. A koporsót felnyitották, s miután a holttesten többnemü külsértési nyomokat, nevezetesen a karon horzsolásokat, a homlokon, arczon s testének alsó részén bőrhorzsolásokat, végül a hason apró kék foltokat találtak, a temetést beszüntették, s a holttestnek törvényszéki bonczolását elrendelték. A Rókus boncztermében ma délelőtt végezte a bonczolást dr. *Ajtai* Sándor egyetemi tanár dr. *Glück* törvényszéki orvossal együtt. A bonczolásnál kitünt, hogy az asszonyon észlelt külsértési nyomok oly csekélyek, hogy sem elő nem idézhették, sem elő nem mozdithatták a halál bekövetkezését s a friss karczolások és horzsolások orvosi vélemény szerint a halálküzdelem vergődése közben jöttek létre. E szerint a nő természetes halállal mult ki, még pedig nagymérvü iszákosság következtében létrejött kóros elváltozások, mint gyomor- és bélhurut s egyéb kórok egész sorozata által.

= **Megvadult bika** okozott nagy riadalmat tegnap estefelé a Józsefvárosban. A magy. áll. vasut józsefvárosi pályaudvarán egy vasuti kocsiból való kiszállitás alkalmával szabadult el az állat, s a köztemető felé rohanva, végig száguldott a Magdolna- és koszoru-utczákon, s ez utóbbi utczában berontott a 25. számu ház udvarára. Itt egy mészárosnak négy legényével sikerült a nagy rémületet okozott bőszült állatot elfogni, s átadták azt *Mardák* Pál mezei biztosnak.

= **«A birósági kiküldött.»** A mult hónapban a Terézváros legszélesebb köreiben nagy feltünést keltett *Süszenbeck* Béla Andrássy-uti vendéglős hirtelen történt halála. A kik a vendéglős sok adósságáról tudtak, öngyilkosságról beszéltek; mások egyéb okból elmérgezést tartottak valószinünek és már mindenfelé megindított vizsgálatról, exhumálásról beszéltek. De ha ezek nem is bizonyultak valóknak, igaz maradt az, hogy: «nem zörög a haraszt, ha a szél nem fujja.» A halál-eset után igen sok rendellenességet, visszaélést követtek el, melyekről a főpolgármesterhez, az árvaszékhez és az adó- és illetékügyi hivatalhoz számos feljelentés érkezett. E feljelentések következtében a bélyeg- és illetékkiszabási hivatal átiratot intézett a VI. kerületi elöljárósághoz és a budapesti árvaszékhez, melynek lényegét a következőkben ismertetjük: Mikor Süszenbeck Béla vendéglős áprilisban meghalt, tetemes ingó vagyont hagyott hátra, még pedig: készpénzt, ékszereket, üzleti felszerelést, kis-tétényi borpinczéjében pedig igen sok bort, hordókat és pinczei fölszerelést. E hagyatékot természetesen összeirni, leltározni és értékesiteni kellett volna és emellett a kincstár illetékét kellett volna megállapitani és ki is fizetni. Mindez a VI. kerület elöljáróságának lett volna a feladata, de mivel e kötelesség teljesitésére senki sem gondolt, *Koch* Károly kerületi esküdt a saját inicziativájából bekopogtatott a gyászoló özvegyhez és kijelentve, hogy ő «birósági kiküldött», a ki fel van hatalmazva a bonyolult ügy rendezésére és kénye-kedve szerint járhat el, azonnal derekasan hozzá is látott a «rendezéshez». Legelébb is eladott a hagyatékból minden megmozgatható és kézzelfogható tárgyat, a begyült pénzből az özvegynek adott 18,000 forintot, azután összehivta a meghalt hitelezőit: asztalost, péket, mészárost stb. és szintén mint «birósági kiküldött» kifizette követeléseik 40%-át és szétkergette őket. Végül, szintén mint «birósági kiküldött» eladta önön magának a kis-tétényi pinczében volt borokat hektoliterenkint 8 frt 20 krjával, ámbár már 16 frtot is igértek hektoliterjeért, de hát — minden szentnek maga felé hajlik a keze. Mindezek után az esküdt ur, mint a kinek tökéletesen rendben van a szénája, hátat forditott a gyászba borult háznak és «egyéb dolgai után látott.» Az átirat ezek következtében Koch Károly ellen szigoru és erélyes vizsgálat elrendelését kéri, továbbá kéri a hagyaték és belőle a kincstárt illető jutalék pontos megállapitását, Koch Károly esküdtnek jövedéki kihágásért való megbirságolását és a büntető törvénykönyv idevágó paragrafusainak alkalmazhatása czéljából az ügyiratoknak az ügyészséghez és a polgármesterhez való áttételét. Az ügyirat végén még jószivüségéről is tanuságot tesz az illetékkiszabási hivatal, a mennyiben az iratoknak az árvaszékhez való áttételét is kéri, hogy miután megkapta a maga illetékét, a megkárositott özvegy és árva is visszakapja a magáét a «birósági kiküldöttől.»

= **A II. ker. kapitányság** fegyelmi ügyében a főkapitányság ma hivatalos értesitést tett közzé, mely lényegében megerősiti az általunk már közlötteket. «Törvénybe ütköző cselekmények» előfordulásáról a főkapitányság ugyan mit sem akar tudni, de konczedálja, hogy az illető s időközben a bejelentési hivatalhoz áttett fogalmazót (*Haselbeck*) hivatalos mulasztás, gondatlanság és vétkes mulasztások vádjai terhelik. A hivatalos jelentés szerint a *Géczy* István rendőrtanácsos által vezetett előzetes vizsgálat még folyamatban van, annak eredményéről tehát hiteles és kimeritő tudósitást a főkapitányság nem adhat. Mi ugyan a mai lapunkban emlitett speciális esetek mellé — melyek bizony beleütköznek imitt-amott valamicskét a törvénybe — tudnánk még néhányat felsorolni, de megvárjuk a főkapitányság «hiteles és kimeritő» tudósitását.

= **Kabát a lánczhidon.** Ma éjjel 2 órakor a lánczhidon álló rendőr a pesti oldal hidkorlátján egy gazdátlan férfikabátot talált. A kabát olajzöld-szinü, prémes sárga és vörös csikos béléssel, a belső zseb fölött *W. M.* betük vannak himezve s a gallér belső oldalán «Goldstein Ignácz Kazinczy-utcza 13» czégjegy van bevarrva. A zsebekben csupán egy pár keztyüt találtak. A rendőr azt hiszi, hogy a kabátot valamely öngyilkos tette a korlátfára, ámbár sem ő, sem más az éjjel nem látták és nem hallottak senkit a lánczhidról a Dunába ugrani. A mint tudósitónk utólag értesül a kabát *Weisz* Móricz nevü fiatal emberé. Goldstein Ignácz, a kabát készitője jelentette ki ezt a rendőrségnél, s onnan azonnal rohant a fiatal ember szüleinek nádor-utczai lakására, hogy a gyász-hirt megvigye nekik. A mint a lakásba benyitott, az első szobában a pamlagon szivarozgatva találta — Weisz Móriczot, a kiről a jámbor Goldstein azt hitte, hogy a Duna fenekén pihen valahol. Ekkor kiderült, hogy a fiatal ember tegnap éjjel vidám társasággal a budai «Nóé bárkájá»-hoz czimzett korcsmában mulatott, s derült hangulatban térvén hazafelé, nem vette észre, mikor a csak panyókára vetett kabát a lánczhidon lemaradt róla.

— **Az erdélyrészi magyar közmüvelődési egyesület** számára ujabban **15** frt érkezett szerkesztőségünkhöz Mihálydiról, *Marton* Gyula ref. lelkész kezeiből, mint egy gyüjtés eredménye, melyet Nyir-Adonyban Major Sándor urad. kasznár névestéjén a jelenvolt vendégek adtak össze, és a melyhez Major Sándor 5 frttal, Dankó Pál jegyző 2 frttal, Pecz Gábor urad. ispán 2 frttal, Buchala Sámuel urad. erdész 2 frttal, Várhalmy Béla r. k. tanitó 1 frttal, Tóth Pál urad. irnok 2 frttal és Márton Gyula 1 frttal. járult. Ez összeget a márcz. 24-iki számunkban foglalt kimutatáshoz csatolva, összes gyüjtésünk **1550** frt **83** kr. meg egy lázsiás tallér.

= Husvéti öntöző tré'ás bonbonierek Kertész Tódornál.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **A nemzeti szinházban** ma este a *Velenczei kalmárt* adták, részben uj szereposztással, a mi egyébiránt nem nagy előnyére vált az előadásnak. A mai előadás jellemzésére legyen elég annyit mondanunk, hogy az összes szereplők közül kiemelkedett *Gyenes,* Shylock ábrázolója, a ki egy pár évvel ezelőtt még háttérbe szorult a többi szereplő mögött. Igaz, hogy Gyenes is haladott, izmosodott s jelenleg habár egyenlőtlen de mégis mindvégig érdekes alakitást nyujt, hanem még többet hanyatlott az egész előadás niveauja. A közepes számu közönség csupán Gyenest tüntette ki tapsaival s mellette még csak a Vizvári Lancelotján mulatott, ámbár a Vizvári Lancelotja nem elég fürge, főleg a mozgásban, a gesztusokban. A jelenetek nagy része szintelen, akadozó volt; kisebb-nagyobb müvészi pauzák fordultak elő, mert a végszót hol nem mondták ki, hol nem hallották meg. Az uj szereplők között legtöbb figyelmet érdemel Lubinszky a marokkói herczeg szerepében. Azt hiszszük, rosszul fogta föl az alakot, mert groteszk és bombasztikus szerelmes helyett, a ki végre is nevetségessé válik környezete, valamint a néző előtt, valóságos szerelmes troubadourt ábrázolt; egyébkint használható szinésznek bizonyult ez első nagyobb szerepe után is. Lubinszkynak szép magas alakja van, a mely azonban még nem igen hódol a plasztika törvényeinek, erős szóval azt mondhatnók, hogy esetlen; de nagy terjedelmü és érczes hangjával már is meglehetősen tud bánni, s végre van szive, értelme. Más szinháznál Lubinszkyból még jeles szinészt nevelnének, csiszolnának, — nálunk, különösen az utóbbi időben, csak gyári munkásokat faragnak.

— **Opera.** Schroeder-Hanfstängel asszony minden ujabb fellépésével megerősiti az irányában táplált jó véleményünket. Normája ma este minden tekintetben magas szinvonalon állott, ilyen, még az apró részletekben is kidolgozott, összhangzó alakitáshoz valóban nem vagyunk hozzá szokva. Feltünően plasztikus mozdulatai, stylszerü játéka ép oly zajos elismerést arattak, mint müvészi éneke. Közönség az kevés volt, ez már, hiába, krónikus baj az operában. A többi szereplő Maleczkyné, Hajós és Ney jelesen állta meg helyét.

— **A népszinházban** ma este némi ünnepies szinezete volt a Királyfogás előadásának. Huszadikszor kerult szinre ez az operett, még pedig a szerzőknek: Kontinak és Csikynek jutalmául. A nézőtér egészen megtelt s a közönség jól mulatott az operett eleven zenéjén. Blaháné asszony pompás jó kedvében volt. Több dalát megujrázták. A szerzők rózsaszin szalagos gyönyörü babérkoszoruval tisztelték meg a kitünő müvésznőt, a ki nagyban járult ahhoz, hogy a Királyfogásnak tartós sikere legyen.

— **Verdi József** e hó 19-én, nevenapján, 30,000 aláirást tartalmazó albumot kapott. A római internaczionális egylet azt tervezte, hogy felkéri Verdit, jönne el Rómába s dirigálná Othellójának első előadását. Verdi értesült erről s felkérte az egylet elnökét, álljanak el szándékuktól, mert ő nem megy Rómába. Müvészi szempontból ottlétem felesleges — mondja ő — s mi másért mennék én Rómába? Hogy lássanak s megtapsoljanak? Nem szerénységem, sem büszkeségem, hanem leküzdhetlen önérzetem tart vissza ettől.

— **Nemanja**, Szvetics Milos drámája, a belgrádi szinházban kasszadarabnak bizonyult. A darab, daczára nagy hibáinak, igen nagy hatást gyakorol a közönségre, különösen hazafias irányál fogva. A király a szerzőnek a Száva-rendet adományozta. A mult héten a darab egyik előadását az idevaló helyőrség legénysége is megnézte, a király e czélra a szinház összes helyeit megvette.

— **Turolla Emma** k. a., a m. k. opera primadonnája, a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat:

A nagyérdemü közönséghez!

Mielőtt Magyarország szép fővárosát elhagynám, késztetve érzem magamat, hogy a nagyérdemü közönségnek és az összes sajtónak szives pártfogásáért és müvészi müködésem iránt tanusitott jóakaratáért, mélyen érzett hálámat kifejezzem. Nehéz szivvel válok el Budapesttől, mely nekem ő felségének kegyelme, a t. cz. közönség elismerése és a sajtó támogatása következtében, bárhová is vezessen sorsom, örökké felejthetetlen marad. Fájdalom, egészségi állapotom nem engedte meg, hogy a mint óhajtottam, a szinpadról vegyek bucsut, miért is mélyen tisztelt pártfogóimnak és barátaimnak csak igy mondhatok: «Isten hozzád»-ot, mit azonban azon reményben teszek, hogy jó csillagzatom még valamikor ide vissza fog vezérelni. Budapest, márcz. 24. 1887. *Turolla Emma.*

— **A népszinházban** holnap, pénteken «*Az udvari bolond*» kerül szinre *Pálmay* Ilka és F. *Hegyi* Arankával, valamint a bécsi vivóleányokkal, kik ezenkivül csak háromszor lépnek föl. Szombaton, vasárnap és hétfőn a «*Bársony uram*», Rátkay uj népszinmüve megy Blaha L. asszonynyal.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A fővárosi igazoló-választmány** Apáthy István dr. elnöklete alatt ma tartotta alakuló ülését. Az elnök esetleges helyettesitésével ujból Morlin Imrét, az eddigi alelnököt bizták meg. Az igazoló-választmány munkáinak előleges tárgyalására hivatott albizottságba Schweiger Mártont, Offner Ferenczet és a választmányi jegyzőt választották be. A Mátray József által összeállitott virilistanévjegyzéket a választmány egész terjedelmében elfogadta s egyuttal elhatározta, hogy az 1885-ki jegyzékből átveszi azoknak a névsorát, a kik abban a kedvezményben részesültek, hogy adójukat kétszeresen számitották. A névjegyzék márcz. 26-tól kezdve közszemlére lesz kitéve a ó-városház I. em. 32. sz. a. helyiségében.

— **Apácza-ápolónők a Rókus-kórházban.** Dr. *Gebhardt* Lajos, a távozó Rókus-kórházi igazgató, tegnap terjedelmes memorandumot nyujtott át a polgármesternek, melyben javaslatot tesz aziránt, hogy a Rókus-kórházban az ápolás és az élelmezés mai rendszere gyökeresen megváltoztattassék, nevezetesen, hogy az ápolónők a kórházban étkezzenek, mi által gyakori kimenésük és a betegek ápolásának ez időre eső hiánya megakadályoztatik, másodszor, hogy a szükséges előmunkálatok megtétele után a betegápolás és a főzés a Rókus-kórházban is apácza-ápolónőkre bizassék. A memorandum kiemeli azt az igazán humánus, önfeláldozó — s a mit a Rókus-kórházi beteg leginkább nélkülöz — az önzésnek legcsekélyebb látszatától ment gondos ápolást, melyben a kórházi beteget az apáczák részesitik.

— **Gebhardt Lajos**, az uj főorvos ma tisztelgett a polgármesternél. Tiszti főorvosi müködését már jövő vasárnap tényleg megkezdi, de addig is, mig a kórházigazgatói állás uj kinevezés, vagy helyettesités utján betöltve lesz, az igazgatói teendőket szintén végzi. Az uj főorvos tiszteletére tegnap este a «sas»-ok lakomát rendeztek, mely alkalommal Ráth Károly főpolgármester, Királyi Pál, Tauffer tr., Teleszky István, Kamermayer polgármester, Török János főkapitány, Takács, Ladányi tr, Halász Géza dr., Bernáth, Polónyi Géza mondtak pohárköszöntőket.

— **A munkás családházak kérdése** tárgyában munkáskörökből a következőket irják nekünk: Négy évi reménykedés és várakozás után a munkás-ház épitő-szövetkezet arra a meggyőződésre jutott, hogy a város képviselőinek hosszadalmaskodása mellett az ezer ház sohasem jön létre és hogy az egyesület a város atyái által kivánt alapon 1000 tagra nem tehet szert. A város képviselőinek négy évre volt szükségük, hogy az egyesület minden ujabb beadványán találjanak valami kifogásolni valót, hogy az ügy beható tanulmányozása által uj eszmékre tegyenek szert s lehetetlenné tegyék azt, hogy az ezer ház a város területén létrejöjjön. Mindezt csak azért tették, hogy a főváros lakosságával szemben megóvják annak szinezetét, hogy a város atyái mennyire gondoskodnak polgártársaik javáról és mily komolyan fáradoznak a lakáskérdés megoldásán meg azon, hogy a munkásokat és kisiparosokat támogassák; voltaképen pedig a halasztgatásnak csak az a czélja, hogy rábirják a munkásokat arra, hogy ejtsék el az eszmét. Mivel az egyesület utolsó beadványa eloszlatta a különböző bizottságok és városatyák valamennyi aggályát, a mint ezt elismerték a mérvadó személyek is és az egyesület küldöttségének mindenfelől megigérték, hogy az ügyet sürgetni fogják, a város bizottsága, az előadóval élén, az ujabb halasztgatás által elérte azt, hogy a január hóban megtartott közgyülés óta számos tag kilépett a szövetkezetből és uj egyesületet alakitott, melynek azonban nem szándéka a várossal összeköttetésbe lépni. Ilyképen az egyesület tagjainak száma 1200-ról 700-ra olvadt. A város képviselőtestületének utolsó átirata fölhivja az egyesületet, hogy alapszabályait egészen a brünni házépitő egyesület statutumai szerint átalakitsa s egyuttal nevezzék meg a czéget, a mely az épitkezési tőkét nyujtaná. (A brünni statutum többek közt azt a rendelkezést is tartalmazza, hogy a gyárosok a munkásházak épitésére kölcsönt nyujtanak, ugy hogy a munkás örökre le van kötve gyárurához s anyagi helyzetének javitására nem is gondolhat mindaddig, a mig a házon fekvő terhet vissza nem fizeti gyárurának. Az itteni házépitő egyesület tagjai azonban nem kizárólag gyármunkások, hanem önálló emberekből és kisiparosokból is áll, a kik családházakat akarnak épiteni, minek következtében a brünni statutum a mi viszonyainkra nem alkalmazható. Más ország, más szokás.) E válasz a legjobb bizonysága annak, hogy a városi képviselők nem tudják, miféle kerülővel válaszoljanak az egyesület beadványára; eleinte azt kivánták, hogy az egyesület csak annyi házat épithet, a mennyi a saját épitkezési tőkéjéből minden kölcsön nélkül kifutja, most meg azt kérik, hogy nevezzük meg a pénzforrást, a honnan az épitkezési tőkét beszerezzük. Ez eljárás meghozta a kivánt eredményt, amennyiben a munkásokat e herczehurcza elkedvetlenitette s az önsegély eszméjével föl kellett hagyniok. A hatóság emez intézkedése következtében a szövetkezet százas bizottsága legutóbb megtartott rendkivüli ülésében elhatározta, hogy ápril 3-ára rendkivüli közgyülést hiv össze, melyen előterjeszti jelentését az eddigi tárgyalások eredménytelenségéről, egyuttal azonban a már benyujtott két ujabb ajánlat közül egyet elfogadásra ajánlva, javaslatot tesz ötszáz ház épitésének azonnali megkezdésére. A szövetkezet egyik elsőrangu pénzintézettől az ötszáz ház felépitésére mérsékelt kamat mellett kapott ajánlatot első helyen való betáblázásra s kilátásba helyezte egyuttal az épités befejezésével a tőkét a másik ötszáz ház felépitésére is. A telkek megszemlélésére a szövetkezet több tagja márcz. 25-én rándul ki Pestmegyébe, hol az osztrák-magyar államvasut, valamint a soroksári helyiérdekü vasut mentén fekvő telkek tulajdonosai előnyös és könynyen realizálható ajánlatokat tettek a szövetkezetnek. Ha számitásba veszszük, hogy az 1000 családi háznak közvetlenül a főváros közelében való felépitésével a hus, tej és egyéb élelmiszerek fogyasztása a fővárosban mennyire csökken, nem nehéz kimutatni, hogy a főváros fogyasztási adóban mily összeget veszit. A fővárosi képviselőtestület a munkásoknak és kisiparosoknak megmutatta, hogy mennyire fekszik szivén a lakáskérdés és a városnak vizzel való ellátása.

— **Uj árvaleányház.** A tanács mai ülésén hozzájárult a közélelmezési ügyosztály amaz előterjesztéséhez, hogy a Bogdanovics-féle házakban fekvő városi alapitvány jövő rendeltetése már most eleve kijelöltessék és az alapitó-levélben kijelölt hatféle czél közül, az alaptőke a tényleges szükségnek leginkább megfelelően egy ujabb városi *leányárvaház* létesitésére forditassék. A mostani városi leányárvaház csak 96 árva befogadására képes és eddig is számos jogosult igényt kellett helyszüke miatt kielégitetlenül hagyni.

— **A számviteli pénztári és ellenőrzési szolgálat** ujjászervezésére vonatkozó munkálatokat a főváros másodizben terjesztette fel a belügyminiszterhez jóváhagyás végett. A miniszter ma érkezett leiratában helyesli az alapot, melyen az ujjászervezést tervezik, csakis az egyes pontokra kiván változtatást; határozott kifogást tesz az ellen, hogy a költségvetési előirányzat összeállitásánál a megelőző év első felének eredménye vétessék alapul, s e helyett a megelőző két év költségvetési eredményét kivánja alapul vételni.

— **Hirek a tanácsból.** A tanács az Erzsébet-szegényház ápoltjai számára *husvéti ajándékul* 230 frtot szavazott meg. A tanács hozzájárult ahhoz, hogy a *Ferencz József-kaszárnya* környékén a szántóföldek háztelkekké alakittassanak át és parczellánkint a helyszinén tartandó árverésen adassanak el. — *A bécsi nemzetközi egészségügyi kongresszus* tagjai a fővárost is meglátogatják. A tanács az ügyet a főorvosi hivatalnak és a közegészségi bizottságnak adta ki s ezek meghallgatása után teszi meg a fogadtatásra vonatkozó intézkedéseket. — *Az orsz. iparegylet* részére a tanács 1000 forint segélyt szavazott meg.

— **A Knezics utczai hasonszenvi kórházra** nézve Pálffy Geraldine grófné kértére a tanács inditványt terjeszt a közgyülés elé, hogy a főváros 2000 frtos alapitványt tegyen a kórházban egy ágyra.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A földrajzi társaság** mai ülésén *Hunfalvy* János elnöklete alatt dr. *Márki* Sándor olvasta föl «Dézna és vidéke» czimü értekezését. Erdekesen vázolta e vidék topografiai viszonyait, kiemelte annak szépségeit, majd ethnografiai viszonyairól sorolt fel adatokat s ismertette a Dézna és vidékének történetét. A felolvasást érdekkel hallgatta a közönség, végül pedig megtapsolta.

— **Az orsz. erkölcsnemesitő egyesület** igazgató-választmánya az *Irányi* Dániel által szerkesztett «Utmutatást» pár ezer példányban a napokban küldte szét az egyházi főhatóságoknak, a polgármestereknek, tankerületi főigazgatóknak, tanfelügyelőknek és az ügy iránt érdeklődő egyeseknek. Az egylet érdekében müködő Irányi Dániel, hogy megkönnyitse az erkölcsnemesitő egyesületek létesitését, nemcsak közli az Utmutatásban az orsz. erkölcsnemesitő, egy vidéki erkölcsnemesitő, továbbá az ifjusági és mértékletességi egyesületek mintaalapszabályait, hanem minthogy személyesen vett részt néhány vidéki egyesület létrehozásában, saját tapasztalatai alapján azt is elmondja, hogy miként kelljen kezdeményezéshez fogni. Azok az érdeklődők, a kik még nem kaptak és óhajtanának egy-egy példányt az «Utmutató»-ból, sziveskedjenek aziránt az egyesület titkárjához, *Szathmáry* György orsz. képviselőhöz fordulni.

— **A vallásérkölcsi felolvasások** ciklusának utolsóelőtti estéje ma volt. *György* Endre országgyülési képviselő ismertette a Balkánfélsziget egyházi és vallásérkölcsi viszonyait, kijelentvén, hogy a politikai viszonyokat figyelmen kivül hagyja. — «Első sorban Romániáról szólt, hol a görögkeleti vallás az államvallás. Ersekét s püspöki karát maga választja. Az érseknek és a püspököknek nemcsak a vallási, hanem a politikai és polgári ügyekre is nagy befolyásuk van. A püspökök csak a szerzetesek közül választhatók, szerzetes pedig csak az lehet, a ki vagy a theologiát egészen elvégezte, vagy hatvanadik életévét már tulhaladta. Epen igy apácza is csak az lehet, a ki már az ötven évet meghaladta. Mivel a papi javadalmazás oly csekély, hogy abból megélniök nem lehet, a papok világi foglalkozást is üznek, ami nagy kárára van a vallásérkölcsnek. A római kath. vallás a második legelterjedtebb vallás s az e vallást követők leginkább magyarok. Itt laknak ugyanis a valóságos csángók, a kiknek száma azonban napról-napra fogy. Még 170 évvel ezelőtt 200,000-nél több volt a magyar, ma már alig egy harmada van. S ezek is elolálosodnak, mert egy tavaly hozott törvény az összes iskolák köteles nyelvévé az oláh nyelvet tette. Sokkal jobb viszonyok vannak Szerbiában, mert itt az egy családban való élet az erkölcsök szelidségét nagyban előmozditja. Montenegróban, hol a fejedelem a Vladika egyuttal vallási feje is, a vallás erkölcsi viszonyok szintén kedvezőeknek mondhatók. Bulgária ez államoktól leginkább abban különbözik, hogy itt a nők nagyobb tiszteletben részesülnek mint másutt a keleten. Albánia és Törökország vallásérkölcsi tekintetben nem áll hátrább a Balkánfélsziget többi népeinél. A nagyszámu közönség a felolvasást zajosan megtapsolta.

— **A fővárosi iparoskörben** ma este fél nyolczkor irodalmi estély volt. Ney Ferencz négy monologját adták elő. Kettőt maga a szerző, kettőt pedig Párthényi László. Az érdemes szerzőt a nagyszámu közönség szünni nemakaró tapsaival tüntette ki.

— **A budapesti polg. klinikai egyesület**, mely *József* főherczeg védnöksége és *Schlauch* Lőrincz szatmári püspök pártfogása alatt áll, márczius 26-án d. u. 4 órakor a megyeház disztermében tartja alakuló közgyülését a következő tárgysorozattal: dr. Schlauch Lőrincz püspök megnyitó beszéde. Az egyesület czéljainak előadása. Titkár jelentése az intézetnek eddigi müködéséről. Pénztári jelentés. Az alapszabályok felolvasása és megvitatása. Elnök, két elnökhelyettes és az igazgató-tanács megválasztása. Zárszó.

— **Gyorsiró-verseny.** A budapesti gyorsiró egyesület, holnap márcz. 25-én tartja meg irás-versenyét a képviselőházban.

— **A magyarországi központi fröbel-nőegylet** márczius 27-én délután pont 3 órakor, az I-ső gyermekkert helyiségében (Széchényi-tér 2. szám alatt) tartja rendes évi közgyülését.

— **A magyar kereskedő ifjak országos szövetsége** ideiglenes választmányának f. hó 21-én tartott rendes havi ülésén felolvasták a miniszteri leiratot, mely a felterjesztett alapszabályok végleges megerősitését némely apróbb módositásokkal teszi függővé. A titkár megbizatott, hogy a választmány által is elfogadott ezen lényegtelen módositásokkal kibővitett alapszabályokat végleges megerősités czéljából mielőbb ismét terjessze föl. Miután a szövetség ez évi — első — rendes közgyülését pünkösdkor Kolozsváron, a keresk. ifjak III. orsz. kongresszusa alkalmával tartja meg, az előmunkálatok megtételére három tagu bizottságot küldtek ki. A titkári teendők végzésével Kubek Iván jegyzőt bizták meg.

— **A vöröskereszt-egylet** hevesi fiókja, mint nekünk irják: márczius hó 20-án tartotta az I-ső hat éves cziklus lefolyása után Reményik Józsefné elnöklete alatt zárülését, ugyanezen alkalommal buzgó elnöke felszólitása után nagy lelkesedéssel mondta ki az ujabb hat évre való alakulást.

— **Aradmegyei kör.** A fővárosban tartózkodó aradiak és aradmegyeiek által alakitani szándékolt «Aradmegyei kör» márczius hó 29-én esti 7 órakor a «Frohner szálloda» (V, Nádor-utcza 22.) külön termében tartja alakuló közgyülését.

— **A budapesti «József-fiárvaház»** felügyelő tanitói és növendékei igazgatójuk tiszteletére márcz. 23-án, névnapjának előestéjén ünnepet rendeztek. A növendékek dalkara alkalmi éneket énekelt el, ezután Grómann N. gymn. III-ad oszt. tanuló növendéktársai nevében felköszöntőt mondott. Ezután Farkas János felügyelő-tanitó válogatott szavakba öntve fejezte ki jókivánatait maga s kollegái nevében, mire a veterán igazgató meghatott szavakkal köszönte meg a nem várt meglepetést.

— **A czeglédi keresk. egylet** disztermében *Spitzer* Endre április 3-án felolvasást tart.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Csendőrök tanuskodása.** A komáromi törvényszék a minap egy bünügyet tárgyalt, melyben Bercsinyi András és Serdlik Ferencz n.-ócsai csendőrök mint tanuk szerepeltek s a törvényszék elrendelte, hogy vallomásukra esküt tegyenek. A csendőrök azonban azt megtagadták, hivatkozva egy felsőbb rendeletre, mely szerint nekik meg van tiltva, hogy polgári hatóság előtt esküt tegyenek. A biróság, miután a csendőrségi szolgálati szabályzatot átnézve, ily tilalom létezését nem lehetett konstatálni, a csendőröket ujra felhivta az eskü letételére, a mit azok ismételten megtagadtak. A törvényszék erre visszavonult s a helyett, hogy az eskümegtagadókat megbirságolta volna, azt határozta, hogy a kérdés tisztázása végett feliratot intéz az igazságügyministerhez.

— **A pestvidéki kir. ügyészséghez** dr. *Gegus* Gusztáv kecskeméti kir. alügyészt áthelyezték.

— **Pálmai Ilka panasza.** Emlitettük, hogy Pálmai asszony ügyvédje dr. *Brunkala* László által panaszt emelt a IV.—X. ker. kir. járásbiróságnál *Bayer* Sándor kerepesi uti kereskedő ellen, a miért a «lauter solche sachen» áruját, a mely pikáns tárgyakból állott, az ő arczképével ellátva, hozta forgalomba. *Katona* Béla kir. alügyész ez ügyben inditványt tett, a melyben a btk. 248-ik szakaszába ütköző *szemérem-elleni vétség* miatt inditványozza az eljárás folyamatba tételét. Az idézett törvényszakasz szerint, a ki fajtalanságot tartalmazó iratot, nyomtatványt vagy képes ábrázolatot nyilvános helyen kiállit, árul vagy terjeszt, három hónapig terjedhető fogházzal és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. *Gajzágó* Manó biró ez ügyben a napokban tartja meg a tárgyalást, mely mindenesetre igen érdekesnek igérkezik.

— **A bolgár betörő bünügyét** ma tárgyalta a budapesti kir. törvényszék, *Verovácz* biró elnöklete alatt. A vádhatóságot *Kálosi* József kir. alügyész képviselte. A vádlott *Risztics* Ivánt dr. *Waisz* Sándor ügyvéd védte. A vizsgálatot tudvalevőleg még egy Csirics valamint egy Martinovics nevü bolgár ellen is megindították, de bünösségük beigazolható nem lévén, az eljárást irányukban megszüntették. Risztics szerb nyelven tett vallomást, Szokolovics József tolmácsolta. A vádlott az elnök kérdésére azt adta elő, hogy Budapestre a bolgár forradalom elől menekülve jött; tulajdonképen Komáromba igyekezett, hogy ott üzleti összeköttetéseket szerezzen; minthogy azonban elfogyott a pénze, a rosz utra tévedt. *Kálosi* ügyész megkérdezte a vádlottól, nem állott-e összeköttetésben a hirhedt *Mamácscsal*, a mire a vádlott azt felelte, hogy Mamácsot csak a hirlapok közleményeiből ismeri. A törvényszék Riszticset *négy évi fegyházra* és az országból való kiutasitásra itélte.

— **Körözött sikkasztó.** Sikkasztás büntette miatt helyezte vád alá a budapesti kir. törvényszék ifj. Csiky Gergely kereskedő ügynököt, a kit — miután tartózkodási helyéről ismeretlen helyre távozott, — jelenleg országszerte köröztetnek.

— **Párbajvétségben** hozott ma itéletet a kir. kuria. *Perczel* Sándor szatmári bérlő és ifj. *Ruszton* József marczaltői földbirtokos közt kardpárbaj volt. A veszprémi törvényszék Perczel Sándort párviadal vétsége miatt 8 napi államfogházra itélte. Ez itéletet a kir. tábla helybenhagyta; a harmadbiróság azonban a büntetést *két hónapra* emelte fel.

— **Gyilkosság az Andrássy-uton.** Tóth Teréz cselédleány ügyében, a ki kedvese helyett az Andrássy-uton a véletlenül arra haladó Moravecz órást agyonlötte, ma hirdette ki a törvényszék a harmadfoku jogérvényes itéletet, a mely megerősitette a vádlottnőre elsőfokulag kiszabott *10 évi fegyházbüntetést.*

— **A kir. kuria** büntető osztálya ma délelőtt *Csemegi* Károly elnöklete alatt teljes ülést tartott, mely alkalommal a következő két döntvény szövegét hitelesitették: 1. A napszámosként fizetett, bár hosszabb és megszakitatlan időn át ugyanazon munkaadónál munkában álló személy által és reá bizott teendők körében elkövetett lopásra a büntetőtörvénykönyv 336. §. 7. pontja nem alkalmazható. 2. A kir. törvényszék hatósági kérébe tartozó és hivatalból üldözendő büntett vagy vétség miatt inditott bünvádi ügyben, sértett felet, a menynyiben a vádat kizárólag ő képviseli, a büntetés sulyosbitása végett, a fölebbezés joga nem illeti.

— **A bécsi anarkhisták ügye.** Bécsi tudósitónk táviratozza: A mai tárgyalás első tárgya a *Matzleinsdorfban* megkisérlett gyujtogatás volt, a melyben Wawrunek és Kaspari vettek részt. Mindenekelőtt *Wawruneket* hallgatták ki. Bünösnek ismeri be magát anynyiban, hogy a gyujtogatás fölötti előtanácskozásokban résztvett; más bünéről azonban nem akar tudni. Továbbá beösmeri, hogy az ő lakásán kilencz üveg volt eldugva, a melyek közül három Kaspari és az ő számára, három Höfermeier és Schwechla számára és három Buzek (negyedik csoport) számára. — *Az államügyész*: Hogy történt az, hogy a gyujtogatásnál Buzek, Stieber és Müller, ez egészen uj elemek szerépeltek, a kik a korábbi tanácskozásokban nem vettek részt? — *Wawrunek*: Höfermeier vezethette be. — Az *államügyész*: Ki vitte azt a kilencz üveget az ön lakására? — *Wawrunek*: Hármat Bülacher, hatot Koci hozott. Ezután *Kaspari* az elnök kérdéseire előadja, hogy mintegy három héttel okt. 3-ka előtt szóba került, hogy ideje volna valami életjelt adni magukról. — Az *elnök*: Ki hozta föl e dolgot? — *Kaspari*: Azt hiszem Koci, ő volt az a ki a gyujtó és robbanó készülékekkel megismertetett bennünket. En nem vettem részt a további tanácskozásokban; én mindjárt az első alkalommal elleneztem a tervet, mert ilyen dolgok keresztülviteléhez *eltökélt és titoktartó emberek kellenek.* Wawrunek pedig mindent elmond a feleségének. Höfermeier sem arra való ember. — Dr. *Eppinger* (Höfermeierhez): Való az, hogy Kaspari ellenezte a gyujtogatás tervét? — *Höfermeier:* Igen. — Következett a *penzingi* gyujtogatás tárgyalása. *Kopetzky* Gusztáv vádlott ártatlannak mondja magát. A vádlottakkal korábban nem állott összeköttetésben, csak véletlenül vetődött egy tanácskozásukra. — Az *államügyész*: Hol volt ön október 3-án este? — — *Kopetzky*: Buzekkel és egy munkással a Mader-féle vendéglőben voltam. 8 órakon elmentünk s azonnal etartóztattak a Schmiedgasseban. Végül kijelenti, hogy Buzek is határozottan visszautasitotta a gyujtogatás tervét. Erre a tárgyalást pár perczre felfüggesztették.

Szünet után *Buzek* József vádlottat hallgatták ki. Semmi szin nem ismeri be bünösségét. Kopeczky kiséretében vett részt a smelczi tanácskozásban, a hol Koczi robbanó üvegjeinek tervét ismertette. «En magam, ugymond, nem egyeztem bele s még mondtam is: Ilyen dologért 15 évi fegyházat kaphatunk. — Az *elnök:* Hogy történt az, hogy ön okt. 3-án Kopeczkyvel mégis kiment a helyszinére? — A *vádlott*: Sokáig küzdöttem önmagammal, végre igy gondolkoztam: Menj el a Maderhoz, a környékbeli házakat mind szegény ördögök lakják s még emberélet is eshet áldozatul. Igy tehát elmentem a Máder vendéglőjébe. Kopeczkyt 10 óráig ott akartam marasztalni, mig a kapukat bezárják s ő nem mehet többé haza a robbanó üvegekért. — Az *elnök*: Miért nem semmisitette inkább meg a Kopeczky üvegjeit? — A *vádlott*: Az az ő dolga. — Az *elnök:* Nos az ön válasza lényegében megegyezik a vizsgálat során tett nyilatkozataival; de akkor Kocsi nyilatkozatáról is emlitést tett ön, hogy «az embereknek meg kell látniok, mi az éhség»; ön azt is mondta, hogy társaitól való félelemből ment ki. A vádlott tagadja, hogy ez igaz volna, a vizsgálóbiró előtt csak azért vallott ugy, mert a vizsgálobiró azt mondta: «Mindenki beismerő vallomást tett már, csak ön nem. En azt hittem, hogy feleségemmel előbb nem beszélhetek.» Az elnök konstatálja, hogy a feleségét mint tanut fogják kihallgatni s ezért nem engedték meg, hogy a férjével szót válthasson. — Az *államügyész*: Miért ment ön egyáltalán a Mader vendéglőjébe? — A *vádlott:* Hogy Kopeczkyt visszatartsam, mert féltem, hogy őt mások elcsábithatják s mégis fog gyujtogatni. — Dr. *Ornstein* konstatálni kivánja az ügyiratokból, hogy Schmelczen márczius 13-dikán ugy a rendőrség, mind a csendőrök megtámadták a munkásokat, anélkül, hogy ezek erőszakhoz nyultak volna. —

Buelacher István vádlott azt mondja, hogy ő ártatlan. Elmondja, hogy arra a gyülésre Höfermeier hivta őt, de hogy mi czélja van annak, azt nem tudta. A vitában nem vett részt s mivel másnap azt gondolta, hogy hallgatása esetleg gyanut kelthetne, ő is elvállalta két gyujtóüveg elhelyezését.

Az *elnök*: Hol volt ön október 3-án este? — A vádlott: Ober-St.-Veitban, a vendéglőben. — Az *elnök:* On eleinte tagadta, hogy a gyülésen ott volt, most pedig beismeri, hogy mégis elment. Miért tagadta ezt először? A vádlott e kérdésre nem tud kellő felvilágositást adni.

Ezután felolvassák a vizsgálati jegyzőkönyvet, melyből kitünik, hogy a vádlottak lakásán anarkhista ujságokat és röpiratokat találtak.

Az *elnök*: (Buelacherhez) Az ön birtokában igen sok anarkhista röpiratot találtak. — A *vádlott*: Azok már 1882. óta vannak nálam. Nem tudtam, hogy ez tiltva van és az ujságokat meg röpiratokat csak azért tettem el, mert meg akartam figyelni, hogy az anarkhista mozgalomnak mily következményei lesznek. — Az *elnök*: De hát mi köze van ehhez, ha önmaga is nem anarkhista? — A *vádlott*: Kérem csak szabad érdeklődnöm nekem is ez után? Azonkivül más lapok, közönséges néplapok egyes részeit is eltettem.

Az elnök konstatálja, hogy a vádlott lakásán egy félig kész tört is találtak.

Stieber vádlott teljesen ártatlannak mondja magát és azt állitja, hogy semmiben sem vett részt. Közte és *Höfermeier* közt élénk vita fejlődik ki, melyben Höfermeier azt állitja, hogy Stieber sokkal előbb volt beavatva a párt összes vállalataiba, mint ő. Az utoljára kihallgatott vádlott, Müller csak egyetlen egy gyülésen vett részt a Schmelczen, a nélkül, hogy lekötötte volna magát. Buzek József neje vonakodik vallomást tenni. Az ülés két órakor végződött. Holnap titkos ülés lesz, a szakértőket fogják kihallgatni, melyre meghivták Wolf és Eppinger védőt, 25 bizalmi férfiut, köztük a bécsi sajtó tudósitóit, több külföldi levelezőt és Pernstorfer képviselőt.

A budapesti fogtechnikusok pöre.

Ma délelőtt harmadizben kezdte meg *Gajzágó* Manó kir. aljárásbiró a végtárgyalást a IV—X. ker. járásbiróságnál a budapesti fogtechnikusok ügyében, akik ellen tudvalevőleg a főváros polgármesteri hivatala tett, a főváros előterjesztése alapján, följelentést. A bepanaszolt 17 fogtechnikus, a kihágási btk. 92. §-ába ütközőleg, szabályszerü jogositvány nélkül, fizetésért végzett fogorvosi teendőket. A tárgyaláson a kir. ügyészséget *Katona* Béla kir. alügyész képviselte. A fogorvosi egyesület képviseletében dr. *Vidéki* Ferencz fogorvos és dr. *Sik* Sándor jelent meg.

A följelentetteken kivül időközben még négy fogtechnikus ellen emelt panaszt a budapesti fogorvosi egyesület, névszerint *Frisch* Leó, *Fecht* Pál, *Schmiedt* Miksa és *Junger* József ellen, s hogy a bepanaszlottak egyike, özv. *Mittelmann* Bódogné elhunyt s üzletét a szabályszerü jogositványnyal biró dr. Stapler Ferencz vette át.

A mai tárgyalásra a beidézett vádlottak közül meg nem jelentek négyen.

A járásbiró mindenekelőtt *Barnet* Gyula tanulót hallgatta ki, a kire a fogorvosi egyesület **Barna** (Dick) József ellen mint terhelő tanura hivatkozott.

A *biró*: On mult évi julius hóban egy fogat huzatott Barna (Dick) Józsefnél? — A *tanu*: Igen. Azt hallottam, hogy az öreg Barna József egyetemi tanár a váczi-utczán lakik. Elmentem hát oda. A Nedeczky-féle trafik melletti kapun ki volt irva: «Barna J.» En tehát abban a hiedelemben mentem fel hozzá, hogy ő Barna professzor ur. Egy fiatal ember eszközölte a foghuzási mütétet, a mely után én mit sem éreztem. Ugy fél év mulva azonban szájüregemben heves fájdalmakat éreztem, később foghusom dagadni kezdett s én az «igazi» Barna professzor urhoz mentem fel. Tőle tudtam meg, hogy Barna (Dick) József mütéte folytán egy foggyökerem be van nőve. — A *biró:* Megismerné-e a jelenlevő vádlottak közül Barna (Dick) Józsefet? — A *tanu:* (Körülnéz.) Nem. Csak annyit tudok, hogy nem volt öreg ember.

A másik terhelő tanu *Kibics* József vasuti tisztviselő, a ki Barna (Dick) Józsefben szintén a Barna József tanárt vélte.

Klammer Adolfné szül. Pollai Etel megjelent Grosz Lajosnál, hogy fogát kihuzassa. Az, mihelyt szájüregébe nyult, foghusa vérezni kezdett, mire Grosz kijelentette, hogy most már nem huzhatja ki fogát, mivel a foghusa vérzik. Elment hát Morelli fogorvoshoz, a ki a mütétet szerencsésen elvégezte. Arra nem emlékszik, vajon Grosz harapófogóval nyult-e szájüregébe. Azt megjegyzi, hogy Grosz Lajostól való távozása után szájüregében heves fájdalmakat érzett. Megerősiti vallomását nővére Garai Sámuelné is.

Ezek után **Appel** Mórt hallgatták ki. — A *biró*: Mi a foglalkozása? — A *vádlott*: Fogtechnikus vagyok dr. Glück Henrik fogorvosnál. — A *biró*: On ellen följelentést tettek, hogy fogorvosi teendőket végez a nélkül, hogy arra engedélye lenne. — A *vádlott*: Az nem áll. En csak technikus vagyok. Megrendelés szerint csinálok fogakat. — A *biró*: Fogakat nem huz? — A *vádlott*: Nem. — A *biró*: Van-e iparengedélye? — A *vádlott*: Nincs.

A *biró* (dr. Vidéki Ferenczhez): Van-e tudomása valamely speciális esetről, amely azt bizonyitaná, hogy Appel fogakat huz? — Dr. *Vidéki* Ferencz: Tudomásom szerint Appel nemcsak mint fogtechnikus müködik, de szájüregekben is mütéteket végez. Fogakat huz és plombiroz. *Glück* Henrik dr. ur itt csak afféle strohmann, névadó. Ezt megmondhatná talán Glück dr. ur; méltóztassék őt beidézni.

A következő vádlott **Frisch** Leo lembergi születésü, 24 éves izraelita, fogtechnikus; jelenleg egy éves önkéntes. — A *biró*: Miféle iskolákat végzett ön? — A *vádlott*: Négy reáliskolát. — A *biró*: Mióta foglalkozik ön a fogtechnikával? — A *vádlott*: 7 év óta. — A *biró*: Van iparigazolványa? — A *vádlott*: Igen. — A *biró*: Kinél volt ön alkalmazásban, mint fogtechnikus? — A *vádlott*: dr. Vidéki Ferencznél és dr. Kozmánál. Szájüregekben semminemü mütétet nem végeztem. — A *biró*: On a lapokban is hirdette, hogy nemcsak müfogakat készit, hanem plombiroz is. — A *vádlott*: Egy szolnoki lapban tettem a hirdetést közzé, de mütétet egyszer sem végeztem. Különben Szolnokon, a hol a hirdetést közzétettem, csak három napig tartózkodtam. — A *biró*: Hát tud ön plombirozni és fogakat huzni? — A *vádlott*: Igen. — A *biró:* Hol tanulta azt? — A *vádlott*: Kérem én őszinte leszek. Megmondom azt, a mit idáig elhallgattam. Ha Vidéki ur egy egyszerü hirdetés miatt följelentést tesz ellenem, én sem vonakodom megmondani, hogy Vidéki urnál lévén alkalmazásban, távollétében mindennemü fogorvosi teendőt én végeztem. — A *biró:* Vidéki ur engedélyével? — A *vádlott*: Igen.

Dr. *Vidéki* Ferencz: Határozottan tagadom, hogy ő az én távollétem alatt mindennemü teendőt végzett. Nem huzott fogat és nem plombirozott — az én engedélyemmel — soha. — A *vádlott*: Eseteket sorolhatok fel arra nézve, hogy a Vidéki ur mütermében operácziókat végeztem. Egy fiatal gyermek foggyökerét is, mely Vidéki ur mütéte következtében tört el, én huztam ki. *Vidéki* Ferencz: De nem az én meghatalmazásommal.

Fecht Pál vádlott azt adja elő, hogy a fogtechnikát Berlinben tanulta s mult évi októberig Kohn Lipót fogorvosnál volt alkalmazásban. — A *biró*: Azóta önállóan dolgozik? — A *vádlott*: Igen. — A *biró*: Fogak huzásával és plombirozásával nem foglalkozik? — A *vádlott*: Nem. En csak müfogakat készitek s erre iparengedélyem is van. — A *biró*: Kohn Lipótnál is csak müfogakat készitett? — A *vádlott*: Ott mással is foglalkoztam.

Ezután **Schmiedt** Miksa berlini, születésü 31 éves, evang., nőtlen fogtechnikust hallgatták ki. Iparigazolványnyal bir. — A *biró*: Mióta van ön Budapesten? — A *vádlott*: 5 éve, mely idő alatt dr *Arkövy* urnál voltam alkalmazásban. — A *biró*: Milyen teendői voltak ott? — A *vádlott*: Mióta önálló vagyok, kész orvosoknak adok oktatásokat a fogtechnikából és ez alatt gyakran foglalkozom fog-plombirozással is.

Junger József perjámosi születésü, 39 éves, g. kath., nős, 5 gyermek atyja, fogtechnikus. Nem tagadja, hogy ő operácziókat végez és azt adja elő, hogy ő a foghuzást mint borbélysegéd tanulta. Bizonyitványokkal bir volt mestereitől, hogy gyakorlati jártasságu. Iparigazolványa is van. — A *biró*: Most is foglalkozik ön foghuzással? — A *vádlott*: Hogyne! — A *biró*: Nem tudná megmondani, hogy ez ideig hány fogat huzott? — A *vádlott*: Ez évi január hó 1-ig *56,312 fogat huztam ki.* Megjegyzem, hogy a szegényektől nem fogadok el pénzt. Erre a biró a tárgyalást 10 perczre felfüggesztette.

A szünet után dr. *Glück* Henrik fogorvost hallgatták ki, a ki azt adta elő, hogy a nála alkalmazásban volt **Appel** M. csakis müfogakat készitett és szájüregben való mütétet sohasem végzett.

Ezután Gajzágó albiró a tárgyalást szombatig elhalasztotta azzal a kijelentéssel, hogy a folytatólagos tárgyalásra dr. *Izlay* és dr. *Ajtay* egyetemi tanárokat is mint szakértőket beidézi.

MULATSÁGOK.

— **Müvészestély.** A fővárosi vigadó összes termeiben márcz. 28-án, hétfőn tartandó müvészestély müsora némi változást szenvedett, amennyiben az *Udel* tanár és *Schratt* asszony által előadandó «Enekleczke» szám elmarad, mert Udel tanárt *Rudolf* trónörökös 27-ére Abbazziába rendelte. E helyett a rendezőbizottság megnyerte *Bellincioni* Gemma k. a.-t, ki Verdi uj operájából, az Othellóból énekel egy áriát, ezenkivül *Peschier* K. dalmü-énekes Tosti-dalokat ad elő. A Stoiber-négyestársulat a hangverseny végén jelmezben adja elő a *Mozart* humorisztikus paraszt szimfóniáját és a nyaktörő hegedüversenyt. A teljes müsor az összes szövegekkel már megjelent egy diszesen kiállitott könyvecske alakjában s kapható a Harmonia zenemü- s *Grill* R. udvari könyvkereskedésében. A bálrendező bizottság hétfőn délután 4 órakor tartja utolsó ülését a Hungária-szálló első számu termében, mely alkalommal a rendezői jelvényeket is kiosztják. A bál alkalmával a 32-ik gyalogezred és *Radics* nemzeti zenekara játszanak.

— **A budapesti józsefvárosi jótékony nőegylet** márcz. 26-án a vigadó nagy termében a következő programmal tartja meg hangversenyét. 1. a) Concert-egyveleg Lammermoori Luciából. b) Magyar népdalok Schunda J. ur 1000-ik pedal-czimbalmán, előadja Fischl Mari k. a. Allaga Géza ur m. kir. operaházi tag tanitványa. 1. «Egy képviselő panasza.» Irta Bercsényi Béla, előadja Vizvári Gyula ur, a nemzeti szinház tagja. 3. Magyar népdatok, énekli Pálmay Ilka asszony, a népszinház tagja, zongorán kiséri Selley Gyula ur. 4. «Simom Judit» költemény Kiss Józseftől, szavalja Jászay Mari asszony, a nemzeti szinház tagja, zenéjét szerzette és előadja Hubay Jenő ur. 5. «Der gefangene Admiral» C. Loevétől, énekli Ney Dávid ur, a m. kir. operaház tagja, zongorán kiséri Szabados Károly ur, a m. kir. operaház karmestere. A hangversenyt tánczvigalom követi.

— **A ferenczvárosi társaskör** márczius 26-án mükedvelői előadással egybekötött tánczvigalmat rendez. A kör mükedvelői Schönthan ismert bohózatát a Sabinnők elrablását adják elő:

HÁZASSÁG.

— **Eljegyzések.** *Weisz* Géza jónevü székesfehérvári kereskedő eljegyezte Fischl Jakab nagykereskedő leányát Bertát Somogy-Bogláron. — *Könye* Géza m. k. adótiszt Győrben eljegyezte Szokolyi Izabellát Ostffi-Asszonyfáról. — *Davitcho* M. Haim budapesti szerb alkonzul ma reggel 9 órakor tartotta esküvőjét *Gold* Anna aszszonynyal. Az esküvőn csekély, de diszes közönség volt jelen, melynek sorában voltak Steics szerb főkonzul, Ullman Pál konzul, Popovics a Thököliánum igazgatója, a szerb kolonia számos tagja és a budapesti sajtó több képviselője.

GYÁSZROVAT.

Ernuszt Sándor volt orsz.-gyülési képviselő, Ernuszt Kelemen orsz.-gyülési képviselő, a mérsékelt ellenzéki kör elnökének testvérbátyja tegnap reggel elhunyt. A haláleset, mely a legszélesebb körökben kelt mély, általános részvétet, annál fájdalmasabban érinti az elhunyt rokonait és tisztelőit, mert váratlanul jött. Ernuszt Sándor vasmegyei birtokáról néhány nappal ezelőtt érkezett fiával a fővárosba a legjobb egészségben, itt szélhüdés érte, s a leggondosabb ápolás sem menthette meg életét. Testvérét Ernuszt Kelement, ki családi birtokán időzött, táviratilag szólitották a sulyos beteg ágyához, de már csak a ravatalhoz érkezhetett meg. Holttestét a kerepesi uti halottas házban helyezték el, ideiglenesen, innen pedig vasmegyei birtokára szállitják, hol örök nyugalomra helyezik. A boldogult egyike volt a Deákpárt legrokonszenvesebb és legbefolyásosabb tagjainak; több évtizedig buzgón szolgálta a közügyeket. A család, melyből származik, Vasmegye leggazdagabb és legelőkelőbb családjainak egyike, de Ernuszt Sándort az utóbbi évek alatt sok csapás érte, a mi kimeritette életerejét, bár öcsesében, Kelemenben, a legönfeláldozóbb testvért találta. Deák Ferencz belső embere volt, s a barátság, mely közte és Széll Kálmán között füződött, soha sem szünt meg. Az alkotmányosság visszaállitása óta 1881-ig megszakitás nélkül tagja volt a képviselőháznak, a fuzió után a szabadelvü párthoz csatlakozott s ennek maradt tagja, mig Széll Kálmán pénzügyminiszter volt, ettől kezdve az ellenzékhez ment át s ennek következtében bukott meg a németujvári kerületben kormánypárti jelölttel szemben. A boldogult a leggyöngédebb apa volt s a szélhüdési rohamot, melynek áldozatul esett, az atyai érzelmek hatása alatt kapta. Legifjabb fia ugyanis pár nappal ezelőtt érkezett Budapestre szigorlatra. Midőn fiát viszontlátta, az elérzékenyülés annyira erőt vett rajta, hogy görcsös sirásba esett s e közben érte a halált okozó szélhüdés.

Pfisterer Károlyné szül. Fekete Terézia élete 65-ik és boldog házasságának 36-ik évében, márczius hó 22-én Nagy-Atádon meghalt.

Esztelneki Szacsvay Jozefa Nagyváradon élete 71-ik évében meghalt.

Fráter Sándor ügyvédjelölt Terebesen élete 22-ik évében meghalt. A szép reményekre jogositó ifjut általános részvét mellett márcz. 22-én helyezték örök nyugalomra.

Kraszensky Ignácz, a lengyelek nagynevü irójának emlékére, a budapesti lengyel-egylet márczius 26-án a Ferencziek templomában gyászisteni tiszteletet, este pedig saját helyiségében emlékünnepet rendez.

A hivat. lap márcz. 24-ki számából.

Kitüntetés Ő felsége, limhofeni lovag *Schneider* József, miniszteri tanácsosnak, a közös pénzügyminiszteriumban végleges nyugalomba helyezését, saját kérelmére, jóváhagyta és elrendelte, hogy nevezettnek ez alkalommal hü, buzgó és sikeres szolgálata elismeréseül, a legfelső megelégedés tudtára adassék.

Rendjelviselési engedély. Ő felsége megengedte, hogy *Fackh* Károlyné, született *Girault* Mária, a szerb kir. Natália-érmet elfogadhassa és viselhesse.

Athelyezések. A magyar királyi igazságügyminiszter, *Uhlarik* Mátyás, lublói kir. járásbirósági aljegyzőt, az eperjesi kir. törvényszékhez; *Spitzer* Rezső karczagi, és *Füstössi* Károly, abád-szalóki kir. járásbirósági irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

Kinevezések. Ő felsége, *Kenyeres* Adolf, brassói ügyészt, a beszterczei törvényszékhez elnökké; *Jansekowitsch* Miksa osztálytanácsost, miniszteri tanácsossá a cs. és kir. közös pénzügyminiszteriumban; szentmiklósi és óvári gróf *Pongrácz* Frigyes, miniszteri titkárt osztálytanácsossá, és *Dobra* Henrik, miniszteri fogalmazót, miniszteri titkárrá, a cs. és kir. közös pénzügyminiszteriumban kinevezte; továbbá a magyar kir. igazságügyminiszter, jegyzőkké: a brassói kir. törvényszékhez: *Miess* Gusztáv brassói; a szolnoki kir. törvényszékhez: *Strobl* Károly, abád-szalóki királyi járásbirósági aljegyzőket; aljegyzőkké, a sátoraljaujhelyi kir. törvényszékhez: *Kun* József ottani; a kun-szentmiklósi kir. járásbirósághoz: *Báthory* Géza czeglédi; az esztergomi kir. járásbirósághoz: dr. *Wiplinger* Odön ottani; a bajai kir. járásbirósághoz: dr. *Csernyus* Gábor kalocsai kir. járásbirósági; a lugosi kir. törvényszékhez: *Keczer* Gyula ottani törvényszéki joggyakornokokat; a tiszalöki kir. járásbirósághoz: *Farkas* Gerő kis-várdai kir. járásbirósági irnokot; dr. *Schmöer* Gyula és *Marjovszky* István, budapesti kir. törvényszéki joggyakornokokat, dr. Vaisz-féle segélydijas joggyakornokokká; segédtelekkönyvvezetővé, a tiszalöki kir. járásbirósághoz: *Lényei* Dénes, nyiregyházai kir. törvényszéki irnokot; irodatisztekké, a budapesti kir. törvényszékhez: *Pataky* Ferencz budapesti IV-ik; a budapesti V-ik ker. kir. járásbirósághoz: *Fleischer* János, budapesti VIII—X-ik ker. kir. járásbirósági; a nagy-kikindai kir. törvényszékhez: *Heger* Péter ottani törvényszéki irnokokat; irnokokká, a beregszászi kir. törvényszékhez: *Szalay* István, ungvári kir. járásbirósági dijnokot; a m. kir. belügyminiszteriumhoz: *Földi* József, segédhivatali igazgatói czim- és ranggal felruházott miniszteri hivataltiszt, valóságos segéd-hivatali igazgatóvá; *Szabó* Károly, fizetés nélküli hivataltiszt, valóságos hivataltisztté; *Clementis* Ferencz dijnok pedig fizetés nélküli hivataltisztté; a kassai m. kir. pénzügyigazgatóság, *Marschalkó* József, gyakornokjelöltet, a sátoraljaujhelyi kir. illetékkiszabási hivatalhoz, dijas fogalmazó-gyakornokká nevezte ki.

Névváltoztatások. *Hierl* György, salamoni illetőségü, pápai lakos saját, valamint István nevü kiskoru fia vezetéknevének «Hevesi»-re; kiskoru *Eisler* Miksa

csurgói illetőségü, budapesti lakos vezetéknevének «Erdős»-re; *Rotari* Sándor, fazekas-varsandi illetőségü, aradi lakos saját, valamint János és Sándor nevü kiskoru fiai vezetéknevének «Róna»-ra; kiskoru *Pragyit* Mihály, akna-szlatinai illetőségü, m.-szigeti lakos vezetéknevének «Rózsai»-ra; *Rumszauer* Simon, gelsei illetőségü, ugyanottani lakos vezetéknevének «Perlaki»-ra; *Heinrich* Adolf, zalaegerszegi illetőségü, ugyanottani lakos saját, valamint Béla nevü kiskoru gyermeke vezetéknevének «Hazai»-ra; *Pollák* Katalin, ényi illetőségü, budapesti lakos vezetéknevének «Pálfi»-ra; kiskoru *Hulimka* Gyula, szilágy-somlyói illetőségü, n.-váradi lakos vezetéknevének «Hegedüs-re; kiskoru *Goldberger* Márkus, nagy-szalontai illetőségü, ugyanottani lakos vezetéknevének «Fái»-ra; *Weisz* A. Henrik, hőgyészi illetőségü, budapesti lakos vezetéknevének «Vajda«-ra; *Kadlecsik* Pál, suuri illetőségü, budapesti lakos vezetéknevének «Katona»-ra; *Karl* György, uszódi illetőségü, ugyanottani lakos saját, valamint Erzsébet, Franczíska és Ferencz nevü kiskoru gyermekei vezetéknevének «Károly»-ra; *Róz* Hirsch József, hernád-vecsei illetőségü, a m. kir. IV-ik számu csendőr-kerület állományába tartozó próba-csendőr vezetéknevének «Rozgonyi»-ra; kiskoru *Klein* Jenő és *Klein* Sándor, kőteleki illetőségü, ugyanottani lakosok vezetéknevének «Kerényi»-re kért, *Nyeznik* Antal bajai illetőségü ugyanottani lakos saját valamint Lajos, Katalin, Erzsébet és Rozália nevü kisk. gyermekei vezetéknevének «Kasza»-ra, *Krausz* Zsigmond kis-béri illetőségü ugyanottani lakos saját valamint Miksa, Ida, Emil, Hermin, Sándor, Miklós, Gyula nevü kiskoru gyermekei vezetéknevének «Kemény»-re, id. *Horovitz* Lipót magyar-világosi illetőségü ugyanottani lakos saját valamint nagykoru gyermekei, névszerint: Béla m.-világosi illetőségü ugyanottani lakos, Ödön petrisi illetőségü bukaresti lakos és ennek Etelka, Alexandrina, György, Ödön, Anna és Karolin nevü kiskoru gyermekei, Horovitz Lipót világosi illetőségü ugyanottani lakos és Horovitz Kornél, Guido soborsini illetőségü budapesti lakos vezetéknevének «Horvát»-ra, *Marczinov* Mihály kükemezei illetőségü s a IV-ik számu csendőrkerületi parancsnokság állományába tartozó csendőr vezetéknevének «Mártonfi»-ra, kiskoru *Rothauser* Izidor veszprémi illetőségü budapesti lakos vezetéknevének «Révész»-re. *Schlesinger* Sámuel szakalyi illetőségü budapesti lakos vezetéknevének «Szücs»-re, *Stern* Albert szécsény-kovácsi illetőségü budapesti lakos vezetéknevének «Avar»-ra, *Klein* Vilmos csókai illetőségü ugyanottani lakos vezetéknevének «Karsai»-ra kert átváltoztatása, belügyminiszteriumi rendelettel megengedtetett.

Ügyvédi kamara. A budapesti ügyvédi kamara részéről közhirré tétetik, miszerint: *Vezekényi* János ügyvéd a kamarába folytatólag felvétetett; *Hartmann* Radó és dr. *Piday* Béla, budapesti ügyvédek és kamarai tagok, elhalálozásuk folytán, fenti lajstromból kitöröltettek; Hartmann Radó irodája részére ifj. *Ács* Károly, budapesti ügyvéd és kamarai tag, dr. Fiday Béla irodája részére pedig dr. *Gráner* Ernő, budapesti ügyvéd és kamarai tag neveztetett ki gondnokul.

TÁVIRATOK.

Zágráb, márcz. 24. (O. E.) A tartománygyülés mai ülésén folytatták a képviselői mandatum öt évre való meghosszabbitásáról szóló törvényjavaslatot. *Derencsin* zárszavában elfogadásra ajánlja ellenindítványát. *Stankovics* osztályfőnök felszólalása után *Khuen-Héderváry* gróf horvát bán emelt szót, kinek beszéde zajos tetszésben részesült. Ezután megejtetvén a szavazás, a törvényjavaslat általánosságban tulnyomó szavazattöbbséggel elfogadtatott. Erre a ház a javaslatot módositás nélkül részleteiben is elfogadta. Ezután a szerb egyházi és iskolai autonomiáról szóló t.-javaslat vétetett tárgyalás alá. *Pavic* előadó hosszabb beszédben ismerteti a törvényjavaslatot. *Medakovics* kijelenti, hogy a törvényjavaslat nem elégiti ki és hogy fentartja magának, hogy a részletes tárgyalásnál módositványokat terjeszt elő. *Kulmer* gr. csatlakozik előtte szóló nézeteihez. A tárgyalás folytatása erre a ma este 5 órakor tartandó ülésre halasztatott.

Bécs, márcz. 24. A költségvetési bizottság tegnap este tartott ülésében befejezte a közoktatásügyi költségvetés tárgyalását.

Bécs, márcz. 24. A *képviselőház* ülése. *Jaques* interpellácziójára az igazságügyi bizottság elnöke válaszolt, kijelentvén, hogy a magánhivatalnokok nyugdijainak lefoglalhatásának korlátozására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása a bizottság első ülésében nem volt befejezhető. A többi bizottság azonban jelenleg oly fontos kérdésekkel van elfoglalva, hogy az igazságyi bizottságot egybehivni nem lehet. — *Jaques* interpellált a birodalmi gyülési választások megvizsgálása czéljából felállitandó törvényszékre vonatkozó inditványa tárgyában is, de *Smolka* elnök megjegyezte, hogy a bizottság elnöke, gróf *Hohenwarth* nincs jelen az ülésen. Erre a ház folytatta a *munkásokat betegség esetén való biztositásról* szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. Következik a 60. §. *Kronawetter* ellenzi a szakaszt, mely az 1852. törvény különben is drákói határozatait még inkább szigoritja. A szónok azt állitja, hogy e szakasz a szabad pénztárakat megsemmisiti. *Gomperz* a kisebbségi inditványt pártolja; eme szakasz által — ugymond — a szabad pénztárak jövője kétessé válik és azok a kormány önkényének szolgáltatnak ki. *Heilsberg* fölemliti, hogy gyárosok körében bizonyos nyugtalanságot szült, hogy a szabad pénztárak létesitésével 50% hozzájárulási kötelezettség fogja őket terhelni. Szónok kérdi, hogy a szabad pénztárak elmellőzése miatt táplált aggályoknak, a kisebbségi inditvány elvetése esetében van-e alapja. *Kaan* kormánytanácsos kijelenti, hogy az aggályok teljesen alaptalanok. A kormány általán távol áll attól, hogy munkásellenes irányzatokat kövessen, sőt ellenkezőleg a kormány rendszabályai arra irányulnak, hogy a munkásokat veszteségektől megóvják. Szónok behatóan igazolja, hogy a kormány arra törekszik, hogy a biztositás kezelésére vonatkozólag biztositékot teremtsen. *Steinbach* udvari tanácsos figyelmezteti a házat, hogy mindaddig, mig a segélypénztárakról szóló törvény meg nem alkottatik, csak átmeneti állapotról van szó. Mindaddig az 1852. évi törvényt kell mérvadónak tekinteni. Steinbach ezután megczáfolja Sommaruga, Kronawetter, Gomperz és Heilsberg állitásai és a bizottsági s többségi szövegezést ajánlja elfogadásra. *Baernreither* védi a kisebbségi javaslatot, mely a veszélyt, mely a hasznos szabad pénztárakat fenyegeti, elháritani igyekezik. *Bilinski* előadó visszautasitja azon szemrehányást, mintha a többség ellenezné a munkás-segélypénztárakat. Erre a 60-ik szakasz a többség szövegezésében változatlanul elfogadtatott és a kisebbségi inditvány, valamint Sommaruga Mór inditványai 137 szavazattal 106 ellenében elvettettek. A 61—73. §§-ok vita nélkül fogadtattak el. A 74. §. (tisztviselők és gyógyitási költségek) *Gomperz* által inditványozott styláris módositványnyal fogadtatott el. A 75. §-hoz *Skorszewski* inditványozza, hogy a munkás betegsegélyezési ügyekben valamennyi beadvány illeték- és bélyegmentes legyen. Az inditvány elfogadtatott. *Vielguth* a megadóztatás módja iránt módositványt terjeszt be, melyet azonban *Devez* osztályfőnök ellenzése után a ház nem fogadott el. A 76—78. §§-ok elfogadtaltak. Szintugy elfogadtatott a bizottsági többség határozati javaslata, mely szerint utasittatik a kormány, hogy a munkás segélypénztárakra vonatkozólag mielőbb törvényjavaslatot terjeszszen a ház elé; ellenben a kisebbség ama határozati javaslatát, hogy a betegsegélyezés a mezőgazdasági és erdészeti munkásokra is kiterjesztessék, a ház elvetette. Ezzel a törvény második olvasásban is elfogadtatván, az ülés véget ért. A legközelebbi ülés szombaton lesz.

Bécs, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) A *W. Allg. Ztg.* irja: Minthogy nem remélhető, hogy a két kvóta-bizottság közös konferencziát tarthat, a kormány husvét után javaslatot terjeszt be, mely megállapitja a jelenlegi kvótatörvénynek egy évre való ideiglenes meghosszabbitását.

Trieszt, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) Az osztrák miniszter részéről két évvel ezelőtt megrendelt pánczél-fregatta, melynek gépeit Angolországból hozatták, már annyira elkészült, hogy áprilisban vizre bocsáthatják. A keresztanyai tisztet, ha egészsége megengedi, Stefánia trónörökösné vállalja el.

Lussin-Grande, márcz. 24. *Lipót* főherczeg tegnap este ideérkezett s *István* főherczeg és neje, valamint a helyi hatóságok által fogadtatott. Az egybegyült nagy néptömeg lelkesen üdvözölte a főherczeget.

Lemberg, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A kereskedelmi kamara tegnapi ülésén Ruszmann kamaratanácsos interpellácziót intézett az elnökhöz a katonai felszereléseknek Magyarországon, Stiriában roppant magas árakon történt bevásárlása tárgyában, holott ugyancsak a felszerelések itt féláron beszerezhetők. Az elnök azt felelte, hogy nem áll módjában, hogy a dolgon segitsen. A kamara elhatározta, hogy a mezőgazdasági társulattal együtt panaszt emel a földmivelési és kereskedelmi miniszteriumnál.

Krakó, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Krok varsói parancsnok, gyanus tünetek közt halt meg. Mint a *Czas* jelenti, két gőzhajó katonai felszerelésekkel Odesszából, a Szuez-csatornán át Ázsiába ment. A rendeltetési helyet titokban tartják.

Berlin, márcz. 24 A walesi herczeg tegnap látogatást tett Bismarck Herbert gr. államtitkárnál. A császár *Lauer* udvari orvosnak az I. osztályu vörös sasrendet adományozta. Az a hir, mely szerint Lauer 300,000 márka dotácziót fog kapni, nem nyer megerősitést.

Berlin, márcz 23. Az operaház tegnapi diszelőadásán, mely alkalommal Sardanapal czimü ballet került szinre, jelen voltak: a császárné, a trónörököspár családjával és az itt időző fejedelmi vendégek. A felvonásközökben a fényes teremmé átalakitott előcsarnokban teázott az előkelő társaság.

München, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) A regens herczegnek a tegnapelőtti ebédnél a német császárra mondott felköszöntője igy hangzott: «Bátor vagyok poharamat ő felsége Vilmos császár egészségére üriteni. Isten tartsa a forrón szeretett császárt még sok évekig teljes szellemi és testi erőben. Ő felsége éljen, sokáig éljen!»

Pétervár, márcz. 24. A német császár születésnapjának tiszteletére Gatsinában tartott diszebéden a czár és a nagyherczegek porosz egyenruhát öltöttek és porosz rendjelszalagot viseltek. A czár a német császárra mondott pohárköszöntőt, melynek végeztével a zenekar a porosz nemzeti himnuszt játszotta. Márczius 22-én a czár a Sándor czár nevét viselő ezred küldöttségét fogadta, melyek tagjai uj felszerelésben tisztelegtek.

Pétervár, márcz. 24. A német császár születésnapja alkalmából tegnap a német követségnél nagy ebéd volt. Az ebéd folyamán *Giers* miniszter felköszöntőt mondott *Vilmos* császárra, *Schweinitz* nagykövet pedig *Sándor* czárra.

Berlin, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* revokálja dr. Lauer kettős kitüntetésére vonatkozó tegnapi hirét. A *Hannoverische Courier* azt a hirt hozza, hogy Scholz pénzügyminiszter, Lucius miniszterrel együtt már a mult héten beadta lemondását. Parlamenti körökben tegnap hire járt, hogy Scholcz már a mult hét végén le akart mondani, sikerült azonban őt attól egyelőre visszatartani.

Berlin, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Ha a szeptennátus s az Olaszországgal kötött szövetség következtében az eddigi általános nyugtalanság jelentékenyen csökkent, ugy ezzel Európa azt a bizonyitványt állitja ki a német birodalom számára, hogy ha Németország hatalma növekszik, ugy ez nem veszélyt, hanem *békegaranicziát* képez. Nyugtalanságra *még mindig vannak ugyan okok*, hanem ezeket az agg császár iránt való szeretetből elhallgatták Németországban. Minthogy azonban ezek az okok nincsenek elfojtva, márczius 22-dike után az előbbi akadályok és veszélyek *jobbára ismét előtérbe fognak lépni.* A főokot most is Francziaországnak a frankfurti békekötés által teremtett statusquo-val szemben tanusitott magatartása képezi. Németország hatalmának erősbödése a háborut alkalmasint megint elhalasztotta; hogy azonban *a veszély nincs gyökerestől kiirtva*, annak bizonyságát Németország abban látja, hogy Francziaország közvéleménye, mint nyilvánult az elszász-lothringiai választások alkalmával. Ez a német államférfiak figyelmét nem kerülte el. Vajjon Németország véleménye hasonló ellentüntetésben fog-e nyilvánulni, az még kérdés. Annyi azonban bizonyos, hogy Elszász-Lothringiában erélyes intézkedések fognak történni már rövid idő mulva s a béke érdekében kivánatos, hogy Francziaország lássa be, hogy minden e kérdésbe való beavatkozás kisérletét erélyesen visszautasitanák. — Lesseps utazásának jelentőségét nagyon is tulbecsülték. A német udvar érdemeit és nagyságát ünnepelte. Lesseps békenyilatkozatait becsületes egyéni nézetnek tekintik Berlinben és többet nem is láthatnak benne, mivel ily nyilatkozatok s a chauvinisták Elszász-Lothringiát illető szándékai közt megoldhatatlan ellentmondás van.

Berlin, márcz. 24. A *Post* értesülése szerint *Keudell* német nagykövetet, az olasz udvarnál, saját kérelmére ideiglenesen nyugalomba helyezik.

Berlin, márcz. 24. Az urakháza az egyházi javaslatot a bizottság előterjesztése értelmében, de Kopp ama módositványával fogadta el, hogy az állam kifogási jogának csupán a plébániai hivatal tartós átruházása esetében van helye és hogy az egyházi rendnek az országban való letelepedése ne a miniszterium határozatától tétessék függővé.

Berlin, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Mint a *Berliner Tageblatt* irja, Marokkóban a bennszülöttek nagyon fel vannak indulva az európaiak ellen, mivel a szultán boszankodva ezek kereskedelempolitikai követelésein, szigoru büntetés mellett hirtelen megtiltotta a dohányzást és a dohánykészleteket elégettette.

Berlin, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) A *National Zeitung* irja, hogy a képviselőházban a nemzeti szabadelvüpárt az új egyházpolitikáért a felelősséget elháritja magától s az urakházának határozatai ellen fog szavazni. Az általános konstellácczió mégis a mostani marad. A czentrum a konzervativekkel mégis diadalra juttatja a törvényjavaslatot. Kopp püspök és Bismarck herczeg *csak a béke reményét fejezték ki*, minden bizonytalan; bizonyos csupán az állam egyházpolitikai lefegyverzése. Figyelemre méltó Bismarcknak az a mondása, hogy «a németek nemzeti sportot üznek azzal, hogy honfitársukat cserben hagyják».

Berlin, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) A Tageblattnak távirják Pétervárról: *Valószinütlen*, hogy hat merénylőt már felakasztottak. Mondják, hogy a czár vonakodik beleegyezni abba, hogy a halálos itéletet végrehajtsák, mert csak az összeesküvők eszközeit fogták el.

Berlin, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) A walesi herczeg tegnap meglátogatta Bismarck Herbert grófot.

Páris, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) A *Matin* dicséri a hadászati bizottságból kilépett Plazonet ezredesnek hazafias erélyét és sajnálja, hogy több képviselőnek nem volt annyi bátorsága, hogy Boulanger eljárását elitélte volna.

Páris, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) A Pol. Corr. tudósitója beszélgetésbe elegyedvén egy kiváló francziával, ki nem rég keletről tért vissza, a hol alkalmazva volt a keleti politikában iránytadó emberekkel érintkezni, s e beszélgetését a következőkben foglalja össze: Oroszország kettős czélra törekszik, egyik az, hogy bár lassu, *de biztos lépéssel Konstantinápol felé nyomul elő*; a másik, hogy a czár vallási tekintélyét az által vélik hivatalosabban és világosabban szentesiteni, ha Jeruzsálemben pontifex maximusnak vagy pedig az összes görög-schismatikus egyházak és népek legfőbb védnökének kiáltja ki. Oroszország, ez okos és merész terv kivitelében semmi áldozatot nem kimél; a szent földön számos kolostort alapit, melyeknek látszólag nincs politikai rendeltetése, továbbá azon van, hogy az eladó telkek mind orosz kézbe jussanak. Európa egyedül a Boszporusra forditja figyelmét, a szent földdel keveset törődik. A franczia-orosz szövetség eszméje, bármennyire elvakitja is Francziaországot, e szempontból nem helyeselhető, mivel általa csak elősegitenék Oroszország törekvését. De német-franczia szövetséggel el lehetne érni azt, hogy minden oly kisérlet, mely meg akarná zavarni az európai egyensulyt, hajótörést szenvedne rajta. Ezt persze nagyon megneheziti Elszász-Lotharingia. Ha e két tartományt erőszakkal akarnák elragadni, *Németország egész erejéből ellentáltana annak.* De azért a reményt, hogy diplomácziai kombináczió alapján sikerül ez országokat szabaddá tenni s igy azok megszünnek a két nemzet közt gátnak lenni, nem kell végleg feladni. Bismarck herczeg bizonyára megteszi majd erre nézve a kellő lépéseket, ha megérkezett annak ideje. — A Pol. Corr. tudósitója e beszélgetést különösnek, de érdekesnek és eredetinek mondja, a Pol. Corr. pedig kijelenti, hogy azt csakis külnös volta miatt közli.

Páris, márcz. 24. Ferry ma Marseilleben hajóra szállt és utnak indult Algier felé.

Páris, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A hadügyminiszterium egyik magasb hivatalnokát elbocsátották, miután az a vád merült föl ellene, hogy a katonai rendszabályokkal hütlenül bánt.

Páris, márcz. 24. A hirlapok megerősitik, hogy a hadügyminiszterium egyik tisztviselőjét, ki egy idegen nagykövetséggel részleteket közölt *a hadiszerek átalakitásáról*, elbocsájtottak. Mindazáltal azt hiszik, hogy e leleplezések nagyobb jelentőséggel nem birnak.

Páris, márcz. 24. A *képviselőház* ülése. *Boyer* (radikális párti) kérdést intéz a marseille-i községtanács feloszlatása iránt. Szónok megjegyzi, hogy ha e községtanácsnak szemrehányást tesznek a miatt, hogy a kommün tiszteletére tüntetést rendezett, akkor ugyane szemrehányás más községtanácsokat, különösen pedig a párisi községtanácsot is illetné és ennélfogva ezeket is fenyegetné a feloszlatás veszélye. *Goblet* miniszterelnök válaszolva előtte szólónak, megjegyzé, hogy a kommün dicsőitése mélyen megsértette a nemzeti érzületet. Ugyanily intézkedést alkalmaznának mindazon községtanácsokkal szemben, a melyek a kommün mellett tüntetnének. Ezzel az ügyet elintézték.

Páris, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A kormány elhatározta, hogy a marhavám kérdésében nem foglal el semmi különös álláspontot, a kereskedelmi és földmivelési miniszterek azonban egyéni véleményüknek a kamarában kifejezést adnak.

Pétervár, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) A tegnap emlitett czenzurát csak egy napig gyakorolták, a külföldi lapok ismét járnak minden szerkesztőségbe és pedig czenzura nélkül.

Varsó, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) Az itteni város-kormányzó *Krock* altábornok tegnap hirtelen halállal kimult. Hir szerint az altábornok halálát nem természetes okok idézték elő.

London, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) Itteni hirek szerint lázas sietséggel küldik a bolgár csapatokat *Burgaszba* és *Várnába*, hol vagy már történtek is pucskisérletek, vagy legalább rendzavarásoktól félnek. A berlini és a pétervári politika ez idő szerint határozottan *a háromcsászár-szövetség* helyreállitásán müködik. Ennek bekövetkezése előtt, orosz diplomaták állitása szerint, nem várható Oroszország diplomacziai iniciziativája a bolgár kérdésben, hanem inkább megtartja Oroszország eddig tanusitott tartózkodó magatartását.

London, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A *Times* jelenti, hogy a porta hivatalosan tudtára adta Oroszországnak, hogy *tovább nem nyujt védhelyet a bolgár szökevényeknek*, a regensség ellen való cselszövények szövésére.

Róma, márcz. 24, *Keudell* német nagykövet a királynál kihallgatást kért, hogy visszahivó levelét átnyujtsa.

Velencze, márcz. 24. (*Az Egyetértés tudósitójának távirata.*) A cesenai kénbányákban ma robbanás történt, *hat bányamunkás meghalt.*

Brüsszel, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Vasárnap nagy gyülést rendeznek abból a czélból, hogy az elitélt szoczialistáknak kegyelmezzenek meg. Eddig több ezer résztvevő jelentkezett. A gyülésen a liberális párt legkiválóbb szónokai beszélnek.

Brüsszel, márcz. 23. (Az *Egyetértés* távirata.) A hadügyi osztály a Manlicher-féle ismétlőfegyvert némi módositásokkal elfogadta a belga hadsereg számára. A módositás a kaliberre vonatkozik, melyet 8 mm.-ben állapitottak meg. A napokban egyelőre 100,000 ismétlő fegyvert fognak megrendelni a lüttichi fegyvergyárakban.

Szófia, márcz. 24. A Havas-ügynökség jelentése szerint *Zivkow* kormányzósági tag és *Radoslawow* miniszterelnök tegnap körutra indultak az országban. *Stoilow* tegnap este Konstantinápolyból megérkezett.

Szófia, márcz. 24. *Csanovot* ma szabad lábra helyezték.

Szófia, márcz. 23. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A bolgár kormányt meg akarják győződtetni arról, hogy a szobrányének elhamarkodott egybehivása hasztalan volna s esetleg aggodalomra is adhatna okot. A kormány különben erre nézve még nem hozott végleges határozatot. — Riza bey missziója *meghiusultnak tekinthető.* — A londoni Baring Brothers bankczég képviselője e hó 21-én Szófiába érkezett, a hol a bolgár kormánynyal tárgyalásokat folytat egy 800,000—1.000,000 fontnyi kölcsön tárgyában, melyre nézve Grekov, Sztojlov és Kalcsev Londonban időzésük alkalmával érintkezésbe léptek e czéggel.

Ruszcsuk, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A hangulat itt még mindig *nagyon nyomott.* A zendülés számos családnak gyászt okozott, mivel *40 embert megöltek*, 20 pedig megsebesült. Hogy a pártok mily elkeseredéssel harczoltak egymás ellen, kitünik abból, hogy még a legközelebbi rokonok is, mint például a Matheev testvérek, kik közül az egyik hadnagy, a másik a ruszcsuk-várnai vasut felügyelője, egymásra lőttek. A román katonai őrséget, mely az inszurgenseknek megengedte, hogy átlépjék a határt, a román katonai hatóság másikkal helyettesitette.

Bukarest, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Bulgáriából érkezett hirek szerint, ott *ujabb lázadástól tartanak.*

Belgrád, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A pénzügyminiszter megtiltotta a lőpornak és a robbanó anyagoknak beszállitását; a hadügyminiszter pedig rendeletet bocsátott ki a hadsereg lóállományának az országban való kiegészitésére, minthogy Ausztria-Magyarországból és Törökországból a lókivitel meg van tiltva. A prokuplijei kerületben kóbor rablóbanda merült fel a bolgár szökevények vezetése alatt.

KÖZGAZDASÁG.

London, márcz. 24. Az angol bank a leszámitolási kamatlábat 3%-ra szállitotta le.

Páris, márcz. 24. A képviselőház mai ülésén tárgyalás alá vette a marhavámok felemeléséről szóló javaslatot és 330 szavazattal 221 ellenében elhatározta, hogy megkezdi a részletes tárgyalást. Dauphinnak az ingóvagyon utáni adómódositására irányuló inditványa bizottsághoz utasittatott. A bizottság 11 tagja közül 10-en ellenzik az inditványt.

Páris, márcz. 24. A minisztertanács ma a szarvasmarhavám kérdésével foglalkozott. A minisztertanács elvben nem barátja ugyan a szarvasmarhavám behozatalának, de tekintettel a marhaárak hanyatlására, a kamara cselekvési szabadságát nem kivánja korlátozni.

Páris, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Boulevard-forgalom:* Háromszázalékos franczia járadék 81.11. Uj franczia kölcsön—. $4^1/_2$ százalékos franczia járadék —.—, olasz járadék 97.95, ottomán bank —.—, magyar aranyjáradék 81.75. Csendes.

Iparosok gyülése.

(g.) Holnap nyilik meg az *országos ipartestületi értekezlet* a főváros tanácskozási dísztermében. Az 1884. évi XVII-ik törvényczikk életbelépte óta először gyülnek össze az ország iparosai, hogy az e törvény által teremtett uj szervezet végleges megállapitása, csorbáinak kiköszörülése s csekély előnyeinek jobb kiaknázása érdekében tanácskozzanak. E tanácskozásban részt vesznek az uj ipartörvény által teremtett ipartestületek képviselői, a kereskedelmi és iparkamarák, az iparegyletek s a nagyobb hazai ipartársulatok küldöttei, tehát mindazok, a kik az ipartörvény által legközelebbről érdekelve vannak. E képviselet lesz hivatva az uj ipartörvény gyakorlati eredményeit mérlegelni s a gyakorlat emberei fogják kijelölni mindama teendőket, melyek az eddigi hézagokat pótolni hivatva volnának, melyek által az ipari szervezet teljessége előmozditható s iparügyünk fejlődése legalább az adminisztrativ téren jobban biztositható lesz.

Az ország minden részéből érkeznek a fővárosba az ipartestületek képviselői s az az általános helyeslés, melylyel a vidék ez országos értekezlet összehivását üdvözölte, legjobban bizonyitja, hogy arra valóban szükség volt s hogy attól az iparosok tényleg eredményeket várnak. A törvényesen megalakult ipartestületek tulnyomó része lesz képviselve ez értekezleten. A kisebb testületeknek csak csekély részét anyagi okok távol tartják az értekezlettől, de ennek megtartását ezek is melegen üdvözlik s határozataihoz való hozzájárulásaikat eleve biztositották. Egy elenyésző csekély töredék, megmagyarázhatlan tulokosságból, szintén nem fog a gyülésen részt venni, de ez legkevésbbé üt csorbát az értekezlet országos jellegén, annál kevésbbé, mert arra a vidék ipari életének kipróbált jeles uttörői majdnem teljes számban jelentek meg ez alkalomból a fővárosban.

Az országos értekezlet ez általános fölkarolása élénken tanusitja, hogy az ország iparosai szükségét érezik a mai viszonyok javitásának. Az értekezlet napirendje legnagyobb részt az ipartörvény keretében érvényesitendő intézkedéseket vesz föl s oly javitásokról kiván gondoskodni, melyek *rendeleti* uton is elérhetők. Ezek mellett azonban az ipartestületi élet gyakorlati emberei — az értekezlethez benyujtott inditványaikban — rámutatnak az ipartörvény egyes oly intézkedéseire, melyek a gyakorlati életben meg nem állhatnak. Nem érintjük az ipartörvény legfontosabb és sarkalatos határozmányát, a kvalifikácziót. Mert már a törvény hatályba lépte előtt látható volt, hogy annak a kvalifikáczióra vonatkozó intézkedései kiábrándulást és csalódást fognak előidézni. Ez a «nesze semmi, fogd meg jól»-féle «konczesszió» csakugyan csalódást teremtett széles körökben, s nem csoda ha ma minden oldalról hangosan követelik a kvalifikáczió komolyabb nyélbeütését. A három év előtti országgyülési választások előtt nyujtott e «kedvezmény» komoly alakba való öntésére azonban nagyon kevés a kilátás, mert a közgazdasági miniszterium a törvény hatályba lépte óta nem hogy szigoruan körülirta volna a képesitésnek fogalmát, hanem azt lehetőleg «liberális» szellemben igyekezett kitágitani. S igy ma sincs kilátás arra, hogy a képesités komolyságába vetett hit és remény megvalósuljon, mert — hiába áltatnók magunkat az ellenkezővel — semmi kilátás sincs arra, hogy az ipartörvény módositását rövid idő alatt elérjük s még kevésbbé, hogy annak sarkalatos alapelve az iparosok kivánalmaihoz képest módosulást szenvedjen. Ellenben van a törvénynek több oly intézkedése, melyet akár rendeleti uton enyhiteni, akár módositani felette szükséges, mert a gyakorlatban nem érvényesülhetnek. Figyelmet érdemel ezek közül például az a kivánság, hogy egy iparhatóság területén levő községek közösen alakithassanak ipartestületet, továbbá, hogy az iparhatósági megbizottak a kis- és nagyközségekben az I. osztályu kereseti adót fizetők sorából legyenek választhatók, mert a községekben az iparosok tulnyomó nagy része nem fizet III. osztályu kereseti adót s az iparhatósági megbizottak legnagyobb részét a kereskedők köréből kell választani; végre figyelmet érdemel az az inditvány is, hogy a birságolás minimuma 20 frtról 2—3 frtra szállittassék le. Igazságtalan dolog, hogy a kisebb kézmüveseket, a kik heteken át alig vesznek be 20 frtot, kisebb vétségekért vagy mulasztásokért legalább 20 frt birsággal kelljen sujtani; az iparhatóság, ha némi belátással bir, a mai viszonyok között birságolási jogával vagy nem élhet, s ekkor a törvény illuzórius, vagy ha jogával élni akar, akkor érzékenyen sujtja a kisebb kézmüveseket, kik a nagy birságokat (20—200 frtig) nem képesek elviselni.

Az ipartörvény keretén belül is sok méltányos kivánság intézhető el. Igy joggal követelhetik iparosaink, hogy a kézmüves természetü iparágak, mint például a fazekas-, takács-, szitakötő-, molnár-, üveges-, stb. iparok a képesités alá tartozó iparosok sorába vétessenek; nemcsak méltányos, de elengedhetlen is az a követelmény, hogy a tanonczok szerződtetése és szabaditása után bizonyos dijakat szedjenek, hogy az ipartörvény 140. §-a értelmében a munkaadók és a segédmunkások közötti viszony rendezésére az egész országban egyöntetü szabályzatok lépjenek érvénybe, hogy az iparhatósági megbizottak hatásköre megfelelően szabályoztassék, hogy az önsegélyző szövetkezetek minél szélesebb körben fölkaroltassanak, stb. Mind-e kivánalmak részben miniszteri rendeletek megfelelő intézkedései, részben üdvös társadalmi tevékenység által érvényesülhetnek.

Ezeken kivül a napirend fontosabb tárgyát képezik az iparosok országos nyugdijszövetségének biztositása, a fegyenczipar megszoritása, a vásárügy s a házalás rendezése s végre a közhatósági és hadfelszerelési szükségleteknek a hazai ipar által való fedezése, különös tekintettel a vidéki kézmüiparra.

Mint e sorozatból látszik, nagy és fontos hivatása van a holnap kezdődő értekezletnek s az iparosoknak nagy számban való megjelenése legélénkebben bizonyitja, hogy a felsorolt kérdések legtöbbje nagyon közelről érdekli az iparfejlődés ügyét.

Az ipar ma már hazánkban is kétségtelenül egyik legfontosabb államalkotó tényezőnek van elismerve s állam társadalom sokkal nagyobb méltánylásban részesitik ma már az iparosok jogos és méltányos kivánalmait. Az iparfejlődés nagy nemzetgazdasági kérdései az értekezleten szóba jönni nem fognak, annak főjellege az ipari szervezet minél megfelelőbb organizálásának kérdése lesz, s e szempontból is teljes figyelmet és rokonszenvet érdemel az országos ipartestületi értekezlet, mely az iparosok önkormányzati hatalmát kivánja megszilárditani s e hatalom megfelelő gyakorlása érdekében a szükséges eszközöket akarja biztositani.

A társadalom rokonszenvvel viseltetik e jogosult mozgalmak iránt s a legnagyobb mértékben támogatja azokat. Orvendetes dolog, hogy hazánk iparosai immár maguk gondoskodnak érdekeik képviseletéről, kivánságaiknak imposáns módon való kifejezéséről örvendetes dolog, hogy másrészt az önsegély elvének érvényesitésére is sulyt fektetnek és lehetetlennek tartjuk, hogy jogos kivánalmait az illetékes körök kellő figyelemben ne részesitsék. Mert a mily készséggel támogatja őket a társadalom és a közvélemény, oly mértékben kell a támogatást az erre legilletékesebb tényezőnek, a közgazdasági kormánynak is gyakorolni. Fontos nemzeti ügyet mozdit elő ezáltal, mely nem kiván tőle anyagi áldozatot, de megköveteli, hogy helyes érzékkel és tapintattal karolja föl a kifejtendő kivánalmakat s azokat, a mennyiben jogos alapon állanak, méltányosan teljesitse.

Üdvözöljük a magyar ipar képviselőit a fővárosban s kivánjuk, hogy munkálkodásuk eredménye sikeres és áldásos legyen.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **Nemzetközi vasuti kongresszus.** A Brüsszelben 1885 nyarán megtartott első nemzetközi vasuti kongresszus, a melyen Magyarországot *Ambrozovics* Béla közmunka- és közlekedésügyi miniszteri tanácsos képviselte, tudvalevőleg elhatározta, hogy a kongresszus eszméjét el nem ejti, s időről-időre uj nemzetközi kongresszus megtartására fölhivja az összes állami és magán vasutigazgatóságokat. A kongresszus szervezése czéljából a brüsszeli értekezlet külön bizottságot küldött ki s miután e bizottság az idén nyáron megtartandó kongresszus helyéül *Milánót* kiszemelte, egyszersmind megállapitotta ama kérdéseket, a melyekre annak figyelmét fölhivni kivánja. A nemzetközi kongresszusok állandósitásánál az az intenczió vezette a brüsszeli kongresszust, hogy az egyre nagyobb arányokat öltő nemzetközi vasuti forgalom helyes irányu fejlesztése érdekében, az összes kontinentális vasuttársulatok között bizonyos állandó kapcsolatot létesitsen. A kölcsönös érintkezés szüksége erősen áthatotta a brüsszeli kongresszus tagjait s mint annak idején közölve volt, a szakszerü vitatkozások nagy része a körül a kérdés körül forgott, hogy mily uton lehetne egyrészt a vasuti közlekedés terén tett javitásokat a legkönnyebben közkincscsé tenni, másrészt pedig a fejlődést minél sikeresebben előmozditani? Az e kérdések körül kifejtett vitatkozás eredményeit, valamint a kongresszuson előterjesztett többi szakbavágó értekezéseket «Compte rendu général sténografique de congrès des chemins de fer de 1885. Bruxelles, 8 an 15 août» czimü terjedelmes munkában bocsátotta közre a kongresszus által kiküldött állandó irodalmi bizottság, a mely egyuttal havi folyóiratot is létesitett a kongresszus eszméjének terjesztése s a vasuti kérdések fejtegetése és ismertetése czéljából. A Brüsszelben megtartott kongresszus a második kongresszus szervezésére kiküldött szervező-bizottságot azzal bizta meg, hogy a jövő kongresszuson mutassa be oly *nemzetközi szakegyesület* tervezetét, a melynek feladata volna a vasutak technikai fejlődésének az ügyét szolgálni, még pedig gyülekezetekben való tárgyalások, közlemények s vasuti szervezeteknek, különösen vasut-igazgatóságoknak egymással való érintkezése által. A kiküldött nemzetközi bizottság, a melyben *Magyarországnak* Ambrozovics Béla miniszteri tanácsos a képviselője, ez évi február 20-án tartott ülésében egy szükebb bizottságnak (comité de direction) tette föladatává a kongresszus határozatának végrehajtását s e szükebb bizottság számára a következő munkaprogrammot állapitotta meg: 1. A jövő kongresszus programmjának és szabályzatának előkészitése. 2. Vasuti kongresszusok előkészitésének, szervezésének és vezetésének tanulmányozása általában. 3. A vasutak technikai statisztikájának, e statisztika anyagainak és szervezetének tanulmányozása. 4. Érintkezés a vasut-igazgatóságokkal a kongresszuson tárgyalandó kérdések előzetes tisztába-hozatala czéljából. 5. A kongresszust érdeklő adatoknak összegyüjtése. 6. Időszaki folyóirat (bulletin) szerkesztése (francz. nyelven). Egyszersmind elhatározta a bizottság, hogy fölhivást intéz a vasutigazgatóságokhoz erkölcsi és anyagi közremüködésök elnyerése czéljából. Végül megemlitjük, hogy a belga kormány 5000 frankkal járult a költségekhez s hogy a nagyszabásu terv részletei iránt érdeklődőknek a nemzetközi bizottság magyarországi képviselője Ambrozovics Béla közmunka és közlekedésügyi miniszteri tanácsos szivesen szolgál bővebb fölvilágositással.

⁂ **A magyar vasuti kötelék** II. részének alább felsorolt dijszabási füzeteiben a következő helyesbitések eszközlendők: A IV. füzet 12. oldalán apátfalva-czeglédi, 18. oldalán csanád-palota-czeglédi, 20. oldalán kiszombor-czeglédi, 24. oldalán makó-czeglédi és 30. oldalán nagylak-czeglédi viszonylatokban kitüntetett dijtételek törlendők; ezeket pótlólag a IX. füzet 11. oldala tartalmaz dijtételeket. Ugyanazon füzet 14. oldalán bánhegyes-czeglédi viszonylatban a terjedelmes osztály dijtétele 203—2-ről 193·3 krra s 22. oldalán a kovácsháza-czeglédi terjedelmes osztályu dijtétel 192·0-ről 186.3 krra helyesbitendő. A IX. füzet 11. oldalán foglalt czeglédi állomási dijszabásban Bánhegyes, Battonya, Kovácsháza, Megyes, Bodzás, Mezőhegyes és Pécska állomások a megfelelő dijtételekkel törlendők, ezen viszonylatokra nézve a IV. füzet, 14. 16. 22. 26. 28. és 32. oldalain foglaltatnak dijtételek; ugyancsak a IX. füzet 32. oldalán B. csomópont alatt Czeglédre vonatkozó dijtételek törlendők, miután ez utóbbi állomásnak az arad-körösvölgyi vasut állomásaival való forgalmára nézve a IV. füzet 51. oldala tartalmaz dijtételeket. Végül az V. füzet 23. oldalán a lugos-salgó-tarjáni I. oszt. dijtétel 158·4 krról 258·4 krra helyesbitendő.

⁂ **Az országos gazdasági egyesület** *gépversenyeket rendező bizottsága* ma délután ülést tartott, *Karsay* Albert elnöklete mellett. — *Baranyay* titkár előterjeszti a *nemzetközi fogatos ekeversenyek* tervezetet, a melyet lapunkban annak idejében már ismertettünk. Bejelenti továbbá a titkár, hogy a nemzetközi versenyekre ez ideig a következő jelentkezések történtek, u. m. egyes ekékre 26 jelentkező; mélyitő ekékre 12, kettős ekékre 14, hármas ekékre 7, porhanyitó ekékre 3, kombinált ekékre 5 jelentkező. A többi gazdasági eszközökre 10 kiállitó 32 géppel és eszközzel jelentkezett. — A versenyek részleteinek megállapitasa, mint a milyen pl. a fogatok összeállitása, a versenytér kijelölése stb. szükebb körü bizottságra bizatott, a melynek elnöke *Karsay* Albert s jegyzője *Baranyay* István. A biráló bizottságba beválasztatott mintegy 60 tag. A vasuttársaságokhoz az eszközökre és gépekre vonatkozó vitelbér-kedvezmény nyujtása iránt a bizottság kérvényt intéz, a melynek előreláthatólag meg lesz az eredménye. Az érmeket az állami pénzverő-intézet késziti. Ezután az országos magyar és a borsódmegyei gazdasági egyesületek által együttesen rendezendő *váltó- és szőlőekeverseny* tervezetét mutatta be a titkár, a melynek lényege a következő: A verseny a f. évi május hó 31-ik napján Füleken, Koburg Fülöp herczeg birtokán lesz megtartva. A versenyre bocsáttatnak: 1. váltó- vagy hegyi ekék, 2. szőlőekék, 3. minden más gazdasági s különösen hegyi talajmüvelő eszközök és gépek. A versenyzők az igaerőt a versenybizottságtól kapják. A versenytér annyi épszögü 10 are (1000 négyszög méter) nagysága területre lesz fölosztva, a hány versenyző eke, vagy talajmivelő eszközt jelentenek be. A verseny tartama alatt az *ujitást* tartalmazó gépek és eszközök is kiállithatók lesznek. A rendező bizottság elnöke *Seitovszky* János.

* A **gazdakör** igazgatósága *Somssich* Pál elnöklete alatt ma délután 5 órakor ülést tartván, a közgyülésileg megállapitott költségvetésben foglalt összegek folyósitása iránti intézkedések tétettek meg. Ezután elhatároztatott, hogy e hó 31-én este 6 órakor Bossányi Endre értekezzék a Siegmund-féle szeszmonopoliumról, illetőleg a szeszadó-reform kérdéséről. Végre uj tagokul felvétettek: Gervay Mihály, Kiss Gyula és Pecháta Ede.

IPARÜGYEK.

— **A deési termény-, állat- és iparkiállitásra,** mely f. é. október 16—23-ára rendeztetik, az előkészületek kedvező jelek közt indulnak meg. Az iparkiállitásra az ország különféle részeiből már is számos bejelentés érkezik. *Baross* Gábor miniszter a magyar államvasutak gépgyárának képviseltetése iránt tett határozott igéretet, *Tisza* Kálmán mint pénzügyminiszter pedig elrendelte, hogy az állami vasgyárak is mutassák be készitményeiket. A kereskedelmi minisztérium felhivta a *kolozsvári* kereskedelmi és iparkamarát, hogy a kiállitást tőle telhetőleg támogassa s a kamara legutóbb, közgyülésén ezt el is határozta. A támogatás a *brassói* kereskedelmi és iparegylet részéről sem marad el. *Fabiny* igazságügyminiszter a szamosujvári orsz. fegyintézet igazgatóságát utasitotta a fegyenczmunkák kiállitására. Ez maga egy szobát tölt be. Tudatta már részvétét a *kolozsmonostori* gazdasági akadémia s az erdélyi *házi ipar* és iparfejlesztő egylet, ez utóbbi iskolai készitményekkel. Sőt a szervezés alatt álló kereskedelmi muzeum is gyüjteményes kiállitással fog képviseltetni. Az ipartestületek közül is már többen jelentették be részvételöket. A szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet alelnöke, Bovankovics Gyula, a ki a kiállitás érdekében most a fővárosban időzik, több budapesti gyár részvételét is biztositotta. A kiállitás idejében Deésen nemcsak az erdélyi gazdák vándorgyülése fog tartatni, hanem az *állatorvosok országos gyülése* is.

— **Az állami kedvezmények** engedélyezése körül követendő eljárás módositása tárgyában a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter 10,935/IX/a. sz. a. Budapest főváros közönségéhez a következő rendeletet intézte: A hazai ipar részére biztositott állami kedvezményekről szóló 1881: XLIV. t.-cz. végrehajtása tárgyában ugyanazon év október hó 1-én 34,591. sz. a. a m. kir. pénzügymintszter urral egyetértőleg kibocsátott körrendeletem kapcsán ezennel elrendelem, hogy már létező tárgyak terjedelmét és belső felszerelését feltüntető és a kedvezmények enyeréseért a fél részéről benyujtott kérvényhez melléklendő rajzok és leirások *hitelesitését* valamint az érintett rendelet 4. §-ában előirt *helyszini* Budapest főváros területén ezentul azon közigazgatási szemlét kerület elöljárósága tartozik eszközölni, a melyben a kedvezmények engedélyezése iránt folyamodó iparosnak gyártelepe fekszik.

KIÁLLITÁSI ÜGYEK.

= **Mükiállitás Nagy-Szebenben.** Nagy-Szebenben mozgalom indult meg, hogy ott lehetőleg még ez év május havában mükiállitás rendeztessék. E mükiállitáson festményeken, szobrokon és faragványokon kivül szép kivitelü csoportokat, müemlékeket vagy tájképeket ábrázoló fényképek kiállitása is tervbe van véve.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A tőzsdetanácsi választások.** A tőzsde közgyülésén megválasztott *Lánczy* Leo vezérigazgató ellen egy frakczió által beadott óvást, mint annak idején emlitettük, a kereskedelmi miniszter Kochmeister Frigyes báróhoz küldte be véleményezés végett, a ki véleményét már fölterjesztette a miniszterhez és igy a végleges döntés legközelebb várható. Ma a tőzsdén aláirás végett uj felterjesztést köröztek a tőzsdetagok körében, melyben az aláirók kérik a minisztert, hogy ezuttal tekintsen el az alapszabályok 15. §-ának rideg és szigoru intézkedésétől, és erősitse meg Lánczy Leó megválasztását, a mennyiben az általa vezetett pénzintézet (a pesti magyar kereskedelmi bank) már 43 éves tagja a tőzsdének s amennyiben már egy izben volt praecedens arra, hogy egy takarékpénztári igazgató, ki még nem volt öt éves tőzsdei tag, tőzsdetanácsi taggá választatott.

** **Az első magyar általános biztositó társaság** *Somssich* Pál elnöklete alatt ma tartotta meg közgyülését. Az előterjesztett 1886, évre vonatkozó zárszámla 1.011,562 frt 37 krnyi nyereséget tüntet ki. A közgyülés elhatározta, hogy az alapszabályok szerinti levonások után fenmaradó 602,202 frt 60 krnyi tiszta nyereségből osztalékul minden egész részvény után 200 frt fizettessék ki és a 2202 frt 60 krnyi maradvány a jövő évi számlára vezettessék elő. Közhasznu czélokra 10,103 frt 65 kr szavaztatott meg, mely összegből 5000 frt a magyar királyi honvéd tiszti özvegyek és árvák segélyellátási intézete javára adományoztatott. A társaság különféle tartalékai tetemesen emelkedtek, mert mint a mérlegből látható, a minden megterheltetés nélkül elővezetett készpénz dijtartalék a tüz és szállitmányi üzletágban 1.868,785 frt 45 kr = 75³/₁₀%-ja az évi készpénzbeni dijbevételnek, az életbiztositás dijtartaléka 11.872,607 frt 52 kr, a részvényesek tulajdonát képező nyereménytartalék 1.980,078 frt 54 kr. Az értékpapirok árkülönbözeti tartaléka 286,040 frt 20 kr, bár a társaság tulajdonában levő és névértékükön felül jegyzett záloglevelek és elsőbbségi kötvények 7.715,200 frt értékben csak névértékben vannak felvéve a mérlegben. A tisztviselők nyugdijalapja az 1886. év végével 463,205 frt 95 kr. és a Lévay-alap 62,269 frt 69 kr. A társaság összes biztositéki alapja a mult évben kimutatott 18.028,671 frt 36 krról a lefolyt évben 19.008,987 frt 45 krra emelkedett, mely összegben a társaság birtokában levő és a későbbi években lejáró dijváltók értéke, mely a mult évben 6.425.037 frt 86 krról 9.785,087 frt 94 krra emelkedett, nincsen belefoglalva. A felügyelőbizottság jelentésének meghallgatása után a közgyülés megszavazta a felmentést. Az osztalék már e hó 26-tól kezdve kerül kifizetésre. Végül *Hajós* József igazgatósági tag bejelentette a közgyülésnek, hogy a gazdák jégkárbiztositó szövetkezete megalakult és müködését megkezdte, a mit a közgyülés tudomásul vett.

** **A Pannonia magyar viszontbiztositó-intézet** ma tartotta közgyülését *Somssich* Pál elnöklete alatt. A beterjesztett igazgatósági jelentés konstatálja, hogy az 1886-iki üzletév, mely egyszersmind az intézet fennállásának 25-ik éve volt, a jobbak közé sorolható. A dijbevétel, mely 1885-ben 1.343,682 frt 90 kr volt, a lefolyt évben 1.138,624 frt 40 krt tett. A dijtartalék 512,380 frt 98 krra rug, a mi a tiszta készpénzdijbevétel 45%-ának felel meg. A lefolyt évben kiegyenlités á alkerült 7334 tüzkárért a viszontbiztositott rész levonásával 918,941 forint 55 krajczárt fizettek. Függőben maradt tüzkárokra a lefolyt évben 90,092 frt volt szükséges. A szállitmánybiztositási üzlet 18,885 forint 39 krajczár tiszta dijbevételnél 5260 forint 85 kr hasznot eredményezett. A tartaléktőke a lefolyt év eredményéből 470,906 frt 38 krra emelkedik. A zárszámadásban kimutatott 162,442 frt 66 krnyi nyereményből az alapszabályokban meghatározott igazgatósági ék hivatalnoki járulékoknak, valamint a tartaléktőkéhez csatolandó nyereményrészletnek levonása után fenmaradó 134,502 frt 52 krnyi összegből osztalék fejében részvényenkint 65 frt fizettetik = 130,000 frt; a hivatalnokok segélyalapjának gyarapitására 3000 frtot szavaztak meg, mely alap ez által 40,688 frtra emelkedett, az ez után még fennmaradó 1,502 frt 52 kr töredékmaradvány a tartaléktőkéhez csatoltatott. Végül az igazgatóságból kilépett *Ullmann* Károly Pál és a felügyelő bizottságból kilépett *Fuchs* Rudolf egyhangulag ujból megválasztattak.

** **A magyar általános takarékpénztárnak** legutóbb tartott igazgatósági gyülésében az igazgatóság megalakulása történt, és az elhalt Korizmics László helyébe *Hegedüs* Sándor elnökké, *Jókai* Mór és báró *Morpurgo* József pedig ujból az intézet alelnökeivé választattak meg.

** **Az első budapest-fővárosi kis- és középkereskedők társulata** ma délután tartotta rendes évi közgyülését *Diviaczky* János elnöklete alatt. A társulat által alapitott takarék- és kölcsönegyletnek jelenleg 1500 tagja van, kik 10,000 frt biztositéki alapot befizettek. A betegsegélyző és temetkezési osztály 539 frt elesleget mutat ki, a mit a tartalékalaphoz csatolnak. A közgyülés a jelentést jóváhagyta, a felmentvényt megadta s a mult évi megtakaritott összegből 20 frttal a magyar iskolaegyesületbe alapitó s 10 frttal a kereskedelmi muzeumba rendes tagul való belépést elhatározta.

Ezután megállapitották a jövő évi költségvetést, végül a választmányba pótlólag 5 rendes és 12 póttagot választottak.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Márczius 24. —

Gabona-tőzsde.

A *buza*-üzlet iránya ma is meglehetősen szilárd volt. Gyenge kinálat és mérsékelt vételkedv mellett csak néhány ezer métermázsa adatott el teljesen változatlan árakon. — Egyéb gabonanemekben csak gyér volt a forgalom és irány meg árak teljesen változatlanok maradtak.

Mai hivatalos effektiv árak:

			frttól	frt
Buza	uj bánsági	77—81 kg	—.—	—.—
—	» tiszavidéki	77—81 »	9.—	9.45
—	» pestvidéki	77—81 »	8.95	9.40
—	» fehérmegyei	77—81 »	9.—	9.45
—	» bácskai	77—81 »	9.05	9.50
—	» északmagyarorsz.	77—81 »	8.90	9.35
Rozs	»	70—72 »	6.75	7.—
Árpa	» takarmány	60—62 »	6.60	6.90
—	» égetni való	62—64 »	7.10	8.20
—	» sörfőzdei	64—66 »	8.30	9.70
Zab	»	39—41 »	6.55	6.85
Tengeri	ó bánsági	75 »	6.—	6.05
—	» másneműi	73 »	5.95	6.—
—	»	— »	—.—	—.—
Köles	»	— »	4.75	5.25
Repcze	uj, káposzta	— »	—.—	—.—
—	» bánsági	— »	—.—	—.—

Határidőüzlet meglehetősen élénk forgalom mellett, daczára a magasabb newyorki és párisi árfolyamoknak, a szép időjárás és a contremine bianco-eladásai következtében igen lanyha és gyengülő irányban nyilt meg. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza tavaszra mintegy 10,000 mm. 9.07, 9.05, 9.03 és 9.02 forinton.

Szokványbuza őszre mintegy 50,000 mm. 8.35, 8.34, 8.33, 8.32, 8.33, 8.32, 8.31, 8.30, 8.31, 8.30, 8.29 és 8.28 forinton.

Tengeri május—juniusra mintegy 30,000 mm. 6.04, 6.03, 6.02, 6.01, 6 és 5.99 frton.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén mérsékelt volt a forgalom és az irány, a contremine eladásai következtében tartósan lanyha. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 9, 8.99 és 8.98 frton.

Szokványbuza őszre mintegy 20,000 mm. 8.27, 8.26, 8.25, 8.26, 8.25 és 8.24 forinton.

Tengeri május—juniusra mintegy 20,000 mm. 5.99, 5.98, 5.97, 5.96, 5.95, 5.94 és 5.95 frton.

Szokványzab tavaszra mintegy 5000 mm. 6.22, 6,20 és 6.19 frton.

Déli 1 órakor hivatalosan zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	8.98	—	9.—
Szokványbuza őszre	»	8.24	—	8.25
Tengeri május—juniusra	»	5.95	—	5 96
Szokványzab tavaszra	»	6.15	—	6.20
Káposztarepcze augusztus—szeptemberre	»	11.¼	—	11.⅜

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalom meglehetősen élénk volt; az irány eleintén a contremine jelentékeny eladásaira lanyha volt, végül azonban magasabb berlini gabonaárfolyamok következtében ismét barátságosabb. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 8.95, 8.96 és 8.97 frton.

Szokványbuza őszre mintegy 30,000 mm. 8.24, 8.23, 8.22, 8.21, 8.20, 8.21, 8.22, 8.23, 8.24 és 8.25 forinton.

Tengeri május—juniusra 10,000 mm. 5.95, 5.94, 5.93 és 5.95 forinton.

Délután 5 órakor zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	8.96	—	8.98
Szokványbuza 1887. őszre	«	8 24	—	8.26
Tengeri május-juniusra	«	5 93	—	5 95
Szokványzab tavaszra	«	6 20	—	6.25
Káposztarepcze augusztus—szept.-berre	«	11.¼	—	11.⅜

Terménytőzsde.

Terményekben igen gyenge volt a forgalom; zsiradékáruk és szilva lanyha. — Köttetett:

Szilvaiz szlavoniai 12¾ frton.

Értéktőzsde.

Minthogy a magyar pénzmüveletről tegnap felmerült hireket meg nem erősitették, a spekuláczió türelmetlen volt, s mindjárt a megnyitás után nagyobbmérvü realizálásokhoz látott, annál inkább, mert Bismarcknak a porosz urakházában tartott beszéde is lehangolta. S ámbár ma Bécsben ismét darabhiány volt, és nagyobb deportot fizettek, ugy a hitelrészvények mint a járadékok árfolyama jelentékenyen csökkent. A déli tőzsdén a helyzet csak keveset változott, mert buzditó tudósitások sem Berlinből, sem Párisból nem érkeztek. Az utótőzsdén gyenge üzlet volt, s csak az esti tőzsde zárlata felé fejlődött ki valamivel élénkebb üzlet magasabb külföldi árfolyamokra.

Előtőzsde.

Az előtőzsde lanyha volt. — Osztrák hitelrészvény 287.60—286.20 közt ingadozván, maradt 286.10 pénz, magyar hitelbank 295.25-től 296.25-ig, magyar aranyjáradék 102.52½-től 102.15-ig, magyar papirjáradék 89.75-től 89.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltó bank 98.75-től 98.50 ig kelt.

11 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 286.10—286.20, magyar aranyjáradék 102.15—102.17½.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén nem állt be nagyobb változás. — Osztrák hitelrészvény 286.60-tól 286-ig köttetvén, maradt 286 pénz, magyar hitelbank 295 pénz, pesti magyar kereskedelmi bank 668-tól 665-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltó bank 98.50-en, magyar aranyjáradék 102.25-től 102.02½-ig, magyar papirjáradék 89.50-től 89.35-ig; más értékek közül: magyar általános takarékpénztár 86⅛-on, Drasche-féle téglagyár 258½-től 259-ig, salgótarjáni szénbánya 164-től 165-ig, kőbányai sertéshizlaló 280-tól 278-ig, kőbányai téglagyár 270-en köttettek. Valuták és váltók változatlanok.

1 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 286—286.10, magyar hitelbank 295—295.25, magyar aranyjáradék 102.05—102.10, magyar papirjáradék 89.40—89.45.

Praemiumüzlet: Osztrák hitelrészvény holnapra 2.50—3 forint, nyolcz napra 8—8.50 forint, egy hóra 16—17 forint.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén ingadozó irány mellett osztrák hitelrészvény 285.90—286.70-ig, magyar aranyjáradék 101.90—102.15-ig, magyar papirjáradék 89.50-ig köttetett.

2 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 286.40—286.50, magyar aranyjáradék 102.10—102.12½.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsde szilárdan nyilt meg, de zárlat felé realizálások miatt gyengült — Osztrák hitelrészvény 286.30—286.70-ig, magyar aranyjáradék 102.05-től 102.25-ig, magyar papirjáradék 89.50-től 89.30-ig köttetett.

6 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 286.20—286.30, magyar aranyjáradék 102.10—102.12½, magyar papirjáradék 89.30—89.32½.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, márcz. 24. Az üzlet változatlan. Magy. urasági öreg nehéz 47—48½ frtig, fiatal nehéz 50—51 frtig, fiatal közép 49—50½ frtig, fiatal könnyü 49—49½ frtig, közönséges (szedett) nehéz 47—48 frt, közép 48—49 frt könnyü 48—49 frt. Szerbiai nehéz 47—48½ frt, közép 47—47½ frt, könnyü 44—47½ forint. Hizó egy éves —.— forint. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmeneteliek adattak át, vevőn- s páronkint három arany vám fejében megtéríttetnek. — Sertéslétszám: márcz. 22-én volt készlet 79928 db, márczius 23-ikán felhajtatott 1117 db, márcz. 23-án elszállittatott 1682 db., márczius 23-án maradt készletben 79,363 darab sertés.

Magánhajók forgalma.

— Márczius 21-től. —

Budapestre érkezett: Eggenhofer J. és társa 5. sz. uszálya Veprováczról 1751 mm. buzával Schreiber D. és fiának, Löhn G. Gézája Petrováczról 725 mm. buzával és 1423 mm. tengerivel, Geiringer és Berger 1. sz. hajója Bajáról 587 mm. buzával és 2000 mm. zabbal, meg Stefanovics D. Etelkája Bács-Földvárról 1800 mm. buzával mind Schlesinger és Polakovicsnak, Geiringer és Berger 6. sz. hajója Bajáról 2325 mm. buzával Weisz Zsigmond és társának.

Budapesten áthaladt: Dunajevszky L. Alexanderje Szt.-Tamásról 700 mm. buzával és 3240 mm. zabbal Dunjevszky L.-nek Győrbe.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai előtőzsdén lanyha volt a magatartás, mert a helyi üzérkedés tovább realizált és Berlinből lanyha becslési árfolyamokat jelentettek. A mi az üzérkedést leginkább lehangolta, az Bismarck beszédének az a passzusa volt, melyben a jövő veszélyeiről beszél, továbbá a magyar hitelmüvelet további elhalasztásának hire. Az üzlet kedvtelen és csekély volt. A valuták megdrágultak.

11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 285.90, magyar hitelbank 294.75, osztrák tartományi bank 242.50, uniobank 219.50, osztrák-magyar államvasut 242.50, májusi járadék 81.10, magyar aranyjáradék 102.20, magyar papirjáradék 89.45, husz frankos arany 10.12, német birodalmi márka 62.70.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde elején nem volt forgalom és az árfolyamok névleg változatlanok. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 286, magyar hitelbank 295, osztrák tartományi bank 242.50, uniobank 219.50, angol-osztrák bank 107.50, bankegyesület 96.75, osztrák-magyar államvasut 242.50, déli vasut 88.25, Károly Lajos-vasut 203.25, elbavölgyi vasut 158.50, májusi járadék 81.10, magyar aranyjáradék 102.20, magyar papirjáradék 89.45, husz frankos arany 10.12, német birodalmi márka 62.72.

Később minden téren pangott az üzlet és az irány lanyha volt, a nélkül, hogy az árfolyamokban nagyobb mozgalom volna észlelhető. Váltók és valuták megszilárdultak.

2 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 286, angol-osztrák bank 107.50, unio-bank 218.75, bankegyesület 97.—, magyar hitelbank 295, tartományi bank 242.25, osztrák-magyar államvasut 242.75, Károly Lajos vasut 203.50, gőzhajózási részvény 387, Lloyd-részvény 497, észak-nyugati vasut 162.25, elbavölgyi vasut 159.75, tramway 219.25, déli vasut 88.—, papirjáradék 81.05, aranyjáradék 113.50, magyar aranyjáradék 102.15, magyar papirjáradék 89.45, északi vasut 2377, bécsi sorsjegy 125.80, husz frankos arany 10.13, német birodalmi márka 62.75. Szilárdabb.

Bécs, márcz. 24. *(Magyar értékek hivatalos zárlata).* Magyar földtehermentesitési kötvények 105.—. Erdélyi földtehermentesitési kötvények 104.50, 5½%-os magyar földhitelintézeti záloglevél —.—. Erdélyi vasutr. 180.50. Magy. keleti vasut els. k. 115.25. Magyar ny. sorsjegy 121.—. Szőlődézsmaváltsági kötvények 99.—. 5%-os papirjáradék 89.45. Tiszavölgyi sorsjegy 123.75. Magyar 4%-os aranyjáradék 102.15. Magyar vasuti kölcsön 149.75. Magyar hitelbank 294.50, Alföldi vasut 182.—. Magyar északkeleti vasut 168.50. Keleti vasuti elsőbbség 98.80. Tiszavidéki vasut-részvény 249.—, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank részvény 98.—. Kassa-oderbergi vasut részvény 146.75. Dohány-részvények —.—. Leszámitolóbank —.—. Temes Béga —.—.

Bécs, márcz. 24. *(Osztrák értékek hivatalos zárlata.)* Osztrák hitelrészvény 285.90. Déli vasut 88.—. 4%-os aranyjáradék 113.55. Váltó Londonra 127.80. Károly-Lajos vasut 203.25. 1864-es sorsj. 166.—. 1860-as sorsjegy 133.50. Török sorsjegy 16.50. Angol-osztrák bankrészvény 107.50. 4·2%-os ezüstjáradék 82.10, Osztrák államvasut 242.50, 20 frankos 10.12½, 4·2%-os papirjáradék részv. 81.—. Osztrák hitelsorsjegy 176.—. Osztrák-magyar bankrészvény 882.—. Csász. kir. arany 5.97. Német bankváltók 62.70. Elbavölgyi vasut részv. 159.80. Wiener Bankverein részvény 96.50. Dunagőzhajózási részv.-társ. 386. Nyomott.

Esti tőzsde.

Bécs, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az esti tőzsde csendes volt, az árfolyamok részben csökkentek, a sorompon majd teljesen pangott az üzlet. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 286.40—285.70, magyar hitelbank 294.75, uniobank 219.25—218.75, osztrák tartományi bank 243.25—242.25, osztrák-magyar államvasut 242—242.25, Károly Lajos-vasut 203.25—203.50, déli vasut 87.50—88, májusi járadék 8.105—81.02, magyar papirjáradék 89.45—89.25 magyar aranyjáradék 102.25—102.

5 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 285.80, uniobank 218.75, osztrák tartományi bank 242.75, déli vasut 87.75, májusi járadék 81, magyar aranyjáradék 102.10, magyar papirjáradék 89.35, husz frankos arany 10.12, német birodalmi márka 62.72.

Zárlat után jegyez: Osztrák hitelrészvény 285.70 után 285.90, magyar papirjáradék 89.25 után 89.35, magyar aranyjáradék 102.10 után 102.15.

Az esti magánforgalomban maradt: Osztrák hitelrészvény 285.50, magyar aranyjáradék 101.95.

Praemiumüzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A dijtételek alig változtak. Osztrák hitelrészvény holnapra 2½—3 frt, nyolcz napra 7—8 frt, egy hónapra 16—17 forint, három hóra 25½—27 ½ forint, osztrák-magyar államvasut egy hóra 11—12 forint; három hóra 20—22 frt; Károly Lajos vasut egy hónapra 9—10 frt, három hónapra 12—14 frt, déli vasut egy hónapra 8—9 frt, három hórnapa 14—16 frt; magyar aranyjáradékért egy hónapra 4½—5 százalék, három hónapra 8—9 százalék.

Magánkamatláb: Első váltóra 2⅞—3 százalék, távolabbi látra és telepitett váltóra 3¼—4 százalék.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A melegebb időjárás következtében tovább csökkentek az árfolyamok. — Köttetett: Buza tavaszra 9.48—9.44, május—juniusra 9.45—9.42, őszre 8.61—8.58, zab tavaszra 6.26, 6.23 és 6.26, május—juniusra 6.39—6.36, őszre 6.49—6.48, tengeri május-juniusra 6.34—6.31, julius-augusztusra 6·38—6.36 frton. Felmondatott 3000 mm. zab.

Délután a buzahatáridők kedvtelenül és lanyhán zárulnak a legalacsonyabb napi árfolyamokon. Zab és tengeri határidők kissé javultak. Rozs üzlettelen. Köttetett: Buza tavaszra 9.44—9.45 frt, május—juniusra 9.40, őszre 8.57, rozs tavaszra 6.85, őszre 6.75—6.80, mindkettő névleg; zab tavaszra 6.30—6.32, május—juniusra 6.38—6.39, őszre 6.52; tengeri május—juniusra 6.30—6.32, julius—augusztusra 6.36—6.37 frton.

Készáruból eladatott egy tétel északmagyarországi buza 79 k. 9.70 frton Bécsben.

BÉCSI ÁRUTOZSDE.

Bécs, márcz. 24. (Az *Egyetértés* távirata). A mai árutőzsdén a következő kötések történtek:

Czukor: 800 mm. pilé október—januári szállitásra Triesztben 18½ frt.

Petroleum: 100 mm. császárolaj 0. sz. kész szállitásra Bécsben 22¼ frton, 200 mm. kaukázusi az őszi hónapokra 6.80 frton.

Lenola): 1 tétel angol 33¼ frton.

Kávé: 250 zsák Viktória Fiuméban 88 frt, 70 zsák Santos superior Triesztben 89 frt, 100 zsák Jáva Triesztben 111 frt, 80 bál Rio-Lavé Triesztben 96 forinton, 100 bál Rio 83½ frton, 30 bál Portorico 114 frt.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai értéktőzsdén Bismarck tegnapi beszédének és a Times bulgáriai hireinek hatása alatt állt. Bankértékek alacsonyabban jegyeztettek; vasutak csendes irányt követtek, járadékok lanyhultak, de a kinálat nem volt sürgős. Magánkamatláb 2¼%.

Berlin, márcz. 24. (Tőzsdei tudósitás.) Az üzlet pang. A külföldi árfolyamok jelentékenyebb eladásokra ösztönözte az üzéreket. A londoni kamatláb-leszállitás kissé megszilárditá az irányt.

Berlin, márcz. 24. (Utótőzsde.) Magyar aranyjáradék 81.30, osztrák hitelrészvény 468½, osztrák-magyar államvasut 387, osztrák déli vasut 142½, Károly Lajos-vasut 81.10. Bágyadt.

Frankfurt, márcz. 24. (Esti tőzsde.) Magyar aranyjáradék 80.90, osztrák hitelrészvény 225.37, osztrák-magyar államvasut 192.62, Károly Lajos vasut 162¼, osztrák déli vasut 68¾. Zárlat felé lanyhább.

Páris, márcz. 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *12 óra 45 perczkor jegyeznek:* 3%-os járadék 80.92, 4½%-os járadék 109.60, olasz járadék 97.60, magyar aranyjáradék 81.60, egyiptomi kölcsön 379, spanyol kölcsön 65.12, török vasuti kölcsön 13.62, ottomán bankrészvény 510, Rio-Tinto 285, Szuez-részvény 2060 Panama-részvény 410, osztrák-magyar államvasut 487.50, osztrák déli vasut 192.50. Szilárdabb.

3 óra 40 perczkor zárulnak: 3%-os járadék 81.05, 4½%-os járadék 109.65, osztrák-magyar államvasut 483¾, osztrák déli vasut 192½, franczia törleszthető járadék 85.20, magyar vasuti kölcsön 302⅓, magyar jelzáloghitelbank 830, magyar aranyjáradék 81.55, magyar országos bankrészvény 345, ottomán bankrészvény 508¾. Szilárd.

London, márcz. 23. Magyar aranyjáradék 80¾, osztrák aranyjáradék 90, osztrák ezüstjáradék 64.50, angol konzolok 102¹/₁₆, ezüst 44¹¹/₁₆. Nyugodt.

New-York, márcz. 23. (Kabel-sürgöny). Váltó Berlinre 400 márkáról (60 napi látra) 95⅛, váltó Londonra 4.84½, négyszázalékos tőkésitett kölcsön 1877-ből 1.27½, Erie-vasut 33⅝, váltó Párisra 5.23¼.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető hely szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok K-val, a medióra M-mel, az ultimóra U-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transaktió-költségek, továbbá a medió- és ultimo-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 62 frt 65 kr 100 frank vista = 50 frt 35 kr.

Márczius 24.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.				
*Franczia 3%-os járadék		81.05	—.—	—.—
» 4½%-os »		109.65	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	483.75	241 07	— 1.13
Osztrák déli vasut	U	192.50	87 78	— 1.76
*Osztrák földhitel-részvénytársaság	U	—.—	—.—	—.—
*Franczia törleszthető járadék	U	85 20	—.—	—.—
Osztrák 4%-os aranyjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön	U	302.50	150.91	— 1.15
Magyar jelzálog-hitelbank	U	630.—	134.78	—.—
Bécsi unió-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar aranyjáradék	U	81 55	101 67	— 0 55
Magyar 5%-os papirjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar országos bank	K	—.—	—.—	—.—
BERLIN.				
Osztrák 4⅕%-os papirjáradék	K	—.—	—.—	—.—
» 5%-os	K	77.40	97.06	—.—
» 4⅕%-os ezüstjáradék	K	65.20	81.95	— 0.40
» 4%-os aranyjáradék	K	90 60	114.02	— 0.26
Magyar aranyjáradék	U	81.80	102.18	— 0.52
» 5%-os papirjáradék	U	71.30	89 76	— 0.29
» keleti vasuti kötvények	K	—.—	—.—	—.—
Keleti 5%-os v. elsőbbs. kötv.	K	100.90	126.72	+ 0.03
Osztrák hitelrészvény	U	468.—	285 20	— 2.25
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	387.—	242.46	— 1 05
Osztrák déli vasut	U	—.—	—.—	—.—
Károly-Lajos vasut	U	81.25	203.48	— 0.20
Kassa-oderbergi vasut	K	58.—	145.83	— 2.85
*Román vasuti részvények		—.—	—.—	—.—
Orosz bankjegy		181,25	113.56	— 0.22
Váltó bécsi piaczra		159.30	62.69	+ 0.04
*Keleti kölcsön II. kibocsátás		56.10	—.—	—.—
Magyar jelzálog-hitelbank	K	—.—	—.—	—.—
» leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
» országos bank	K	—.—	—.—	—.—
FRANKFURT.				
Osztrák 4% -os papirjáradék	K	64.35	80.77	—.—
» 5%-os	K	—.—	—.—	—.—
» 4⅕%-os ezüstjáradék	K	65.05	81.78	— 0.51
» 4%-os aranyjáradék	K	90.45	113.85	— 0.25
Magyar aranyjáradék	U	80.90	101.62	— 0 78
» %-os papirjáradék	U	71.45	89.93	— 0.18
Osztrák hitelrészvény	U	225 37	284 98	— 2.71
Osztrák-magyar bank	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	193.50	243.09	— 0 11
Károly-Lajos vasut	U	162.25	203.77	— 0 19
Osztrák déli vasut	U	69.75	89.78	+ 0.1
Erzsébet osztrák nyugoti vasut	K	—.—	—.—	—.—
Magyar-gácsországi vasut	K	—.—	—.—	—.—
Tiszavidéki v. elsőbbs. kötvények	K	—.—	—.—	—.—
Váltó bécsi piaczra		159.27	62.70	+ 0.05
4½%-os földhitelintézeti záloglevél	K	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog-hitelbank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar országos bank	K	—.—	—.—	—.—

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Átszámitási árfolyam a német piaczokra 100 márka vista 62.65 frt, 100 frk 50.35 frt.

Márczius 24.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.			
Buza folyó hóra	24 10	12.13	+ 0 05
— áprilisra	24 10	12.13	—.—
— május-juniusra	24 60	12.39	—.—
— májustól 4 hóra	25.—	12.58	—.—
Liszt folyó hóra	52.75	16.72	+ 0.10
— áprilisra	53 30	16.88	+ 0.09
— május-juniusra	54.25	17.18	+ 0.09
— májustól 4 hóra	54 75	17.37	+ 0.11
Olaj folyó hóra	59 50	29.98	+ 0 26
— áprilisra	58.50	29.45	+ 0 23
— májustól 4 hóra	53.75	27.06	— 0 14
— utolsó 4 hóra	52 50	26 43	— 0 14
Szesz folyó hóra	39.25	21 55	— 0.13
— áprilisra	40.—	21.94	—.—
— májustól 4 hóra	41.—	21.94	— 0.56
— utolsó 4 hóra	40.50	22 29	+ 0.13
BERLIN.			
Buza április-májusra	161 75	15.13	+ 0.05
— május-juniusra	160.50	10.12	+ 0.06
Rozs április-májusra	122 50	7.67	+ 0.03
— május-juniusra	123 —	7.70	+ 0.05
Zab áprilismájusra	98.50	5.80	—.—
— május-juniusra	98.75	5.87	—.—
Olaj április-májusra	43 80	27.44	— 0.04
— május-juniusra	44.10	27.63	— 0.04
Szesz április-májusra	37 90	23 74	+ 0.02
— jul.-augusztusra	39.70	24 87	— —.—
STETTIN.			
Buza április-májusra	—.—	—.—	—.—
— junius-juliusra	168 —	10.21	—.—
Rozs április-májusra	113 50	7.42	—.—
— junius-juliusra	121.—	7.58	+ 0.01
Olaj áprilisra	43.50	27.25	+ 0.02
Szesz kész szállitásra	37.—	23.18	+ 0. 4
— április-májusra	37.30	23 37	+ 0.27
— junius-juliusra	38 50	24.12	+ 0.14
— aug.-szept.-re	39.80	24 93	+ 0.07
Repcze	——	—.—	—.—
KÖLN.			
Buza márcziusra	—.—	—.—	—.—
— májusra	17.10	10 71	+ 0.01
Rozs márcziusra	—.—	—.—	—.—
— májusra	12 50	7.83	+ 0.03
Olaj készszállitásra	23 30	29.23	+ 0.03
— májusra	23 30	29.19	— 0 45
BOROSZLÓ.			
Buza	16.—	10.02	—.—
Zab	10.80	6 77	+ 0.01
Szesz	35.70	22 37	— 0.11
Rozs	12.90	8.08	+ 0.06
Repcze	19.80	12.40	+ 0.01
Tengeri	11.—	6.89	—.—

Trieszt, márcz. 23. A *czukor*-piacz mérsékelt üzlet mellett nyugodtabb, centrifugal-pilé 17¼—17¾ frt. — *Kávé* szilárd, good average Santos 86 frt. — Orosz petroleum czisztera-waggonokban 4¾ frt. — *Szesz* lanyha 18¼ frt. olasz áru 16¾ frt.

Berlin, márcz. 24. *Buza* és *zab* szilárd, *rozs* javult, *olaj* és *szesz* lanyha.

Hamburg, márcz. 23. Petroleum tartott, helyben 6.10, márka, márcziusra 6 márka, augusztus—deczemberre 6½ márka.

Páris, márcz. 23. Nyers czukor 27¾—28 frank, nyugodt. Fehér czukor folyó hónapra 32¼ frank, áprilisra 32½ frank, tartva, május—juniusra 32¾ frank, májustól négy hónapra 33 frank. Raffinade 90—91 frank.

Páris, márcz. 24. *Buza* és *liszt* csendes, *olaj* szilárd, *szesz* tartva.

London, márcz. 23. Gabona nyugodt és renyhe; közönséges zab kelendőbb. — Repczeolaj helyben 20¾. — Nyers répaczukor 10⅞, nyugodt. — Jávaczukor 13½, nyugodt. — Felhozatal: Buza 1720, zab 31,520 imperial-quarter. — Vihar.

Bréma, márcz. 23. Petroleum helyben 6 márka. Szilárd.

Antwerpen, márcz. 23. Petroleum 15⅝ frt. Nyugodt.

Havre, márcz. 23. A kávé-piacz nagy forgalom mellett szilárd. Santos good average márcziusra 83 frank, juliusra 82¾ frank, novemberre 83½ frank.

Newyork, márcz. 23. (Kabel-sürgöny.) Gyapot Newyorkban 10.03, Neworleansban 9⅝, juniusra 10.24, juliusra 10.32. — Petroleum finomitott 70° Abel Test Newyorkban márcziusra 6⅝. Filadelfiában márcziusra 6⅝. — Nyers petroleum 6. — United pipe line certificates 62¾. — Liszt 3.45. — Piros őszi buza helyben 91½ cent (= 8.89 frt), márcziusra 91 cent (= 8.84 frt), áprilisra 91 cent (= 8.84 frt), juniusra 91¼ cent (= 8.89 frt) 100 kilókint. — Tengeri 48¼. — Czukor (Fair rafining Muscovados) 4⁹/₁₆. — Rio-kávé 14¾. — Zsir (Wilcox jegyü) 7.90. (Fairbank jegyü) 7.85. — Gabona-fuvardij imperial-quarterenkint Észak-Amerikából az angol kikötőkbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 2 cent (= 0.58 frt 100 kilónkint.) — Napi felhozatal gyapotból 5000 bál.

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Marhavásár.

Budapest, márcz. 24. (Braun József és fia czég jelentése az *Egyetértés* számára.) Felhajtatott: 1053 drb magyar ökör, 418 db magyar tehén, 44 db szerbiai ökör, 37 db bivaly és 60 db bika, összesen 1612 db vágómarha. — A felhajtás ma a heti szükségletnek megfelelt, ennélfogva a mészárosok kissé élénkebben vettek részt a vásárlásban és az üzlet némileg kedvezőbb irányzat mellett folyt le. — Az egységi árak azonban változatlanok maradtak. — Következő árakat jegyeztünk:

Magyar ökrökért	43	forinttól	50	forintig
Magyar tehenekért	40	»	44	«
Szerbiai ökrökért	40	»	45	«
Bivalyokért	38	»	42	«
Bikákért	46	»	48	«

métermázsánkint.

Lóvásár.

Budapest, márcz. 24. Fölhajtás 349 darab. Ebből eladtak 134 darabot; Bécsbe vittek 21 darabot. Arak: igáslovak 50—75 frtig, könnyü kocsilovak 70—120 frt, bécsi vágóra vett lovak 11—40 frtig dbja.

Szurómarhavásár.

Bécs (St.-Marx), márcz. 24. (Távirat.) Felhozatott 4117 db borju, 2089 élő sertés, 1473 leszurt sertés, 488 leszurt birka és 3081 bárány. Fizettek: Borjuért 36—46 krt, kivételképen 58 krig, süldőért 37—40 krt, leszurt nehéz sertésért 46—50 krt, malaczért 48—52 krt, leszurt birkáért 40—50 krt kilókint és bárányért 3½—10½ frtot páronkint.

Juhvásár.

Pozsony, mácz. 24. (Távirat.) Az összfelhajtás 2898 drb, kiviteli áru nyiratlan 20.50 frttól 25.25 frtig, nyirott 17 frttól 24 frtig, hitványabb fajta 10 frttól 14 frtig. Az irányzat élénk volt.

Bécs (St.-Marx), márcz. 24. (Távirat). Felhajtatott 3027 birka. Jegyeznek: Kivitelre való juhok 16—25½ frt, legelő juhok 7—13 frtot páronkint és legjobb faju a helyi fogyasztásra 50—53 krt kilókint.

Páris (La Villette), márcz. 21. Felhajtatott 19728 birka, közte 409 magyar faju. Az irány csekély javulása mellett fizettek általában 52—82 centime-t, különösen magyar juhokért 80—85 centime-t ½ kilókint vagyis 54—63 frankot páronkint.

Páris (La Villette), márcz. 24. (Távirat.) Felhajtatott 14463 juh. Az üzlet valamivel könnyebb.

Vidéki üzlet

Nyiregyháza, márcz. 23. (Az *Egyetértés* tudósitása.) Minél jobban javulnak a politikai viszonyok, annál ingadozóbbak piaczunkon a terményárak. S noha a kinálat nem haladja tul a megelőző évek megfelelő időszakának kinálatát, mégis a keresletnek ily arányban való apadása komoly gondolkodóba ejti kereskedőinket. A külföldre való szállitás teljesen szünetel, a helyi fogyasztás pedig olyan jelentéktelen, hogy számba sem jön. Főleg a nagy reményekre jogositó őszi vetések állása tette tartozkodóvá kereskedőinket. Jegyeztetik: Buza 79—80 kg. 8.10—8.25 frt, rozs 73—74 kg. 6.20—9.30 frt, árpa (erjedési czélokra) 6 frt, zab 5.80—5.90 frt, bükköny 6—6.50 frt, tengeri 5.20—5.25 frt, 100 kilogrammonkint.

NAPIREND: márczius 25-én.

Naptár: Péntek. — Róm. kath.: Gyümölcsoltó Boldogasszony. — Prot.: Gyümölcsoltó Boldogasszony. — Görög-orosz: (márczius 13.) Niczefor püspök. — Zsidó: (adar 29.) — Nap kél 5 ó. 54 p., nyug. 6 ó. 19 p. — Hold kél 6 ó. 32 p. regg., nyug. 7 ó. 7 p. este.

Belügyminiszter fogad déli 12—1

Közmunka- és közlekedésügyi miniszter fogad d. u. 2—3-ig.

Horvát miniszter fogad d. e. 10—d. u. 2.

Országos ipartestületi értekezlet d. e. 9 órakor az uj városház disztermében.

A budapesti ügyvédi kamara évi rendes közgyülése d. e. 10 órakor a megyeház nagy termében.

Thomán István zongoramüvész hangversenye este fél 8 órakor a Vigadó kis termében.

Zene-matiné d. e. 10 órakor a józsefvárosi kör helyiségében (József-körut 4.)

A kőbányai férfi-dalegylet tánczmulatsága a régi sörházban.

Országos képtár az akadémia palotájában d. e. 9—d. u. 1.

Vörös-kereszt-egylet Erzsébet-kórháza (Buda, déli pályaudvar közelében) megszemlélhető naponkint délelőtt 10—11½ óra között.

Nemzeti muzeum: régiségtár d. e. 9 d. u. 1.

Nemzetközi panoráma Andrássy-ut 28. sz.

Orsz. tanszermuzeum a budai állami tanitóképezde épületében d. e. 9—12 és d. u. 3—5.

Müszaki iparmuzeum a kerepesi-uton (Beleznay-kert) nyitva van d. e. 9-től 12-ig.

Egyetemi könyvtár d. e. 9—12.

Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.

Kivonat a hiv. lap márcz. 24-ki számából.

Arverések a fővárosban. Molnár Mór 429 frt 64 krra becs. ingóságai (király-utcza 59.) márcz. 26. Berger József 450 frtra becs. ingóságai (sziv-utcza 31.) márcz. 29. Deutsch Sándor 1630 frt 50 krra becs. ingóságai (gyár-utcza 37.) márcz. 28.

Arverések a vidéken. Lesko Mihályné 5160 frtra becs. ingatl. junius 28. Kassa. Kis József 1446 frtra becs. ingatl. április 15. Inota. (Székesfehérvár.) Putz Lőrincz 1059 frtra becs. ingatl. április 12. Prukk. (Somorja.) Brusch Alajos 513 frtra becs. ingatl. áprrilis 8. Pácsvárad. (Pécs.) Guthe Ottó 29100 frtrra becs. ingatl. május 9. Gyulafehérvár. Windisch János 2271 frtra becs. ingatl. április 26. Nagyfalva. (Szent-Gotthárd.) Aglicser Vidu 2150 frtra becs. ingatl. április 7. Tustyán. (Hátszeg.) Ekstein Benő 3656 frtra becs. ingatl. április 18. Mike. (Taranya.)

Csődnyitás. Schuhmacher József cservenkai lakos ellen. Csődbiztos Jerkovits Antal törvényszéki biró, tömeggondnok dr. Molnár Gyula, helyettes dr. Maximovits Milán ügyvédek.

Csődmegszüntetés. Medrai Bazil gyulafehérvári lakos ellen.

Pályázat. Az aradi kir. törvényszéknél III-ad osztályu telekkönyvezetői állomásra.

Szerkesztői üzenetek.

B. S., *Monor.* Az országos ipartestületi értekezlet tárgyalásairól terjedelmes jegyzőkönyv fog megjelenni, mely az értekezleten résztvett küldötteknek dijmentesen küldetik meg. Az értekezletet, mint minden hasonló közérdekü ügyet, lapunk is kellő figyelemben fogja részesiteni. — **Th. M.,** *Valkány.* Szivesen szolgálnánk, de a közlemény nem jelent meg. Legjobb lenne e végett magához a szerzőhöz fordulnia, ki a Függetlenség dolgozótársa. — **R. I.,** *Hódságh.* Kivánságát csak ugy teljesithetnénk, ha az illető közlésre nézve pozitivebb adatainknak volnának. — **H. B.,** *Keléd.* Nem volt közölhető. Rovatvezetőinknek épen az a hivatása, hogy magok beszéljék meg az ily ügyeket, mikor annak szükségét látják. — **H. J.** *Nagy-Becskerek.* Az audiencziák idejét lapunk négy-öt nappal mindig előre közölte. Külön-üzenetre tehát nem volt szükség. Az igen természetes, hogy a felség szine előtt mindenki a maga legjobb s hozzá legillőbb ruhájában jelenik meg. A kihallgatással járó «czeremóniákat» ott a kellő helyen megmagyarázzák. — **T. Gy.** *D.-Földvár.* Az E. M. K. E. számára küldött összeget vettük és nyugtáztuk. Sajnálatankra azonban nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a hozzácsatolt kivánatot teljesitsük. E végett koszorus irónkhoz magához kell fordulniok, hivatkozva talán a lapunkban közzétett adományra — **Sz. K.** *Sz.-T.-Földvár.* A helyreigazitás mindig ahhoz a laphoz küldendő be, a melyben az illető téves közlemény megjelent.

A kis lottó huzása márcz. 23-án.

Brünn: 16 57 14 53 64

Felelősszerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

IDEGENEK NEVSORA.

Marschall-szálloda az Angol királynéhoz.
Gr. Schönborn A. Wiesentheid
Gr. Elz J. Vukovár
Lg Mossig T. Kassa
Bartakovics A. T.-Saáp
Rohrer F. M.-Óvár
Löwensohn E. H. Amerika
Klajtsch D. Horvátország
Welden J. Németország
Jesch A. Bécs
Comploir P. Bécs
Szupek B. Szontya
Pick M. Zsombolya
Andrássy M. N.-Becskerek
Weindl M. Apatin
Gyurits V. Valjeno
Stanojevits C. Belgrád
Guttmann C. Bécs
Theodorovits I. Belgrád
Dorner S. Bars
Müller H. Bécs

Schmidt Orient szálloda.
Várady S. Borsod
Lukács K. Szentes
Juhász G. Szeged
Kiss M. Miskolcz
Bellak J. Bécs
Behm B. N.-Várad
Hrdlicska J. Pomeisl
Berger J. Kaba
Pálmay G. Szeged
Porgesz F. Hidalmás
Weinberger L. Debreczen
Bram M. Drezda
Follman E. Bécs
Schwartz J. Temesvár
Braun V. N.-Becskerek

Aranysas szálloda.
Kovásznay Zs. Szolnok
Világhy Gy. Sőreg
Dozsa J. Jászapáti
Rolf C. Tura
Mikolay J. Orosháza
Jánosy O. Belényes
Deutsch J. Zilah
Lutsch F. Bosznia
Micskey D. Margitta
Beöthy K. M.-Técső

Pannonia szálloda.
Gajzágó B. N.-Abony
Nagy M. Torda
Miliczer J. B.-Uffalu
Rosinger L. B.-Ujfalu
Ambrus J. Debreczen
Harsányi J. B.-Várallya
Salamon M. K.-Körös
Lehóczky A. S.-A.-Ujhely
Ehrlich J.-né Fegyvernek
Ernust J.-né Sembach
Juricsek Gy. P.-Nagyut
Papp J. Csökmő
Kőrösy J. B.-Csaba
Achim J. B.-Csaba
Fáy A. B.-Gyarmat
Szirmay M. Miskolcz
Tavaszy A. Tur
Dick M. Miskolcz
Parczial J. Miskolcz
Bárány E. Tarnócz
Sorger S. Pancsova
Schneller K. Losoncz
Singer H. Orosháza

M. Államvasut-szálloda.
Szekeres M. Takácsi
Pöschl A. Selmecz
Biró S. Gács

Balogh J. Szőllős
Mayer J. Bécs
Haaz S. Zólyom
Sir L. Eger

Két korona szálloda.
Dr. Sáska L. Dömsöd
Löwinger A. Lakihegy
Bereczky E. Ócsa
Bergel J. Irsa
Singer S. N.-Káta
Mosch J. Gyöngyös
Biró J. Kecskemét
Hirschler M. Gyöngyös
Szeitner S. Gyöngyös
Templom J. Monor

Vadászkürt szálloda.
Darvas J. Kassa
Jármay G. Nartwich
Schefcsik J. Szolnok
Lehner S. Marczali
Záray K. Pécsvárad
Bésán M. Lugos
Stalzenberg H. Pozsony
Ratkovits L. Maglaj
Rendulits F. Maglaj
Dochnal A. Maglaj
Sauerwald H. Bécs
Kahn L. Szeged
Dr. Dohmann J. Komárom
Lustig S. Vidék

Hungária szálloda.
Bölcskey Gy. Bécs
Quittner M. Bécs
Oberhoff C. Bécs
Dr. Kopf L. Bécs
Potsa J. Háromszék
Milano Gy. Velencze
Dr. Grayer M. Boston
Bátory L. D.-Földvár
Karácsonyi M. Tokaj
Holdains Gy. Kolozsvár
Mladen G. Zombor
Mendl E. Páris
Kieslstein R. Aachen
Schwarz J. Berlin
Pollák M. Orosháza
Goldschmidt S. Frankfurt
Boch O. Cassal
Rosa K. Lyon

Magyar király szálloda.
Grünwald M. Bécs
Hauser A. Bécs
Schmiedl Gy. Bécs
Bial M. Offenbach
Schlesinger J. Berlin
Sztankóczy M. Eszék
Roth J. Szoboszló
Grosz J. Kaposvár
Fodor S. Kaposvár
Hassan S. Konstantinápoly
Grünsteinpl L. Bécs

István főherczeg száll.
Ruzicska A. Temesvár
Br. Keller F. Bécs
Günther R. Westfalia
Illics J. Temesvár
Janka J. Bukarest
Stefanovics M. Bancsova
Steiner M. Zenta
Sereghy J. Rákóczi
Vargha J. Varsány
Hertelendy L. Vácz
Halász J. Czegléd

Nemzeti szálloda.
Gr. Eszterházy L. Sárosd
Br. Boxberg G. Tzta

Endl A. Bécs
Schlesinger J. Bécs
Frey J. Esztergom
Szendy A. Szolnok
Haraszty E. Szolnok
Ihring V. Pécsvár
Scharfetter L. Bécs
Fischer A. Pancsova
Dora J. Temesvár
Reiter J. Kikinda
Berecz J. Kikinda
Andrevits J. Veszprém
Benkő J. Veszprém
Szilágyi M. Veszprém

Walter Fehérló szálloda.
Ledniczky J. Eger
Tepolszky A. Lemberg
Fiát K. Ercsi
Szigety A. Szt.-M.-Káta
Demkó A. Nyiregyháza
Marosy K. Ugocsa
Balogh M. Komárom
Sződényi I. Szatmár
Murkics M. Bécs
Kelempe A. Tirnov
Schunda J. Tata
Homonay A. Miskolcz
Molnár E. Z.-Tárnok
Müller R. Kassa
Tóth K. B.-Csaba
Klein M. Pozsony
Weisz K. Eger

Holzwarth-Frohner száll.
Altmann J. Margitta
Lord B. Zsadány
Hoffmann P. Cservenka
Waldvogel A. Bécs
Mannhardt T. Bécs
Heller F. Bécs
Wölfel E. Bécs
Deutsch L. Szeged
Markovits L. Szeged
L'Hiver T. Berlin
Neumann L. Komárom
Limburg O. Drezda
Goldstein M. Miskolcz
Resenthal J. Miskolcz
Hirsch J. Ungvár

Széchenyi szálloda.
Heimerich J. Kassa
Br. Kaes G. Kassa
Schramm A. Kassa
Jene J. Póla
Hufnagel L. Ercsi
Kis F. N.-Szeben

Fehérhattyu szálloda.
Misán K. Alcsuth
Weixler N. Esztergom
Csirke J. P.-Tamási
Schwarz A. M.-Kövesd
Gold S. Munkács
Urváry J. Soit

Elhaltak névsora 1887. márcz. 23.

Klotsák A. 55 é. szobatisztitó VIII. k. Sándor-u. 17. gümőkór. Seltenreich M. 33 é. vasuti hiv. VIII. k. népszinház-u. 25. hirt. halál. Schön Pfeffer R. 45 é. ügyész özv. VIII. k. fuvaros-u. 12. tüdőlob. Rechul G. 5 é. aszt. I. VIII. k. tömő-u. 25. roncs. toroklob. Weinek J. 25 é. keresk. VIII. k. koszoru-u. 15. gümőkór. Lekits I. 41 é. kormányos III. k. szivbaj. F. Scholtz M. 35 é. magánzónő VII. k. Erzsébet-körut 56. kimerülés. Piel R. 2 é. keresk. I. VIII. k. Eszterházy-u. 10. torokgyik. Steger T. 13 é. vend. I. IX. k. soroksári-u. 9625. gümőkór. Szczepánszky M. 38 é. napsz. IX. k. Ranolder-u. 3. tüdővész. D. Tábory A. 60 é. czipész özv. VIII. k. Kazinczy-u. 12. tüdővész. Vakula J. 57 é. napsz. IX. k. mester-u. 2. tüdővész. Hellenburg H. 24 é. cseléd VII. k. Erzsébet-körut 85. agyhártyalob. Vostyár J. 86 é. napsz. VII. k. király-u. 25. szivbaj. Stcho J. 30 é. napsz. V. k. nádor-u. 16. hörglob. Szemik M. 64 é. napsz. VIII. k. gólya-u. 5. tüdővész. Weirauch A. 45 é. ács VI. k. Dávid-u. 13. tüdőlob. Szeiler G. 19 é. cseléd VI. k. váczi-körut 17. mérgezés. Ivanics A. 36 é. napsz. hirt. halál.

NYILT-TÉR.

476 Szines selyem faille française, surah, satin merveilleux, atlasz, damaszt, ripsz és tafotta, méterje 1 frt 35-től 7 frt 45-ig egyes ruhákban vagy végekben vámmentesen házba szállit Henneberg G. (cs. k. udv. száll.) selyemgyári raktára Zürichben. Minta postafordulattal. Levelekre 10 kr. porto küld.

Ausztria rögtön fényesitő fénymáz
tuléri az eddigi hasonló készitményeket,
czipők, csizmák, lószerszámok stb.
nélkülözhetlen, ugyanez a bőrnek egy mély fekete tükör fényt ád, nedvesség elől óvja, gyorsan szárad, és nem fest, igy tehát lótulajdonosoknak nagyon értékes, miután a lószerszám rendesen fényes marad, réteg nélkül. Kefe nélkülözve. Árak egy nagy üveg 50, egy kicsiny 25 kr.
Védjegy.
Főraktár Budapesten: **Neruda Nándornál** hatvani-utcza. 545

200,000 forintot nyerhetni már április hó 1-én egy **Bécs városi igérvénynyel** à $2^1/_4$ frt és 50 kr. bélyeg.
csak Bécsben Wollzeile Nr. 10. **A „MERCUR“** csak Bécsben Wollzeile Nr. 10.
Ch. Cohn. kiadóhivatalának váltó-üzlete. 1110

Igérvények bécsi sorsjegyekre
Huzás április 11-én. 1075
Főnyeremény 200,000 frt és 20,000 frt.
Kaphatók $2^1/_2$ frt. és 50 kr. bélyeg
LUEFF M. illatszert., Budapest, váczi-utcza 28.

GIESSHÜBLI legtisztább égvényes savanyuviz
ALSÓ SELTERSI viz az ügyészségi forrásokból.
A legfrissebb töltögetésben épen most érkezett meg
MATTONI és WILLE
ásványvizraktárában, BUDAPEST, Dianafürdő-épület és mérleg-utcza 12. 1143

SZINHAZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.
Évi b. 80. Havi b. 24.
Budapest, márczius 25-én.
Czifra nyomoruság.
Szinmü 4 felv. Irta Csiky G.
Személyek:
Bálnai G. — Gyenes
Bella, huga — H. Lánczy I.
Sodro A. — Egressy
Zsófi, neje — Györgyné
Eszter, rokona — K. Hegyesi M
Csoma B. — Ujházi
Márta — Solti T.
Klotild — Lukács I.
Aurélia — Haraszti E.
Juczi — Delli E.
Luczi — Ligeti L.
Mádi Simon — Vizvári
Poprádi E. — Hetényi
Tarczali J. — Mihályfi
Murok Márton — Abonyi
Zegernyei P. — Szatmáryné
Zegernyei Z. — Békéssy I.
Mézesné — Vizváriné
Hantos — Mészáros
Barna — Latabár
Tóbiás — Sántha
Végrehajtó — Bérczi
Becslő — Lubinszky
Pinczér — Faludi
Kezdete 7 órakor.
Holnap, márczius 26-án.
Bérletfolyamban:
Egy szegény ifju története.

M. KIR. OPERAHÁZ.
XV. Bérletsz.
Budapest, márczius 25-én.
EXCELSIOR.
Nagy látványos ballet 4 felv. és 12 képben. Szerzette Manzotti Luigi. Zenéjét irta Marenco Romualdo. Betanitotta Smeraldi Caesar.
Személyek:
Fölvilágosodás n. — Zsuzsanits
Polgárosodás n. — Coppini Zs.
Sötétség dem. — Smeraldi C.
Papin Dénes — Kiss N.
György — Vincze
Kunigunda — Nirschyné
Valentin — Pini H.
Laura — Princzné
Fánni — Maruzzi F.
Vilmos — Némethi
Fritz — Svetschine
Laura — Huszarek M.
Volta Sándor — Mazzantini L.
Arabs kdő — Vittino
Rabszolga-kdő — Botticelli
Khinai — Ginghini
Angol utazó — Murazzano
Indiai zenész — Del Soldato
Olasz aknász — Rosi
Kezdete 7 órakor.
Holnap, márczius 26-án.
Bérletfolyamban:
Bellincioni G. k. a. vendégjátékául:
Gioconda.

NÉP-SZINHÁZ.
Budapest, márczius 25-én.
Az udvari bolond.
Regényes vig operette 3 felv. Irták H. Wittman és I. Bauer. Forditották Fáy és Radó. Zenéjét szerzette Müller Adolf.
Személyek:
Fülöp — Kassai
Julián hg — F. Hegyi A.
Pompignán gr.-nő — M. Csatai Zs.
Feliza d'Amores — Pálmai I.
Yvonne — Ligeti J.
Carillon — Németh
Protonotárius — Szilágyi
Kanczellár — Nagy I.
Legatus — Ujvári
Rivarol gróf — Szabó
Zornoza A. — Szathmári
Örmester — Füredi J.
Antonio — Izsó
Aegidius — V. Kovács
Compignan J. — Vasváriné
Compignan B. — Fehér I.
Beautien M. — Erődiné
D'Etcherverry M. — Béni I.
D'Elissagaray A. — Szilágyiné
Beaumont C. — Arányi I.
D'Ustaritz M. — Ágostoni B.
Grammon C. — Narcziszné
Chavigny J. — Galambos B.
Autreval B. — Sárosi A.
Rochefort C. — Gyöngyösi I.
Formosa E. — Munkácsi M.
Király lakája — Fodor
Grófnő lakája — Szigeti
Kezdete 7 órakor.
Holnap, márczius 26-án.
Blaha Lujza asszony mint vendég.
Először:
Bársony uram.

NÉMET SZINHÁZ.
Budapest, márczius 25-én.
Haverland A. k. a. vendégjátékául:
Arria und Messalina.
Szomorujáték 5 felvonásban.
Kezdete 7 órakor.

Első fővárosi orpheum
Somossy Károly igazgató.
Nagymező-utcza 17. sz. 1045
Ma pénteken 1887. márczius 25-én két előadás.
Az első délután ½4 órakor, a második este 8 órakor kezdődik. Mindkét előadásnál a Harvey liliputi csoport — 4 hölgy és 2 ur — a Hermandetz tornázó csoport, Gains és Tompson négerek, a Ramy csoport, Ludwig velocipédisták, Litle Cary hangszermüvésznő, Schuman testvérek, Stelling és Scheak Márton fellépte.

BACH A.
állatsereglete
a kerepesi-uton, a központi pályaudvarral szemben,
a kitünően fütött faépületben. Nyitva reggeli 9 órától esti 8 óráig. Idomitás és etetés 4 és 6 órakor Belépti dijak: I. hely 80 kr, II. hely 40 kr, III. hely 20 kr. 10 éven alóli gyermekek és katonák őrmestertől lefelé a felét fizetik 1107

IDOJÁRAS, márczius 24. regg. 7 órakor.

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A depresszió a Keleti tenger felől (751—754) nyomul az északi Kárpátok felé (756), a nagy légnyomás (762——764) a kontinens déli részében van. Az idő változó, enyhe, helyi esőkkel.

Hazánkban: Délies, részben nyugatias, mérsékelt szelek mellett, a hőmérséklet nagyobb, a légnyomás mindenütt jóval kisebb lett. Az idő részben borus, részben változó, közben napos, egészben fagypont felül enyhe. Csapadék, többnyire enyhe esők, számos helyeken voltak.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Általában változó, közben napos. enyhe időt várhatni, helyenkint esőkkel.

Az időjelző-intézet távirati jelentése.

Állomások	Légnyomás mm 700	Szél iránya és ereje (1—12)	A hőmérséklet Celsius fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	59.6	DK 5	+ 5.9	4	●
Beszterce	60.2	NY 1	+ 2 2	2	●
Beszterczebánya	57.0	◎	+ 0 6	3	≡
Budapest	58.5	K 1	+ 1 8	*n	●
Csáktornya	58.5	D 1	+ 6.6	—	◕
Debreczen	58 1	DNY 2	+ 4 8	5	●
Eger	59.6	DNY 1	+ 1,5	2	●
Eszék	—	—	—	—	—
Fiume	60.8	DNY 2	+ 9 0	14	●
Késmárk	56.4	E 1	+ 0 7	*n	●
Keszthely	59.2	EK 2	+ 5.9	≡	●
Kolozsvár	59.8	DK 1	+ 2 7	2	●
Magyar-Óvár	58.3	NY 1	+ 2.2	—	○
Mármaros-Sziget	59.1	DK 1	+ 2 9	3	●
Nagy-Enyed	61.3	D 2	+ 4.0	—	●
Nagy-Szeben	60.4	D 1	+ 2.5	1	●
Nagyvárad	60 5	D 8	+ 7 2	—	●
Orsova	62.4	DNY 1	+ 2.8	—	●
Pancsova	61.5	D 2	+ 5 5	6	●
Selmeczbánya	59.3	ENY 2	+ 1.4	*1	●
Sopron	58.9	DNY 1	+ 6.8	—	◕
Szatmár-Németi	59.1	DK 2	+ 3 6	5	●
Szeged	57.9	NY 2	+ 6.8	1	●
Szepsi-Szt-György	—	—	—	—	—
Szolnok	60.7	◎	+ 3.0	3	●
Temesvár	61.8	DNY 3	+ 6.0	19	●
Trencsén	57.1	D 1	+ 3.8	7	◑
Ungvár	57.5	D 2	+ 3.4	*4	●
Zágráb	59.7	NY 4	+ 9 2	—	●
Bécs	60.9	NY 2	+ 6 5	2	◔
Bregenz	61.1	DNY 2	+ 5 5	13	●
Lesina	—	—	—	—	—
Pola	61.2	E 1	+ 8.9	1	●
Prága	58.0	DNY 5	+ 4 4	3	◔

Jelek magyarázata: ◎= szélcsend, ○= tiszta, derült, ◔ = ¼ felhős, ◑= ½ felhős, ◕= ¾ felhős, ●= borult, ●= eső, ✳= hó, ▲= jégeső, ≡= köd, ∞=gőz, ⚡= zivatar, villám, (n)= csapadék mm.-ben.

VIZALLÁS 1887. márcz. 24.

Névszerint	Meter 0 fölött	alatt	Változik	Névszerint	Meter 0 fölött	alatt	Változik
Duna				**Tisza**			
Pozsony	1.09	—	áradó	M.-Sziget	0.79	—	apadó
Komárom	0.87	—	apadó	V.-Namény	3.30	—	apadó
Budapest	0.95	—	apadó	Tokaj	4 28	—	apadó
Mohács	1.69	—	apadó	Szolnok	4.72	—	áradó
Vukovár	—	—	—	Szeged	4.88	—	áradó
Ujvidék	3.00	—	apadó	**Bodrog** Sárospatak	2.54	—	apadó
Pancsova	3.21	—	apadó				
Orsova	3.43	—	áradó	**Szamos** Szatmár	1.30	—	apadó
Vág Komárom	0.96	—	apadó	**Körös** B.-Gyula	1.86	—	apadó
Dráva Barcs	0.59	—	áradó	Gyoma	5.32	—	áradó
Eszék	1.15	—	áradó	**Maros** Arad	—	4.46	áradó
Száva Sziszek	2.80	—	áradó	**Béga**			
Mitrovicza	4.88	—	apadó	Temesvár	0.57	—	apadó

Közlekedési utmutató.
Megjelent legutóbb az Egyetértés január 19-diki számában.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései márczius 24.

Faj	Irányzat	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Buza							
bánsági ó	szilárd	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
«	«	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
tiszavidéki	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	—.—	—.—	77	9.—	9.10
«	«	78	9.15	9.20	79	9 25	9.30
«	«	80	9.35	9.40	81	9 40	9.45
pestvidéki	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	—.—	—.—	77	8.95	9.05
«	«	78	9 10	9.15	79	9 20	9.25
«	«	80	9.30	9.35	81	9 35	9.40
fejérmegyei	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	—.—	—.—	77	9.—	9.10
«	«	78	9.15	9.20	79	9 25	9.30
«	«	80	9.35	9 40	81	9·40	9.45
bácskai	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	—.—	—.—	77	9.05	9.15
«	«	78	9.20	9.25	79	9 30	9.35
«	«	80	9.40	9 45	81	9.45	9.50
magyar északvidéki	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	—.—	—.—	77	8 90	9.—
«	«	78	9 05	9.10	79	9.15	9 20
«	«	80	9 25	9.30	81	9 30	9.35

Gabona ó vagy uj	Irányzat	Faj	Minőségi suly hektoliterk.	100 kilogramm ára frttól	frtig
rozs ó	szilárd	—	70—72	6.75	7.—
árpa	«	takarmány	60—62	6.60	6.90
«	«	égetni való	62—64	7.10	8.20
«	«	sörfőzdei	64—66	8.30	9.70
zab	szilárd	—	39—41	6 55	6.85
tengeri uj	lanyha	bánsági	75	6.—	6.05
«	«	másnemü	73	5 95	6.—
köles uj	szilárd	—	nélkül	4.75	5.25
káposzta-repcze	szilárd	—	—	—	—
bánsági repcze	—	—	—	—	—

Szokvány gabona határidőre	Irányzat		100 kg ára pénz	100 kg ára áru
buza	szilárd	tavaszra	8 96	9.—
«	«	őszre	8.24	8 25
tengeri	«	máj.—jun.-ra	5.95	5.96
zab	csendes	tavaszra	6.15	6 20
«	«	őszre	—	—
káp. repcze	«	aug.-szept.	11.3/8	11.3/8

Különféle termények	Irányzat	Faj	Pénz frt	Áru frt
Heremag	szilárd	luczerna magyar	45.—	55.—
«		franczia	75.—	85.—
«		olasz	65.—	75.—
«		vörös	40.—	50.—
Repczeolaj	csendes	nyers azonnali szállit.	—.—	—.—
«		finomitott	27.—	28.—
«		őszi, kétszer finomitott	—.—	—.—
Lenmagolaj			—.—	—.—
Olajpogácsa	szilárd	repcze	4 80	4.90
Disznózsir	lanyha	pesti	53.—	53.50
«		vidéki		
Szalonna	lanyha	m. Ia. légensz. áru m. sz.	45.—	46.—
«		városi légensz.	45.50	46.—
«		füstölt	50.—	51.—
Faggyu	lanyha	olvasztott	32.—	33.—
Szilva		bosznia hordóban 1885.	—.—	—.—
«		zsákokban	16.75	17.—
«		szerbiai, hordóban	—.—	—.—
«		szerbiai, zsákokban	—.—	—.—
« határidő	csendes	bosznia, h. nov.	—.—	—.—
		zsákokban «	14.50	14.75
		szerbiai hordó «	—.—	—.—
		« zsákb.	14.25	14.50
Szilva-iz	lanyha	szlavoniai új	12.50	13.—
«		bánsági új	12.—	12.50
« határidő	—	szlavoniai szept.—okt.	—.—	—.—
		bánsági	—.—	—.—
Dió	—	magyar min. szerint	—.—	—.—
«		szlavoniai	—.—	—.—
Gubacs	—	magyar Ia.	—.—	—.—
«		szerbiai	—.—	—.—
«		bosznia	—.—	—.—
Borkő term.	szilárd	fehér Ia.	80.—	90.—
«		fehér IIa.	55.—	65.—
«		vörös	40.—	65.—
Méz	csendes	nyers	—.—	—.—
«		sárga, csurgatott	24.—	25.—
«		világos szinü	24.—	25.—
Viaszk	szilárd	rozsnyói	126.—	128.—
«		szlavoniai	—.—	—.—
Szesz	csendes	szesz	25.—	25.25
«		szesz-élesztő	28.25	28.50

ÉRTÉKPAPIROK — ÁLLAMADÓSSÁG		Utolsó árkelet pénz	áru
Magy. kir. aranyjáradék adómentes 100, 500, 1000	4%	102.—	102.30
Magy. kir. aranyjáradék adómentes 10,000	4%	—.—	—.—
Magyar papirjáradék adómentes	5%	89.40	89 70
Magyar vasuti kölcsön à 120 frt o. é. (800 frank)	5%	150.50	151 25
Magyar vasuti kölcsön 120 frt egyes darabokban	5%	150.50	151 25
Gömöri államvasuti záloglevelek	5%	—.—	—.—
Magyar 1869. keleti vasut államkötv. (elsőbbs.) adóm.	5%	98 25	98.75
Magyar 1873. keleti vasut arany v. ezüstb. (elsőbb.) adóm.	5%	124.—	126.—
Magyar 1876. keleti vasut államkötvény aranyban	5%	115.50	116.50
Magy. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt		120.50	121.50
Magy. kir. nyeremény-kölcsön 50 frt		119.50	120.50
Tiszai és szegedi kölcsön	4%	123.—	124.—

ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
1871-iki magyar állam-kölcsönkötvény font st.-ben	5%	—.—	—.—
1873-iki magyar állam-kölcsönkötvény font st.-ben	5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények	5%	104.—	105.—
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal	5%	104.—	105.—
Magyar földtehermentesitési kötvények temesi	5%	104.—	105.—
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal	5%	104.—	105.—
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi	5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények erdélyi	5%	104.—	105.—
Magyar orsz. jelzálog urbéri váltságkötvények (100 frt)	5%	97.—	98.—
Kir. horv.-szlavonjelzálog földváltságkötvény (100 frt)	5%	—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt)	5%	99.25	100 —
Magy. kir. kamatozó kincst. utalvány 6 hóra (100 frt)		—	—.—
Egyesitett államadósság papirban máj.—nov.	$4^2/_{10}$%	81 25	81 75
Egyesitett államadósság papirban febr.—aug.	$4^2/_{10}$%	81 25	81 75

Osztalék 188?-re	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
	Egyes. államad. ez. kam. jan.—jul.	$4^2/_{10}$%	82.—	82.50
	Egyes. államad. ez. kam. ápr.—okt.	$4^2/_{10}$%	82.—	82 50
	Osztrák aranyjáradék adómentes	4%	113 50	114.—
	Osztrák papirjáradék adómentes	5%	97.50	98.—
	Osztr. államad., kisors. 1854. 250 frt p.p.	4%	126.—	127.—
	Osztr. államad., kisors. 1860 500 frt o.é.	5%	133.—	134 —
	Osztr. államad., kisors. 1860. 100 frt o.é.	5%	133.50	134 50
	Osztr. államad., kisors. 1864. 100 frt o.é.		165.—	166.—
	Osztr. államad., kisors. 1864. 50 frt o.é.		164.—	165.—
	A temes-bégavölgyi vizszab. társulat	5%	98.50	99 50
	Pest város kölcsöne 1870-ből adómts.	6%	106.50	—.—
	Pest város kölcsöne 1871-ből adómts.	6%	107.50	—.—
	Budapest fővárosi 1880-iki kölcs. adóm	5%	100.75	101.25
	Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank	3%	81 50	82 —
	Bécs város nyeremény-kölcs. 1874-ből		125.50	126.50
	RÉSZVÉNYEK. a) Bankok.			
	Angol-osztrák bank	120	—.—	—.—
7·50	Budapesti bankegyes. r. társ.	200	95.50	96.50
	Horvát leszámitoló bank	200	—	—.—
18.—	Magyar általános hitelbank	200	295.—	295.50
30 frank	Magyar jelzálog-hitelbank	100	—.—	—.—
15 frank	Magyar jelzálog-hitelb. II. kib. id. é.	100	134 25	134.50
6·50	Magyar leszámitoló és pénzváltóbank	100	98.25	98.50
	Magyar országos bank r. társ.	200	—	—.—
	Osztrák hitelintézet	160	286.—	283.20
38·60	Osztrák-magyar bank	600	881.—	883.—
10.—	I. Magyar iparbank	100	149.50	150.50
45.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	664.—	668.—
	Sziszeki hitelbank	100	—.—	—.—
	«Unio»-bank	200	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.			
	Bécsi biztositó társaság	200	184 —	188.—
200.—	Bécsi élet- és járadék-bizt. társaság	200	—.—	195.—
	Első magyar általános bizt. társ.	1000	3200.—	3220 —
	Fonciére pesti biztositó intézet	100	65.50	66.50
	Magyar-franczia biztositó társaság	200 ar.	202.—	206.—
65.—	Pannonia viszontbiztositó társaság	30	870.—	885.—
	c) Gőzmalmok.			
—.—	Concordia gőzmalom	500	445.—	450.—
50.—	Első budapesti	500	980.—	990.—
10.—	Erzsébet-malom	200	221.—	224.—
—.—	Hengermalom	200	520.—	530.—
10.—	Lujza-malom	150	256.—	260.—
20.—	Molnárok és sütők	150	360.—	370.—
—.—	Pannonia	300	710.—	715.—
—.—	Viktória	300	152.—	154.—
	d) Közlekedési vállalatok.			
	«Adria» m. tengeri haj. r.-t.	200	—.—	—.—
	Alföld-fiumei	200	182,50	183.—
	Arad-csanádi vasut	200	—.—	—.—
	Arad-körösvölgyi vasut	200	—.—	—.—
	Bács-pakraczi vasut részvény-társ.	200	—.—	—.—
	Báttaszék-dombovári	200	—.—	—.—
	Budapest-pécsi vasut r. t.	200	167.—	168.—
	Debreczen-hajdunánási v. e. r.	100	—.—	—.—
	Déli vasut	200	—.—	—.—
	Északkeleti vasut	200	169.—	17[illegible].—
	Erdélyi vasut	200	180.—	181.—
	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	—.—	—.—
	Kassa-oderbergi vasut	200	147.—	148 —
	Magyar-galicziai vasut	200	174.—	175.—
	M. ny. v. (székesfehérvár-győr-gráczi)	200	171.—	172.—
	Mármarosi sóvasut r.-t. el. r.	100	93.50	94.—
	Osztrák-magyar államvasut	200	242.—	248.—
	Pécs-barcsi vasut	200	—.—	—.—
	Szamosvölgyi vasut t. els. r.	500	—.—	89.75
	Szatmár-nagybányai vasut els. rkb.	100	—.—	—.—
	Tiszavidéki vasut	200	249.—	250.—
	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	—.—	—.—
	Pesti közuti vaspálya	200	441.—	445 —
	Pesti közuti vaspálya álv. jegy		241.—	245.—

Osztalék 188?-re	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
	c) Takarékpénztárak.			
7.—	Budapest III. kerületi	50	95.—	96.—
28.—	Országos központi	300	498.—	500.—
400.—	Pesti első hazai	1000	7600.—	7650.—
25.—	Egyesült Budapest fővárosi	200	455.—	460 —
3·50	Magyar ált. takarékpénztár r.-t.	100	86.—	87.—
	f) Különféle vállalatok.			
9.—	Alagut	105	143.—	144.—
	Általános waggon-kölcsönző társaság	80	74 —	75.—
	Északmagyarorsz. e. kőszénb. r.-t.	100	—.—	—.—
13·50	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	198.—	202 —
55.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	100	558.—	565.—
80.—	Pesti könyvnyomda részvény-társ.	500	1200.—	1250.—
	Pallas irodalmi és nyomdai r.-t.	200	—.—	200.—
	Fiumei I. m. rizshánt. és rizskeményit.	500	590.—	610.—
55.—	Ganz és Társa vasöntöde és gépgyár	400	830	840 —
23.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	380.—	385.—
20.—	Gyapjumosó és biz. első magy.	200	250.—	255.—
34.—	Kereskedelmi testület épülete	210	700.—	—.—
	Kőszén- s téglagyár (Drasche)	200	259.—	260.—
	Salgótarjáni kőszénbánya	100	165 —	166.—
	Gőztéglagyár, kőbányai	160	265.—	270
	Tégla és mészégető, ujlaki	200	185.—	186.—
4.—	Nemzetközi waggon-k. részv.-társ.	100	67 —	68.—
5.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmű	100	94 —	95 —
	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	181.50	182 50
60.—	Serfőzde első magyar	350	877.—	882.—
24.—	Sertéshizlaló	200	279 —	281.—
—.—	Spodium és csontlisztgyár	200	—.—	155.—
6.—	Szálloda részvény-társaság	80	97.—	100.—
	Szegedi szeszgyár és finom. r.-társ.	100	—.—	—.—
	Török bir. dohány-egyedárus	250 frk	54.—	55.—
20.—	Uj-Antalvölgyi üveggyár r.-t.	500	510.—	515 —
	ZÁLOGLEVELEK.			
	Magyar földhitelint. papirérték	5 %	101 75	102.25
	Magyar földhitelint. papirérték	$4^1/_2$%	99 75	100.25
	Magyar földhitelint. papirérték	4 %	94.	94.50
	Magyar földhitelint. ar. v. ez.	5 %	130.—	131.—
	Magyar jelzálogbank	$5^1/_2$%	102.75	103.50
	Magyar jelzálogbank	5 %	101.—	101 50
	Magyar jelzálogbank	$4^1/_2$%	97.50	98.—
	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete	$5^1/_2$%	102 50	102 75
	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete	5 %	99.75	100 25
	Osztrák-magyar bank o. é.	5 %	101.10	101.75
	Osztrák-magyar bank o. é.	$4^1/_2$%	102.25	102 75
	Osztrák-magyar bank o. é.	4 %	98 25	98 75
	Pesti magyar kereskedelmi bank	6 %	102.—	102.50
	Pesti magyar kereskedelmi bank	$5^1/_2$%	101.50	102.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5 %	101 —	101.50
	Pesti magy. kereskedelmi bank	$4^1/_2$%	97.50	98.—
	Pesti magy. ker. bank községi kötv.	$4^1/_2$%	99 50	100.—
	«Albina» takarék- s hitelintézet	6 %	101 —	102.—
	Nagyszebeni földhitelintézet	$5^1/_2$%	101.50	102.50
	Nagyszebeni földhitelintézet	6 %	103.50	—.—
	Budapesti kzuti vasp. társ. részlet	$5^1/_2$%	102.25	102 75
	Magyar jelzálog-hitelbank ny. köl.	4 %	104.—	104 50
	Magyar jelzálogbank nyeremény-j.		14 —	16 —
	Osztr. földh. int. dij kölcsön kötv. egy	3%	99.50	100 50
	Pesti hazai I. takp. e. kib. kötv.	5%	100.50	101.—
	Pesti hazai I. takp. e. kib. kötv.	$4^1/_2$%	99.—	99 50

ÉRTÉKPAPIROK			Utolsó árkelet pénz	áru
ELSŐBBSÉGEK.				
Alföld-fiumei v. u. (v.-eszéki v.)	200	5%	100.—	100.50
Alföld-fiumei vasut 1874. kib.		5%	—.—	—.—
Budapest-pécsi vasut		5%	99.—	99.50
Báttaszék-dombovár-zákányi v.	200	5%	98.—	98.50
Déli vasut	200	4%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társ. 100/2000 márka		5%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társaság	100/200	6%	—.—	—.—
Északkeleti vaspálya	300	5%	97 —	97.50
Északkeleti vaspálya (aranyb.)	300	5%	—.—	—.—
Északkeleti vaspálya (aranyb.)	1000	6%	—.—	—.—
Ész.-magyaror. e. kőszénb. r.-t.	200	6%	—.—	—.—
Magyar-galicziai vaspálya	200	5%	98 —	98.50
Magyar-galicziai vasp. II. kib.	200	5%	97 —	97.50
M.-ny. v. (ez.-feh.-győr-gráczi)	200	5%	98.75	—.—
Magyar nyug. v. 1874. kib.	200	5%	—.—	—.—
M. v. elsőbbs. beruh. aranyb.	2000/1000	5%	125.—	125.50
I. erdélyi vaspálya	200	5%	98.—	98 50
Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	6%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut, ezüstben	200	5%	100.—	100.50
Kassa-oderbergi v. (eperjes-tarn.)	200	5%	99.—	—.—
Kassa-oderbergi v. (osztr. vonal)	200	5%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi v. (m. v.) arany	300	5%	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut arany	200	5%	—.—	—.—
O.-m. államv. 1883. kib. 400/2000 márka		4%	—.—	—.—
O.-m. államv. X. kib. 1885. 500 fr.		3%	—.—	—.—
Tiszavidéki vasut	100	5%	—.—	—.—
Budapesti lánczhid	100	6%	104.50	106.—
Lloyd és tőzsde-épület	100	5%	99.50	100.—
MAGÁNSORSJEGYEK.				
Budavárosi sorsjegy			47.—	48.—
Keglevich sorsjegy			24 50	25 50
M. sz. korona orsz. vörös kereszt egylet			9 25	9.50
Nyer.-kötv. a bpest-lipótv. bazil. felép.			7.80	8.—
Osztrák hitelintézet			175.50	176 50
Osztrák vörös kereszt egylet			14 50	15.—
Osztr. földhitel intéz. kötv. nyerem. jegy			—.—	—.—
Pálffy sorsjegy			42 50	43.50
PÉNZNEMEK.				
Császári királyi arany (vert)			5.98	6.03
Császári királyi arany (kör.)			5.88	5.92
Osztrák-magyar 8 forintos arany			10.09	10.12
20 frankos arany			10 09	10.12
20 márka			12.51	12.55
Török arany lira			—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst			—.	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi			62.65	62 75
Váltók árfolyama (látra)		bank k. láb		
Német bankpiaczok 100 márka		4%	62 65	62.80
Amsterdam 100 hollandi forintért		$2^1/_2$%	105.50	105.75
Brüsszel 100 frankért		$2^1/_2$%	—.	—.—
Páris 100 frankért		3%	50 35	50.45
Marseille 100 frankért		3%	—.	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért		3%	50,30	50.40
Zürich 100 frankért		3%	50 30	50.40
London 10 font sterlingért		4%	127 75	128.10
Szentpétervár 100 rubelért		5%	—.—	—.—
Olasz bankp. 100 lire nouve ital.		5%	—.—	—.—

Felszámitolási árfolyamok	
Magyar 4% aranyjáradék	—.—
« 5% papirjáradék	—.—
« általános hitelbank	295.—
« pénzv. és leszám. bank	—.—
Tisza és szegedi kölcsön	—.—
Magyar jelzálogbank	—.—
Osztrák hitelintézet	286.—
Anglo-osztrák bank	—.—
Állami vasut	—.—
Déli vasut	—.—
Török birodalmi dohány	—.—
Rima-Murányi	—.—
Jelzálog nyerem	—.—

A mai déli tőzsdén eladatott «szállitásra»	Határidők	Utolsó árkelet pénz	áru	Előfordult kötés legmag. árkelet	legalacs. árkelet
4% magyar aranyjáradék	már. 31	102.05	102 10	102 25	102 025
5% « papirjáradék	« «	89.40	89.45	89 50	89 35
Magyar hitelbank	ápr. 4	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák «	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Déli vasut-részvény	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Leszámitoló-részvény	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Jelzálog-hitelban -részvény II. k.	—	—.—	—.—	—.—	—.—

Hirdetmény.

Az 1815. évi szeptember 22-én kelt császári patens értelmében Suczawa városának joga van évenkint hat országos vásárt megtartani, melyek közül azonban a folyó évtől kezdve csak két, mindig három napig tartó országos vásár fog ezentul, m. p. a görög pünkösd utáni kedden és szent Demeter napján (november 7.) szabályszerüen megtartatni.

Koronaországunk és a szomszédos tartományok kereskedelmet és ipart üző lakosaihoz, valamint a gazdák és marhatenyésztőkhöz szives meghivást intézünk ezen két vásáron résztvenni és azon tömegesen megjelenni, megjegyezvén itt különösen, hogy a kedvező helyi viszonyok és körülményre való tekintettel, hogy miután Suczawa közeli szomszédságában a ló, szarvas és aprómarha tenyésztés nagy mérvben a legjobb eredménynyel üzetik, hogy lovak, nagy és kis szarvasmarhák, valamint disznófajok — nemes fajok szinte — a legnagyobb mennyiségbeni felhajtását várhatni.

Galicziával és a nyugati tartományokkal Suczawa városának közvetlen vasuti összeköttetése van.

Itzkany vasuti állomás a várostól 3 kilometernyire van és minden vonalnál elegendő számu bérkocsik állnak az utazó közönség rendelkezésére.

Magyarország és Erdélylyel Suczawa város jó állapotban levő országuttal (kárpáti fő és kirlibabai országutak) van összekötve.

Bisztritz és Suczawa között naponként gyorskocsi közlekedik. Érkezik Suczawára reggel 9 órakor, indul Suczawáról 7 órakor este.

A vásári vendégek elszállásolásáról a legnagyobb kényelemmel berendezett szállodák és alsóbb rangu vendéglők gondoskodnak. A nemesebb faju állatok elhelyezésére a létező tágas istállók teljesen megfelelnek.

Suczawa, 1887. márczius 15.

1127 A cs. k. kormányzósági titkár és a városi tanács vezetője
Gaspary.

Kundmachung.

Die Stadt Suczawa besitzt laut kaiserlichen Patentes vom 22. September 1815. das Recht zur Abhaltung von sechs Jahrmärkten, von welchen jedoch von dem laufenden Jahre angefangen blos zwei Jahrmärkte, jedesmal in der Dauer von drei Tagen und zwar: am Dienstag nach den griechischen Pfingsten und am St. Demetriustage (7. November) regelmässig abgehalten werden.

Es ergeht demnach an alle Handel- und Gewerbetreibenden, sowie an die Landwirthe und Viehzüchter unseres Kronlandes und der Nachbarländer die höfliche Einladung zur recht zahlreichen Betheiligung und Beschickung dieser beiden Märkte, wobei darauf besonders hingewiesen wird, dass wegen der günstigen Localverhältnisse und mit Rücksicht auf den Umstand, dass in der nächsten Umgebung von Suczawa die Pferde-, Horn- und Kleinviehzucht im grossen Massstabe und mit guten Erfolg betrieben wird, ein starker Auftrieb von Pferden-, Gross- und Kleinhornvieh sowie Stechvieh worunter auch edlere Ragen zu gewärtigen ist.

Mit Galizien und den westlichen Provinzen ist die Stadt Suczawa durch die Eisenbahn unmittelbar verbunden.

Die Bahnstation Itzkany ist von der Stadt 3 Kilometer entfernt und stehen bei jedem Zuge eine hinreichende Anzahl von Fiakern zur Aufnahme von Fahrgästen bereit.

Mit Ungarn und Siebenbürgen ist die Stadt Suczawa durch die wohlerhaltene Reichsstrasse (Karpatenhaupt- und Kirlibabaer Strasse) verbunden.

Zwischen Bistritz und Suczawa verkerht der Eilwagen täglich. Ankunft in Suczawa 9 Uhr Früh; Abfahrt von Suczawa 7 Uhr Abends.

Für die Beherbergung der Marktgäste ist durch den Bestand von mit allem Comfort eingerichteten Hotels und von Gasthäusern minderer Kategorie sowie auch für die Unterbringung von Thieren edlerer Rage durch das Vorhandensein geräumiger Stallungen hinlänglich vorgesorgt. Suczawa, am 15. März 1887.

Der k. k. Regierungssekretär und Leiter des Stadtgemeindeamtes:
Gaspary.

A PALLAS

irodalmi és nyomdai részvénytársaság kiadásában s ugyanott (kecskeméti-utcza 6. sz.) valamint minden könyvkereskedésben kapható:

Nemzetgazdasági irók tára.

Kiadja a m. tud. akadémia nemzetgazdasági és statisztikai bizottsága.

I. kötet:

HUME DÁVID
Közgazdasági tanulmányai.

Forditotta: **KÖRÖSI JÓZSEF.** Előszóval ellátta: **KAUTZ GYULA.**

Ára fűzve 1 frt 80 kr.

A kiváló hely, melyet a nemzetgazdaság korunkban a tudományok közt elfoglal; ama nagy fontosság, melylyel annak tanai a nemzetek egész életére nézve birnak, mint szükségesbé teszik annak mélyreható tanulmányozását.

E meggyőződésben határozta el a m. tud. akadémia nemzetgazdasági és statisztikai bizottsága a nemzetgazdasági irók tára czimű vállalat kiadását, mely tiszta és szabatos forditásban óhajtja átadni a nemzetgazdaságtan iránt érdeklődő köröknek a nemzetgazdasági classikusokat azon sorrendben, a mint azok a mult század közepétől fogva időrendi egymásutánban következnek:

I. kötet: Hume Dávid tanulmányait II-dik kötet Quesnay és Turgot egyes értekezései, forditotta Fenyvessy Adolf, III. kötet Smith Ádám: A nemzeti jólét természetéről és okairól, ford. Heltay Ferencz. IV. Malthus Róbert a népesedés, ford. György Endre. V. Ricardo Dávid: A közgazdaság alapelvei, ford. Láng Lajos. VI. Sismondi Jean: A politikai gazdaságtan uj elvei.

A fenti intézet készséggel vállalkozott e könyvtár kiadására annál is inkább, mert nem szenved kétséget, hogy irodalmunk ez által diszére váló gyarapodásban részesül.

Közönségünk érdeklődésétől fog függni, hogy a vállalat mind tágabb körből egyesithesse magában a legjelesebb nemzetgazdasági iróknak minél több kiváló érdekü munkáját. A gyüjtemény minden egyes kötete külön lesz kapható bármely könyvkereskedésben vagy a fentemlitett kiadónál, hol előjegyzések a további kötetekre már most is elfogadtatnak.

AZ OSZTRAK-MAGYAR LLOYD GŐZHAJÓZÁSA TRIESTBEN.

Kivonat a menettervből.

érvényes április hóra 1887.

Menetek Triestből.

Kelet-India és China Bombayba Brindisin át, Port Said, Suez és Aden április 1-én délután 4 órakor

Suezi-csatornán át Hongkongba Brindisin át Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Colombo, Penang és Singapore, április 18-án délután 4 órakor. áthajózás saját gőzösükön Suezen Djeddahra, Massaura, Hodeidahra és Sankinra Colombon át Madras- és Calcuttába.

Egyptom, pénteken délben Alexandriába Corfun át (összeköttetés Port-Said és Syriával

Levante, kedden délután 4 órakor Görögországba Smyrnáig; 5. és 19. Fiumén át és 12. és 26. Anconán át aztán Brindisi, Corfu, Syra, Piräus és Chios; szerdán, minden másodikon, (13. és 27.) 6 ó. d. u., Thessáliába Konstantinápolyig érintve Fiumét, Corfut, Patrest, Catacolot, Calamatat, Piräust, Volot, Salonichi; szerdán, minden másodikon, (—. és —.) Salonichi és Konstantinápolyba Corfur és Piräuson át; szombaton délután 2 órakor Konstantinápolyba érintve Corfut és Piränst; továbbá Piräuson át Syriába, Candia sziget és Smyrnába, aztán Konstantinápolyon át a fekete tenger kikötőibe; minden második szombaton (9. és 23.) Syriába Smyrnán át és (2., 16. és 30.) Thessáliába Piräuson át.

Dalmácziába minden hétfőn, szerdán és szombaton d. e. (minden szombaton Spalatón át Metkowichba); minden vasárnapon délután 4 órakor közvetlen Metkovichba.

Istria, Kedden és pénteken reggel 7 órakor Fiuméba Pólán át stb.

Velencze, minden kedden, csütörtökön és szombaton 11 órakor éjjel.

Menetek Fiuméból.

Levante, minden második szerdán (6. és 20.) 4 ó. d. u., Görögországba Smyrnáig Közbeeső kikötők mint Triestből kedden; minden második csütörtökön (14. és 28.) 3 óra d. u. Thessaliába Konstantinápolyig; közbeeső kikötők mint Triestből (13. és 27.)

Dalmátorsz. vasárnap 1 órakor éjjel. Metkovichon Zara és Spalaton át; szerdán 10 órakor délelőtt Cattaróig közbeeső kikötőkkel; pénteken minden másodikon (8. és 22.) 10 órakor délelőtt Anconába Zárán át.

Horvátorsz. minden csütörtök 10 óra d. e. Záráig közbeeső kikötőkkel.

Istria, minden kedden és pénteken 3 óra d. u. Triestig Pólán át.

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 2 krajczárral, s compact betükből szedve 4 krajczárral fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal ingyen. Czimmel ellátott hirdetések minden egyes közlése után még 30 kr. bélyegilleték is fizetendő.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik, és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

A női szépség
gyengéd, fehér arczbőrön alapszik.
Hölgyeknek, kiknek érdekükben van, **finom arczbőrre** szert tenni, és az **ifjuság szépségét** fentartani, legmelegebben ajánlhatjuk a **Dr. Lejosse** által **Párisban** feltalált **RAVISSANTE** név alatt ismert arcz- és testbőr conserváló készitményt. — Eredeti üveg ára, magyar használati utasitással **1 frt 50 k**» és 2 frt 50 kr.
Valódi minőségben kapható nagyban és kicsinyben **Török József** gyógyszerésznél, **Nerada Nándor** gyógyfükereskedőnél és a legtöbb vidéki gyógytárakban. Központi főraktár: Schwarz Fr. u. illatszertárában, Budapest, Harisbazár. 247

Havasi rózsa 22.
Kéretik, tudassa igazi nevét és lakhelyét, hogy fotografiámat megküldhessem. Levelét intézze e lap kiadóhivatalába ily czim alatt Nefelejts 44. 745

Nősülni
óhajt egy 30 éves hivatalnok. Keresztény vallásu 18—22 éves csinos külsejü, szerény és házias, némi vagyonnal rendelkező hölgyek sziveskedjenek nagybecsü soraikkal lehetőleg teljes néváláirással «30 éves 2399» czim alatt a kiadóhivatal utján felkeresni. Titoktartás biztositva.

Mte.
Tizenegygyig lakásomról ha kihivatsz szivesen látom. 764

Praxedis.
Nem tudom kitől. Valami kiváncsi jószág megsajnált kitartásomért s az ön helyébe ajánlkozik — de nem illik belé. Nem akarok s nem is szokásom ok nélkül .... Nem is kivánok több felé .... Nem az én sportom. Épen e — már nem is első — beavatkozás is arra kényszerit: hogy utolsó kérelmemet megujitsam, láthatja, hogy ez alkalmatlan hely. Hallgasson meg már «Ekkehard.» 2435

Egy kitünően nevelt
kellemes külsejü zsidóleány, 10,000 frtnyi hozománynyal, egy kereskedő vagy hivatalnokhoz nőül óhajt menni. Ha az illető nem önálló, rövid idő alatt önállósittatni fog. Ajánlatok arczképpel «Boldog jövő 10,000» alatt a kiadóhivatalba kéretnek. Csak arczképpel ellátott ajánlatok vétetnek tekintetbe. 2421

Ügyvéd
nemesember, vagyonos, házasságot óhajt. Levelek «Szekeres» czim alatt a kiadóhivatalba. 738

Fiatal özvegy nő
R. K. 1500 frt hozománynyal óhajtana férjhez menni, iparoshoz, vagy kinek biztos havi fizetése van. Czim a kiadóhivatalban. 763

Bohême.
Levele van a kiadóhivatalban. 762

Valoisnak
ujból levele ment.
5, 12, 20, 12, 18, 20, 12, 1, 12, 14. 15, 18, 15, 13, 8, 20. 19, 25, 8, 18, 25, 8, 20. 1, 8, 22, 8, 1, 8, 9. 14, 4,14, 10, 19. 19, 8, 13, 4. 11, 12, 3, 15, 13. 1, 8, 13, 8, 6, 24, 8, 2. 5, 12. 20, 21, 9, 12, 20, 15, 9. 13, 4, 2, 15, 18. 8, 18, 20, 8, 9. 11, 12, 18, 11, 15, 22, 12. 8, 1, 8, 20, 8, 13. 12, 18, 12, 14. 4, 19. 13, 15, 19, 20. 13, 12, 18. 14, 24, 21, 6, 15, 9, 20. 22, 12, 6, 24, 15, 2. 13, 8, 18, 20. 19, 15, 18, 12, 4, 9. 11, 15, 1, 9, 15, 6, 12. 20, 8, 20, 8, 2. 20, 21, 9, 12, 19, 9. 12, 14, 12, 16, 15, 20. 13, 4, 2, 15, 18. 13, 8, 14, 3, 8, 2, 8, 25, 8, 18, 19, 25, 8, 18. 10, 19, 15, 2, 15, 1. Edgar. 762

Eladás.

827 **Használt és uj tüzmentes és betörés elleni pénzszekrények**
legolcsóbban kaphatók a bécsi pénzszekrény gyári raktárban, Budapest, **n.-korona-utcza 3.**

1886. évi saját
termésü, tiszta, arankamentes, csiraképes veres (steyer) **heremag** alólirottnál kisebb nagyobb menynyiség kapható métermázsa M. Berényi vasutállomáshoz szálitva zsák nélkül 48 frt o. é. mustra kivánatra küldetik. **Déreczy Ferencz** u. p. Kondoros (Békésm.) 1112

Egy
ezer forintos hagyaték
értéke kötelezvényekben, készfizetés mellett jutányosan eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2151

Egy csinosan
berendezett kisebb füszerüzlet, legjobb forgalomban haláleset miatt eladó. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal. 2089

Uraságoktól
levetett férfi ruhák folyton jutányos árban kaphatók **IV., egyetem-tér 5. szám alatt, az udvarban ajtó szám 1.**, ugyanott javitó és tisztitó és kölcsönző intézet. 877

300 hold birtok
30 évi törlesztésre eladó. Czim a kiadóhivatalban. 732

Egri vörösborok
nagy mennyiségben! Tisztelettel értesitem a nagy és kisebb borvevőket, hogy eredeti tisztán kezelt ó és uj vörös borokkal jutányos áron szolgálhatok. Bayer Henrik bortermelő Egerben. 736

Gőzmalom,
kitünő buzatermő vidéken, jó vasuti közlekedéssel, 12 pár kőre két, összesen 100—120 lóerejü gőzgéppel stb. felszerelve, vagyon felosztás miatt rendkivül jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Közelebbit e lap kiadóhivatalában. 2145

Valódi fiatal
dán dogge
és egy elegáns **vadász szekrény** jutányosan kapható: **Szövetség-utcza 37.** 755

Vétel.

Egyes könyveket,
valamint egész könyvtárakat készpénzen vásárol Dobrowsky és Franke könyvkereskedése, Budapest, egyetem-utcza 2. 746

Egy kissebb birtok
40—60 holdnyi csinos lakházzal a főváros közelében megvételre kerestetik. Ajánlatok részletes leirással és ár megemlitéssel kéretnek H. 80 alatt a kiadóhivatalhoz. 2405

Megvételre
kerestetik a főváros közelében egy csinos lakház egy pár hold belsőséggel. Ajánlatok részletes leirással és árral kéretnek H. 15. sz. alatt a kiadóhivatalhoz. 2407

Alkalmazást keres

Egy fiatal ember
VII. gymn. tanuló, csinos kézirással keres délelőttre foglalkozást szerény feltételek mellett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2165

Bejegyzett ügyvéd
olcsó feltételekkel irodába óhajt menni. Levelek «Szekeres» Czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 739

Egy északnémet országi kitünő
zongora-játszónő
a nyárra alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 753

Egy fiatal ember
ki nagyobb czégnél mint levelező volt alkalmazva, jó bizonyitvánnyal és irodalmi képzettséggel bir, bárminemü alkalmazást keres. Ajánlatok L. 2179 czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Fiatal árva
ki eddig is mint magyar bonne van alkalmazva, a ruhakészitésben is jártas állást keres helyben. Szives ajánlatok «Árva 2399» cz. a. e lap kiadóhivatalához kéretnek.

Fiatal
ügyes kereskedősegéd, ki legutóbb irodában volt alkalmazva mielőbb szerény igények mellett állást keres. Czime a kiadóhivatalban. 2105

Mint gyógyszerészgyakornok
alkalmazást keres egy VII. gymnasiumot végzett fiatalember. Czime a kiadóhivatalban. 2423

Fiatal özvegy
állást keres. Ajánlkozik házvezetőnek, gazdasszonynak, gyermekekhez, társalkodónénak, utitársnak. Kézimunkákban különösen ügyes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2419

Gazdasszonynak
ajánlkozik egy 26 éves csinos külsejü nő, ki már ily minőségben alkalmazva volt, egy magános urhoz a fővárosban vagy vidékre. Czim a kiadóhivatalban. 752

Magyar német levelező
praktikus könyvivő, (szép kézirással), német gyorsiró, kinek kitünő bizonyitványok és ajánlatok állanak rendelkezésére, alkalmazást, esetleg félnapi foglalkozást keres. Czime megtudható e lap kiadóhivatalában. 2417

Raktárnokul
vagy irodába ajánlkozik egy fiatal kereskedő szerény igények mellett. Czime megtudható a kiadóhivatalban. 2397

Házmester
ajánlkozik, 26 éves, kőmüves mesterséghez ért, szorgalmas, becsületes, szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 2109

Eine Engländerin
wünscht als **Reisegefährtin** placiert zu werden. Näheres in der Expedition d. Blattes. 756

Egy intelligens
30 éves nő keres állást mint házvezetőnő; levelek kéretnek N. 50 sz. alatt a kiadóhivatalban. 758

50 frt jutalmat
adok annak ki nekem valamely pénz- vagy más intézetnél állandó szolgai állást szerez. Közvetitők kizárva. Czim a kiadóhivatalban. 760

Egy 23 éves
fiatal ember csinos irással és jó bizonyitványokkal bárminemü foglalkozást keres 25—30 frt havi fizetéssel. Levelek A. D. czim alatt a kiadóhivatalhoz intézendők. 2079

Egy gyakorlott
fehérnemü varrónő
egész menyasszonyi kelengyék és más egyébb munkákat elvállal. Czim a kiadóhivatalban. 2187

Alkalmazást nyer

Egy jó családból
való 15—16 éves leány egy helybeli nagyobb üzletben azonnal kaszirnői állást nyerhet. Czim a kiadóhivatalban. 2055

10 forint
mellékjövedelem
minden nap
tőke és risico nélkül, sorsjegyek részletfizetésre való eladása által az 1883. évi XXXI. törvényczikk értelmében.
A „MERCUR“
kiadóhivatalának bank- és váltóüzlete POLITZER S. **BUDAPEST, V., Dorottya-utcza 12. szám.** 1058

Oktatás.

Felnőtt hölgyeknek
és uraknak kiván alapos oktatást adni egy egyetemi hallgató a hazai és a világirodalomból. Czim a kiadóhivatalban. 2189

Gyermekkertésznő
kitünő bizonyitványokkal, magyar és német nyelvben teljesen jártas, szerény feltételek mellett állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 2403

Correpetitori
állást keres szerény feltételek mellett egy 6-ik osztályba járó reáltanuló. Czim a kiadóhivatalban. 2099

Egy a középiskolát
kitüntető kitünő eredménnyel végzett fiatal ember hajlandó volna egy vagy két polgári s reáliskolai tanulónak ismétlő órákat adni. Feltételek szerények. Czim a kiadóhivatalban. 2413

Keresztény nevelőnő,
német anyanyelvü, correct beszél magyarul, németül, francziául és angolul; zongorát, felsőbb tantárgyakat, kézimunkát tanit, kitünő müködési bizonyitványokkal. állást keres. Ajánlatok «Nevelőnő» czim alatt Csantavérre (Bácsmegye) intézendők. 730

Lakás és bérlet.

Külön bejáratu
csinosan butorozott, világos hónapos szoba a IV. emeleten egy magános, szolid ur részére azonnal vagy április 1-re kiadandó. Czim a kiadóhivatalban 2117

Hónapos szobát
keresek gyermektelen családnál. Ajánlatok e hó 28-ig «Hónapos szoba 757» alatt a kiadóhivatalba intézendők.

A belváros közepén
nagy utczai földszinti helyiség májusra bérbeadandó. Alkalmas nyilvános intézetek, bankok, bolthelyiségek, vendéglők számára. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2097

A csillag-utczában
kibérelhető május 1-sejére egy harmadik és egy második emeleti utczai lakás, mindegyik bejárással a lépcsőházból; augusztus 1-sőjére egy szintén oly elsőemeleti lakás. Czim a kiadóhivatalban. 2139

Munkáslakások
számára alkalmas, egészséges, szép épületeknek illő árak melletti bérletére **főbérlő** kerestetik. Az épületek székesfehérvári uton, promontori vámsorompó közelében fekszenek s részben vagy egészben bérbe vehetők. Tudakozódhatni Herz Árminnál, V. Béla-utcza 2. 536

Kalvin-tér közelében
keresek teljes ellátást és lakást havonkint 25 frtért. Levélbeli ajánlatok «Ellátás» 2425 sz. a. e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Egy szépen
butorozott hónapos szoba azonnal vagy április 1-re egy ur számára kiadó a Zrinyi-utczában. Közelebbi czim a kiadóhivatalban 2433 sz. alatt tudható meg.

Vasmegyében,
a mezőlaki vasuti állomástól félórányira bérbevehető egy tágas parkban álló
uri lakás,
gyümölcscsel együtt. Értesitést a kiadóhivatal ad. 2181

Raktárak.
Nagy tiszta szép pincze raktárak a soroksári utcza elején (esetleg mühelyeknek használhatók) azonnal kedvező feltételek mellett kiadandók. Bővebbet a kiadóhivatal. 2415

Lakások.
Május elsejére két nagyobb másodemeleti utczai lakás, a belváros legszebb helyén, bérbeadandó. Az egyik lakás: 5 utczai szoba, konyha, előszoba; a másik lakás: 3 utczai- és két udvari szoba, konyha, előszoba és cselédlak, valamint a szükséges mellékhelyiségek. A lakások évi bére ezer-ezer forint. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2014

Nyári lakást keresek
a zugligetben vagy a városligetben egy szobával és konyhával jó vendéglő közelében. A czimet kérem «Nyári lakás» 2115 alatt a kiadóh. letenni.

Különféle.

Egy intelligens
magánhivatalnok a váczi-utczában vagy annak **közvetlen közelében ebédkosztot** keres. Szives ajánlatok az ár feladása mellett K. 2185 alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Liliputiak 1069
országából egy doboz
„Oryklon halánton“nal
együtt, 12 darab eredeti törpe jux-tárgy zenével 2 frt 50 kr. Postautánvétel mellett kapható **Molnár Endre** és **társánál** Budapest, kerepesi-ut 13.

50 darab
legpikánsabb jux-képek érdekfeszitők. Uraknak 2 frt 50 kr., hölgyeknek 2 frt utánvétellel, Budapest, főposta restante 100. 1057

Minden rendelés rögtön eszközöltetik. Minden rendelés rögtön eszközöltetik.

A „Kertésznőhöz“.
SPIEGEL S. és Társa
magkereskedése és gyümölcsüzlete
Budapest, Andrássy-ut 16.
Az orsz. magyar gazd. egyes. kertészeti szakoszt. dinnyemagvainak elárusitó telepe. Gazdasági magvak. Konyhakerti magvak. Virág magvak. Kitünő friss és csiraképes minőségben. — Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve. 857

Nemencs J.-féle
Sultana szappan
mely gyógyhatásánál fogva a kéz- és arczbőrnek hófehér és finom gyöngéd rugékonyságot kölcsönöz, a fog tisztitására minden eddigi paszta és pornál jobb, mert a rossz fogak rothadását megszünteti s a kinos fájdalmaktól az illetőt megmenti, és a szájbüzt örökre eltávolitja. Ezen szappan még fejmosásra is alkalmas mert a korpát a fejből végleg eltávolitja és az őszülést és hajkihullást pár napi használat után már megszünteti. Utánvét mellett kapható: 1068
MOLNÁR ENDRE és Ta.
BUDAPEST,
Kerepesi-ut 13.

Több, különféle nagyságu
birtokok
eladásával lévén megbizva, venni szándékozóknak szivesen szolgálok bővebb felvilágositással, gróf Károlyi-utcza 14. földszint I. szám alatt d. e. 10—12 óráig. Közvetitést birtokok eladása végett elvállalom. 749

Egy fiatal
franczia fiu
mint **játszótárs** vagy **inas** egyenest Francziaországból érkezve igen előnyös feltételek mellett azonnal átvehető, **Baresch Ferencz** iskolai-ügynöksége által, Bpest, kigyó-utcza 5. sz. 1144

Szt.-Lukácsfürdő (Budán).
Női- és uri-gőzfürdők, **magas és világos** helyiségek, **átlátszó** viztükör a medenczékben. Naponkinti vizelfolyás 360,000 köbláb. Egyesitett lóvasuti és fürdőjegyek **50 kron** a konduktőröknél válthatók.
759 **Az igazgatóság.**

Ki volna hajlandó
egy 14 hónapos gyönyörü leánygyermeket örökbe fogadni. Czimem a kiadóhivatalban. 2431

Rózsák! Rózsák! Rózsák!
A legközelebb megjelent és az 1886. és 1887. évi összes uj rózsafajok jegyzékét kivánatra minden rózsakedvelőnek ingyen megküldöm. Ezen ujdonságokon kivül kereskedésemben minden ismert rózsa olcsón kapható: **Giulio Perotti Triestben.** 754

A
császárfürdő
gőzfürdője
vasár és **ünnepnapokon** délután 1 órától esti 7 óráig **urak** számára: félpénztári ár (30 kr) mellett nyitva van. Ezen időre jegyek csak a fürdőpénztárnál válthatók 1031

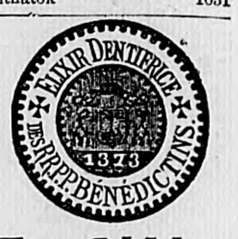

Fogfájás.
Benedicti szájviz: Feltaláltatott s gyártatik a **St. Benedek-rend Soulaci apátság szerzetesei által.**
Használata által **minden nemü fogfájás**, eredjen a **lyukas fogtól** vagy **meghülés-től**, a legrövidebb idő alatt megszünik, mint szájviz alkalmazva a **foghust erősiti, a szájbüzt megszünteti** s a **lehelletet frissiti**. Egy üveg ára 1.50 kr, előnyös, nagyobb üveg 2.50 kr.
Benedicti fogpor a fogakat **tisztitja s hófehérséget kölcsönöz** nekik. Egy doboz ára 1 frt 25 kr és 80 kr.
Benedicti fogpaszta mindennapi használatra igen ajánlatos, a **fogakat tisztitja** s a szájnak **kellemes izt kölcsönöz.** Egy tégely ára 1 frt 25 kr és 80 kr. 59
Főraktár Bordeaux: A. Seguin.
Budapest, **Török József** gyógyszertára, király-utcza 12. szám.

A tavaszi idényre
ajánlja magát a m. t. urhölgyeknek egy ügyes szabónő a legelegánsabb ruhák elkészitésére a legujabb divat szerint mérsékelt árak mellett. Szives munkaadók czimét kéri «Szabónő» jelige alatt a kiadóhivatal utján. 2193

Fontos vendéglősöknek!
HERRMANN J. L. cs. kir. udvari szállitó,
császári királyi udvari s orsz. szabadalmazott érczáru-gyára főraktára.
Van szerencsém ajánlani ismert s bevált
szabadalm. asztali késeimet.

Ezen szabadalmazott asztali kések nem ugy mint más kések nyeleikbe bekittelve, hanem besrófolva vannak, ennélfogva elpusztithatlanok s főképen vendéglősöknek leginkább ajánlhatók. Továbbá ajánlom dúsan berendezett raktáramat, melyben nagy választékban vannak evő- s kávés-kanalak, villák, tejmerők, kompótos tálak, teljes étkezési készletek, gyertyatartók, petroleumos lámpák, serlegek, mártás-csészék, asztali állványok, tükrök, dohány-szelenczék, czukortartók és fogók. 1146
Főraktár: Budapesten, váczi-utcza 24.
Különös figyelmet érdemelnek **szab. teás-kannáim**, melyek használata mellett **fölösleges a szürő s a tea sem keserüvé, sem feketövé nem válhatik. — Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek**

RÉVAI LEO
könyvkereskedésében Budapesten, IV., egyetem-utcza 11. szám a., a gr. Károlyi palotával szemközt, kapható:
Magyar államszámviteltani
kérdések és feleletek kézikönyve.
Irta: **SOMOGYI ZSIGMOND,**
magyar királyi pénzügyi számtiszt.
Ára füzve 1 forint 30 krajczár.

A telekkönyvi betétek
szerkesztéséről szóló törvény gyakorlati végrehajtása.
Irta: **TRILTSCH NÁNDOR.**
Ára füzve 80 krajczár.

Bélyegilletéki utmutató
a fennálló törvények, szabályok és rendeletek alapján.
Összeállitotta: **SOMOGYI ZSIGMOND.**
Ára füzve 80 kr. 1040

Maraschino di Zara
a cs. k. szab. «Excelsior» Maraschino gyárból.
Alapitotta 1821. évben.
Girolamo Luxardo, Zara,
az osztrák császár, Bajorország, Dánia stb. királya, udvari szállitója.

Ezen minden kiállitáson a legfőbb kitüntetésekkel jutalmazott likőr, mely csodálatosan kellemes illata, pompás jó ize és előnyös gyomorerősitő tulajdonságaiért már régóta világhirnek örvend, joggal helyet követelhet minden uri asztalnál.
Kapható minden nagyobb bor- és csemegeüzletben, czukrászdában stb.
ÓVÁS! Kérem a nagyon tisztelt közönséget, hogy czégem pontos megfigyelése által a legnagyobb részben teljesen élvezhetlen hamisitványoktól óvakodni sziveskedjék és figyelmeztetek mindenkit, hogy törvényesen letétbe helyezett védjegyem hamisitása vagy eladásától tartózkodjék, mert ily eljárás ellen a legszigorubban intézkedek. 681

PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában (Bpest kecskeméti-utcza 6. megjelent:
NÉPSZERÜ CSILLAGASZATTAN.
Az égboltozat egyetemes leirása.
Irta
FLAMMARION CAMILLE.
Forditotta
HOITSY PAL.
360 ábrával, szines bonyolatok és csillagászati térképek III. kötet. — **Füzve 9 frt. Diszkötésben 12 frt.**

Kriegner György
Vérszegénység, sápkór, migraine és ideges gyomorbajok ellen kitünő hatásu gyógyszer a
TOKAJI-CHINA-VASBOR,
mely a m. kir. belügyministerium által engedélylyel láttatott el az orsz. egészségügyi tanács következő véleménye alapján: — «becses, és nem csak egyes kisebb bajok ellen sikerrel használható, hanem gyógyászatilag nagyobb fontosságu s az emberiségre jótéteménynek tekinthető találmány». — E készitmény nagy elterjedtsége számtalan, többnyire igen silány utánzatot szült, minélfogva csak azon készitmény fogadható el, melynek jelvényén fenti néváláirásom olvasható.
Egy nagy üveg ára 3 frt, egy kicsié 1 frt 60 kr. — Kapható gyógyszertáramból posta utján is.
Kriegner György gyógyszertára a „Magyar koroná“-hoz Budapest Kálvintér.

Csúz, köszvény, csúzosfej-, fog- és fülszaggatásoknál, ficzam és ütési daganatoknál rendkivüli hatásu gyógyszer a
REPARATOR
a szt. Rókus kórházi statisztika szerint e szerrel való kezelés folytán 136 beteg közül 129 gyógyulva és 7 javulva bocsájtatott ki.
Csakis védjegyemmel ellátott készitmény fogadható el. Kapható az ország minden gyógyszertárában, valamint posta utján gyógyszertáramból. — **Egy nagy üveg ára 1 frt, kicsi 50 krajczár.** 109

1141
Aczél-tüskés- kerités-sodrony

szabadalma,
Kitünő és olcsó bekeritési anyag: legelők, gazdasági telepek, kertek, vadaskertek, vasutak stb. számára.
Főraktár: Kollerich Pál és fia
csász. és kir. udv. szállitóknál **BUDAPESTEN, IV.,** Ferencz József-rakpart 21. sz.
Árjegyzékek és minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Hirdetmény.
A B.-Gyula városi gör. kel. nagytemplom oltárképeinek ujbóli készitése, illetve festése. az oltár, predikáló katedra, püspöki szék s a boldogságos szent szüz trónusának festése és aranyozása, valamint az **összes templomi székek festése f. évi április hó 18-án B.-Gyulán** a gör. kel. nagytemplom melletti iskolában tartandó **nyilvános árlejtés** utján a legkevesebbért vállalkozónak átadatni fog.
Az összes munkálat előirányzati összege 4000 frtot tevén, vállalkozni akarók ezen összeg 10%-át, vagyis 400 frtot kötelesek bánom pénz gyanánt letenni.
Megfelelő bánompénzzel ellátott irásbeli zárt ajánlatok elfogadtatnak s azok a szóbeli árlejtés után bontatnak fel.
Utóajánlatnak helye nincs.
Egyéb feltételek alulirott elnöknél megtudhatók.
B.-Gyulán, 1887. márczius 21.
Popovits Jusztin,
elnök.
1122

Tüdőbetegek
gyors segélyt találnak **Schneid M. gyógyszerész**
LUNGENHEIL
nevü elismert jóságu, biztosan ható, kellemes bevételü szerében. Egy üveg ára 1 forint 25 krajczár, postán 25 krral több a csomagolásért. Megszerezhető Bécsben Schneid M. gyógyszertárában, V., Wimmergasse 33. és Budapesten Török József gyógyszertárában. 703
Mindig **Schneid-féle LUNGENHEIL** kérendő.

Szabott árak.
frt 12—32 felöltők
Kész **uri ruhák**
GROSSMANN S.-NÁL
BUDAPEST,
Deák Ferencz és Bécsi-utcza sarkán.
frt 15—30 öltönyök
frt 4—10 div. nadrágok
frt 14—26 Menesikok
Szabott árak. 1145

Kőszénbánya- és téglagyár-társul.
PESTEN.
A t. cz. részvényesek ezennel az **1887. évi április 12-én délelőtti 10 órakor** a társulat központi irodájában (Budapest, nádor-utcza 16. sz. alatt II. emelet) tartandó ez évi
XIX. rendes közgyülésre
tisztelettel meghivatnak.
A közgyülés tárgyai:
Az igazgatóság által előterjesztett 1886. évi üzleti jelentés fölött való határozathozatal. — 2. Határozat a felügyelő-bizottság jelentése fölött. — 3. Határozat a nyeremény hovaforditása iránt. — 4. A felügyelő-bizottság megválasztása.
Az alapszabályok 13. §-a szerint a szavazatjog gyakorolhatásához szükséges a részvényeket legkésőbb 3 nappal a közgyülés előtt letéteményezni. Az ez évi közgyülésre nézve az igazg. intézményezési helyül a **társulat pénztárát** (Budapest, nádor-utcza 16. sz. II. em.) és a **magyar általános hitelbankot** (Budapest) jelölte ki.
A letett részvényekről egy nyugtatvány adatik, melynek visszaadása után a közgyülés bevégeztével a letett részvények visszaszolgáltatnak és egy különös igazolási jegy állittatik ki, melyre a szavazatok száma feljegyeztetik, a mely igazolásul szolgál a közgyülésbe való belépésre. Öt részvény birtokolása egy szavazatra jogosit, azonban egy részvényes saját nevében vagy más részvényesek képviseletében együttvéve 100 szavazatnál többet nem gyakorolhat, A kereskedelmi törvény 198. §-a értelmében a mérleg és a jelentés a közgyülés előtt 8 nappal a társulat központi irodájában (Budapest, nádor-utcza 16.) a részvényesek rendelkezésére áll. 1120
Budapest, 1897. márczius 19.
Az igazgatóság.
(Utánnyomat nem dijaztatik.)

IGÉRVÉNYEK
az április 1-sei huzáshoz.
BÉCSI SORSJEGYEKRE à 2 frt 50 kr. és 50 kr. bélyeg.
3 igérvény különféle sorozatokban 9 frt helyett csak 8 frt.
Az april 15-iki huzáshoz:
MAGYAR SORSJEGYEKRE egész 3 frt. fél 1.75 kr } és 50 kr. bélyeg.
3% **FÖLDHITEL-SORSJEGYEKRE** csak 1 frt és 50 kr bélyeg
PÉNZ- **ELŐLEGEK mindenféle értékpapirokra minden összegben a legolcsóbb kamatláb mellett.**
A BUDAPESTI LLOYD
kiadóhivatalának
bank- és váltó-üzlete
ENGEL ZSIG. és TÁRSA 1073
Budapest, Dorottya-utcza 8. szám.
Fog alo nélkül semmi sem eszközöltetik.

Helyiség-változtatás miatt!

Évek óta fennálló üzletünket más helyiségbe helyezzük át, miért is, hogy az **átköltözést** és azzal járó kiadásokat elkerüljük, elhatároztuk, hogy összes **saját készitményü**
asztalos- és kárpitos-butorainkat
mélyen **leszállitott árak** mellett árusitjuk el, erről a t. **butorvásárló közönséget** azon kérelmünk mellett van szerencsénk értesiteni, hogy a **butorok szilárdságáról,** valamint **leszállitott árak** melletti eladásáról mindenki magának **meggyőződést** szerezzen. Hazafias tisztelettel
GÖMÖRI ÉS TÁRSAI
ELSŐ MAGYAR ASZTALOS TÁRSASÁGA
Budapest, Hatvani-utcza 18., a volt orvosi egyetemi épületben.
Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. 1145

Elgyengültek,
akik ifjukori bünök, magömlés, tehetetlenség, férfigyengeség az (önfertőzés következményei) tartós sikerrel s kezesség mellett gyógyittatnak a világhirü **Dr. Müller törzs-főorvos Miraculo készitményei** által. Ára 3 frt 10 kr.
Dr. Müller főtörzsorvos
Miraculo-injectiója
és **labdacsai** veszély és fájdalom nélkül gyógyitják a hugycső minden kifolyását, hurut (fehérfolyás) nehány nap alatt, idült esetekben is — ahol más szer már sikertelen maradt is — alaposan s minden rossz következmény nélkül. Ára 1 frt 60 krajczár Egyedüli késziti **St. Georgs-Apotheke** Bécsben, V., Wimmergasse 33. Budapesten: Török József gyógyszertárában király-utcza 12. 614

Az „EGYETÉRTÉS“
előfizetési ára: egész évre 20 frt, félévre 10 frt, egy negyed évre 5 frt.

MME. S. A. ALLEN'S
VILÁGHIRÜ
HAJ RESTORER

Rövid idö alatt visszaadja az ösz hajnak eredeti szinét es itjukori szépségét. Feléleszti a gyökerét s a fejkorpát eltávolitja és ennek új erőt s frisseséget kölcsönöz.
"MÁR EGYETLEN EGY ÜVEG MEGTETTE HATASÁT" így nyilatkoztak sokan kik megkisérlették midön az ösz haj lassanként visszanyerte eredeti szinét s az azelőtt kopasz helyen új haj csirázott Mdme. **S. A. ALLEN'S** Haj Restorer egy üvegjének használata után. "Ez nem hajfestö" nem piszkitja sem a fejbört sem a fehérnemüt s nem változtatja át szembetünöleg a haj szinét hanem lassankint adja vissza az eredeti ifjúkori szint.
Gyár és szétküldési főraktár London ban, 114 & 116 Southampton Row.
Egy üveg ára 3 frt 50 kr. 874
Magyarországi főraktár TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában Budapest, király-utcza 12.
Kicsibeni eladás LUEFF M.-nél váczi-utcza 28. sz.

I-ső cs. kir. kizár. szabad. ujonnan javitott
Ruganyos sérvkötők
Fontos szenvedőknek. Fontos szenvedőknek.

sérvvédővel.
BOGARD tanár után.
Legujabb találmány az amerikai, ujonnan javitott ruganyos sérvvkötő Politzertől: férfiak, nők és gyermekek részére; ez rugók nélkül van, tisztán ruggyantából művésziesen szerkesztve s az a czélja, hogy még a legidültebb sérveket is lehető legrövidebb idő alatt egyenletes fekvésbe hozza, s ugy nappal a legerőfeszitőbb munkánál, vagy a sokat járkálásnál, mint szintén éjjel alvásnál is használtathatik, a nélkül, hogy a sérvbajban szenvedő hivatásában legkevésbbé is volna akadályoztatva. Felette nagy haszon, hogy az még éjjel is a testen maradhat, mivel hogy a szenvedő testrészre kiváltképen jótékony, kellemetes nyomást gyakorol s a legtöbb esetben még a sérv biztos gyógyulását is eszközli.
Árak: urak, hölgyek és gyermekek számára, egyoldalunak darabja 6—10 frt, a kettősnek darabja 10—16 frt, gyermekeknek felével olcsóbb.
Alólirott egyszersmind nagy raktárt tart angol és franczia aczél sérvkötőkből, függesztő készülékeket (suspensorium) gumminburó szövötteket, mint szintén szarvasbőrből. A szarvasbőr és gummi suspensoriumok czélja, hogy a tágulást megakadályozzák.
Méhfecskendők, légpárnák, ágybetétek, periodtáskák, präservativumok, gummiharisnyák és mindennemü árucikkek. Sérvkötőknél kérem megjelölni: jobb, bal, vagy kettős-e, mint szintén a test bőségét is. Megrendeléseket utánvétel mellett elfogad 1148
POLITZER MÓR
cs. k. szab. sérvkötő késziti Budapesten Deák-Ferencz-utcza
Valódi franczia és amerikai gummi óvszerek (praeservativ) tuczatonkint 3—6 frt.
Kivánatra minden sérvkötő **biztonsági övvel** el lesz látva, mely által a lecsuszás gátolva van és csak egy forinttal drágább.

Nyomatik a kiadótulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IV., kecskeméti-utcza 6. szám.

MELLÉKLET A 83-IK SZAMHOZ

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése márcz. 24-én.

I.

A *horvát ügyben* kiküldött regnikoláris bizottság jelentését vette ma tárgyalás alá a képviselőház. *Falk* Miksa előadó pár szóval kérte a jelentés tudomásul vételét. *Helfy* Ignácz figyelemmel hallgatott beszédben szólt a függetlenségi párt nevében a jelentés elfogadása mellett, de ugy ő, mint az utánna felszólaló *Madarász* József kritika tárgyává tették a magyar bizottságnak hatáskörét átlépő eljárását s azt a nagy engedékenységet, a mit a horvátoknak a törvényben nem indokolt követeléseivel szemben tanusitott. A magyar bizottságnak a tárgyalások meghiusulta következtében különben érvénytelenné vált engedményei között legnagyobb elitélésre talált az, hogy beleegyezett a horvátok ama követelésébe, a mely szerint a magyar kormány Horvátország területén müködő hivatalainak czimébe bevétessenek a «horvát-szlavon királyi» jelzők. Ezt az engedményt védte ma *Tisza* Kálmán és elég tévesen, mert horvát király nincs s igy nem lehet horvát királyi hivatal sem. Horvát királyi korona nincsen s nincsen horvát királylyá koronázás sem. A magyar király *mint ilyen* és *e czimen* királya Horvátországnak is. — *Madarász* látható hatással a kormánypárt egyes padjaira, — is idézett a horvát tartománygyülési képviselőknek a magyar állameszmébe ütköző kifakadásaiból s végezte beszédét azzal, hogy a testvéri kéznek testvéri kezet nyujtunk, de a nyilt ellenséget jobban szeretjük, mint az alattomost. *Szilágyi* Dezső a bizottsági jelentés tudomásul vételének azt az értelmet óhajtja adni, hogy abban a bizottság eljárásának sem helyeslése, sem helytelenitése nem foglaltatik. *Tisza* Kálmán Madarász vádjaival szemben Horvátország *mai* kormányzatát s *mai* nemzeti pártját védelmezte. *Falknak* zárbeszéde után a ház egyszerüen tudomásul vette a bizottság jelentését azzal az értelmezéssel, a mit annak Szilágyi Dezső adott.

II.

Elnök: Péchy Tamás, *jegyzők*: Tibád Antal, Török Kálmán, Beöthy Algernon.

Az elnök: Bemutatja dr. *Wekerle* Sándornak, a bobrói kerületben megválasztott képviselőnek megbizólevelét. Kiadatik az állandó igazoló bizottságaak. — Bemutatja Fehérmegye közönségének feliratát, melyben a Romániával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés megkötése alkalmával oly befolyást gyakoroltatni kér, hogy e szerződésben hazánk vitális érdekei megvédessenek.

Következik az igazságügyi bizottság jelentése a bizottsághoz előleges tárgyalás és véleményezés végett utasitott törvényjavaslatról, «a chilei köztársaságnak Peru és Bolivia ellen folytatott háboruja alkalmával hadi károkat szenvedett magyar és osztrák alattvalók kártéritési követelései iránt Chilivel 1885. évi julius 11-dikén kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezése tárgyában.»

Következik a **horvát-szlavon ügyekben kiküldött magyar országos bizottság jelentésének** tárgyalása.

Falk Miksa előadó: Azon jelentés, melyet a magyar országos bizottság nevében a ház asztalára letenni szerencsém volt, oly bő anyagot tartalmaz s annyira kimeriti a szőnyegen levő tárgyat, hogy valóban visszaélnék a t. ház türelmével, ha ezen jelentést hosszu bevezetéssel kisérném. Erre különben annál kevésbbé van szükség, minthogy, mint méltóztatnak tudni, a két országos bizottság közti tárgyalások pozitiv eredmény nélkül végződtek. Létrejött ugyan egyetértés bizonyos kérdésekre nézve, másokra nézve történt közeledés, a mennyiben a horvát kivánalmak részben teljesithetőknek látszottak, de következett ezután egy igen fontos kérdés, a nyelv kérdése, a melyre nézve egyezkedni egyátalában nem tudtunk és a melyen az összes tárgyalások hajótörést szenvedtek. Természetes, hogy midőn ezen legfontosabb kérdésre nézve egyetértést létrehozni nem sikerült, az előbbi megállapodásokat is mindkét részről nem történteknek kellett tekinteni, igy tehát pozitiv eredménye nem lévén a tárgyalásoknak, a t. ház bölcs belátása szerint helyeselheti vagy rosszalhatja a bizottság eljárását, de konkrét határozathozatalra substratum nincs. Van azonkivül még egy körülmény, a mely nekem, midőn ezen helyről van szerencsém a házhoz beszélni, tartózkodást parancsol és ez az: hogy mindazon lépések, melyek a magyar országos bizottság részéről történtek és mindazon megállapodások, melyek a jelentésben foglaltatnak, nem többségi határozat alapján hozattak, hanem mindezen kérdésekre nézve és mindezen lépésekre nézve az elsőtől az utolsóig teljes véleményegység és összhang uralkodott a magyar országos bizottság kebelében; ezen országos bizottságnak minden tagja, az országgyülésnek bármely házához vagy bármely pártjához tartozott is, egyetért arra nézve, hogy Horvátországnak kivánalmait méltányos és jóakaratu megitélés tárgyává kell tennünk, s a mennyire lehet, azokat teljesiteni; de másrészről egy hajszálnyival sem szabad tulmenni azon a határon, a melyet Magyarország méltósága és állami érdeke elénk szab. (Helyeslés.) Ennélfogva én ezen egyetértésre oly nagy sulyt fektetek és oly értékesnek tartom, hogy nem szeretném azt csak egyetlen szóval is megzavarni, és ez által meggyöngiteni azon hatást, melyet mégis előbb-utóbb a horvátországi közvéleményre kell, hogy gyakoroljon annak tudata, hogy valamennyi politikai faktor Magyarországban teljes összhangzatban van a Horvátország iránti jóakaratban, de egyszersmind azon szilárdságban, melylyel Magyarország jogait és érdekeit védelmezi. (Helyeslés.)

Ezeknélfogva nem érzem magamat jogositva ez alkalommal bármely egyéni nézetnek kifejezést adni, melynek kimondására az országos bizottságtól meghatalmazásom nincs, hanem kérem a t. házat, a mint a jelentés végén is tudva van, méltóztassék a jelentést tudomásul venni és ezen határozatáról a főrendiházat értesiteni. (Altalános helyeslés.)

Helfy Ignácz: Előrebocsátom mindenekelőtt azt, hogy én nem képzelek komoly magyar politikust, ki a magyar korona integritásának fentartása mellett sulyt ne fektetne arra, hogy Horvátországgal nemcsak a törvényen, de az érzelmeken is alapuló barátságos, jó viszonyban legyünk, mint voltunk hosszu századokon át, és épen ugy, mint a t. előadó ur és a t. háznak tulsó oldala — tudomásul, még pedig sajnálattal tudomásul vettem azt, hogy a kiegyezési tárgyalások ez alkalommal czélra nem vezettek. Midőn ezt ugy a magam, mint t. elvbarátaim nevében habozás nélkül kijelentem, egyuttal kötelességemnek tartom mégis a regnikoláris bizottság elaboratumára, a melynek szerkezeti tökélyét készséggel elismerem, némi megjegyzést tenni. Követni fogom a t. előadó ur példáját abban, hogy magam sem fogok részletekkel tüzetesen foglalkozni, mert hiszen igaza van, hogy miután a kisérlet meghiusult, a dolog tulajdonképen tárgytalanná vált. De miután mégis megtörténhetik, épen azért, mert remélem én is, hogy nem hosszu idő mulva e tárgyalások ujból felvétetnek, megtörténhetik tehát, hogy a most megszakitott tárgyalásoknak némi következménye is lehet, ezért szükségesnek tartom ezekre és az ott történtekre nézve véleményemet elmondani. A tisztelt előadó ur — nem kételkedem benne — a legőszintébb meggyőződéssel és jóhiszemüséggel mondja, hogy a regnikoláris bizottság egy hajszállal sem terjeszkedett tul ama hatáskörön, a mely számára ki lett jelölve; de bocsánatot kérek, én e nézetet teljesen magamévá nem tehetem, mert vannak amaz engedmények között, melyeket a bizottság kilátásba helyezett, olyanok, a melyek igen komoly megfontolást érdemelnek és a melyeknek némelyikét én a magam részéről minden jóakaratom mellett, melylyel Horvátország iránt viseltetem, helyeselni nem tudok. Csak néhányat fogok felemliteni.

Teljesen helyeslem, hogy pl. a bizottság daczára annak, hogy az 1868-iki törvényben erről szó nincsen, belenyugodott abba, hogy azon előirányzatok, a melyek itt a horvát beligazgatásra vonatkozólag készitetnek, előzetesen közöltessenek a bánnal azért, hogy alkalma legyen esetleg megjegyzéseket tenni. Ez helyes, ebbe én is szivesen belenyugszom. Helyesnek és méltányosnak találom azt is, hogy a törvényekben alakilag is kifejezést találjon az, a mikor ezek horvátországi ügyeket is érintenek, hogy formailag is megkülönböztethetők legyenek az autonom törvényektől. De már a harmadik pontnál egy oly konczessziót látok, a melyről szerintem csakis az alaptörvénynek, vagyis az 1868-iki kiegyezésnek reviziója alkalmával lehetne szó, s ez vonatkozik arra, hogy a regnikoláris bizottság belenyugodott abba, hogy oly nemzetközi szerződések megkötésénél, a melyek Horvátországot is érdeklik, a bán is meghallgattassék, bár a nélkül, hogy az ő véleménye a tárgyalásokat megakaszthatná. Engedelmet kérek, ez igen megnehezíti a magyar kormány eljárását, mely nemzetközi kérdések tárgyalásánál már ugyis kötve van egy másik állam kormányához. Es ezzel Horvátországnak határozottan egy uj joga ismertetik el, mely az 1868-ik törvényben nincsen elismerve, mert ezen jognál fogva ő közvetlen befolyást gyakorolhatna a nemzetközi tárgyalásokra. Es minden esetre, ha megadható engedmény is, csak akkor adható meg, ha a tulsó félnél oly méltányosság és engedékenység találtatnék, a minőt a magyar országos bizottság a maga részéről tanusitott.

Van azonban egy másik pont, a melyre nézve határozottan kijelentem, hogy azt nem irnám alá. A bizottság ugyanis kijelenti a maga részéről, miszerint nincs kifogása az ellen, hogy a magyar kormány központi hivatalai Horvátországban, vagy a mint a jelentés helytelenül mondja, a «közös hivatalok» — mert a törvény mindig csak központi hivatalokról szól s csak a kormányt és az országgyülést nevezi közösnek, ámbár erre nem helyezek nagy sulyt — ezentul magyar-horvát-szlavon hivataloknak neveztessenek. En t. ház, nem tudom, hogy a bizottság minő alapon vélte ez engedményt megadhatni, mert én ugy tudom, a századok óta fennálló közjogból és az 1868-diki törvényből is, hogy mikor azt mondjuk «magyar királyi», ebben benn van Horvátország is. Ha mi belenyugszunk abba, hogy a magyar királyi czimhez a horvát-szlavon czim is hozzátétessék, akkor azt is követelhetik, hogy a magyar király czime ne az legyen Ausztria császára és Magyarország királya, hanem Ausztria császára és Magyarország, Horvát- és Tótországok királya. Ez oly fontos közjogi kérdés, a melyre nézve az előadó ur szerintem nem mondhatja azt, hogy egy hajszálnyival sem lépték tul a saját hatáskörüket, mert ez sokkal több egy hajszálnál. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A t. előadó ur szép jelentésének vége felé azon reményét fejezi ki, hogy nemcsak a tárgyalások megszakitását fogjuk tudomásul venni, hanem hogy helyeselni fogjuk azon előzékenységet is, amelyet a magyar bizottság a horvát bizottsággal szemben tanusitott.

En a magam részéről is helyeslem az előzékenységet, de egy feltételt kötök hozzá és ez az, hogy az előzékenységért előzékenységet találjunk; mert ha van tér, ahol áll azon latin mondás: Do, ut des, az a nemzetközi tárgyaknál van. Megjegyzem mellesleg, hogy a «nemzetközi» kifejezést csak abusive használom, mert hisz a «nemzetközi» szót csak két külön állam közti tárgyalásoknál szokás használni, de mivel más alkalmas kifejezés nincs, ezt használom. Az előzékenységet ily föltételek mellett nagyon is szivesen üdvözölném, de vajon kölcsönös volt itt az előzékenység? A bizottság pl. belenyugodott, illetőleg kilátásba helyezte, hogy az országgyülés, ha majd létrejön a kiegyezés, bele fog nyugodni, hogy Horvátországban a központi közös hivatalok épületein, ugy mint itt az országház épületén, a magyar zászló mellé a horvát zászló is tüzessék ki. Ebbe én is szivesen beleegyeznem. De ha per analogiam és méltányossági szempontból ebbe beleegyezem, akkor megkövetelem, hogy ugyanazon méltányossági alapon nyugodjanak bele ők abba, hogy valamint itt az épületeken rajta van a két zászló, a czimertáblákon meg ott legyen a két felirás, a magyar és a horvát. Az elsőt a bizottság megengedhetőnek nyilvánitotta, holott a másikra nézve czélszerünek tartotta ujabb törvényhozási intézkedésig fentartani a status quot; pedig a czélunk épen az volt, hogy a mit csak lehet most megoldani, az oldassék meg, hogy jövőre ily kellemetlen kérdések közöttünk többé elő ne forduljanak. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Nem szólok arról, hogy a bizottság szükségesnek találta a megkérdezendő horvát osztályokra nézve a különböző közös miniszteriumokban némi koncessziókat tenni, azon megszoritással természetesen, hogy ne megkérdezendők legyenek, hanem a miniszter fakultative, azaz, ha szükségesnek látja, hallgassa meg véleményöket. Ez sem megvetendő koncesszió, melyet a horvát bizottságnak nagyra kellett volna becsülnie, mert az eddig fennálló törvények szerint a horvát osztályok nem képeznek egyebet, mint kezelő osztályokat. (Ugy van! a szélső balon.) Ezek által végezteti a kormány azon ügyeket, melyek Horvátországra vonatkoznak, ott tartja evidencziában a horvát ügyeket, de arra, hogy ők tanácsadó testületté alakuljanak át, egyetlen-egy czélzás sincs a törvényben. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Lenne még több megjegyzésem, de — mondom — nem tartanám helyen levőnek, nem tartanám czélszerünek azok felhozását, miután a tárgyalások ugy is megszakadtak. Egy dolognak kijelentését azonban mulhatatlanul szükségesnek tartom, épen a jövő iránti tekintetből és ez az: hogy ha a most megszakadt tárgyalások a jövőben bármikor, akár közelebb, akár a távolabbi időben ujból felvétetnek, mi a magunk részéről és azt hiszem az országgyülés egyáltalában, — ezen kilátásba helyezett engedményeket nem létezőknek tekintjük, vagyis azok nem praejudikálhatnak a jövendőbeli tárgyalásoknak és azokból abszolute semmiféle következtetéseket vonni nem lehet. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Méltányosságot méltányosságért, de egyoldalu engedményeket nem. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Ennek kijelentése mellett és azon reményben, hogy nem távoli időben Horvátország meg fog győződni arról, hogyha minekünk érdekünkben áll, a magyar korona integritása és a magyar nemzet méltósága, multja és jövője nevében, hogy ne engedjük meglazulni a köteléket, mely köztünk és Horvátország közt létez, Horvátországnak még sokkal inkább áll érdekében, hogy annak nemcsak meglazulását ne engedje, hanem hogy annak minélinkább való megszilárditására törekedjék. mert nem tudok képzelni oly történelmi fejlődést, oly politikai alakulást, melyben Horvátország a maga részére oly biztositékot nyerhetne a maga autonomiájára, a maga faji és nemzeti individuálitásának fentartására, mint a minőt épen a magyar korona kötelékében talált, talál és találni fog jövőre is, ha őszintén viszonozni fogja a mi őszinte testvéri érzelmeinket. (Tetszés a szélső baloldalon.)

Ezeknek előre bocsátásával kijelentem, ugy a magam, mint ama párt nevében, melyhez tartozni szerencsés vagyok, hogy az országos bizottság jelentését tudomásul vesszük. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Madarász József: Az 1868. XXX. t.-czikket hazája állami egysége s területe megsértésének tartja. Horvátországot illetőleg Pesti Frigyes nézeteit magáévá teszi. (Helyeslés a szélső baloldalon.) De elismeri, hogy most az 1868-ik XXX. t.-cz. dönt. A magyarországi bizottság tullépte ama korlátokat, melyeket Magyarország állami érdekei, méltósága és a fenálló törvények eléje szabnak. A bizottság maga is beismeri, hogy tullépték hatáskörüket. Ők maguk is 3 csoportra osztják a horvát-szlavon országos bizottság által előadott kivánalmakat és a második csoportra maguk is megmondják, hogy azok nem oly kivánalmak, melyek a fenálló törvényekből folynának.

A második csoportra nézve a bizottsági jelentésben egy pont szó szerint igy hangzik: «az ellen sem tett kifogást az országos bizottság, hogy a horvát-szlavon-dalmát területen levő közös hivatalok Magyar-horvát-szlavon királyi hivataloknak neveztessenek.» Szóló erre megjegyzi, hogy az 1868. XXX. t. czikkben egészen a 43. §-ig, nincs végrehajtásról szó, hanem szó van az országgyülésen hozandó törvényekről, tehát közös országgyülésről, minthogy a horvát-szlavon képviselők itt foglalnak helyet, és közös kormányról; megjegyzi, hogy a 43. §-os, a hol a végrehajtás iránti szakaszok rendelkezései kezdődnék, többszöri figyelmes elolvasás után egyetlenegy szakaszban sem talált központi kormány vagy közös kormány vagy pénzügyi kormányzat «közegeiről» azt, hogy «közös hivatalok.» (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Falk Miksa előadó: Nem eget verő dolog!

Madarász József: Nem eget verő dolog, hanem csirájában kell elfojtani minden oly dolgot, a miből a burján felnövekedhetik. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Es a központi kormány közegeiről tisztán két szakasz rendelkezik, t. i. az 57. és 58-ik és bárhol emlittetnek a központi kormány közegei, legtöbbnyire mint központi kormány és a magyar királyi pénzügyminiszter közegei emlittetnek, de közös hivataloknak sehol sem neveztetnek.

Nem lehet tehát tagadni, hogy ezen elnevezés az eddigi törvényben nem létező kedvezmény megadása (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ha az, akkor tulterjeszkedés, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon) s ha az, akkor módositás. Erre pedig ezen kiküldött országos bizottságnak hatásköre nem volt.

Nem helyeselheti azt, a mire a bizottság hajlandónak mutatkozott, hogy t. i. a magyar központi kormány mind az önálló horvát-szlavon hatóságokhoz, mind saját közegeihez eredeti horvát nyelven irjon és a magyar nyelvet csak mellékletben tegyen hozzá s a magyar központi kormányhoz Horvát-Szlavonország területén levő saját közegei is eredetileg horvátul irjanak és csak a czélszerüség és a szükség szempontjából csatoljanak hozzá magyar mellékleteket. Azt meg lehetett volna mondani a horvát-szlavon országos bizottságnak, hogy hát abból az 1868: XXX. t.-cz.-ből mutassa meg azon szakaszt, a mely azt rendeli, hogy Magyarország közös központi kormánya még a horvát-szlavonországi hatóságokhoz is, annál inkább a maga közegeihez kötelezve volna horvátul is irni, vagy meg volna tiltva neki, hogy magyarul irhasson. Ha állam Magyarország — pedig állam — és ha csak egyenlő állam is Horvát-Szlavonországgal, ha ez akkora volna is mint Magyarország, megkövetelheti, a mi jogos, a mi észszerü és ez az, hogy ha a magyar kormány ir a horvát-szlavon hatóságokhoz eredetileg magyarul és mellékli a horvátot, a viszonosságból, a méltányosságból, ha oly igazi testvéreink, a következés az, hogy ők irjanak a központi kormányhoz eredetileg horvát nyelven és mellékeljék a magyart. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Van egy törvény, hogy a központi kormány közegei Horvát-Szlavonországok területén, mint hivatalos nyelvet a horvátot kötelesek használni. Igen, de hát miért nem hivatkoznak itt épen ugy, mint a zászlókérdésben a horvát-szlavon országos bizottság irányában, hogy ezen kitétel önmagában foglalja azt, hogy 1863-ban azt még sem merték kimondani a törvényben, hogy ezután a magyar központi kormány köteles és nem szabad neki másképen, mint horvátul irni oda, mely azt mondja, hogy köteles a központi kormány a horvát-szlavon országok területéről és hatóságaitól hozzá horvát nyelven jövő feliratokra horvátul felelni.

Oly világos e törvény a magyar kormány e tekintetbeni jogára nemcsak, de kötelességeire, hogy ha ez ellen történt visszaélés, ez a törvény elleni visszaélés, akkor a leeedő országos bizottságnak kötelessége megmondani, hogy jövőre jobb indulattal viseltessenek a horvát-szlavon bizottság tagjai, hogy ime mindazt, a mi félreértés van az 1868: XXX. t. cz. irányában, a méltányosság és igazság követeli, hogy orvosoljuk, de orvosoljátok ti is, azután, midőn ez a magyar központi kormánynak kedvezne; és ne követeljetek olyant, mit nemcsak nem ad meg nektek a törvény, de világosan Magyarországnak tartotta fenn. (Elénk helyeslés a szélsőbalon.)

A horvát-szlavon tartománygyülésben 1878. január 15-én és 16-án mondottakat a képviselőháznak és a majdan nemsokára kiküldendő országos bizottságnak figyelmébe ajánlom.

Megtámadtatván a Magyarország és a Horvát-Szlavonországok között kötött kiegyezés, *Kukuljevics* képviselő kifejezi reménységét, hogy eljön még Horvátország

A «Főherczeg József barlang» Biharban.

Hazay Gyulának a természettudományi társulat legutóbbi szakülésében tartott felolvasásából.

Az 1884-ik év nyarán jártam be a bihari havasokat zoologiai kutatások végett K. Nagy Sándor, a «Bihar-Ország» irója társaságában. Egyik alkalommal egy oláh erdőcsősz vezetése mellett bukkantunk a szegyesztyeli völgyben egy eddigelé egészen ismeretlen barlangra. Akkor az idő rövidsége miatt csak a barlang főüregét járhattuk be, de azon meggyőződést nyertük, hogy már ez is Bihar legszebb barlangjává avatja. A mult év nyarán azonban hoszszabb ideig időzvén a barlangnál, annak két uj üregét fedeztem fel.

A «Főherczeg-József barlang» Rézbányától egy órányi távolságban a szegyesztyeli völgy jobb oldali lejtőjén fekszik. Bejárata 11 m. széles, 7 és fél m. magas, szabályos, félköridomu sziklakapu, délnek fekszik északi irányzattal 15 m. hosszu bejárata egy kerek előcsarnokba nyilik, mely 17 m. hosszu és 36 m. széles. Boltozata roppant nagyságu cseppkövekkel van diszitve. Az előcsarnokból a «Pável terem»-be lépünk, melynek számos cseppkőképződései közül kitünik a «nyaktiló», a «szószék», a «szentsir», «Mohamed koporsója» és a «függöny». A Pável teremből oszlopos folyosón át a «K. Nagy Sándor csarnok»-ba érünk, mely 95 m. hosszu, 30 m. széles s 40. m. magas; kiváló cseppkőképződései a «sphinx», az «oroszlán», az «oltár», a «szobortelep», a «pisai torony», a boltozatról lecsüngő 2 óriási «virágcsokor», s különösen a csarnokot északon határoló «oszloptorlasz.» Az oszloptorlasz mögött van a «trónterem», mely 50 méter hosszu, 30—35 méter széles, magassága pedig helyenkint a sötétségben elvész. Érdekes cseppkő-képződései: az 5 méter magas «trón», a «trónőrök», három fenyőtoboz alaku stalagmit. A trónterem mögött van a «denevérlak», melynek közepét egy 4 méter magas és ugyanoly széles denevér guanodomb foglalja el, mig felette a magas kupolában ezer és ezer denevér sürü lánczokban csüngg le. Ezen denevér rejtek után következik a «tánczterem» sima fehér mészpadolatával, melyen át a «Semsey csarnok»-ba s evvel a főüreg végére érünk. E csarnok különösen emlitendő ékességei: a «fehérhegy» gyönyörü vizmedenczéjével, a «három püspök» segédletével, a «kettős oszlop», a «rovardomb», a «vizzuhatag» és a «gát».

Visszatérve a trónterembe, baloldalt fekszik a «Böck-üreg», mely 55 m.-nyi kerületben övedzi a tróntermet, Legérdekesebb képletei a számos vizmedencze, melyek egymás mellett és felett feküsznek s gyönyörüen rovátkolt magas párkánynyal ellátva vannak. Egy másik oldalnyilás a K. Nagy Sándor csarnokból a «Bulk-üreg»-be nyilik. Ez két ágra szakad; baloldali ágát viz boritja, ugy, hogy benne járni nem lehet, mig jobboldali ága 155 m. hosszuságra terjed. Legérdekesebb benne a «Krenner-csarnok», melynek fehér talaján sajátságos szép virágágykeretek vanna elhelyezve. A csarnok más diszitményei közül kiemelendők: az «obeliszk», a «nagy orgona», a «szénaboglya» és a «kalapgomba».

A barlang legnagyszerübb s legszebb oldalüregébe azonban eljutunk, ha visszatérünk a «Nagy Sándor csarnok»-ban létező oltárhoz. Mögötte egy szük és alacsony folyosó vezet a barlang szentélyébe, vagy a mint azt a vidék intelligencziájából álló társaság elnevezte; a «Hazay Gyula csarnok»-ba. Ezen csarnok 210 m. hosszu, mig szélessége 12 m.-től 125 m.-ig változik. Ugyszólva, sufolva van a legszebb s legérdekesebb cseppkő-képződések által, melyek közül felemlitendő: a «Bábel torony», a «tag», «Góliáth és Dávid», a «gyémántkő», az óriási «virágcsokor», a «czukorsüveg», a «szomoru füz» és a «temető», az «Olympus», «Peleon és Ossa», a «hármashegy», a «tündérkert», a «sas» és a «hómező».

A képletek szépsége s különösen mennyisége által e barlang felülmulja a monarchia összes többi barlangjait. Mert 1000 m. területén 68 feltünő érdekes képlettel bir, mig a 4-szer olyan nagy adelsbergi csak 82-vel, stb.

Kiválik a «Főherczeg József barlang» sajátságos alkotásu képletei által is, ilyenek a 3 trónőr fenyőtobozalaku képződése, a «sphynx», «kaktusz», «oroszlán», mohás és korallszerü képződéssel; a medenczék bordás párkányzattal; a virágágykeretek stb.

Előnye továbbá e barlangnak vizszintes elterjedése, minek folytán bejárhatása felette könnyü. Alját s oldalfalait fehér mészkéreg boritja; benne a csepphullás igen gyér, ugy hogy száraz s tiszta barlangnak mondható. Hőmérséke 9—10° R. — Levegője tiszta; léghuzam sehol sem lévén érezhető, benne az időzés kellemes.

Miután felolvasó a «Főherczeg József-barlang»-ot mint a barlangok remekét bemutatta, kéri egyszersmind a társulat bizottságát, hogy befolyását érvényesitené a barlang megoltalmazása tekintetében, hogy egyhamar oly sors ne érje, mint Bihar más barlangjait, melyek már legszebb diszeiktől megfosztva vannak. A barlang Pável püspök ur ő méltósága uradalmában fekszik s remélhető, hogy ő méltósága figyelmeztetve e földalatti, nagyszerü templomára, azt a kellő oltalomban részesiteni fogja.

A felolvasó öslényi csontokra ásatásokat is tartatott a barlangban s számos barlangmedve és hiéna-csontokra akadt.

Élő barlangi állatok közül 6 fajt fedezett fel benne, melyek közül egy uj vakrovarfajt — a Foleon Hazayi-t (Frivaldszky) — is talált.

A barlang érdekesebb cseppkőképletei 8 nagy ábrában vannak igen szépen összeállitva; a barlang elterjedése az egyes képletek megjelölése s elnevezésével pedig egy alapvázlatban feltüntetve.

A MOLNÁR LEÁNYA.

22

Irta: WILKIE COLLINS.

XIV. FEJEZET.

Lázas éjszaka, tele rémes álmokkal, ha olykor néhány perczre elszunyadtam — ez volt az, a mire el lehettem készülve, s a mi be is következett.

De a nyitott ablakon beözönlő üde reggeli levegő lecsillapitott, megenyhitett, a kegyes álom erőt vett zsibbadt érzékeimen. Mikor aztán fölébredtem és órámra tekintettem, egészen uj ember voltam.

Dél volt.

Csöngettem. Inasom jelenté, hogy valaki beszélni óhajt velem.

— Ugyanaz az ember, mondá, — a ki a multkor itt járt a kertben, sir.

Rögtön meghagytam, hogy vezessék föl a hálószobámba. Nem volt annyi türelmem, hogy felöltözködjem. Ha csak tökéletesen nem tévedtem, ez az ember volt az, a ki felvilágositást nyujthatott.

Gloody ép olyan baljóslatuan szomoru, mint csunya arczczal jelent meg az ajtóban. Rögtön Christelre gondoltam.

— Ha rossz hirt hoz, mondám, — ne várakoztasson vele sokáig.

— Semmi olyan nem történt, a mi önt érinthetné, sir. El vagyok bocsátva a gazdám szolgálatából — ennyi az egész.

Nyilvánvaló, hogy ez nem volt «az egész,» De engem már ez a kevésszavu válasz is kielégitett. Rámutattam egy székre, mely az ágyam mellett állott.

— Hiszi-e, hogy jóakarója vagyok, Gloody? — kérdém.

— Hiszem, sir, tiszta szivemből.

— Akkor hát üljön le és mondja el a dolgot.

Gloody fölemelte hatalmas öklet, ezzel adva nyomatékot feleletének.

— Egy hajszál hija volt, hogy le nem ütöttem. Ha nem vigyáztam volna ugy magamra, agyoncsaptam volna.

— Mit csinált magának.

— Veszettül dühösködött. Ez ellen semmi panaszom sincs: megérdemeltem. Engedelmet kérek, hogy felállhassak, sir. Nem tudok a szeme közé nézni, ha erről beszélek.

Gloody felállott s odahuzódott az ablakhoz.

— Még az olyan szegény ördögnek is, mint én vagyok, sir, zokon esik, ha megbántják. Mr. Roylake, az az ember engem megrugdosott. Ne firtassuk tovább. Nem is szóltam volna a dologról, ha egyéb elmondani valóm nem volna. Csak azt nem tudom, hogyan mondjam el.

Nagy zavarában visszajött az ágyamhoz:

— Ugy tessék venni a dolgot, sir, hogy az a rugás kiegyenlitette az én hálatartozásomat. Igenis. Most már leszámoltunk egymással s én többé nem vagyok neki adósa. Más szóval, sir, hogy ha ön panaszt akar tenni ellene a biró előtt, hogy az életére tört, én szent hitet teszek rá, hogy csakugyan azt cselekedte, s szivesen leszek önnek tanuja . . . Na, elmondtam!

Világosan állott most már előttem az, a mit nyilván a süket ember is gondolt: Christel megmentette az életemet, de csakis ennek a szegény embernek az utbaigazitásával, a kinek most miattam kellett szenvednie.

— Várunk még addig egy kicsit, mig törvényre keritjük a dolgot, mondám. — Addig is azonban, Gloody, el kell nekem mondania azt, a mit a birónak mondana, ha csakugyan megidéztetném tanunak.

Gloody gondolkozott egy darabig.

— A biró nyilván kérdéseket intézne hozzám, sir, ugyebár? Nagyon jól van. Tessék hát önnek is kérdéseket intézni hozzám, s én majd megfelelek rájok, a hogy tndok.

A vallatás, a mely most következett, sokkal hoszszadalmasabb és fáradságosabb volt, semhogy itt elmondanám. Elég lesz, ha az egésznek csak a velejét közlöm.

A Bitang (megvallom, hogy kicsinyes bosszu volt tőlem, ezen a néven gondolkozni és beszélni róla, ezen a néven, melylyel csakis az ő beteges alázatossága gunyolta önmagát; de nem tehetek róla, az ember nem lehet mindig teljesen elfogulatlan) a Bitang sokszor árulta el magát, midőn azt hitte, hogy egyedül van, s gyakran álmában is beszélt. Elég az hozzá, hogy Gloody ezekből az önkéntelen vagy öntudatlan magánbeszédekből megsejtette azt a féltékeny gyülöletet, melyet gazdája irántam táplált. A mennyire módjában volt, figyelmeztetett is engem, a nélkül, hogy tényleg elárulta volna azt az embert, a ki végre is őt az éhenhalástól mentette meg. Figyelmeztetésének, mint már elbeszéltem, nem volt foganatja.

Ez azonban nem ingatta meg abban az elhatározásában, hogy meghálálja nekem azt a nyájasságomat, a melyet irányában tanusitottam.

Gazdája, midőn ismét belemerült azokba a khémiai tanulmányokba, a melyekről már szó volt, segédül használta Gloodyt, a mennyire tudniillik őt ilyen czélra egyáltalában használni lehetett.

Gloodynak semmi oka sem volt arra a föltevésre, hogy e kisérleteknek a kiszemelt czélja én vagyok; csak a téa-estét megelőző napon kezdte ezt sejteni, Az történt ugyanis, hogy a Bitang valamiképp becsalta lakásába a molnár kutyáját s ott aztán valaminémü mérget adott be neki, a melytől a kutya összeesett s nyilván el is pusztult volna. Pár percczel utóbb azonban valami ujabb folyadékot bocsátott le a szegény pára torkán, a mitől az éledni bezdett. Azután várt körülbelül egy negyed óráig s ismét beadta neki a második italt. Ettől aztán a kutya felugrott s csak olyan eleven volt, mint azelőtt.

A Bitang erre azt mondta Gloodynak, hogy bocsássa szabadon a kutyát, s egyszersmind értésére adta, hogy rögtön elcsapja, hacsak egy árva szót is szól valakinek a dologról.

Hogy miként jutott Gloody arra a gyanura, hogy a kutyával tett kisérlet által az én életem van fenyegetve, azt nem tudta teljesen kimagyarázni.

— Hát csak ugy az eszembe ötlött, sir; egyebet nem mondhatok. Önnek nem mertem szólni, mert hiszen el sem hitte volna. Vagy ha elhiszi, rendőrségért küldött volna. Ha hát mégis elejét akartam venni a gyilkosságnak (ha csakugyan gyilkos szándéka volt) nem tehettem egyebet, mint azt, hogy szóltam Miss Christelnek. Azt már sejtettem, hogy — ne tessék rossz néven venni, sir — vonzódik önhöz. Azt pedig, hogy igazlelkü és bátor leány, nem kellett sejtenem: tudtam.

Gloody minden lehetőt megtett arra nézve, hogy előkészitse Christelt arra a szőrnyü közlésre, a melyet neki tenni akart. De ez nem sikerült. Hogy mit szenvedhetett a szegény leány, azt nagyon jól fel tudtam fogni most már, midőn visszagondoltam arczának megdöbbentő elváltozásaira, a mikor a forrásnál találkoztunk.

Titoktartásra volt kötelezve, nehogy bajt okozzon annak az embernek, a ki az én életemet akarta megmenteni; s az ő lélekjelenlététől függött az én életben maradhatásom.

Minő helyzet egy tizennyolcz éves leányra nézve!

— Két dologban állapodtunk meg egymással, folytatá Gloody. — Először is és főkép, hogy ő is hivassa meg magát a téára. S azután, ha ott lesz az asztalnál, hogy szemmel tartsa a gazdámat. A mit a gazdám inni fog, azt ittassa meg önnel is. Tetszett hallani, sir, mikor kérdeztem, hogy ne én készitsem el a téát?

— Hallottam.

— Nohát ez is olyan jel volt, a mit előre megbeszéltünk. Mikor a gazdám engem kiküldött, akkor már bizonyosak voltunk abban, hogy mi a szándéka.

— És mikor maga Miss Christelre nézett és ő a melltüjével volt elfoglalva s nem is ügyelt oda, ez is jel volt?

— Az, sir. Mikor ő melltüjével bibelődött, ezzel nekem azt mondta, hogy bizzam meg csak benne, nem fog elfelejteni semmit, ne féljek.

Eszembe jutott az a nyugodt határozottság, melyet Christelnek az arczán láttam, mikor imádságát a szobájában elvégezte. Rendületlen elszántsága most már nem lepett meg.

— Nem csodálkozott, sir, folytatá Gloody, — hogy mi lelhette Miss Christelt, mikor egyszerre csak rágyujtott arra a bolond nótára? Az is jeladás volt nekem. Azt akartuk, hogy a gazdám kimenjen a szobából, hogy ön is ihassék abból a korsóból, a melyből ő ivott.

— De hogyan tudta maga azt, hogy gazdája nem fogja meginni a korsó egész tartalmát.

— Ne tessék elfelejteni, sir, hogy a kutyát is kétszeri itatással élesztette föl.

Az eddig mondottak után erre magamtól is rá kellett volna jönnöm. Most már egyre világosabban kezdtem látni a dolgot.

— Persze az az elesés a szomszéd szobában szándékos volt, mondám. — Gondolja-e, hogy gazdája már akkor észrevett valamit? Az arczáról itélve, nem. Holthalványra vált, mikor azt a zuhanást a padló rezgéséről megérezte. Ez egyszer legalább őszinte volt — az ijedelmében.

— Én is azt vettem rajta észre, mikor a padlóról fölemelt. Olyan emberről, a ki tetszése szerint tudja elváltoztatni az arcza szinét, még nem hallottunk, Mr. Roylake.

Én e hosszas párbeszéd alatt öltözködni kezdtem. Szükségtelen mondanom, hogy látni vágytam Christelt.

— Van-e még valami, kérdém, — a miről tudomásomnak kell lenni?

— Csupán egy dolog, sir, viszonzá Gloody. — Attól tartok, hogy most majd Miss Christelre kerül a sor.

— Hogy-hogy?

— A mig az a süket ember a malomházban lakik, folyvást rosszban töri a fejét és szünetlenül a leányon van a szeme. Ma jókor reggel véletlenül a révészházban voltam, s azt láttam, hogy valaki (könnyü kitalálni, hogy ki lehetett) ellopta az evezőket.

Ekkorára már fel voltam öltözve, s alig várhatva, hogy mielőbb a malomban legyek, már ki is nyitottam a szoba ajtaját. Az, a mit Gloody most mondott, ismét visszatereit a szobába.

Mint igen természetes, mind a ketten ugyanazt az embert gyanusitottuk az evezők ellopásával. De volt-e rá valami bizonyitékunk?

Gloody megvallotta, hogy biz arra nincs bizonyiték semmi.

— Ugy vettem észre a dolgot, mondá, — hogy véletlenül megnéztem a csolnakot. Váltig kerestem aztán az evezőket. Tüvé tettem értük az egész révészházat. De sehol semmi!

— Egyéb mondanivalója nincs, Gloody? Gondolkozzék csak, nem felejtett-e el valamit?

— Nem, sir, semmit.

Ott hagytam Gloodyt, hogy várjon meg, a mig hazajövök, gondom lévén rá, hogy a belső cselédek oltalma alá helyezzem s meghagyjam, hogy mindenki tisztességesen bánjék vele.

XV. FEJEZET.

A malom felé ballagtomban komolyan zaklatott a Christel miatt való aggodalom.

Hogy az az ember, a ki engem meg akart mérgezni, bárminő más büntény elkövetésére is képes, föltéve, ha büntetlenül menekülhet: ezt minden józan gondolkozásu embernek föl kellett tennie. De aggodalmamat nem épen ez a fölrevés okozta, hanem inkább a saját erőmben való kétkedés.

Azok után, a miket magam láttam és a miket Gloodytól megtudtam, remélhettem, hogy az én éleslátásom képes lesz mérközni azzal a roppant furfanggal és sátáni gonoszsággal, a mely ennek a gonosztevőnek áll rendelkezésére, ki még mindig ott lakik Christellel egy fedél alatt?

Furfangos és sátáni gonoszságot mondtam. De az a mód, a melyen büntényét előkészitette és végrehajtotta, még erősebb kifejezést is igazolna. Ez volt véleménye annak az ügyvédnek is, a kitől utóbb e részben tanácsot kértem.

— Alkossunk csak magunknak itéletet arról a veszedelmes gazemberről, a kivel dolgunk van, mondá A kutyával tett előzetes kisérlete; elszántsága, a melylyel minden gyanut lehetetlenné iparkodott tenni, mert hiszen maga is ivott abból a téából, melyet az ön számára készitett; az ellenméreg ügyes elkészitése, mely szinére egészen olyan volt, mint a viz

függetlenségének ideje. (Mozgás). Január 16-dikán *Miskatovics* képviselő azt mondta: Ö is barátja Horvátország függetlenségének, de nem hiszi, hogy ez áldásteljes mértékét öntené ki Horvátországra. A magyarok különben talán örömest felvennék a horvátoktól netán elibük dobott keztyüt; a nemzetnek nyitva áll az ut a harczra; kezdje meg! Mindenesetre kedvezőbbek most az esélyek arra, midőn az orosz hadak Drinápoly előtt állanak, mint 1723-ban, midőn az akkori tartománygyülés a kiegyezés revizióját elfogadta.» *Jakics* képviselő: «A kiegyezés pénzügyileg Horvátország előnyére ütött ki. Konstatálja, hogy a korábbi időkhöz képest, a mikor még csak helytartóság sem volt Horvátországban, hanem csak vármegyék voltak és Zágrábban magyar czenzor ült, igen nagy haladás történt és reményli, hogy e haladás, habár lépésről lépésre, de ezután állandó lesz.

Es ugyancsak január 16-án megtámadván többen a kiegyezést, *Zsifkovics* állt fel annak védelmére s ezt mondá (olvassa): «Az első kiegyezés, mondjanak bármit, kiküzdötte Magyarországgal a paritást. A második kiegyezés a honi kormány önállóságát állapitotta meg s pénzügyi tekintetben is kedvezőbb helyzetbe hozta az országot. Ha a harmadik kiegyezés, melyet talán a a jövő országgyülés fog megalkotni, egy lépéssel tovább megy, adja isten, meg leszünk véle elégedve. Ezért azonban nem szabad követ dobnunk a kiegyezésekre, mert ezek szabályozták a testvérországok között a liberális viszonyt. Nem szeretné, ha beszédéből valaki azt következtethetné, hogy Horvátországnak pénzügyi önállásra kell törekednie. Az illuzio. Minden pénzügyi szakember ily önállóság ellen nyilatkozik, mely ha kivánatos és elérhető volna is, a létező bajokat nem orvosolja.»

Minden komoly politikus Magyarországon, a ki Magyarország állami egységét és területi épségét ohajtja, komolyan meg fogja gondolni e jelenségeket. Meggyőződését követve tette ezt; (Eljenzés a szélső baloldalon) mert nagyon jól tudja, hogy a testvéri kéznek testvéri kezet nyujtunk, de azt is tudja, hogy jobban szeret egy nyilt ellenséget, mint egy alattomost, magát testvérnek, barátnak mondót. (Elénk helyeslés a szélső baloldalon.)

A következő elleninditványt nyujtja be:

«Elleninditvány a magyar országos bizottság 485. sz. a. jelentésével szemben. Tekintve azt, miszerint a magyar országos bizottság azért küldetett ki, hogy igyekezzék a fennálló törvények alapján minden netalán felmerülhető félreértést elenyésztetni, ennek daczára mégis a horvát-szlavon bizottság több oly kivánatainak teljesitését helyeselte, melyekre nézve saját kijelentése szerint is a kiegyezési törvényekből kötelezettség nem következtethető; tehát e ténynyel átlépte kiküldetésének hatáskörét. Tekintve azt, hogy az országos bizottságnak azon véleménye, hogy a horvát-szlavon bizottságnak ily kivánatai nem is állanak a törvénynyel ellentétben, Magyarországnak pedig sem méltóságát, sem állami érdekeit nem sértik, még ha a valóság az ellenkezőt nem is bizonyitaná, mindenesetre lenne ez a kiegyezési törvényekben nem foglalt kedvezményeknek megadása, tehát törvénymódositás, tulterjeszkedés, a mi e bizottság hatásköréhez ismét nem tartozott.

Tekintve azt, hogy a nyelvkérdésben is annyira hajlandó volt a bizottság a fenálló törvények rendeletein tulmenni, a miként ezt Magyarcrszág méltósága és állami érdekei meg nem engedik.

Tekintve azt, miszerint 19 évi szomoru tapasztalat bebizonyitotta azon sajnos tényt, hogy nem volt elég Magyarországnak 1868-ban a testvéri együttélhetés megkisérlése végett csorbát ejteni állami egységén, területén és oly tetemes anyagi áldozatokkal, hogy a zárszámadási leszámolás szerint az 1869. év óta az 1883. év végeig 63 millió frtot tulhaladó összeget volt kénytelen Magyarország Horvát-Szlavonországok helyett fizetni, soha meg nem térittetvén ez azok által a közösügyi költségekhez. Es mindezeknek mi volt méltánylása. Folytonosan több és több követelés, ujabb és ujabb egyezkedés és réstörés a törvényeken. Ugyannyira, hogy e tények komolyan parancsolják a magyar államnak kijelentését annak, hogy e viselkedések által szétszakitották a türelem határát, komolyan intik Magyarországot állami érdekeinek és méltóságának megóvására. Ez indokoktól vezéreltetve mondja ki a ház, hogy a magyar országos bizottságnak ama jelentését, hogy a tárgyalásokat félbeszakitotta és a bizottsági tárgyalások befejeztettek, tudomásul veszi.

Szilágyi Dezső: Nem akarja, hogy ezen jelentés tárgyalása bezárassék a nélkül, hogy kimondatnék, minő értelemben veendő tudomásul a bizottság jelentése. Hogy az országos bizottság által a horvát országos bizottság részéről előadott kivánalmak iránt elfoglalt álláspontnak részletes kritikájába, vagy magatartásának egészben való birálatába bocsájtkozzunk, azt feleslegesnek és czélszerütlennek is tartja. Nem habozik azonban kijelenteni azon elismerését, hogy a t. országos bizottság kényes helyzetében igyekezett a dolgokat jó és kielégitő eredményre juttatni. A dolgoknak ebben az állásában bár formailag meghiusult is a két bizottság közti intézetek egyöntetüsége, nem tartja azt, hogy előny és hatás nélkül mult volna el ezen müködés. Már abban az egyben sem, hogy a nézetek kicserélése által számos félreértés, számos téves nézet már eddig is eloszlattatott. De nem tartja czélszerünek azt, hogy ezen jelentés tudomásul vételével mi az országos bizottság álláspontjának birálatába s azokra való észrevételekbe vagy épen határozathozatalba bocsátkozzunk. Ez az ok, a miért Madarász inditványát el nem fogadja. Az okot megmondja. Azt tartja, hogy azon észrevételek s azon felfogás, melynek az országos bizottság adott kifejezést, ha azon észrevételek és felfogás, a melynek az országos bizottság kifejezést adott, e képviselőház által tartalmukra nézve helyeseltetnének s ha azokra nézve a másik ház hozzájárulása, mint itt mondva van, kikéretnék, azon lépés egy szükség nélküli korai álláspont elfoglalása volna, mely oly egyoldalu, habár erkölcsi megkötöttséget idézhetne elő, mely az ügynek s a végczélnak horvát-szlavonországi honfitársainkkal teljes harmoniára jutni, — nem válna előnyére. Es nemcsak, hogy szükségesnek, de egyáltalában czélszerünek se tartja, hogy a horvát országos bizottság részéről előadott kivánalmak bármelyike fölött, akár a magyar országos bizottság bármely nyilatkozata felett, e háznak és a törvényhozás másik házának ezuttal véleménye kikéressék. (Helyeslés.) Igy lévén a dolog, e jelentést egyszerüen tudomásul veszi, de részéről csak azt jelenti, és ajánlja a háznak, a tudomásulvételt csakis ebben az értelemben elhatározni, hogy a ház az országos bizottság iránt egyébiránt elismerést nem tagadva meg, tartózkodik attól, hogy az országos bizottság által a horvát kivánalmakkal szemben foglalt álláspontját helyeselje-e, vagy ne helyeselje, — hanem a tudomásul vételének jelentése az, hogy tekintve az ügy jelen állását, e részben további lépésnek és nyilatkozatnak ezuttal szükségét nem látja. (Altalános helyeslés).

Tisza Kálmán miniszterelnök: Egy pár szóval kötelességemnek tartom reflektálni az elmondottakra, anynyival inkább, mert a bizottság eljárása, fontosságánál fogva természetesen a kormánynak is közremüködésével történvén, igen természetes, hogy mindazok által, a mik felhozattak, magamat is érintve találom.

Mielőtt Madarász József t. képviselő ur beszédének csakis egy részére kötelességszerüleg reflektálnék, Helfy Ignácz t. képviselő urnak egy pár észrevételére kivánok nyilatkozni. (Halljuk!)

A képviselő ur megtámadta azt, hogy a bizottság a bán meghallgatását bizonyos nemzetközi szerződések kötésénél — természetesen maga is kimondá, a nélkül, hogy a bán beleegyezése azokhoz szükséges lenne, — elfogadhatónak tartja. Hát t. képviselőház az oly dolog, a mi megtörtént fontosabb esetekben eddig is; a dolog természetében is van, hogy megtörténjék. Mert, hogy annak, a ki a korona területe egy tetemes részének kormányzata élén áll, véleménye — de csakis véleménye — meghallgattassék, s a minisztertanács csak akkor határozzon, mikor azt ismeri, ez gondolom, természetes és a sérelem s a helyzet megváltoztatása csak akkor következett volna be, — mi ellen egyébiránt a bizottság határozottan tiltakozott is, — hogy ha a bán véleményének döntő, a szerződés megkötését akadályozó befolyás adatnék. Ez pedig teljesen ki van zárva, a bizottság jelentése szerint.

A második a zászló kérdése. Azt gondolom, hogy abban, ha a törvény egyszer megengedi, hogy azon tesületek, a melyek a magyar államiságot leginkább képviselik, a két zászlót egymás mellé tüzzék ki, sérelmet csakugyan nem lehet látni, hogy azok másutt és egymás mellett legyenek kitüzve. (Helfy Ignácz tagadólag int.) Ha azonban a t. képviselő ur nem azt mondotta, akkor a t. képviselő urat félreértettem, mert minden jó hallásom daczára is ezen helyről annyira nem voltam képes hallani a zúgás miatt, hogy kénytelen voltam átmenni a másik oldalra.

A mi pedig a horvát osztályokat illeti, meglehet, t. ház, hogy itt is félreértettem a t. képviselő urat, de ez is olyannak a megmondása, a mi a dolog természetében fekszik; mert igen természetes, hogy azon minisztérium, a mely horvát ügyeket is van hivatva eldönteni, ha Horvátországból az ottani speczialis viszonyokkal kapcsolatos ügyek jönnek, megkérdezhesse azon osztályt. Abban azonban már lenne sérelem, ha, amit azonban a küldöttség nem fogadott el, tartoznék megkérdezni azon osztályt. Amaz eljárás az adminisztráczió szükségességéből eredő természetes következmény, amelyet csak akkor lehetne mellőzni, ha a törvény megtiltaná, amit pedig a törvény nem tesz; hiszem, nem is fog tenni, mert ez a legegyszerübb czélszerüségi szempontokkal is ellenkezik.

A t. képviselő ur arra is hivatkozik, ámbár ő maga erre nem helyez oly nagy sulyt, mint Madarász képviselő ur, hogy a közös kormánynak közegei közös közegeknek vagy hivataloknak neveztetnek. En sem akarok, t. ház, e felett vitatkozni, de méltóztassanak megengedni, a törvény 57. §-a ezen hivatalokat a közös kormányzat közegeinek nevezi. Ha t. ház, ezek a közös kormánynak közegei, akkor igen egyszerü és semmi tágitása az értelemnek, ha azok közös közegeknek neveztetnek, mert ha a fő közösnek neveztetik, az alárendeltekre ezen nevet ruházni egyáltalában nem jogtágitás.

A mi pedig a Horvát-Szlavonország királyának a magyar király mellett való megnevezését illeti, ez csakugyan nem ellenkezik a törvénynyel, mert az 1868: XXX. t.-cz. 2. §-a azt mondja, hogy az állami közösségből és összetartozóságból foly, hogy Magyarország és Horvát-Szlavonországok királya egy és ugyanazon koronával koronáztatnak meg. Ezenkivül a 64. §. kimondja, hogy a vert pénzeken a magyar király mellé az is oda teendő, hogy Horvát-Szlavon- és Dalmátországok királya. Egyébiránt mindenki tudja, hogy a kis czimben az van: Ausztriai császár és Magyarország királya, mert ez alatt a monarchia két része értetik; de a nagy czimben, a hol egyebek is vannak, mindenütt előfordul Horvát-Szlavon-Dalmátországok királya. (Felkiáltások szélsőbal felől: De Csehország után!) Az 1868: XXX. t.-cz. 64. §-a tehát e kifejezést egyenesen törvényesiti.

Ezeket t. ház, igazolásul megjegyezve, nem vitatkozom én sem a fölött, hogy az 1868-iki XXX. törvény mindenben jó volt-e, vagy sem, de azt tudom, hogy törvény, azt is tudom, hogy olyan törvény, melyre nézve maga megmondja, hogy megváltoztatása csak azon az uton eszközölhető, a melyen létrejött. Nem tekinthetek a magam részéről egyéb kötelességet, mint azt, hogy a törvény minden irányban és minden tekintetben megtartassék, és azt hiszem, hogy mindezen irányban és minden tekintetben gondos figyelemmel volt arra a magyar regnikoláris bizottság, mely épen azért, bár a legnagyobb jóindulattal és rokonszenvvel tárgyalta a horvát bizottság kivánságait, ezek közül igen sokat nem, másokat pedig csak nagy módositásokkall fogadott el.

De t. ház, én egyéni nézetem szerint legalább nem tartom helyesnek, ha hivatkozások történnek 8, 9, 10 évvel ezelőtti nyilatkozatokra s ha valaki a mai helyzetet ama nyilatkozatok alapján akarja megitélni. Madarász t. képviselő ur hivatkozott egy 1878-ban tett nyilatkozatra, meg is nevezett egyéneket. De vajon nem-e azt mutatja ez, hogy 1878 óta széles körökben nagyon és előnyösen változott a nézet Horvátországban, hogy a nyilatkozók egyikétől ujabb időben ily nyilatkozatot nem hallott, a nyilatkozók másika pedig már egy pár év óta a horvát kormány és a nemzeti párttal szemben ellenzéki pártállásra ment át? (Ugy van! jobbfelől).

Azt hiszem, hogy ezek oly jelenségek, melyek az 1878-iki nyilatkozatokkal szemben a nemzeti párt kebelében legalább az általános felfogás határozott, törvényes irányban való javulását jelentik. Ily viszonyok közt elmérgesiteni akarni a dolgot — megbocsásson t. képviselő ur — nézetem szerint tévesztett eljárás. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

Nem akarva bővebben szólni, csak röviden jegyzem meg, hogy igen természetes, ha a képviselő ur elleninditványához én a magam részéről hozzá nem járulhatok.

A mi Szilágyi Dezső t. képviselő ur indokolását és magyarázatát illeti, hogy mily értelemben veendő tudomásul a jelentés, én ugy tudom, hogy ez azzal a szándékkal, azzal az intenczióval és kivánsággal, melyet a bizottság maga kifejez, tökéletesen megegyez. Mert igen természetesen részletes és minden pontot megállapitó nyilatkozat czélszerüen csak akkor lehetne helyén, ha az egyezség vagy megbeszélés eredményre vezetvén a két bizottság közt, most már a törvényhozásnak kellene véglegesen megállapitani azokat, a melyek ott elfogadtattak. A jelen helyzetben — azt hiszem — a tudomásul vételnek más magyarázata nem is lehet, mint a melyet t. képviselő ur adott és mint a melyet a bizottság maga is épen kontemplál.

Beszédem befejezéseül fölemlitem még, hogy Helfy t. képviselő ur azt mondta: ha Magyarországnak érdeke Horvát-Szlavonországgal a jó viszony, bizonynyal nem kevésbbé érdeke az Horvát-Szlavonországnak. Ebben tökéletesen igaza van. De én épen azért nem szeretem, ha e viszonyba az irányadók részéről most valami éleskedés dobatnék, mert hiszen, hogy vannak még Horvátországban is elegen, kik ma is más irányba hajtanak, azt tudjuk; mert nem lehet tagadni, s a ki a dolgokat figyelemmel kiséri, nem tagadhatja, hogy soha, 1868 óta Horvát-Szlavonországokban amaz érzés, hogy sorsukat, jóléttel, csakugyan a magyar korona kötelékében érhetik el, oly erősen nem mozgott, mint ma. Ezt eltagadni nem lehet.

Es kénytelen vagyok, mert elfelejtettem még megjegyezni azt is, hogy a magyar bizottság jelentése magában a nyelvkérdésben is, a melyért Madarász t. képviselő ur vádat emelt az előadó ur ellen, nem megy tul a törvényes határon. Söt többet mondok, mert mindig szeretnék arra hivatkozni — s a képviselő ur is arra hivatkozott, hogy mindig tovább és tovább megyünk — hogy a törvénynyel ellenkező eljárást követünk. Sajnálom, hogy kényszerit kimondanom, de a nyelv kérdésében az, a mit a kormányzat az utolsó években tesz, és amit a bizottság jelentése is konczedál, igenis megváltoztatása a rögtön 1868. után életbe lépett praxisnak; mert abban a praxisban a hasábos magyar szövegnek semmi nyoma sincs. Tehát nem engedés, hanem a törvénynyel nem ellenkezőleg, sőt annak helyes logikájából következőleg, a kormány részéről a magyar nyelv szempontjából jogfentartás. Nem tagadhatom el tehát azt a vádat, hogy ép most és az ujabb időkben Horvátországgal szemben a t. képviselő ur felolvasni sziveskedett, a kormány az engedékenység terére menne bármely nyomás következtében. En, t. ház, hivatkozhatom arra is, hogy akárhányszor voltam azon helyzetben, Horvátországnak szerintem helytelen kivánalmait megtámadni, ezen helyről is; és voltam azon helyzetben egy, a törvényben kilátásba helyezett területi egyesitést csak oly feltétel alatt engedni meg, ha a törvényben, a mi veszélyünkre kilátásba helyezett némely dispoziczió módosittatik és módosittatott is. En tehát ez irányban vádat el nem fogadhatok.

De viszont igenis voltam oly helyzetben, leszek is talán és szemben Madarász képviselő urral ma is abban lennék, hogy ismét vissza kell utasitanom azt, hogy ha Horvátországnak mai nemzeti pártja és annak mai kormányzata ugy állittatik oda, mint a magyar korona egységének ellensége, mert ez a tényekkel ellenkezik. Kérem a jelentést tudomásul venni. (Helyeslés jobbfelől.)

Helfy Ignácz: Maga a t. miniszterelnök ur igen helyesen sejtette, hogy félreértette szavaimat, mert csakugyan félreértette alaposan. En nem mondtam a zászlókérdésről azt, hogy én sérelmesnek tartom, ha Horvátországban a központi ugynevezett közös épületeken a magyar zászló mellett a horvát zászlót is kitüzik, sőt kijelentettem, hogy méltányossági szempontból abba magam részéről is belenyugodnám és helyeselném, de hozzátettem, hogy ugyanazon méltányosság és ugyanazon logika alapján kellene, hogy ők belenyugodjanak abba, hogy a czimertáblákon mindkét felirás: a magyar és a horvát ott legyen, mert a két dolog teljesen egy kategóriába esik, ugy a zászló, mint a czimer, mely az országnak, az államnak jelvénye. Ha tehát helyesnek találják a közösséget kifejezni a zászlónál, ám találják helyesnek azt is, hogy az a czimernél is ki legyen fejezve. Ennyit mondtam, de nem azt, hogy sérelmesnek találom.

Falk Miksa előadó: Bocsánatot kérek Madarász igen t. képviselő urtól, ő meg szokta fontolni, a mit mond, de még sem hagyhatom szó nélkül azt, hogy szerinte a magyar országos bizottság megállapodásai között volnának olyanok, melyek a törvénynyel ellenkeznek. Vannak köztük olyanok — és ez a jelentésben meg van mondva — melyekre nézve a törvény egyenesen intézkedik, de oly megállapodás, mely a törvény betüivel ellenkeznék, vagy a bizottság kompetencziája körén tul menne, a mi legjobb tudomásunk szerint abban csakugyan nincs.

A mi azon engedményeket illeti, melyek a törvény keretén belül tétettek, eltekintve attól, hogy a részleteket ma ugy sem tárgyaljuk, én megengedem, hogy miután itt méltányosságról van szó, csakugyan a hány fej, annyi vélemény. Arra nézve igen is nagyon eltérők lehetnek a nézetek, hogy a megengedett engedékenységben mely határig szabad menni és melyig nem? De ne méltóztassék megfeledkezni arról, hogy mi azon czélból voltunk kiküldve, hogy ha lehet, egyezségre jussunk a horvátokkal. Tehát mi kizárólag a legmerevebb álláspontot nem foglalhattuk el, bár nem tagadom, ennek is meg van a maga jogosultsága. Ez az egyik, a mit meg akartam jegyezni. A másik az, hogy Helfy t. képviselő ur attól tart, vagy legalább nem szeretné, ha az a felfogás tért foglalna, hogy a bizottság megállapodásai valami módon praejudikálnának a többi tárgyalásoknak. Bocsánatot kérek, ez két okból nem lehet. Először nem lehet azért, mert e megállapodások csupán preliminárék maradtak, s minthogy a t. ház által el nem fogadtattak, söt még csak nem is tárgyaltattak, semmi gyakorlati értékük nincs. Másodszor magam voltam bátor a bevezetésben kijelenteni, hogy miután egyik legfontosabb kérdésre nézve nem voltunk képesek egyezségre jutni a horvátokkal, a többi megállapodásokat is meg nem történteknek tekintjük. E tekintetben tehát veszedelem nincs, eltekintve attól, hogy az országos bizottság müködése be van fejezve. Ha a t. ház szükségesnek fogja tartani ujabb alkudozásokba bocsátkozni Horvátországgal...

Madarász József: Isten ments!

Falk Miksa előadó: Pedig meg fog történni! Ha szükségesnek fogja tartani, ki fog küldeni uj országos bizottságot és ennek teljesen szabadkeze lesz. E megállapodások tehát semmi tekintetben sem praejudikálhatnak. (Helyeslés.) Mindezek után t. ház, én csak csatlakozhatom ahhoz, a mit a t. miniszterelnök ur Szilágyi t. képviselő ur értelmezésére nézve mondott: t. i. hogy az országos bizottság, midőn arra kéri a t. házat, méltóztassék a jelentést tudomásul venni, ezt nem ugy érti, hogy e jelentés maritórius tartalma fölött méltóztassék itéletet mondani: hanem ugy, hogy a bizottság kötelességének tartván az ügy lefolyásáról, a mint neki meg is hagyatott, jelentést tenni, az, mint megtörtént dolog, minden további konzekvenczia nélkül tudomásul vétetik. Csak ennyit kivántam mondani. (Elénk helyeslés jobb felől.)

A bizottság jelentése egyszerüen tudomásul vétetik.

Tomcsányi László: A miniszterelnök ur oly előzékeny volt, hogy magánuton tudomásomra juttatta, hogy azon interpelláczióra, melyet tegnapelőtt a kereskedelmi bank községi kötvényeire vonatkozólag, hozzája intéztem, ma szándékozik válaszolni. Miután azonban a kereskedelmi banknak tegnap közzétett hivatalos nyilatkozata ezen kérdésemet teljesen felderitette: interpellácziómat ezennel meghaladottnak nyilvánitom, és azt visszavonom.

Elnök: E szerint ezen interpelláczióra a miniszterelnök nyilatkozata többé nem szükséges.

A szombaton d. e. 11 órakor tartandó ülés napirendjére a ma elfogadott törvényjavaslat harmadszori felolvasása és a pénzügyi bizottságnak 488. számu jelentése «A hadsereg, hadtengerészet, honvédség és népfölkelés tiszti és legénységi özvegyeinek és árváinak katonai ellátásáról» szóló 349. számu törvényjavaslat tárgyába tüzetik ki. Az ülés végződik d. u. 1 óra 5 percz.

— vajon sok méregkeverő van-e, a ki előre el tud magának késziteni ennyi mentő körülményt? Hogyan fogná ön a körülményeket a magok igazi világitásában csoportositani? Mondhatja, hogy megzavarta az ő számitását, a melylyel ő a maga biztonságát megóvni akarta, azzal tudniillik, hogy megitta előle az ellenméreg második adagját, mialatt ő nem volt a szobában, s hivatkozhatik arra, hogy mind a ketten egyszerre lettek rosszul, a mi azt bizonyitja, hogy a méreg hatása csak részben volt ellensulyozva, mert mindegyikök csak fél-adagot vett be az ellenméregből. Mindezt igen szépen és világosan elmondhatja ön, s egy jezsuitákból álló biróság meg is értené a gonosztevő agyafurtságát; de az angol birák csak összenéznének és azt mondanák: Hol vannak az orvosi bizonyitékok... Nem, Mr. Roylake, ezzel a dologgal várnunk kell. Még a malomházból sem lehet eltávolitani azt az embert, a mig a szokásos felmondási határidő le nem telt. Az egyetlen dolog, a mire ügyelni kell — ha gyanunk teljesen alaposnak bizonyul — az, hogy emberünk meg ne szökhessék. Nekem egy irnokom s önnek egy vadásza tartsa szemmel annak az embernek a lakását s folyvást ott járjon körülte, a mig a határidő le nem telik. Akkor aztán bárhova megy is nem szökhetik meg előlünk.

*
* *

Most visszatérhetek az események sorrendjére.

A malomházba érve, kellemetlenül (bár nem meglepően) hatott rám az e hir, hogy Christel, kit a késői virrasztás kimeritett, még ágyban fekszik s talán alszik is. Megkértem az édesatyját, hogy menjen föl és nézze meg.

Én is utánamentem a lépcsőn; a Ponto kutya ott feküdt az ajtó előtt. Vajon a Bitang ellen való bölcs óvatosságot jelentette-e ez?

— Olyan házőrző ez, a kiben megbizhatok, mikor lemegyek a malomba, suttogá az öreg.

Benézett a Christel szobájába s megengedte, hogy én is bepillantsak a válla fölött. Az én szegény drágám csöndesen szunnyadozott. A molnár nyugodt és higgadt magaviseletéből azt következtethetém, hogy Christel nem mondta el neki, mi történt tegnap este.

(Folytatása következik.)

DONNA PERFECTA.

— SPANYOL REGÉNY. —

19

Irta: PEREZ GALDOS.

MÁSODIK KÖTET.

— Lefekszem, de nem alszom. Elbeszélhetsz mindent, a mit akarsz, csak arra kérlek, hogy Orbajosáról lehető keveset beszélj.

— Pedig épen arról kell beszélnem. De ugy látom, neked is ellenszenved van a kitünő férfiak eme bölcsője iránt?

— E fokhagymatermelők... nos lehetnek kitünőek, a minők akarnak, de én ugy vagyok velök, mint földjöknek ama nemes gyümölcsével. Ebben a városban olyan emberek laknak, a kikben az egész emberi nem bizalmatlansága, babonája és unalmas volta egyesülve van. Majd ha ráérünk, egy történetet fogok neked elbeszélni, egy félig tréfás, félig borzasztó esetet, mely velem tavaly itt végbement. Ha elbeszélem, nevetni fogsz és én dühöngeni... de... a mi elmult, elmult.

— A mi én velem történt, abban semmi nyoma sincs a tréfának.

— De e fészek iránti utálatomnak okai egészen mások. Tudnod kell, hogy atyám 48-ban nehány lelketlen pártoskodótól megöletett. Tábornok volt, de már szolgálaton kivül. A kormány behivta s ő Villahorrendán át Madridba akart menni, midőn őt egy féltuczat naplopó megállitotta. Mert itt az apró háboruviselő feleknek egész dinasztiái vannak; az Acerók, Caballucok, Pelomalok...

— Azt hiszem, hogy ez a két ezred, meg a lovasság nem azért jött, hogy az itteni kerteket meglátogassa.

— De nem ám! A kormány az aguntamientok nagy részét nem meri föloszlatni, a nélkül, hogy az illető helységekbe előbb katonaságot ne küldjön. Mivel e vidéken nagy mozgolódás s a lázadás szelleme már a szomszéd tartományokra is kiterjedt. s mivel az orbajosai kerületnek is meg van a maga része a guerras civeles-ben, attól lehet félni, hogy az itteni vitéz férfiaknak is kedvök támadhat rabolni és gyujtogatni.

— Az óvatosság nem árt, de azt hiszem, hogy az emberek mindemellett sem fognak tönkre menni vagy kihalni. A mig a köveknek alakja meg nem változik Orbajosában nem lesz béke.

— Én is azt hiszem, — felelt Pinzon szivarra gyujtva. Nem látod, hogy a pártosoknak milyen előnyös helyzetük van e városban. A kik 1848-ban vagy később a környéket pusztitották, mindazokat, vagy utódaikat találjuk a rendőrségnél, az adóhivatalnál, a városi tanácsban s a postánál alkalmazva. Némelyek rettegett hivatalnokokká küzdötték fel magukat azóta, kiknek döntő szavuk van a választáskor s befolyásuk Madridban... Egyszóval, borzasztók itt az állapotok.

— Mondd, lehet attól tartani, hogy a pártosok a napokban valami csinyt kezdenek? Ha ez igy történnék, akkor elpusztitanátok e falut s én segitenék a munkában.

— Ha rajtam állana... Különben ők megteszik a magukét, mert a bandák a szomszéd tartományokban egyre növekednek. S Rey barátom azt hiszem, hogy a dolog sokáig el fog tartani. Némelyek nevetnek és azt mondják, hogy többé nem lehet olyan polgárháboru, mint az eddigiek. Ezek azonban nem ismerik a vidéket, sem Orbajosát és lakosait. Én azt hiszem, hogy hosszu véres harcz lesz megint, mely ki tudja meddig fog eltartani. Mit gondolsz?

— A mig Madridban voltam barátom, én is nevettem azokat, kik a polgárháboruról beszéltek, de a mióta itt vagyok... magam sem tudom miért, egészen másképen látom a dolgokat, s hosszu és véres háborut jövendölök én is.

— Igazad van.

— Most azonban bizonyos magánháboru foglalkoztat, a melybe nagyon bele vagyok keveredve.

— Azt mondád, hogy ez aanéned háza. Ki a néned?

— Donna Perfecta Rey de Polentinus.

— Ah, ismerem őt névleg. Igen kitünő urhölgy lehet, mert őróla semmi rosszat nem hallottam e foghagymaemberektől. Midőn legutóbb itt voltam, mindenki dicsérte jóságát, jótékonyságát s egyéb erényeit.

— Az ám, igen jó, szeretetreméltó hölgy az én néném... mondá Pepe elgondolkozva.

— De most emlékszem már, kiáltott fel Pinzon hirtelen. Hisz Madridban hallottam, hogy te egy unokahugodat fogod nőül venni. Mert kitaláltam mindent... A szép Rosario lesz az talán?

— Óvatosan beszéljünk a dologról barátom.

— Talán ellenzik.

— Több ennél. Borzasztó harczok folynak itt. Hatalmas, elszánt és ravasz barátokra van szükségünk, kik nagy bajban tapasztalást és bátorságot tanusithatnak.

— Ez hát komolyabb dolog mint holmi kis kellemetlenség.

— Sokkal komolyabb. Az ember könnyen megverekszik a magához hasonlóval, de asszonyokkal és láthatatlan ellenségekkel, kik sötétben dolgoznak, bajosabb a mérkőzés.

— No, hadd halljam hát, miről van szó.

Pinzon alezredes elnyujtózott az ágyon. Pepe Rey egy székre ült s aztán elkezdett beszélni az ügyéről és terveiről. Pinzon nagy figyelemmel hallgatta, s csak nehányszor tett apróbb kérdéseket egyes adatok felől.

Midőn az elbeszélés bevégződött, Pínzon igen elkomolyodott. Kinyujtotta tagjait, mely már három éjjel nem pihentek, kényelmesen az ágyon, s ezt mondá:

— Terved merész és nehéz,

— De nem kivihetetlen.

— Oh nem, nincs a világon kivihetetlen. Gondold meg jól.

— Meggondoltam.

— S el vagy határozva végrehajtani? Gondold meg, hogy ily dolgok még nincsenek szokásban. Ritkán sikerülnek s a ki ilyesmibe kap, védelemre nem számithat.

— El vagyok szánva mindenre.

— A mi engem illet, hajlandó vagyok mindenben segélyedre lenni, ámbár a dolog nagyon komoly.

— Számolok rád.

— Mind halálig.

XIX.

A harcz megkezdődik.

Az első szikrák nem maradhattak ki soká. Rey délben megjelent az ebédlőben, miután Pinzonnal a kötendő tervre nézve tisztában volt, s annak első feltételeül megállapitották, hogy egymást nem ismerik. Az ebédlőben ott volt már Donna Perfecta egyedül és gondolatokba mélyedve. A mérnök észrevette, hogy a nő márványfehér arczán, mely bizonyos szépségnek nem volt hijával, valami titokzatos árnyék feküdt, mely szilárd elhatározásokat gyanittatott. Mikor felnézett, tekintete különösen sötétre vált, de ritkán tette ezt, s öcscse arczára vetett kémlő tekintet után a jóságos hölgy ismét elmerült a betanult fél árnyékba.

Hallgatva várták az ebédet. Don Cayetan nem vett ma részt ebben, mivel Mondograndéba ment. Midőn enni kezdtek, azt kérdé Don Perfecta:

— Hát ez az ur, ez a nemes katona, a kivel a kormány bennünket megörvendeztetett, nem jön enni?

— Ugy látszik több szüksége van álomra, mint táplálékra.

— Ismered.

— Soha sem láttam.

— Nagyon el vagyunk ragadtatva a vendégektől, a kiket a kormány nyakunkra küldött, s a kiknek most méltóztatik ágyaink az ebédünk felett rendelkezni. E madridi éhenkórászok...

— Attól félnek, hogy itt fölkelés törhet ki, ki érezte, hogy erein mintegy szikra fut végig, s a kormány el van határozva az orbajosaiakat elnyomni, s a porba tapodni.

— Ember, az isten szerelméért, ne tapodj bennünket a porba! kiáltott fel az urnő gunyosan... könyörülj rajtunk szegényeken s hagyja élni szerencsétlen teremtéseket! És hogyan? Segiteni fogsz a katonáknak te is elnyomatásunknak e dicső müvében?

— Én nem vagyok katona. Én nem teszek egyebet, mint örülök, midőn a polgárháborut, az engedetlenséget, a pártviszályt, rendetlenséget, barbarizmust, mely itt országunk és korunk gyalázatára még most is uralkodik, örökre csirájában eltapadva látom.

— Történjék minden az isten akarata szerint.

— Orbajosában, kedves néném, jóformán nincs semmi egyéb, mint fokhagyma és banditák, mert banditák mindazok, a kik valami politikai és vallásos eszme nevében minden négy-öt évben lázadást inditanak.

— Köszönöm, köszönöm kedves öcsém, felelt Donna Perfecta elsáppadva. Orbajosában tehát nincs egyéb ennél? Mégis van itt valami egyéb is; a mi neked nincs, s a mit ide jöttét keresni.

Rey elértette a czélzást. Lelke fellángolt. Nehezére esett megadni nénjének azt a tiszteletet, melyet annak helyzete, állása és neme megkövetelt. Ellenállhatatlan ösztönt érzett ellenfelét megrohanni.

— Az ön felhivása folytán jöttem Orbajosába. Ön megegyezett atyámmal...

— Ugy van, az igaz... felelt a nő, s iparkodott szokásos szelidségét ismét elővenni. Nem tagadom, ebben én vagyok a hibás. Én vagyok az oka, hogy te itt unatkozol, hogy magadat kényelmetlenül érzed, s általában, hogy itt léted alatt házamat oly sok kellemetlenség érte.

— Örvendek, hogy elismeri.

— Azonban, te szent vagy. Még le kell térdelnem nagylelküséged előtt és bocsánatot kérnem, hogy...

— Asszonyom, mondá Pepe komolyan, és letette kanalát, kérem ne gunyolódjék velem oly kiméletlenül. Ez ösvényre nem követhetem... Semmi egyebet nem mondtam, mint hogy ön hivott ide Orbajosába.

— Igen. Atyád és én megegyeztünk abban, hogy Rosariot nőül fogod venni. Te megismerkedtél vele, s ugy látszik, megszeretted... Én fiamként fogadtalak...

— Bocsásson meg, én valóban megszerettem és szeretem is Rosariot, ön pedig ugy látszott, hogy fiaként fogadna engem; fogadott azonban szinlelt nyájassággal, s az első pillanattól fogva minden mesterkedést és ravaszságot fölhasznált, hogy ellenem müködjék s az atyámnak tett javaslatok valósulását meghiusitsa. Az első naptól kezdve föltette magában, hogy kétségbeejt, hogy mosolyával és nyájas szavaival halálra kinoz, s lassu tüzön pörköl meg. Ön indittatta ellenem titokban a pörök egész seregét, ön eszközölte ki, hogy elmozditottak a hivatalból, a melylyel Orbajosába jöttem, ön izgatta fel ellenem a várost, ön utasittatott ki a templomból; ön megakadályozta együtt létünket szivem választottjával, s leányát gyalázatos bebörtönözéssel megsértette, mi annak életébe kerülhet, ha isten ki nem terjeszti fölötte védő kezét.

Donna Perfecta fülig elveresedett. De a megsértett gőgnek s a fölötti bosszuságnak, hogy legtitkosabb gondolatait kitalálták, e hatása csakhamar elmult s mély elsáppadás állt be helyette. Ajkai reszkettek. Kanalát eldobva, gyorsan felállt. Öcscse ugyanezt tette.

— Istenem! Szüz anyám! kiáltott, két kezét kétségbeesve szoritva halántékára. Lehetséges-e, hogy méltán érnek e durva sértések? Pepe, fiam, te vagy az, a ki itt beszél?.. Ha azt tettem, a mit mondasz, akkor valóban gonosz bünös lélek vagyok.

A szófára rogyott s elfedte arczát kezével. Pepe, ki lassan közeledett hozzá, észrevette, hogy nénje zokog és könnyezik. Meggyőződése daczára is nem tudott legyőzni bizonyos ellágyulást, mely erőt vett rajta, s fájdalmat okozott neki, a mért oly kiméletlenül nyilatkozott.

— Kedves néném, szólitá meg a nőt, vállára téve annak kezét, ha ön könnyekkel és zokogással felel, el fog érzékenyiteni, de meggyőzni nem. Ez csak okokkal történhetik, érzelmekkel nem. Beszéljen, mondja ki, hogy csalatkozom, midőn ilyeneket gondolok, s bizonyitsa is be, és én készséggel elismerem tévedésemet.

— Hagyj békét, te nem vagy az én testvérem fia. Ha az volnál, nem sértenél ugy meg. Hisz e szerint én ármánykodó szinésznő, szines hárpia, hazug diplomata vagyok?...

E szavakkal elvette kezét arczáról s oly nyilt tekintettel nézett öcsesére, hogy ez zavarba jött. Atyja hugának könnyei és szelid szava nem maradhattak hatás nélkül a mathematikus lelkére. Közel volt ahhoz, hogy a bocsánatkérés jöjjön ajkaira. Ambár erélyes jellemü ember volt, ha kedélyére véletlenül valami eset befolyást gyakorolt, egyszerre olyanná vált, mint a gyermek... Mathematikusok gyengesége... mondják, hogy Newton is ilyen volt.

— Megmondom neked az okokat, melyeket kivánsz, folytatá Donna Perfecta, felszólitván öcsesét, hogy mellette foglaljon helyet. Meg akarlak győzni, hogy én jó, szelid és türelmes vagyok... Azt hiszed, hogy meg foglak czáfolni, hogy a tetteket, melyekkel vádolsz, tagadni fogom... Nem, nem tagadom őket.

A mérnök nagyon bámult.

— Nem tagadom őket, ismétlé a nő. De tagadom a rosz szándékot, melyet nekik tulajdonitasz. Mi jogon itélheted te azt meg, a mit csak jelek és gyanitások után ismersz? Van neked oly magasztos bölcseséged, hogy a tetteket fel tudd ismerni, és azok fölött itéletet tudj mondani? Isten vagy te, hogy a szándékokat is kitaláld.

Pepe mindinkább bámult.

— Nem kötelességünk-e az életben néha közvetett eszközöket is alkalmaznunk, hogy a jó és becsületes czélt elérjük? Mi jogon itéled te meg tetteimet, melyeket pedig nem is értesz? Kedves öcsém, én oly őszinteséggel, a melyet nem érdemelsz meg, vallom be neked, hogy valósággal mellékes eszközökhöz kellett folyamodnom, hogy a kitüzött czélt elérjem, mely igy leányomra, mint reád nézve is csak üdvös lehet... Te nem érted ezt, ugy látszik, mintha ostoba volnál... Oh, a mathematika és a német filozófia iránt való nagy fogékonyságod nem képes arra, hogy azzal egy anyának ilyetén számitásait felfogd.

— Bámulok és el vagyok álmélkodva.

— Bámulj a mennyit akarsz, de ismerd be kegyetlenségedet, könnyelmüségedet és irántam való durvaságodat, midőn ily vádakkal illessz. Te esztelen gyerek vagy, hijával minden olyan tapasztalásnak és tudásnak, mely könyveiden kivül esik, a melyek pedig a világról és a szivről semmit sem tanitanak. Nem tudsz egyebet, mint utakat és malmokat épiteni. Oh, uracskám, az emberi szivbe nem vasuton lehet eljutni, s nem aknaárkokkal lehet megközeliteni annak mélységeit. Mások lelkiismeretét a természetvizsgáló mikroskópjával hiában vizsgálod, s felebarátod hibáját nem tudhatod a vizszinmértékkel megállapitani.

— Az istenért, kedves néném!

— Mért hivatkozol az istenre, a kiben nem hiszesz? viszonzá Donna Perfecta ünnepies kifejezéssel. Ha hinnél benne, ha jó keresztény volnál, cselekvényeimet nem itélnéd meg ily álnokul. Én istenfélő asszony vagyok, érted? Nekem nyugodt lelkiismeretem van, érted? Én tudom mit teszek, és miért teszem, érted?

— Értem, értem, értem.

— Az isten, a kiben te nem hiszesz látja, hogy te a szándékot nem látod, nem láthatod s én nem mondok neked többet, hosszas nyilatkozatokba nem bocsátkozhatom, mivel arra semmi szükség. Te nem érted azt, ha azt mondom, hogy szándékomat feltünés nélkül, a nélkül, hogy atyádat megsérteném, a nélkül, hogy az embereknek a nyilt elutasitás által a szóbeszédre okot adjak, óhajtottam elérni.

(Folytatása következik.)

MEZOGAZDASAGI KÖZLEMENYEK.

A mezőgazdasági hitelszövetkezetek.

A fönti czim alatt egy 78 oldalra terjedő s a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium által jutalmazott pályamunka hagyta el a sajtót, dr. *Ballagi* Béla miniszteri segédfogalmazótól. A munka aktualitása s a benne kifejtett elvek és nézetek miatt bővebben ismertetjük.

E munkában Ballagi Béla a hitelszövetkezetek eszméjének népszerüvé tételét tüzte ki maga elé czélul. «Elvégre is feladatunk nem egyéb — mondja előszavában — mint azon körben terjeszteni, illetőleg először bedobni a szövetkezeti hitel eszméjét, hol annak gyümölcsei is leginkább szükségesek.» — E törekvés nyilvánul a munka népies, könnyen érthető előadásában s jóllehet érvelésre mindenütt a közgazdasági tudomány szinvonalán áll, azért a gyakran olcsó tudományos szint, a jeles munkákra hivatkozások látszatát s a számbeli adatokkal való csillogást egészen kerüli. Az előadás átlátszó volta mindazáltal nem kisebbiti a mü tudományos becsét s maga a biráló bizottság a pályamüvekről szóló jelentésében kiemelte, hogy Ballagi Béla munkája széles látkörével s a tárgy teljes és alapos ismeretével tünik ki s a pályamüvek közül a leginkább tudományosan képzett főre vall.» A nyertes dolgozat nyolcz fejezetre oszlik. Az I—III. fejezetek a hitelt általában s azután a mezőgazdasági hitelnek a kereskedelemtől eltérő természetét magyarázzák. A szerző itt nagy sulyt fektet arra, hogy a *személyi hitel előnyeit* feltüntesse s bevezető soraiban megjegyzi, hogy megoldottnak tartja azt a kérdést, vajon szövetkezeteink jelzálogi vagy személyes hitelt nyujtanak. Az elsőt kizárva óhajtaná látni, főleg költséges volta és a miatt, mert a jelzálogi biztositék mellett az adós személyes tulajdonai figyelmen kivül hagyatnak. Jelzálogi hitel nyujtása mellett a szövetkezet nem volna képes megvalósitani ama valóban magasztos czélját, melyet személyes hitelnél tagjai erkölcsi felvigyázásában és javitásában persequál. A III—V. fejezetben a szerző találóan jellemzi jelenlegi hitel, iszonyainkat, melyek közt a kisgazda minden hitelforrás nélkül szükölködik. Az intézeti hitel nem áll a kisbirtokos osztály rendelkezésére, mivel a jelzálogi kölcsönök tulságos nagyok és tulságosan hosszuak; a váltói hitel pedig tulságos rövid. Nem marad tehát neki más hátra, mint magánhitelhez, egyes egyénekhez fordulni, ez pedig legtöbbnyire uzsora. Itt tér át a szerző tulajdonképeni feladatára s a *szövetkezetek* alakitásának szükséges voltát meggyőzőleg fejti ki s a VI. fejezetben a *korlátlan felelősség* veszélytelen volta mellett alapos érveléssel emel szót. Ennek indokát a szerző előrebocsátott bevezetésében mondja meg. «Nézetem szerint is a *korlátolt felelősségen* alapuló szövetkezet sok helyen megfelelhet czéljának. A gazdasági politika elvei nem dogmatikusak; a különböző gazdasági intézmények is a viszonyok szerint czélirányosak, vagy nem. Ha én a *korlátlan szolidaritást* ajánlom, azért teszem, mivel szegény vidéken egyedül az képezheti elegendő hitel alapját; ezért vert a Rheinpfalzban oly mély gyökeret. Gazdag vidéken pedig, bár nem okvetlenül szükséges, de szigoru ellenőrzés és a jó móduak buzgó részvétele mellett nem jár káros következményekkel ezekre nézve. S ezt nem lehet a megforditva a korlátolt felelősségről mondani. Ezt nem lehet általánositani; azt igen. Tovább megyek, s azt állitom, hogy csak a korlátlan szolidaritás mellett érhetni el, hogy a kisbirtoku gazdának személyes és a produktiv felhasználás tekintetében ellenőrzött hitele legyen.» E fejezet, a melyben a szerző átlátszó okoskodással domboritja ki a korlátlan szolidáritás előnyeit, a dolgozat legérdekesebb része. Vitathatni a korlátlan szavatosság czélszerüségét s kérdezni lehet, vajon a szövetkezet ügyeinek hanyag vezetése, könnyelmü kölcsönosztogatás esetén nem dönti-e a tagokat anyagi veszélybe; azonban kétségtelen, hogy a tagok károsodására minden eshetőség ki van zárva, ha az intézet szolid megbizható vezetés alatt áll s müve jeligéjét, mely igy hangzik: «Az intézmény magában nem üdvözit; még emberek kellenek hozzá,» talán a korlátlan szavatosságra való czélzással választotta meg a szerző.

A hátralevő VII. és VIII. fejezet a szövetkezetek szervezésére és müködésükre nézve ád gyakorlati utbaigazitást s a munkát alapszabálytervezet s nehány egyszerü könyvviteli minta s irománypéldák zárják be. Ballagi Béla e müvével kitünő szolgálatot tett a hitelszövetkezetek eszméjének; s aktualitása ma annyival nagyobb, hogy országszerte megkezdődött a hitelszövetkezetek alakitása. Ballagi Béla zamatos magyarsággal irt munkája e propagandának használni fog s a legszélesebb körben való terjesztésre érdemes és e mellett a közgazdasági munkák kedvelőinek élvezetes olvasmányt nyujt.

A csemeték csomagolásáról.

Most, midőn milliókra rug évenként a kopár területek befásitására szállitott csemeték száma, melyek kocsin, vasuton, vagy hajón gyakran nagy távolságokat tesznek meg, mig rendeltetési helyükre jutnak, nem lesz tán érdektelen, — irja *Földes* János az «Erdészeti Lapok»-ban — a csemeték csomagolásának egy czélszerü módját megismertetni.

Foglalkozni mindenesetre érdemes e kérdéssel, mert nem ritkán hallhatni panaszt, hogy a csemeték oly rossz állapotban érkeznek meg épen gyarló csomagolásuk miatt rendeltetésük helyére, hogy kiültetésük után csak csekély százalékuk ered meg, sőt néha e miatt nem sikerül az egész ültetvény.

Aztán előfordul az az eset is, hogy a csemete-csomagok igen sokáig hevernek a vasuton s aztán vajmi kevés marad használható állapotban a nem gondosan csomagolt csemetékből. (Egy Keszthelyről érkezett feketefenyő küldemény hat hétig volt uton s a csemetéknek fele, a jó csomagolás folytán, mégis megeredt, mig a Szegedről 3 nap alatt érkezett gleditsia csemete küldeményből, a rossz csomagolás miatt annyi sem maradt meg Királyhalmán.)

Mentségül azt szokták felhozni, hogy «sok csemetét kell szállitani, tehát nincs idő a gondos csomagolás»-ra. Erre azonban azt lehet válaszolni, hogy kárba veszett a sok munka, s a sok költség, a mit két éven át a csemete-nevelésre forditottunk, ha akkor gazdálkodunk az idővel és koczkáztatjuk az egész csemetét, a midőn épen a helyszinére küldjük, hogy kiültetve rendeltetésének megfeleljen. Inkább kevesebbet küldjünk, de aztán ugy, hogy a megérkező küldemény jó legyen.

Az alább közlendő módon csomagolt csemetéimről egy földbirtokos ekkép nyilatkozik: a nekem küldött 25,000 akácz és 5000 feketefenyő-csemetét april hó 9-én átvettem. Szives fáradozását megköszönve, nem fogom elmulasztani a nagyméltóságu földmivelési miniszteriumnak bejelenteni, hogy a küldött csemeték mily szépek, egészségesek, kifogástalan gyökérzetüek, s mily kitünően voltak csomagolva, a midőn megérkeztek.

A csemeték csomagolására használt legjobb mód a következő:

Egy eléggé vastag csomó zsupszalmát kalászos végén erős zsineggel jó szorosan összekötünk és a kalászos csomóval felfele ugy teszszük a földre, hogy a szalmaszálak legyező-alakulag sugárirányban szétteritve, körlapot képezzenek. Erre az alapra törekszalmát s áztatott mohát téve, a központ körül a csemetéket helyezzük el gyökerükkel lefelé, ugy a mint a fahasábokat szoktuk az álló bogsába rakni.

Minden sor gyökér fölé egy-egy nedves moharéteget rakunk s igy haladunk kupalakban felfelé, mig a csomag elég nagy. Végül a kiálló gyökerek közeit még bedugdossuk nedves mohával s az egész kupot vékony moharéteggel betakarjuk és e fölé előbb törek- s aztán zsupszalmát rakunk köröskörül s az egészre alulról ráhajtjuk a földre fektetett zsupnak mintegy kétharmadrészre kiálló végeit s a csomagot ugy felülről le, mint köröskörül hálóalakulag egymásba font szalmakötelekkel szorosan összekötjük.

Egy csomagba két éves nagyobb ákácz-csemetéből 500—800, kisebbekből 3000, kőrisből, tölgyből 10,000, fenyőből 15,000 darabot lehet csomagolni.

A munkásokat előbb természetesen jól be kell gyakorolni s legjobb, ha hárman dolgoznak egy csoportban. Egy ily csapat, ha felig be van gyakorolva, hat csomagot, ha gyakorlott, hét csomagot bir egy nap alatt előállitani.

E szerint: 3500 darab nagyobb akáczot, 21,000 darab kisebb akáczot, 70,000 darab kőrist, tölgyet és 105,000 darab fenyőcsemetét három ember egy nap alatt becsomagolhat. Vagyis egy napszámos 1166—7000 darab akáczot, 23,330 darab kőrist, tölgyet és 35,000 darab fenyőt bir becsomagolni naponkint.

Az igy csomagolt csemeték tapasztalásom szerint négy hétig veszély nélkül lehetnek utban minden öntözés nélkül s megérkezésükig frissek s egészségesek maradnak.

Gyümölcsfák a szöllőben.

Ha a különböző vidékek szölein végig tekintünk, nem egy helyen egész erdőt láthatunk, annyi gyümölcsfát ültetnek különösen a parasztgazdák nemcsak a végekre, hanem a szöllőbe is, még pedig nem igen válogatva a fajokban. Ennek a rossz szokásnak egyszerü magyarázata van. A kopár területben, amilyen a szölő egy-két évig az ültetés után, senki sem gyönyörködik s azért nyakraföre fákat ültetnek bele, hogy valamit láthassanak. De a fák ültetésénél nem gondolnak azokra a feltételekre, melyek a szölőtő fejlődéséhez később szükségesek lesznek, s melyek közt a levegő, világosság és melegség a főtényezők, sem a fák későbbi növését és kiterjeszkedését nem tartják szem előtt. A szölők végébe rendesen diófákat ültetnek, a szölőtők közé pedig cseresnyét, meggyet, szilvát, baraczkot, sőt almafákat is, melyek 10 méter átmérőjü koronát is fejlesztenek. A legtöbb parasztgazdának szölleje nem igen széles, ugy hogy nyáron azt hihetné az ember, hogy lombos erdőbe lép, nem pedig szöllőbe.

Következőkben utalunk azokra a károkra, melyeket a gyümölcsfák a szölőben okoznak. Az árnyékban álló szölőtők később virágoznak, ennek következtében a bogyók lassabban és tökéletlenül fejlődnek; a szölőfürtök a szüretig nem érnek meg és savanyuk. Az árnyékban nőtt szölő fája nem érik meg egészen, s az első fagy elpusztitja, különösen oly vidékeken, a hol a szölőtőket a télen át födetlenül hagyják. A legnagyobb kár azonban a szüretnél mutatkozik.

A szüret idejét rendesen a község elöljárósága határozza meg; az egész falu kivonul és serényen hozzafognak a munkához, hogy egy szem se maradjon a tőkön. A parasztgazdák nem szüretelnek ugy, mint a nagyobb szölőkben szokás, hogy előbb a teljesen érett szőlőt szüretelik le, a nem teljesen érettel egy-két hétig várnak s esetleg még a második szüretnél sem szedik le mind a termést, hanem harmadszorra is hagynak belőle. A parasztgazda, érettet, félérettet, éretlent egyaránt beledobál a kádba s ugy az árnyékban termett savanyu szölő a napos helyeken megérettnek a jó mustját is elrontja. Minden szakértő tudja, hogy egy éretlen fürt nedve száz jó fürt borát elronthatja.

Aki mégis akar szöllejében fákat ültetni, esetleg diófát is, hogy nehéz munka után árnyékában megpihenhessen, az oly fajokat válaszszon, melyek nem fejlesztenek terebélyes koronát és sürü lombozatot; az árnyékos fát pedig a présház mellé, vagy oly helyre ültesse, a hol a szöllőtök fejlődését nem akadályozza meg.

Szöllőbe legalkalmasabb gyümölcsfa a cseresnye, melynek meglehetős ritka koronája van, kerítésnek pedig a birsalmát ajánlanám, mely utóbbi, ha nagy gyümölcsü fajt választottunk, nem csak jól értékesithető termést ad, hanem a szöllőnek sem árt. (T. V.)

KERTÉSZETI KÖZLEMÉNYEK.

Tavaszi tennivalók a kertben.

A márcziusi nap ismét barátságosabb, melegebb sugarakat szór a földre s tavaszi gondolatokat ébreszt bennünk. Onkénytelenül a szabadba gondolunk, oda sietünk, hogy az első rügyet, az első zöld levélkét üdvözöljük. Ezzel megérkezett a kertész komoly munkaideje is, melyet szorgalmasan fel kell használnia, hogy jó termésre számithasson.

Ha a föld fagya még nem engedett fel annyira, hogy kertünkben nagyobb munkába foghatnánk, legalább egy kis rendet csináljunk benne. Azután álljunk a ribizke, köszméte és málnabokrok elé s tisztitsuk meg ezeket, mielőtt kihajtanak, a száraz és kiélt fától. Minden bogyós bokornak, hogy jól virulhasson, annyi helyre van szüksége, hogy a levegő és világosság könnyen és kellően hozzá férhessen és átjárhassa és csak a fiatal, erőteljes fán terem a legjobb gyümölcs. A málnát, kivált nem igen nehéz talajon, rendesen sarokba ültetve találjuk, de a sortávolságnak legalább 1 méternek kell lenni s az 5—6 termőfából álló tőknek sem szabad igen sürün állni. A ki most szándékozik bogyós fát ültetni, annak azt tanácsoljuk, hogy csak nagy gyümölcsü fajokat válaszszon, ezek jobban fizetnek és könnyebben értékesithetők. Sokan a bokrok helyett, a féltörzsü vagy még inkább a magas törzsü alakokat kedvelik. Ez az izlés dolga. Mindegyik alakot lehet védelmezni, és mindegyik ellen is lehet érveket felhozni. A fák előnyére a csinos alakon kivül azt hozzák föl, hogy ezeket könnyebben ápolhatjuk, és ezekről a gyümölcsöt könnyebben szedhetjük, mint a bokrokról. Minden bogyós gyümölcsfa bőterméssel fizet, ha évenkint egyszer komposzttal, istállótrágyával vagy trágyalével megtrágyázzuk. Ha őszszel nem tettük, a mulasztást most kipótolhatjuk.

A kinek telke nagy város közelében van, s oda naponkint olcsón eljuthat, ne mulaszszon el minél több szamóczát termelni. Ez az első gyümölcs, melyet tavaszszal megvételre kinálhatunk. A nagy fajtáju nehéz, jó földet kiván, a ki ilyennel nem rendelkezik, az inkább kisebb fajtákat termeljen. A szamócza palánták vételénél mindig a kertnek megfelelő fajokat kell választani, mert rossz választás esetén jó termést nem várhatunk. A helyesen megválasztott fajok indáit szaporitásra használjuk föl. Mivel a szamócza igen gyorsan érik, a földet is gyorsan kiéli, minél fogva 2—3 év mulva uj földet kiván, s ha nem kap, termékenysége megszünik s meddő virágot hoz. A szabály az, hogy a szamócza növényt augusztusban ültessük ki, hogy a jövő évben gyümölcsöt teremjen. Az első termés rendesen silány, a zord tél nem egy növényt pusztit el, ugy hogy az ültetésre a tavasz majdnem előnyösebb az ősznél. A növények eléggé megbokrosodnak s jövő évben bő termést adnak.

Mielőtt a kerti munkát megkezdenők, vizsgáljuk meg kerti eszközeinket, jó állapotban vannak-e, hogy a munkát ne késleltessék. A szolgaszemélyzet nem egy targonczát, toló kocsit stb. tesz el őszkor töröttén, a nélkül, hogy egy szót szólnak. Az öntöző kannák sem kerülnek elő a kamrából mindig ép állapotban, vagy a fülük, vagy a csövük, rostájuk hiányzik, vagy a rozsda mart rajtuk lyukat. Nem egy szükséges tárgyat ugy tettek el valahová őszszel, hogy most órákig eltart a keresés, mig valamely zugból előkerül.

A kerti késekről, fürészekről és ollókról nem szabad megfeledkezni, ha meg nem köszörüljük, nem sok hasznukat vehet-ük; a hiányzó pálczákat, cserepeket és kötőszereket meg kell szerezni. A házi kertet kellő kihasználása végett, lehetőleg szabályosan oszszuk be. Természetes, hogy a beosztás a kert hosszuságától és szélességétől függ. Rendesen egy főutat szokás késziteni, melyből néhány oldal-ut indul ki. E beosztás által különböző parczellák támadnak, melyeket könnyen áttekinthetünk. Ha az egyes ágyakat szegélylyel látjuk el, annál csinosabb képet fog a kert nyujtani. A szélekre bogyós gyümölcsü növényeket, konyhanövényeket vagy virágokat ültethetünk. Itt-ott gyümölcsfák is helyén vannak, de ezek ne álljanak nagyon sürün s ne legyen igen terebélyes koronájuk, melynek árnyékában a zöldség és főzelékfélék s egyéb kisebb növények nem fejlődhetnének kellően. Legjobbak e czélra a törpe fák: szilva, ringló, birs és baraczk.

A vetést a sárgarépával kezdjük. Ennek nem árt ha esetleg a később beálló kedvezőtlen idő miatt tovább marad is a földben, mig kicsirázik. Közbe egy kis labodát és hónapos retket keverhetünk. A petrezselymet is elvethetjük, ezt nem sokára a borsó követi s ugy tovább. A ki ültetésre alkalmas korai palántákat akar nevelni, annak melegágyakról kell gondoskodni. A melegágyak kellékeit már ismertettük. A kinek melegágyai nincsenek, az jobban teszi, ha a szükséges plántákat készen megveszi. Aprilis elején, ha az idő kedvez s a talaj némileg átmelegedett, az őszi és téli szükséglet ellátására szükséges magot is elvethetjük a szabadban. Az ágyat azonban igen jól meg kell müvelni, hogy jó porhanyós legyen s napos, védett helyet kell e czélra választani, melynek gondos gyomlálását egyszer sem szabad elmulasztani. A zöldségfélék mellett korai burgonyát, köménymagot stb. is vethet, a kinek még marad fölösleges földje a kertben. A kerti munka ideje megérkezett; az első müveléstől függ a termés eredménye.

—

* **A cseresnyefa nevelése.** Tagadhatatlan, hogy a cseresnye valamennyi gyümölcsfa közt legjobban fizet. Vannak vidékek, a melyek jólétüket majdnem kizárólag a cseresnyefának köszönhetik. De a cseresnyefa csak akkor jövedelmező, ha tenyésztésekor a legszebb, legjobb és legtartósabb fajokat választják. Két körülményre akarunk itt figyelmeztetni, a melyek a cseresnyefa terjedésének eddig különösen utjában állnak: az egyik az, hogy a fiatal cseresnyefákat, kivált az utak mentén állókat oly gyakran és könnyelmüen megsértik, a másik az, hogy a fiatal cseresnyefák nem igen kitartók s kivált a fagy iránt igen érzékenyek. A csekély tartósság oka főkép a faiskolai kezelésben gyökerezik. A fiatal fák a faiskolában rendesen igen gyorsan nőnek fel, ugy hogy kedvező talajban néhány év alatt szép magas törzs fejlődik, melyet koronájában nemesiteni szokás. Rendesen a hasitott ojtást alkalmazzák, mert ez leggyakrabban sikerül, de ezzel a pusztulás csiráját is ojtják a fiatal fába. Ennél határozottan jobb a nemzés vagy a kéregbe való ojtás, mely tartós fákat szolgáltat. De az igy nemesitett fák a tavaszi és őszi fagyok iránt igen érzékenyek. A fiatal nemesitett cseresnyefák csakhamar gyümölcsöt hoznak. De mivel az első kevés gyümölcs a különös védelmet nem fizeti ki, a fiatal fákat öregeapraja pusztitja. Mit tegyünk tehát, hogy tartós fákat neveljünk? Ültessünk erős vad fácskákat, melyeket elég olcsón árulnak. Ezeket hagyjuk nyugodtan növekedni. Apró, jelentéktelen gyümölcsüket nem igen bántják, s igy a fákat sem sértik meg, minélfogva ezek szép koronát képezhetnek. Ezek gyakran óriási fákká fejlődnek. Négy-öt év mulva hozzá foghatunk a nemesitéshez és pedig kéregbe ojtással. Azokat az ágakat, melyeken az ojtás meg nem fogant, augusztusban szemezzük. Rákövetkező évben már szép, nemes koronánk lesz s a harmadik évben már meglehetős sok gyümölcs is lesz rajta. Ily cseresnyefáknak a tél sem árt.

* **A borsó termékenységének fokozása** czéljából következő eljárást ajánlhatom: Csipjük le a növény hegyét és pedig az alacsony fajtákét akkor, ha mintegy 15 cm., a magasfajtákét midőn mintegy 30 cm. magasságot értek el. Ha a növényeken a lecsipés után három ujabb hajtás fakadt, ezek hegyét is lecsipjük, s ezt az eljárást kétszer-háromszor ismételjük, addig, mig a virágzás és hüvelyképzés meg nem kezdődik. Amint a növények elvirágoztak és a hüvelyek kifejlődtek, folyós trágyával öntözzük meg a növényeket. Igy kezelt növények négyszeres termést is adnak. *L.*

VEGYESEK.

* **Gazdasági tudósitók.** A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter, *Capesius* Gusztáv nagy-sinki lakost, Nagy-Küküllőmegye nagy-sinki; *Mihaelis* Gyula alczinai lakost, Szebenmegye ujegyházi; *Kádár* Lajos bervei lakost, *Cseresnyés* Ödön buzás-bocsárdi lakost, *Sándor* János miriszlói, *Koncz* Albert m.-igeni, és *Tánczos* János vajasdi, végül *Raffaj* Zsigmond verespataki lakost Alsó-Fehérmegye alvinczi, illetve balázsfalvi, nagy-enyedi, m.-igeni és verespataki; *Schiller* Gábor zsarnóczai lakost, Barsmegye garami; *Szibenliszt* Géza nagy-szombati lakost, Pozsonymegye nagy-szombati; *Deizzler* Sándor temerini lakost és földbirtokost, Bács-Bodrogmegye ujvidéki; *Kende* Zsigmond nagy-geőczi lakost, Ungmegye ungvári; továbbá *Szakál* István lucskai lakost, és *Gulácsi* Egyed szobránczi lakost, a szobránczi; *Dormány* Imre nagysápi lakost, Esztergommegye esztergomi, és *Bodnár* Gyula kéméndi lakost, a párkányi; *Komáromy* Tivadar kishirdi lakost, Baranyamegye pécsi; továbbá *Szokoly* Pál pusztasári (u. p. Siklós) lakost, a siklósi, és végül *Magda* Pál sásdi lakost, a hegyháti járására nézve, az állandó gazdasági tudósitói tisztttel bizta meg.

* **Állandó gyümölcs-kiállitás.** A gyümölcskedvelőket érdeklő kiállitás látható jelenleg az orsz. gazdasági egyesület köztelki nagytermében. A gazdasági muzeum igazgatósága azokból a gyümölcsökből, melyek a kiállitás helyiségeiben az egész telet áthuzták, a nélkül, hogy megromlottak volna, egy kisebb rendszeres kiállitást állitott össze, megjelölve fajukat, termelési helyüket, érési és beküldési idejüket, stb. A mult őszön beküldött s százat meghaladó gyümölcsfaj közül mindössze 12 faj körte és 2 faj alma maradt meg teljesen épen mostanáig.

* **A méz mint táp- és gyógyszer.** Egy tekintélyes orvos a mézről azt mondja, hogy az minden penészgombaképződést akadályoz. Köhögés, nátha, hurut, torokgyik, diphtheritis már keletkezésükben elnyomhatók; de sőt a már kifejlődött betegségek is, folytonos használat mellett, tudniillik 5—10 perczenkint egy-egy kávéskanálnyi mézet lenyelve, kigyógyithatók. Ugy szintén a száj, torok és légzési szervek bántalmai és a tüdőbajok is sikeresen gyógyithatók. Hatalmas erősitő tápszer a méz a vérszegényeknek, a hirtelen nővő gyermekeknek, a lábbadozó betegeknek és öreg embereknek. — Az emésztést rendben tartja s a szorulást megakadályozza. Liszttel keverve a méz sebekre irként használja a köznép. Gyógyerejét különösen a méhméregtől nyeri, mely a jó méznek egyik szükséges alkatrésze. A hagyományok szerint az ó- és középkorban a méz, mint általánosan kedvelt élelmi szer, ital (a méhser) és gyógyszer szerepelt. A ki egészségét fenn akarta tartani, vagy a ki kosszu életkort akart elérni, az mézzel táplálkozott. Természetesen a méznek a maga valóságában kellett lenni, a mint azt a méhek behordták. Mert bizony azon méz, a mit Svájczban, Amerikában szirupból vagy keményitő-czukorból készitenek, valamint azon méz is, a mely nálunk az elmaradott méhészek által a méheknek kénnel való elfojtásával, összecsömöszölve, döglött méhek, kukaczok, virágpor belékeverésével készittetik, egyáltalán meg nem felel a jó méz fogalmának. Az nem kellemes izü, nem egészséges méz. Tiszta, jó mézet egyedül az ugynevezett mézpergetők utján lehet nyerni. A mézpergetővel a méz a lépekből virágpormentesen s egészen tisztán nyeretik. Az igy nyert méz az, melynek igen tekintélyes orvosok is gyógyhatást tulajdonitanak s ezen méz az, a mely a vérszegényeknek, az emésztési hiányban vagy rendetlenségekben szenvedőknek, az ideggyengéknek biztos gyógy- és tápszerül szolgál, s a mely valódi áldás volna az emberiségre, ha az kellő mértékben használtatnék. A méz ezen áldásos volta az ő alkatrészeiben rejlik. A tiszta méz gyümölcs-czukor, szőlőczukor, kevés sav (hangyasav), festanyag és nyálka összetételéből áll. Forduljon el tehát a fogyasztó-közönség a fogat és gyomrot rontó czukor-féléktől, szörpöktől és mentve lesz a most anynyira divatos fogfájás, gyomorfájás (katharus) és számtalan egyéb bajoktól. *Dömötör L.*

* **A burgonyaaszalás egy uj módját** találta fel és nyert reá szabadalmat Brückner földbirtokos Klausmühlében (Németország). Az eddigi eljárások hátránya ugyanis az volt, hogy aszalás közben a burgonyán egy — az egészségre nem előnyös — fekete gomba fejlődött ki, mely aztán annak igen kellemetlen kinézést adott. Az uj eljárás abban áll, hogy a burgonya hámoztatván, 5 mm. vastag szeletekre vágatik, aztán egy rostára téve forró 3%-os sós vizben 4—5 perczig tartatik, s aztán 100% mellett kiszárittatik. Ez eljárás mellett elveszti 72% viztartalmát, kissé átlátszó lesz, de teljesen fehér marad s ép ugy készitendő el eledelül, mint a friss burgonya. Amerikában is ilyféle módon állitják elő a burgonyakonzerveket s Angliában 24 forinton adják el mázsáját.

* **Uj fejőkészüléket** talált fel egy pennsylvániai gazda. A készülék kettesével, hármasával, négyesével egyesithető 2—2 gummi-félgyürüből áll, melyek a tőgyre illesztetnek, s egy rugó által összenyomatnak, s ismét szétmennek, ezzel a kézhez hasonló gyenge fájdalmatlan nyomást gyakorolnak, melyre a tehén szivesen leadja tejét. A készülék, miután az egész egy kézzel könnyen kezelhető, s az egész tőgy fejetik ki egyszerre, igen sok időt kimél meg. Hogy hol kapható, arra nézve nem nyertünk eddigelé felvilágositást, de reméljük, hogy (feltéve, hogy jobb sikert mutat a gép, mint az eddigiek) nemsokára ismét fogunk hallani róla, s ekkor behatóbban foglalkozhatunk vele.

* **Mivel akadályozhatjuk meg a kályhákban a korom lerakodását?** Ki ne tudná, milyen sok kellemetlenséget okoz az, ha télen a kályha felmondja a szolgálatot, a fa benne égni nem akar, mert nincs léghuzama. A léghuzam eldugulásának rendes oka az, hogy a kályhában sok korom rakódott le. De azt kevesen tudják s talán még kevesebben fogják hinni, hogy e bajon a kéményseprő vagy kályhás segitsége nélkül is könnyen segithetünk. Nem kell egyebet tenni, mint egy marok friss burgonyahajat dobni a kályhába a tüzre, mire a kályha ajtait gyorsan be kell tenni. Az elégő burgonyahajakból fejlődő gőz feloldja a kormot, mely a csövekben lerakodott s a kéményen át kiviszi a szabadba. E szernek ismételt alkalmazása mellett a kályhákat sokkal ritkábban kell tisztittatni.

* **Sertéshizlalás savóval.** Egy gazda irja: Azt tapasztaltam, hogy a sertéseket tisztán savóval, erőtakarmány hozzáadása nélkül is meg lehet hizlalni, de ez igen sokáig tart s az értékesités igen rossz, kivált akkor, ha a sertéseket magunk neveltük s ezek a szabadban keveset vagy épen nem mozoghatnak. A savót, vagy savóterméket sokkal jobban értékesithetjük, ha a sertések e mellett erőtakarmányt vagy burgonyát is kapnak. Ha sok savót vagy más tejgazdasági mellékterméket kell feletetni, a jól megfőtt burgonyát igen jól értékesithetjük. A darát, árpát vagy borsódarát lehetőleg finomra őrölve kell adni, mert a sok folyós eleségnél a dara emésztetlenül kerülne a trágyába. A husliszttnek, melylyel kisérleteket tettem, igen rossz eredménye volt. De minek is vennénk drága tápszereket, midőn saját gazdaságunkban jó tápszerekben válogathatunk? A répa szeleteknek igen rossz eredményük van. Kissé elkényeztetett sertések hozzá sem nyulnak.

* **A homoktalaj megmivelése.** A határozottan homoktalajnak az a rossz tulajdonsága van, hogy rendkivül gyorsan és könnyen kiszárad, a nagy hőkisugárzás miatt gyorsan kihül, minek következtében a benne termelt növények könnyebben megfagynak, a trágya igen gyorsan szétbomlik benne s hogy a vizben oldható anyagokat gyengén abszorbálván, ezeket csakhamar el is veszti. Hogy a homoktalajba juttatott trágyaanyagokból minél kevesebb vesszen el, legczélszerübb a vetés előtt trágyázni és lehetőleg minden kulturnövény alá frissen. Ily földet jobb a három-négyévi teljes trágyázás helyett, évenkint gyengébben megtrágyázni. Ha parlagot kell hagyni, hogy a burjántól megtisztuljon, ha ugyanazon czél elérésére mást tenni nem akarunk, ugy a földet minden szántás, minden boronálás után nehéz hengerrel hengereljük le.

* **Szalmakalapok tisztitása.** Akinek piszkos és zsiros fehér szalmakalapja van s azt meg akarja tisztitani, tegyen a szappanyos vizbe, melylyel a kalapot meg akarja mosni, egy evőkanállal sal essentialis tartarit, mossa meg a kalapot egy szivacscsal jól és sokkal szebb és tisztább lesz, mint a kénezéstől s más szerektől. Sal essentialis tartari (pezsgőpor-anyag) minden droguista-boltban kapható.

* **Sajátságos korcs-borju.** Egy Scheibsi (Alsó-Ausztria) gazda irja, hogy községében a mult nyáron oly sajátságos korcs-borjut látott, a melyhez hasonlót talán még seholsem láttak. Egy pinczgaui fajta tehén a hasasság teljes idejének leteltével elleni akart. A hüvelycsatornában meg is jelent a fej, de mivel az ellés ekkor magakadt s a tehénnek iszonyu fájdalmai voltak, segiteni akartak. A fej mellett a csatornába bedugult kéz azonban valami puha, bélszerü testbe akadt s erre csakugyan borjubelek is jelentek meg a hüvelyben. Mivel máskép nem segithettek, véget vetendők az állat fájdalmainak, levágták és felbontották. Akkor sajátságos korcs képződményt találtak a tehénben. Egy teljesen kifejlődött fejet egy darab nyakkal, melynek folytatása egy nagy hólyagalaku tömeg volt. Azok a szervek, melyek a mell- és a hasüregben szoktak lenni, mint sziv, tüdő, máj, lép, vese, belek stb. a hólyaghoz voltak nőve. A mészáros, aki a tehenet levágta és felbontotta, e hólyagot is felvágta s nem kis csodálkozással látták, hogy belseje teljesen szőrös volt. A többi testrészek teljesen hiányoztak.

FÉRFI INGEK
elegáns uj szabással, kizárólag csakis a legfinomabb **chiffon, creton, zephir és oxford kelmékből, à 2 frt 50 kr.**

Legujabb
nyakkendők, keztyük, gallérok, kézelők, zsebkendők, harisnyák, alsóingek, esernyők, inggombok stb.

Bizományi gyári raktár
dr. Jaeger Gusztáv tanár-féle normal gyapju-árukból eredeti gyári árakon

LATZKOVITS A.
speczialis készitője jó szabásu férfi-ingeknek,
Budapesten, váczi-utcza 22. sz.
(Nemzeti szálloda épület.)

Ingek, nyakmérték vagy minta-ing után 24 óra alatt is elkészittetnek. — Árjegyzék, legujabb ingkelme minták, ingyen és bérmentve küldetnek. — Vidéki küldemények jótállás mellett. 1027

A VAN HOUTEN-féle TISZTA CACAO
általánosan mint a legjobb izü s legjobb cacao lett elismerve.

Szaporaságára való tekintettel a VAN HOUTEN-féle TISZTA CACAO, — ámbár látszólag drágább, de mégis olcsóbb, mint más egyéb készitmények és egy csésze VAN HOUTEN-féle TISZTA CACAO nem kerül többe, mint egy csésze tea vagy kávé, de miután az egy különösen tápláló és könnyen emészthető ital, ugy az a valóságban sokkal kevesebbe kerül. 183

Kapható a jobb gyógyszertárakban, gyógyfükereskedésekben, csemege- és füszerkereskedésekben s czukrázdákban bádogszelenczékben 1/2, 1/4 és 1/8 kiló tiszta sulytartalommal.

Elárusitó helyek: BUDAPESTEN Brázay Kálmán muzeum-körut 23., **Halbauer testvérek** király-utcza 9., **Hoff Károly J. utóda** kishid-utcza 7., **Fanta Károly** fürdő-utcza 5. sz. a «Struczhoz», **Takáts Lajos** hatvani-utcza 19., **Neruda Nándor** hatvani-utcza 7., **Seidl J.** koronaherczeg-utcza 18., **Thalmayer és Seitz** nádorutcza 10. **Weninger M.** főüzlete Budán, fő-ut 28., fióküzlet vár, tárnok-utcza 6.

SÁRKÁNY BUTORTERMEIT
ajánlja a magas uraságoknak és a n. é. közönségnek, a kik butort vásárolni szándékoznak és jutányos árak mellett lelkiismeretes kiszolgáltatásban akarnak részesülni, **16 teremben nagyszerüen berendezett butorgyári telepét** meglátogatni és a legcsekélyebb vásárlásnál is meggyőződést szerezni, **hogy minden versenyt kiálló olcsó árak mellett, szilárd gyártmányt, korszerü izléses kivitelben,** csakis

Budapesten ilyennemü egyedül létező
butortermeiben
szerezhetnek. **Elsőrendü hazai szakiparosok** közreműködésükkel kitünő **asztalos- és kárpitos-butor,** ugy a legegyszerübb nemüek polgári háztartásnak, valamint **fantasie- és disbutor és legelegánsabb teljesen felszerelt urasági salon-, budoir-, ebédlő- és fogadó-termek** részére a most divatozó fanemekben és a **legujabb alakban. Salongarniturák** különféle szövetekkel diszesen kárpitozva, **meglepő választékban** és folyton oly **különböző árak mellett** készletben találhatók, hogy itt bevásárlását mindenki **igényeinek megfelelően teljes** megelégedésére beszerezheti.
Szőnyegek és függönyök a legfinomabb nemig **legolcsóbb** gyári árban. 882

Terjedelmes butor-árjegyzék bérmentve.

Sárkány Ig.,
butorgyáros, kárpitos és diszitő
Budapesten (belváros), Rózsa-tér és Lipót-utcza sarkán, I. em.

Egyenruhák
ugy mint **öltönyök, csákók, sapkák, kardok, revolverek, portepeek** stb., katonák és minden szakbeli hivatalnokok részére legszolidabb kivitelben szállit
TILLER MÓR és TESTVÉRE
udvari szállitók 1037
Budapest, Károly-laktanya.
Hadi felszerelések nagy készletekben vannak.

Az „ÜSTÖKÖS"-re
az uj évnegyed közeledtével előfizetést nyitunk.
Előfizetési ára:
ápril-juniusra . . 2 frt.
Az előfizetések egyszerüen igy czimzendők:
Az „Üstökös"-nek Budapesten.

Nyaralók Budapesten,
a Svábhegyen, a Zugligetben, Rákospalotán, Gödöllőn, Besnyőn, Verőczén, Solymáron stb. stb.
Köruti telkek
30 évi adómentességgel, — nagy és kis
HÁZAK.
Bővebb értesitést ad a keresk. és váltótörvényszékileg bejegyzett czég 1147
FUCHS JÁNOS ingatlanok adás-vevési ügynöksége
Budapest, IX., soroksári-utcza 49. szám.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban
Budapesten, IV., kecskeméti-utcza 6.

Igérvények

Bécsvárosi sorsjegyekre á 2.50 és bélyeg. Főnyeremény **200,000** frt. Huzás 1887. április 1.	3.—
Egész magyar nyeremény-sorsjegyekre **3 frt** és bélyeg . . . . Főnyeremény **100,000** frt. Huzás 1887. április 15-én. Fél **1** frt **75** kr. és bélyeg.	3.50
3%-os osztrák földhitelint. sorsjegyekre **1 frt** és bélyeg . . . . Főnyeremény **50,000** frt. Huzás 1887. április 15-én.	1.50
1049 Összesen . .	8.—

Mind a 3 darab együttvéve csak **7.— frt** bélyeggel együtt.

A „MERCUR"
kiadóhivatalának
bank- és váltó-üzlete
POLITZER S.,
BUDAPEST
Dorottya-utcza 12. sz.

A „MERCUR" lap előfizetési ára egy évre, bérmentes beküldéssel együtt **2** forint.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

9282/87. szám.

Hirdetmény.

A magyar vasuti kötelék dijszabás II. rész V. füzetének 30-ik oldalán a pozsony-kassai viszonylatban foglalt összes dijtételek ezennel hatályon kivül helyeztetnek. Ezen viszonylatban a magyar vasuti kötelékdijszabás II. része XII. füzetében a 13. oldalon foglalt dijtételek alkalmaztatnak.

Budapest, 1887. márczius 14.

Az igazgatóság.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. Tüz-, szállitmány- és jégbiztositási üzlet.

Huszonkilenczedik évi zárszámla 1886. január 1-étől deczember 31-ig.

KIADÁSOK.

	frt	kr	frt	kr
I. Tüzbiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonása után	1614143	76		
Függőben maradt károk tartaléka	119249	73		
Szerzési költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	347296	46		
A tüzbiztositási üzletet terhelő igazgatási költségek és adó	334230	14		
Behajthatlan követelések leirása	4506	30		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megteherlés nélkül	1795143	62	4264570	01
II. Szállitmány-biztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	26410	64		
Függőben maradt károk tartaléka	8904	13		
Szerzési költségek	8428	61		
A szállitmány-biztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	8451	14		
A következő évnek dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonásával	11561	78	63756	30
III. Jégbiztositás.				
Viszontbiztositások és törlések	402846	68		
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	745785	85		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositások utáni bevételek levonása után	169391	56		
Behajthatlan követelések leirása	6637	44	1324661	53
A társasági tartaléktőkének kamata			72270	85
1886. évi nyeremény			637422	34
			6362681	03

BEVÉTELEK.

	frt	kr	frt	kr
1885. évi nyeremény-számla: maradvány			1196	94
I. Tüzbiztositás.				
Az 1885. évről áthozott készpénz dijtartalék a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	1834496	51		
469,522,866 ft 70 kr kötött biztositások után valamint a f. évb. lejárt dijrészletekből befolyt dijak 3.837,493.75, levonva: törlesztett dijak 307,751·77, viszontb. dijak 472,245·18, lejárt visszbizt. dij-részletek 575,524·12 = 1.355,521·07	2481972	68		
Az 1885. évben fenmaradt tartalék függőben volt károkért	200181	55	4516650	74
II. Szállitmány-biztositás.				
Az 1885. évről áthozott dijtartalék	14990	96		
17.779,018 frt 43 kr kötött biztositások utáni dijak 89,203·97, levonva: törlesztett dijak 2,023·81, viszontbizt. dijak 37,106·77 = 39,130·58	50073	39		
Az 1885. évben fenmaradt tartalék függőben volt károkért	7000	67	72065	02
III. Jégbiztositás.				
48,420,773 frt 60 krnyi kötött biztositások utáni dijak	1343459	29	1343459	29
IV. Egyéb bevételek.				
Beváltott szelvények után, valamint egyéb kamatok és árfolyam-nyereség eladott értékpapirok után	366674	07		
Társasági házak tiszta jövedelme	62634	97	429309	04
			6362681	03

Mérleg-számla 1886. deczember 31-én.

VAGYON.

	frt	kr
Elhelyezett tőkepénzek: az első hazai takarékpénztárnál, az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnál, a magyar országos központi takarékpénztárnál, a m. általános hitelbanknál és a magyar kir. állami kincstári pénztárjegyekben	2159120	—
Értékpapirok: a) 243,000·— frt m. földhitelintézeti 4½% záloglevelek á 99·25% ... 241,177·50; b) 1.052,100·— frt m. északkeleti vasut ezüst kötvények á 100% ... 1.052,100·—; c) 1.500,000·— frt magyar kir. 5% papirjáradék kölcsön á 93·60% ... 1.404,000·—; d) 561,700·— frt Budapest fővárosi 5% kölcsönkötvények á 100% ... 561,700·—; e) 375.000 Lira olasz alapitványi kötvények á 99·50 = 373,125 fr. á 49·70 ... 185,443·12; f) Pesti Lloyd társasági kötvények és egyéb értékpapirok árfolyam szerint ... 229,439·59; a fenti értékpapirok után az év végéig esedékes kamatok ... 45,690·32	3719550	44
Leszámitolt és egyéb váltók	293883	20
A társaság házai Budapesten	1210000	—
Különféle adósok: a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél	702831	12
b) Maradványok idegen biztositó intézeteknél	317033	32
Jégbiztositási osztály folyó számlán	228345	82
Központi pénzkészlet	13916	94
A következő években lejáró dijváltók és dijkötelezvények összege ... 9.785,087·94		
	8644680	84

TEHER.

	frt	kr
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 egész részvény á 1000 forint ... 2.000,000·—; Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 fél részvény á 500 forint ... 1.000,000·—	3000000	—
Társasági tartaléktőke	1879041	99 *
Tüzbiztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül ... 1.795,143·62; Szállitmány biztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül ... 11.561 frt 78 kr.	1806705	40 **
Tüzbiztositási függő károk tartaléka	119249	73
Szállitmány biztositási függő károk tartaléka	8904	13
Árkülönbözeti számla	286040	20
Dunaparti házadó tartaléka	46475	74
Különféle hitelezők	76627	96
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	2493	—
Első magyar általános biztositó társaság Lévay-alap	62269	69
Tisztviselők nyugdijalapja	469205	95
Életbiztositási osztály folyó számlán	256244	71
1886. évi nyeremény	637422	34
	8644680	84

* A tartaléktőke az 1886. évi nyereményből emelkedett ... 1.980,078 frt 53 krra

** A dijtartalék az 1886. évi nyereményből emelkedett ... 1.868,785 frt 45 krra

1140

II. Életbiztositási üzlet.

Huszonnegyedik évi zárszámla 1886. január 1-től deczember 31-ig.

KIADÁSOK.

	frt	kr	frt	kr
Törlesztett kötvények dija	96020	91		
Visszaváltott kötvényekért	213816	92		
Halálesetek után kifizetett kárösszeg	600643	23		
Lejárt kiházasitási tőkékért	401217	18		
Kiházasitási biztositásoknál haláleset következtében dijvisszatérités	34941	49		
Függőben levő károk tartaléka	109891	02		
Évjáradékokért	17659	13		
Viszontbiztositási dijak	35224	65		
Bélyegekért	33440	02		
Irodai bér, postadijak, nyomtatványok stb.	74949	60		
Tiszti fizetések	51111	66		
Jövedelmi adóért	28523	46		
Orvosi dijakért	14507	53		
Szerzési és dijbehajtási költségek	139851	29		
Behajthatlan tartozások leirása	5962	25	1857760	84
Dijtartalék ez év végén			11827607	52
1886. évi nyeremény			374140	03
			14059507	89

BEVÉTELEK.

	frt	kr	frt	kr
A mult évből áthozott dijtartalék			10999459	34
Befolyt dijak: ez évben kiállitott kötvények után	250696	39		
az előbbi években kiállitott kötvények után	2040531	47		
a biztositott tőke emelésére forditott nyeremények	13100	67	2304328	53
Mult évi függőben volt károk tartaléka			122758	01
Illetékek			39162	91
Kamatjövedelem			593799	10
			14059507	89

Mérleg-számla 1886. deczember 31-én.

VAGYON.

	frt	kr
Értékpapirok ... 10.540·459 frt 75 kr, ugyanis:		
5.007,400 frtnyi m. földhitelintézeti 5%-os záloglevelek 100 frtjával	5007400	—
872,000 frtnyi magyar földhitelintézeti 4½%-os záloglevelek 99¼ frtjával	865460	—
42,960 frtnyi magyar földhitelintézeti 5%-os ércz értékü záloglevelek 123½ frtjával	53055	60
93,800 frtnyi pesti magyar kereskedelmi bank 6%-os záloglevelei 100 frtjával	93800	—
1.000,200 frtnyi magyar északkeleti vasuti 5%-os ezüst elsőbbs. kötvények 100 frtjával	1000200	—
Beszterczebánya-brezovai és piski-vajdahunyadi vasuti els. kötvények	1214974	67
Magyar kir. állampénztár-jegyek	2300000	—
11.262 Lire 50 c. olasz 5%-os járadék és kamatai	5569	48
1886-ban esed. kamat. és elszám. pénzküldemény	201122	49
Jelzálog-kölcsönök	139883	—
Kötvény-kölcsönök	1394923	—
Viszontbizt. költvény-kölcsönök	18198	17
A központ tartozása folyó számlán	256244	71
Vezér- és főügynökségek s mások tartozásai	286679	23
	12837510	35

TEHER.

	frt	kr
Dijtartalék ... 12.062,289·52, levonva a viszontbiztositási dijtartalékot ... 234,682·—	11827607	52
Biztossági alap	175776	48
Kiházasitási tőkék nyereménye	300872	52
Függőben levő károk tartaléka	109891	02
Dijleszállitásokra vonatkozó nyeremények tartaléka	1879	10
Előre fizetett dijak az 1887—1889. évekre	1425	82
Fel nem vett nyeremények 1885. évről	15	77
Viszontbiztositó intézetek és mások követelései	45902	09
1886. évi nyeremény	374140	03
	12837510	35

Budapest, 1886. deczember hó 31-én.

Az igazgatóság:
Fuchs Rudolf, Hajós József, Harkányi Frigyes, Lévay Henrik.
Igazgató-helyettesek: **Ormódy Vilmos,** igazgató. **Ullmann Károly Pál,** aligazgató.

Jency Lajos, központi könyvvezés főnöke.

Pecz Vilmos, életbiztositási osztályfőnök.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készülteknek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőknek találtuk.

Kaczvinszky János, életbiztositási könyvvivő.

Budapest, 1887. márczius hó 14-én.

A felügyelő bizottság:
Rudnyánszky Ferencz, Tornyai Schossberger Zsigmond, Szitányi Izidor.

Fiók-üzleteim végleges feladása és beszüntetése végett tetemes raktáromon levő áruimat az ár egy negyedében

INGYEN!

bocsájtom a t. cz. közönségnek forgalomba. Minden egyes darab, mely gyönyörü kiállitásánál és jó minőségnél fogva bárki tetszését megnyeri hallatlan olcsó és

csak 95 kr.

Hölgyeknek:

- 1 drb jó és finom **női-ing** Schweiczi himzéssel 95 kr.
- 1 drb **derékfüző** (Mieder) szép kivarrással, finom drillből juno tollal 95 kr.
- 1 drb finom **női corsetta** schweitzi himzéssel 95 kr.
- 4 pár igen finom divatos **női harisnya** 95 kr.
- 1 drb finom **női Rococo nadrág** schweitzi himzéssel csak 95 kr.
- 1 drb legujabb Rococo mikadó **legyező** 95 kr.
- 1 drb egész finom gyermek **öltözet** gyönyörü kiállitásu minden korosztálynak 95 kr.
- 1 nagy **asztalkendő** damaszt vászonból 95 kr.
- 3 drb finom női **szalvetták** 95 kr.
- 4 mtr igen finom, Scholl **chiffon** 95 kr.
- 3 mtr finom szép perzsia **szőnyegek** 95 kr.
- 1 garnitura szép finom franczia selyem **virág** kalapra, hajba mellre és egy **kalapformát** hozzá csak 95 kr.
- 1 drb gyönyörü szép női legujabb divatu **napernyő** 95 kr.
- 3 mtr egész uj és a legfinomabb franczia igen jó mosó **creton** 95 kr.
- 1000 hálairat jött, oly bámulatos olcsó. Egy nyári-ruhának való **creton szövet** 10 méter igen széles jó mosható csak 3 ft 30 kr.
- Egy tavaszi és nyári ruhának való finom és tiszta **gyapju szövet** 10 mtr igen széles csak 4 frt 25 kr.
- 1 drb finom **franczia brosch** ékes kövekkel kirakva és 1 finom zsuzsu **dupla karperecz** talmi aranyból ezen két tárgy csak 95 kr.
- 1 darab finom brünni posztó **szoknya** csak 95 kr.
- 1 drb igen finom selyem lüszter **kötény szép** kivarrással 95 kr.
- 1 drb uj fonásu elegáns gyönyörü szép elszászi dupla **kosár** 95 kr.
- 4 mtr szép igen finom valódi franczia **Rüsch** 95 kr.
- 4 drb valódi rumburgi **zsebkendők** 95 kr.
- 6 drb finom szép divatos vászon **zsebkendő** 95 kr.
- 12 drb uj liliputi szép kedves batiszt **zsebkendő** 95 kr.

Uraknak:

- 1 drb igen finom jó, szép **ing gallér és kézelővel** 95 kr.
- 1 drb szepessi-vászon alsó **nadrág** 95 kr.
- 6 drb finom R-chiffon **gallér** 4-szeres 95 kr.
- 3 pár finom 4-szeres R-chiffon **kézelő** 95 kr.
- 4 drb igen finom tiszta selyem **nyakkendő** 95 kr.
- 1 drb talmi dupla ezüst vagy arany **óra lánoz** 95 kr.
- 1 drb új nyári mikado finom **kalap** 95 kr.
- 1 drb finom tajték **pipa** előbb 4 frt most 95 kr.
- 1 drb egész finom tajték Mokány Berczi**szivarszipka** előbb frt 3.50, most 95 kr.
- 6 pár finom **lábtyü** (Socken) jó minőségü 95 kr.
- 1 drb legfinomabb**borju** bőr **szivar** vagy **czigaretta** tárcza 95 kr.
- 1 üveg finom **parfuem fogpaszta** ésfogkefe e 3 tárgy együtt 95 kr.
- 1 drb lyoni **selyemkendő** egész finom 95 kr.
- Egy gyönyörü szép gyermek **bábu** összefont és fésülhető hajjal egész finom 95 kr.
- **Vörös** és **fagyott** kezek ellen biztos szer a Hungária ir, egy doboz 95 kr.
- **Szeplő** és **májfolt** ellen biztos szer ennek eltávolitására egy doboz 95 kr.
- 15 év óta árusitom el a valódi hamisitatlan kétszer ezüstözött britania evő eszközöket, mely ezüst szinét 10 évi használat után sem veszti el.
- 12 drb kávés **kanál** 95 kr.
- 6 drb evő **kanál** 95 kr.
- 6 drb **villa** 95 kr.
- 3 drb aczél **kés** 95 kr
- 2 drb nagy **tálcza** 95 kr.
- 3 drb kis **tálcza** 95 kr.
- 1 drb nagy **meritő** 95 kr.
- 1 drb tejes főzelék **meritő** 95 kr.
- Valódi csakis nálam kapható.

Szétküldés utánvétel mellett történik. 750

Még csak rövid ideig kapható: **Bayer Sándornál**

Budapest, Kerepesi-ut 30. É.

ÉN NEMENCSEK J. ÉS TÁRSA

mint a kiállitási diszokmány és 50,000 elismerő hálairat tulajdonosa szólok.

Nélkülözhetlen: **gazdák, vadász, iparos, erdész, uradalom,** minden háztartás és **katonaságnál,** társunk **Nemencsek J.** ur által feltalált és kitünő jóságánál fogva világhirüvé vált, **fekete bőrkenőcs, állat-, gyógy-** és **pata-kenőcs, bőrmosó-szappan.** — A tisztelt közönség figyelmét különösen felhivjuk

1081

patkány- és egérirtó szerünkre,

mely ezen kártékony állatokat 7 napi használat után biztosan végleg és tökéletesen kipusztitja. Kezességet vállalunk még **poloska, sváb-** és **oroszbogár** (russ) tinkturánkért, mely az eddig gyártott szereket jóval felülmulja s a fenntnevezett és egyéb férgeket pár napi használat után örökre eltávolitja.

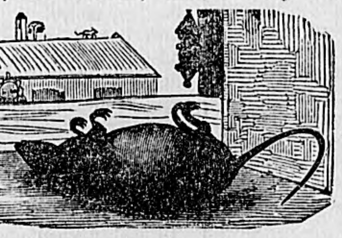

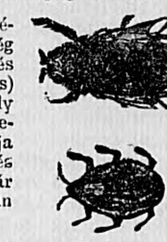

Bizonyitványok. **Árjegyzék.**

József főherczeg ő. cs. és királyi fensége főudvarmesteli hivatalától.

Ezennel bizonyitom, hogy saját gyártmányu fekete bőrkenőcse a főherczegi istállók számára szállittatik és általában lószerszámok bekenésére használtatni elrendeltetvén, mindeddig jó sikerrel alkalmaztatott és a lószerszámok gondozására alkalmasnak bizonyult. — Alcsuth.

Báró Nyári, altábornagy.

Temesvár katonai kórház számvevő. Ezennel bizonyittatik, hogy ő a 21. sz. katonai kórházban a patkányok kiirtását e hó folyamán elővette, ezt pedig jó sikerrel, mivel jelenleg a patkányok jelenlétének már semmi nyoma nem mutatkozik. **Schnitter** s. k., százados. Vidi! a temesvári katonai kórház számvevő bizottsága **Szudine N.** főhadnagy s. k. számvivő **Dr. Pallagi** s. k. főorvos.

Alólirottak ezennel bizonyitjuk, hogy **Nemencsek J.** ur. épületeinkből a patkány és egyéb férgeket a legjobb sikerrel kiirtotta. — Miért is őt mindenkinek a legjobban ajánljuk N-Várad **Sassszálloda Hillinger Géza,** Drámándy Miklós és a nagy-váradi takarékpénztár.

Fekete bőrkenőcs bádog doboz 30 kr, 60 kr és 1 frt 20 kr.	Bőrmosó szappan 25 kr, 50 kr és 1 frt.
Sárga bőrkenőcs bádog dobozban 40, 80 kr és 1 frt 60 kr.	Poloska, oroszbogár- (russ) és svábirtó 30 kr és 1 frt.
Velenczei kettős-bőrlakk üvegben 80 kr, 1 frt 50 kr és 3 frt.	Patkány- és egérirtó bádog doboz 1 frt 50 kr, 5 frt és 10 frt.
Állat-, gyógy- és patakenőcs 1 doboz 2 frt.	Moly-papir egy nagy iv 10 kr.

Megrendelés utánvét mellett

Főraktár:

Molnár Endre és társa
BUDAPEST,
kerepesi-ut 13. szám alatt.
Vidéki megrendelések czimzendők: 100. sz. posta-fiók.

---

40 évi fennállás óta jósága és az elért gyógyeredmény folyton jónak bizonyult, innen a világon való elterjedtsége, a 68 magas kitüntetés és 100,000 gyógyjelentés.

Nehéz légzés, lesoványodás, teljes étvágy- és álmatlanság szerencsésen meg lőn szüntetve a Hoff János-féle malátakivonati egészségi sör és malátaegészségi csokoládé által,

dr. Reisz ur zombori gyakorló orvos saját nyilatkozata szerint, miről a következő gyógyjelentést ád.

Hoff János urnak, a valódi malátakivonati egészségi gyógytápszerek feltalálója és egyedüli gyártója, cs. k. tanácsos, lovag stb., Európa legtöbb fejedelmeinek udvari szállitója Berlin és **Bécsben,** belváros, Graben, Bräunerstrasse 8.

Nemcsak szent, de kellemes kötelességemnek is tartom, hogy önnek, a saját használatra vett Hoff János-féle malátagyártmányok kitünő táp- és gyógyerejeért legforróbb köszönetemet nyilvánitom. Egy makacs idegbaj ágyban fekvő beteggé tett és már a leghevesebb tünetek, mint nehéz légzés, az alsó végtagok megdagadása stb. léptek fel. E veszélyes jelenségek szerencsés elmulta után teljesen étvágytalan és átmatlan voltam, minek következtében ugy lesoványodtam, hogy a tagjaimat is alig használhattam. De a Hoff János-féle kitünő malátakivonati egészségi sör és az egészségi malátacsokoládé csodát müvelt, mert azok használata után étvágyam és az álom mindinkább visszatért és látogatóim ma már nem győznek eléggé csodálni, mert mig azelőtt egész ikterikus voltam, most régi arczszinemet visszanyertem és jelenleg már oly erősnek érzem magamat, hogy rövid idő alatt orvosi hivatásomnak oly kedvvel, mint előbb, fogok utánjárhatni. Postautánvét mellett ismét egy hasonló küldeményt kérek.

Zombor, 1887. márczius 7-én. Dr. REISZ, gyakorló orvos.

A Hoff János-féle maláta kivonat egészségi söre

a legjobb enyhitő és életfentartó szer chronikus szenvedéseknél, tüdővész-, mell- és gyomorbajos betegeknél, tüdőgyengeségeknél és a nehéz betegségeket kiállott egyéneknél. Elérhetlen, utánozhatlan és felülmulhatlan női bajoknál, lesoványodásnál, vérszegénység vagy görvélynél (Skrophel). Az első eredeti, nyálfejtő és gyógyerejü Hoff János-féle malátakivonati gyártmány 40 évi üzleti fennállása óta 68 izben lett kitüntetve.

Hoff János-féle egyesitett malátakivonat

tüdőbajoknál, asthmánál, torok- és gégebajoknál, görcsös és szamárhurutnál, chronikus hurutoknál és görvélynél (Skrophel) kitünő hatásu, gyermekek részére pedig valóságos unikum.

Az első valódi gyógyhatásu, testerősitő

Hoff János-féle malátakivonati csokoládé

(vérszegényeknek, sápkórosoknak és álmatlanságnál) 40 évi fennállása óta 68-szor lett kitüntetve. A franczia angol stb. csokoládéknak egynek sincs meg az a hatása az egészség visszaállitását illetőleg, mint a Hoff János-féle malátakivonat egészségi csokoládénak. Épp ennélfogva a Hoff János-féle malátakivonat egészségi csokoládénak egy háztartásból sem volna szabad hiányozni.

Hoff János-féle malátakivonati mellczukorkák

kék papirban, nedvesitő és nyálkaválasztó képességgel köhögés, rekedtség és légzési bántalmaknál.

Elővigyázat a bevásárlásnál! Ovakodni kell a hamisitványoktól és utánzásoktól s figyelni az eredeti védjegyre (egy álló ovál, a feltaláló Hoff János arczképével és aláirásával) **2 forinton alul nem küldetik semmi.** Kapható minden gyógyszertárban és gyógyfükereskedésben.

Arak: **A valódi Hoff János-féle malátakivonati egészségi sörnek** 1 palaczkja 60 kr., 11 palaczk 6 frt, 28 palaczk 15 frt, 58 palaczk 30 frt. **Budapesten 11 üveg vételénél a házhoz leend szállitva** ½ kilo **malátacsokoládé** I. 2 frt 40 kr., II. ½ kilo 1 frt 60 kr., ¼ kilo 90 kr., III. ½ kilo 1 frt, ¼ kilo 60 kr. (Nagyobb vételnél árengedmény). **Malátaczukorkák** 1 zacskó 60 kr, 30 és 15 kr. **Malátakivonat** 1 üvegcse 1 frt 12 kr., kisebb 70 kr. **Gyermektápmalátaliszt** 1 frt. **Egy malátafürdő** 80 és 50 kr. Az igazi Hoff János-féle mellczukorkák kék papirban vannak és vásárlásnál csakilyenek kérendők.

HOFF JÁNOS **fiókja Magyarország részére Budapesten, zsibárus-utcza 7.** (a főpostával szemben). Továbbá kapható **Török József** gyógyszerésznél, király-utcza 12., és **Weninger M.**-nél Budán, fő-utcza. 974

PAPIR

olcsó beszerzési forrása, nagybani bevásárlási árért.

250 iv nagy üzlet alaku kék kocczázott levélpapir	1 frt 25 kr.
250 darab üzleti boriték	54 kr.
400 iv vonalozott levélpapir	88 kr.
400 db alkalmas levélboriték	80 kr.
200 db levélpapir és 200 db boriték betüvel vagy szines virágok, madarak, sport stb. képekkel, a 400 db összesen egy elegáns mappában	1·35
50 levélpapir és 50 boriték «Pêle Mêle» nagyon elegáns és körülbelől 20 különböző kitünő nyomásu festett mintával összesen	90 kr.
200 angol levélpapir erős, finom fehér és 200 finom fehér agol boriték, 400 drb összesen	1 frt 50 kr.
500 iv irópapir	1 frt 40 kr.
250 iv finom irodapapir	1 frt.

Elárusitók 5% rabattban részesülnek.

Minden utánvét mellett küldetik és a meg nem felelőt visszaküldeni kérem.

SILBERSTEIN MARK papiráru-üzlete **Bécs,** II., Lilienbrunngasse 18. 1002

TITKOS betegségek.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönő irat folytán ezen **legöregebb és legismertebb rendelési intézet** a hol a tudomány legujabb vivmányai a legbővebb tapasztalatokkal párosulva értékesittetnek, legmelegebben ajánlható.

Dr. LEITNER
44 év óta fennálló rendelési intézetében, Budapesten, dob-utcza 18. sz. **titkos betegségek, tehetetlenség,** önfertőzés, fehérfolyás levélileg is biztosan gyógyittatnak. Rendelési órák: reggel 6—9-ig. d.u. 1—5-ig, este 7—10-ig. 559

Azon meglepően kedvező eredmények, melyek a

HERBABNY GYULA gyógyszerész által BÉCSBEN előállitott

alphosphorossavas

MÉSZ-VAS-SZÖRP

által

tüdőbántalmaknál,

sápkór, vérszegénységnél,

továbbá **gümőkórnál (sorvadás)** az első fokban, **idült és heveny tüdőhurutnál,** mindennemü **köhögésnél, száraz köhögés, rekedtség, szük légzés, elnyálkásodásnál,** továbbá **görvély-, angolkór-, gyengeség- és üdülésnél** elérettek, mint kipróbált és megbizható gyógyszert ajánlják ezen készitményt a nevezett betegségek ellen.

Orvosilag konstatált hatásai a valódi készitménynek, nem téveszendő össze az értéktelen utánzatokkal: — jó étvágy, nyugodt álom, a vér és csontképzés fokozása, enyhitése a köhögésnek, a nyálka feloldása, a köhögési inger, valamint az éjjeli izzadás és bádgyadtság megszünése, általános erőnövekedés és a megtámadott tüdőrészek gyógyulása.

Elismerő iratok.

HERBABNY GYULA gyógyszerész urnak BÉCS.

Minthogy tiz évvel ezelőtt az ön **mész-vas-szörpje nekem oly szemmel láthatólag segitett, hogy önnek életemet s állandó egészségemet köszönhetem,** kötelességemnek érzem annak elterjedését előmozditani, miért is kérek 2 üveggel egy ismerősöm részére küldeni.

Mitterlobming, Knittelfeld mellett, 1885. decz. 2. **Funder Ferencz.**

Midőn az ön brochürjében, az emésztés **fokozása** és a **szervezet jobb táplálkozását előmozditó kedvező hatásra vonatkozólag mondottakat,** az ön **mész-vasszörpjének használata után azonnal tényleg fellépni láttam,** ismételve kérek utánvétellel 8 üveget.

Szt.-Johann, Heberstein mellett (Steier) 1886. ápril 5. **Pötsch János** gyak. orvos.

Egy üveg ára 1 forint 25 kr, postán a csomagolásért 20 krral több, kis üveg nem létezik.

ÓVÁS! Minthogy értéktelen utánzatok jönnek a kereskedelemben elő, melyek mint ugynevezett «**kis üvegek**» olcsóbban árusittatnak, s ámbár névre ugyanazok, de a **hatást illetőleg kipróbált szeremmel össze sem hasonlithatók,** kérem mindig **határozottan Herbabny-féle mész-vas-szörpöt kérni és arra különösen ügyelni, hogy a fentebbi hatóságilag bejegyzett védjegy minden üvegen látható legyen** s mindenikhez **dr. Schweizertől egy füzet legyen mellékelve,** mely pontos utasitásokat s számos bizonyitványt tartalmaz. **Máskép kiállitott készitmények értéktelen utánzatok, melyeknek vételétől mindenkit óvok.**

Központi szétküldési raktár:

Bécs, Apotheke zur «Barmherzigkeit»

HERBABNY GYULÁNÁL Neubau, Kaiserstrasse 90.

Magyarországi főraktár Budapest, TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában, király-utcza 12.

Továbbá raktárak a következő városok gyógyszertáraiban: Antalfalva, Bártfa, Berethalom, Beszterczebánya, Boldogasszony, Belovár, Brassó, Békés, Csacza, Debreczen, Detta, Eperjes, Eszék, Esztergom, Fiume, Gyöngyös, Gyalla, Győr, Ivanecz, Jaska, Kaposvár, Kapuvár, Károlyváros, Körös, Karánsebes, Kassa, Késmárk, Komárom, Kolozsvár, K.-Nyék, Kis-Márton, Krapina, Kubin, Lovrin, Lugos, Malaczka, Miskolcz, Mohács, Moór, Mossócz, Marienfeld, Nagy-Bittse, Nagy-Károly, Nagy-Becskerek, Nyitra, Nagy-Szeben, Nagy-Szombat, Nagyvárad, Nyiregyháza, Otocsacz, Pozsony, Perlasz, Pakrácz, Pancsova, Pétervárad, Pécs, Pozsega, Resica, Rózsahegy, Sasvár, Schlaining, Sopron, Székesfehérvár, Szt.-Gotthárd, Szabadka, Szerdahely, Szeged, Sziszek, Szászváros, Temesvár, Trencsén, Torontál-Szécsén, Uj-Verbász, Uj-Gradiska, Vinkovcze, Vukovár Wartberg, Versecz, Vág-Besztercze, Varasd, Zeiden, Zágráb, Zólyom. 119—III

A «PALLAS» irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában kapható:

FRANCZIA-MAGYAR SZOTÁR.

szójegyzék és nyelvtani megjegyzések a franczia akadémia és a legjelesebb franczia szótár irók után.

3 nagy kötet füzve 10 frt, kötve 12 frt.

Népfölkelési tiszteknek

épen most jelent meg a PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság kiadásában, Kecskeméti-utcza 6. szám. Kapható ugyanott valamint minden könyvkereskedésben.

Szolgálati kézikönyv

a magyar népfölkelés

számára.

Hivatalos kiadás.

(A népfölkelési tisztitanfolyamok tankönyve.)

Ára füzve 1 frt, hajlékony vászonkötésben 1 frt 40 kr.

A «PALLAS» irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában (Budapest kecskeméti-utcza 6. sz. megjelent:

Gyakorlati kézikönyv

Fröbel Frigyes foglalkoztató eszközeihez

Irta

Kobány Mihály.

3 frt helyett 1 frt 50 kr 96 táblával

Téglavető-telepek,

agyagáruk, terracotta, mész- és cementgyári berendezések

folytatólagos és megszakitott **kamara-körkemenczével, lángégzessel** és **angol kupola-kemencze működéssel,** kőszén-, fa-, tőzeg- és szalmafütéssel 70—75% égő anyag megtakaritás, saját pract. bevált találmányok felhasználásaáltal, és a legujabb technikai vivmányok figyelembe vétele által **nagy és kis forgalomra, kézi és gépek berendezésére többszörösen legnagyobbszerüen előállitott, épit mint különlegességet**

Kemper-Renzmann Emil,

mérnök tüzelő-készületekre 320

Budapesten, király-utcza 54. szám.

FONTOS MUNKA

KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK

SZÁMÁRA.

A nmélt. belügyminiszter ur által 1886 : 1994. eln. szám alatt ***hivatalosan ajánlva.***

A községi közigazgatás kézikönyve

elméleti és gyakorlati utmutató a községi közigazgatás minden ágában, különös tekintettel a magy. kir. belügyminiszter mult évi 58.285. számu körrendeletével kibocsátott s a községjegyzői szigorlatra vonatkozó szabályrendeletre, a legujabb törvények alapján

IRTA **DOBOZI ISTVÁN.**

Negyedik bővitett s ujonnan átdolgozott kiadás.

A 80 ivre terjedő 2 kötet (teljes mü) ára 8 frt.

PALLAS

irodalmi és nyomdai részvény-társaság

Budapest, kecskeméti-utcza 6.

A községi és körjegyző uraknak e kiválóan hasznos kézikönyvet könnyebb beszerezhetés kedvéért

RÉSZLETFIZETÉSRE

adjuk és pedig oly módon 4 egymásutáni havi részletre, hogy az első 2 frtos részletet a mü I. kötetének elküldésekor, a másodikat a II. kötet elküldésekor veszszük után. A harmadik és negyedik 2 frtos havi részletet pedig a következő hónapok 5-ik napjáig várjuk el, mely határidőn túl postai megbizással a megrendelő terhére szedjük be.